

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เดิมชื่อ "วารสารเสถภูมิวิชาการ" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2630-0842 ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 2558 และได้เริ่มจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online): 2673-0928 ตั้งแต่ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 2562 เป็นต้นไป วารสารเสถภูมิวิชาการ แจ้งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ISSN: 2697-6161" มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา ศิลปกรรม: นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ้ง

สำนักงานวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทรศัพท์ : 08-4147-6164 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธีชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กัญญาณทน กาญจนาทวีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัญญา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวะ ศรีโกกลางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิชชกร นาคชน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงศ์ลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรรณัฏ วรวิกรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.จิตวุฒิ หมั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรร สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.ญาณัญญา ศิริภัทร์ธาดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.ฐิติพร อุ่นใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอางค์	โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุกษัย ตริ์ทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.บงกช นิ่มตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.อาจารย์ ประจวบเหมาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนวนงศ์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ผศ.ดร.ปรรรฐมาศ พลธิษฐ์ภคกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.ตุลฤดี คงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผศ.ดร.ศักรัณห์ วรรณนะปริญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.มานิตย์ อรรคชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
อ.ดร.ขจรอรุณ พงศ์วิริทธิ์ธร	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
อ.ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.มาลัย วงศ์ถัยวัฒนา	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
อ.ดร.สาลินี ชัยวัฒนพร	มหาวิทยาลัยแสงธรรม
อ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อ.ดร.กรกต ชำบัณฑิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.ณัฐพัชร์ มณีโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยพะเยา

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 7 ฉบับที่ 7 กรกฎาคม 2564 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 25 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ่วงดุลบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
ความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.....	1
สุทามาศ ยี่มวัฒนา, วรรณิศา ธาณินพวงค์, นภัสนันท์ ทองอินทร์	
รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง: แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	15
สร้อยอุบล ชื่นทรรภาพ, บัณฑิตพร คำเฉลา	
ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยาะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง.....	29
อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์, อัจฉรา เฮ่ประโคน, พันธุ์วิภา จารุพัฒน์โกศล ชูชีพ วิจิตรนาค	
การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พุทธศักราช 2562 ของประชาชน ตำบลดอนปราง อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี.....	41
นุชทยา คมวิริยะวุฒิ, ลัณฐาณ ชยมนนท์, วิจิตรดา ศรีสอน	
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.....	51
จักกิต แก้วประเสริฐ, ในตะวัน คำหอม	
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก.....	61
กมลชนก กาวี, มัลลย์ วงศ์ฤทัยวัฒนา, ขจรอรุณพนม พงศ์วิริทธิ์ธร, บุศรา เชื้อดี วีรพงษ์ สุทาวิน, ปทุมรัตน์ สิริอุป	
การมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร ปี พ.ศ.2562.....	73
รัชณี กล้าภู, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, วิจิตรดา ศรีสอน	
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.....	85
อัจฉราภรณ์ จุฑาผาด, ชนายนท์ คำหวลล้าจุมจัง, กุลธิดา พลเยี่ยม	

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด โดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย.....	99
<i>กรรณิการ์ ทองรักษ์</i>	
การเป็นผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก.....	111
<i>กรรณิการ์ จินะ, ขจรอรุณ พงศ์วิริทธิ์ธร, กัญญาญจน์ ไชเออร์ส มาลัย วงศ์ทัยวัฒนา, สุธิมนต์ ทรงศิริโรจน์, ภาคภูมิ ภาควิภาส</i>	
การศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้าน กรณีศึกษาบ้านหนองพอก ตำบลหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด.....	123
<i>กษณฤพล ขจรแสนห์, จิราภรณ์ ชามนตรี, อัจฉราภรณ์ จุฑาผาด, สุธิมา ฮามอำไพ</i>	
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี.....	137
<i>ลักษณ์ ชอบเสียง, จตุพร จันทะพุกษ์</i>	
ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร...	149
<i>นลธวัช ยุทธวงศ์</i>	
ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ในยุคไทยแลนด์ 4.0.....	165
<i>มธุรส ใจดี, ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ, วิจิตรา ศรีสอน</i>	
การพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษา.....	177
<i>จามรี เชื้อชัย</i>	
แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง.....	193
<i>ทนากร ศรีก่อ</i>	
การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนแม่จเร้านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.....	207
<i>กันต์คุณชัย ป่อคำ, มาลัย วงศ์ทัยวัฒนา, ขจรอรุณ พงศ์วิริทธิ์ธร บุศรา เชื้อดี, ศิกัญญาณมณี ไชเออร์ส, ปทุมรัตน์ สิริูป</i>	

สารบัญ (Content)

หน้า

บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	219
<i>เอี้ยะฮ์ซาน หิมมะ, จักรวาล สุขไมตรี, ศิโรตม์ ภาควสุวรรณ</i>	
การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ชุมชนเนินขาม ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท.....	233
<i>พิมพ์ผกา ใจมุข, สุภาพันธุ์ สายทองอินทร์, อนุสรณ์ ไชยสาส์, อมร ศรีบุญนาค</i>	
การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสาคร.....	245
<i>สมศักดิ์ สายศรี, วิจิตรา ศรีสอน</i>	
รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	257
<i>พัลลภ ลีวิศิษฐ์พัฒนา, ยรรยงวรกร ทองแย้ม</i>	
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว.....	269
<i>พระกรินทร์ จิตตมโม (ลำเทียน), รัฐพล เย็นใจมา, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ้ง</i>	
ปัจจัยเหตุที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและคุณภาพการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แห่งประเทศไทย: การทบทวนวรรณกรรมเพื่อสร้างกรอบแนวคิด.....	285
<i>พิธาน แสนภักดี, ณัฐพันธ์ เผ่าพันธุ์, วิชิต อ้วน</i>	
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคัดสรรว่าด้วยจังหวัดร้อยเอ็ด.....	295
<i>พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์, อภินันท์ ทะสุนทร, เกษมศักดิ์ เลิศนบวรพงษ์</i>	
บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน.....	309
<i>อัศววัฒน์ ศรีสวัสดิ์</i>	
ภาคผนวก.....	323
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	



ความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา
สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
The Customer's Satisfaction of the Student Post Office
at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

สุทามาศ ยิ้มวัฒนา¹ ทรรติกา ธาเนนพวงศ์² นภัสนันท์ ทองอินทร์³

Sutamard Yimwattana, Thatsika Thaneenoppawong, Naphasanan Thong-in

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 3. เปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้ให้บริการไปรษณีย์นักศึกษา 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ T-test และ F-test (ANOVA) ระดับความสำคัญของสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อไปรษณีย์นักศึกษา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาในแต่ละด้านโดยรวมอยู่มีความพึงพอใจในระดับมาก 2. พฤติกรรมของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จัดส่งสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องประดับ ชายหญิง จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการขนส่งแบบเร่งด่วน จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มาใช้บริการขนส่ง

Received: 2021-01-20 **Revised:** 2021-03-21 **Accepted:** 2021-03-23

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Bachelor of Business Administration Program in Logistics Management, Faculty Of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
e-mail: sutamard@aru.ac.th

² หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Bachelor of Business Administration Program in Logistics Management, Faculty Of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

³ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Bachelor of Arts Program in Tourism, Faculty Of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

สินค้า 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มาใช้บริการขนส่งสินค้าโดยเฉลี่ย 1-5 ชิ้น จำนวน 361 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 และส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการส่งของกับไปรษณีย์นักศึกษา 36-100 บาท จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 3. ผลการทดสอบสมมติฐาน เพศที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านราคา ด้านบุคลากร ด้านการนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการให้บริการ อายุที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ และอาชีพที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ

คำสำคัญ (Keywords): ความพึงพอใจ; ไปรษณีย์นักศึกษา

Abstract

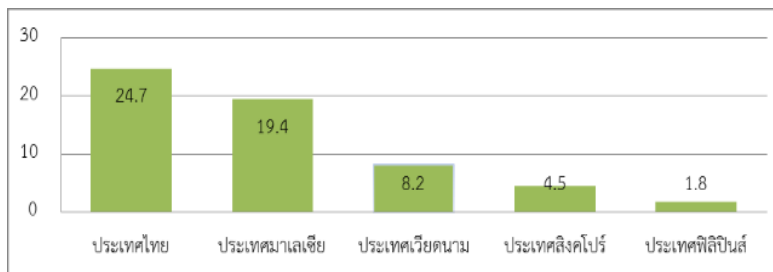
This research aimed to 1) study customer's satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, 2) study customer's behaviors of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, 3) compare demography factors that affect customer's satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. The subjects of the study were 400 customers who received services at the Student Post Office who were selected. The research instrument was a satisfaction questionnaire. Data were analyzed by using statistical analyses including percentage, mean, and standard deviation. Hypotheses were tested by using T-test and F-test (ANOVA) considering p-value at 0.05. The results showed that 1) customer's satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University in terms of were all in high satisfaction level. 2) The customer's behaviors of the Student Post Office revealed that most of the subjects sent clothing and apparels items (n = 237; 58.5%), used express delivery (n = 294; 73.5%), received service once or twice a week (n = 211; 52.8%), sent items up to 1 – 5 pieces a time (n = 361; 90.3%), and paid 36 – 100 baht a time when they received services from the Student Post

Office (n = 275; 68.8%). 3) The hypotheses test results showed that the different genders influenced the significant different satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University in terms of price, people, physical, and process aspects ($p < 0.05$) The different ages influenced the significant different satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University in terms of people and physical aspects ($p < 0.05$) . Furthermore, the different educational levels influenced the significant different satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University in terms of people and physical aspects ($p < 0.05$). Finally, the different occupations influenced the significant different satisfaction of the Student Post Office at Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University in terms of products, price, place, people, and physical aspects ($p < 0.05$).

Keywords: Satisfaction; Student Post Office

บทนำ (Introduction)

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์เติบโต ร้อยละ 5.3-7 จากการขยายตัวการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการเติบโตของธุรกิจอีคอมเมิร์ซ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย,2561) นำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายของผู้ประกอบการขนส่ง ที่จะต้องมีการปรับตัวให้สนองต่อความต้องการของผู้บริโภค เพื่อส่วนแบ่งทางการตลาดในระยะยาว ไปรษณีย์นักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องปรับตัวตาม เนื่องจากประเทศไทยมีมูลค่าการประกอบธุรกิจแบบการขายสินค้าหรือบริการไปยังผู้บริโภคโดยตรง หรือ Business to Customer (B2C) ติดอันดับ 1 ของอาเซียน โดยมีมูลค่าสูงถึง 24.70 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และทิ้งห่างจากมาเลเซียซึ่งมีมูลค่าเพียง 19.41 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า,2562) แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและแนวโน้มการเติบโตของตลาดธุรกิจ e-Commerce ในประเทศไทย ซึ่งส่งผลต่อธุรกิจให้บริการขนส่งที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ผู้ประกอบการขนส่งจึงจำเป็นต้องหากกลยุทธ์ในการนำเสนอรูปแบบการให้บริการของตนเองให้โดดเด่นและสร้างความแตกต่างในตลาด เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการจากการที่ปัจจุบันมีตัวเลือกอยู่เป็นจำนวนมาก



ภาพที่ 1 มูลค่าสูงสุดการประอบธุรกิจการขายสินค้าหรือบริการไปยังผู้บริโภคโดยตรง
5 อันดับแรกของเอเชีย (หน่วยพันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562

การแข่งขันในตลาดที่สูงขึ้นของธุรกิจรับฝากส่งพัสดุในปัจจุบัน การมุ่งสร้างผลกำไรเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ธุรกิจสามารถอยู่ในตลาดได้อย่างยั่งยืน ธุรกิจต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างมั่นคง การที่ธุรกิจจะดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่นจำเป็นต้องปรับตัวตามสถานการณ์และพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เป็นหนึ่งตัวแทนธุรกิจรับฝากส่งพัสดุดำเนินการโดยสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เปิดให้บริการเมื่อปี 2560 เป็นไปรษณีย์แห่งในประเทศไทยที่ดำเนินการโดยนักศึกษา ภายใต้มาตรฐานบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีความต้องการปรับตัวเพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์แข่งขัน

จากที่กล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและทำวิจัยในเรื่องความพึงพอใจไปรษณีย์นักศึกษา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในครั้งนี้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการของทางไปรษณีย์นักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. เปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย บุคลากร 703 คน และนักศึกษา 4,890 คน ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น จำนวน 5,593 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2563)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยใช้การสุ่มโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง ของ ยามาเน (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและขั้นตอนในการสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยฉบับนี้คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลั่นกรองออกมาเป็นแบบสอบถาม ซึ่งใช้วัดปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้มีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รวมถึงการปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่างเพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถามโดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha เท่ากับ 0.898 (Cronbach & Shavelson, 2004) คณะผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป โดยเนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประเภท ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการไปรษณีย์ขนส่งสินค้าเป็นแบบตรวจรายการ (checklist) ที่มีคำตอบหลายตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษาเป็นแบบตรวจรายการ (checklist) ที่มีคำตอบหลายตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา โดยข้อคำถามมีจำนวน 32 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรวัดค่า 5 ระดับแบบลิเคิร์ต (Likert scale)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยโดยคำถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการไปรษณีย์นักศึกษา จำนวน 1 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการติดตั้งระบบสแกนข้อคำถาม ผ่าน QR CODE บริเวณที่ทำการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และช่องทาง

การสื่อสารองค์กร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ที่มาใช้บริการจริง กระบวนการดำเนินการจะเป็นลักษณะเชิญชวนให้ผู้มารับบริการ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 คณะผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและ ความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5.2 คณะผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา

5.1.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.4 การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการหาค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา สาขา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

2. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.5 อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 79 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 88.8 มีอาชีพนักศึกษา จำนวน 345 คิดเป็นร้อยละ 86.5 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 183 คน ร้อยละ 45.8

3. พฤติกรรมของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ผลวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จัดส่งสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องประดับ ชายหญิง จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการขนส่งแบบเร่งด่วน จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มาใช้บริการขนส่งสินค้า 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มาใช้บริการขนส่งสินค้าโดยเฉลี่ย 1-5 ชิ้น จำนวน 361 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 และส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการส่งของกับไปรษณีย์นักศึกษา 36-100 บาท จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8

3. ระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ผลวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจในภาพรวมของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

3.1 ด้านผลิตภัณฑ์ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.42$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้รับได้พัสดุในเวลาที่กำหนด ($\bar{X}= 4.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มีบริการหลากหลาย เช่น การส่งแบบลงทะเบียน พัสดุด่วน EMS ($\bar{X}= 4.36$)

3.2 ด้านราคา ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ค่าใช้จ่ายเหมาะสมกับการให้บริการและคุณภาพ ($\bar{X}= 4.64$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ อัตราค่าบริการมีราคาต่ำเมื่อเทียบกับบริษัทอื่นที่ให้บริการในลักษณะเดียวกัน ($\bar{X}= 4.27$)

3.3 ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.37$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ช่วงเวลาการทำการมีความเหมาะสม ($\bar{X}= 4.40$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ สถานที่ตั้งในการให้บริการมีความเหมาะสม และ ช่องทางในการติดต่อขอรับบริการมีความสะดวก เช่น facebook Line โทรศัพท์ Social Media เป็นต้น ($\bar{X}= 4.36$)

3.4 ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.84$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ของสมนาคุณ การจัดโปรโมชั่นต่างๆมีความน่าสนใจ ($\bar{X}= 3.95$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ การส่งเสริมทางการตลาด เช่นการจัดโปรโมชั่น ของสมนาคุณ เป็นต้น ($\bar{X}= 3.73$)

3.5 ด้านบุคลากร ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ พนักงานแต่งกายเรียบร้อย ($\bar{X}= 4.47$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ พนักงานให้บริการอย่างมีอาชีพ ($\bar{X}= 4.23$)

3.6 ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดส่ง เช่น อุปกรณ์จำหน่าย อุปกรณ์หุ้มห่อ กรรไกร เทปกาว เป็นต้น ($\bar{X}= 4.33$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มีการแสดงข้อมูลขั้นตอนการให้บริการ การสื่อสารที่เข้าใจง่าย ($\bar{X}= 4.15$)

3.7 ด้านกระบวนการให้บริการ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการปริญญาตรีศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ขั้นตอนการให้บริการที่ทำงานสะดวกรวดเร็วไม่ยุ่งยาก ($\bar{X} = 4.59$) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาให้บริการ เช่นระบบการจ่ายเงิน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.16$)

4. ตารางแสดงการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการปริญญาตรีศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	t	Sig
ด้านผลิตภัณฑ์	.675	.500
ด้านราคา	2.757	.006*
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.284	.201
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	1.307	.192
ด้านบุคลากร	2.025	.044**
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	2.055	.041**
ด้านกระบวนการให้บริการ	2.019	.044**

หมายเหตุ * Sig ที่ระดับ 0.01

** Sig ที่ระดับ 0.05

จากตารางพบว่า เพศที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการปริญญาตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านราคา ด้านบุคลากร ด้านการนำเสนอ ลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการให้บริการ ($P < 0.05$) ส่วนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

ตารางที่ 2 อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการปริญญาตรีศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	F	Sig
ด้านผลิตภัณฑ์	.325	.808
ด้านราคา	1.447	.229
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.176	.913
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	.961	.411
ด้านบุคลากร	3.575	.014**
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	3.232	.022
ด้านกระบวนการให้บริการ	1.295	.276

หมายเหตุ * Sig ที่ระดับ 0.01

** Sig ที่ระดับ 0.05

จากตารางพบว่า อายุที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ($P < 0.05$) ส่วน ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	F	Sig
ด้านผลิตภัณฑ์	.300	.825
ด้านราคา	.609	.610
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.144	.331
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	1.190	.313
ด้านบุคลากร	3.340	.019**
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	3.043	.029**
ด้านกระบวนการให้บริการ	.228	.877

หมายเหตุ * Sig ที่ระดับ 0.01

** Sig ที่ระดับ 0.05

จากตารางพบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ($P < 0.05$) ส่วนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้าน และด้านกระบวนการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

ตารางที่ 4 อาชีพที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	F	Sig
ด้านผลิตภัณฑ์	2.663	.048**
ด้านราคา	4.770	.003*
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.290	.005*
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	.798	.496
ด้านบุคลากร	6.520	.000*
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	5.120	.002*
ด้านกระบวนการให้บริการ	1.945	.122

หมายเหตุ * Sig ที่ระดับ 0.01

** Sig ที่ระดับ 0.05

จากตารางพบว่า อาชีพที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการ

จัดจำหน่าย ด้านบุคลากร และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ($P < 0.05$) ส่วน ด้านการส่งเสริมทางการตลาด และด้านกระบวนการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

ตารางที่ 5 รายได้มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ	F	Sig
ด้านผลิตภัณฑ์	1.073	.396
ด้านราคา	2.472	.044**
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.371	.243
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	.694	.597
ด้านบุคลากร	1.971	.098
ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	1.424	.225
ด้านกระบวนการให้บริการ	.133	.970

หมายเหตุ * Sig ที่ระดับ 0.01

** Sig ที่ระดับ 0.05

จากตารางพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันในด้านราคา ($P < 0.05$) ส่วนด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$)

ข้อเสนอแนะจากการสำรวจ

- 1) ควรมีเครื่องแบบของบริษัทไปรษณีย์ไทยจำกัดเพื่อความน่าเชื่อถือ
- 2) ควรเพิ่มการทักทายระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ความพึงพอใจในการใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อภิปรายออกเป็น 7 ด้านดังนี้

1.1 ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้รับได้พัสดุในเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.48$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติพล ภูตะโชติ (2561, หน้า 88) ซึ่งพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของบริษัทไปรษณีย์ไทยจำกัด สาขา ขอนแก่นและสอดคล้องกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการ ที่อธิบายว่าผลิตภัณฑ์และบริการเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้เกิดความพึงพอใจ

1.2 ด้านราคา ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ค่าใช้จ่ายเหมาะสมกับการให้บริการและคุณภาพ ($\bar{X} = 4.64$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของส่วนประสมทางการตลาดบริการของ Kotler

(2012) ซึ่งกล่าวว่าราคาเป็นต้นทุนผู้ซื้อ ผู้ซื้อนั้นจะทำการเทียบราคาของสินค้ากับคุณค่าที่ได้รับ ถ้าหากคุณค่าสินค้านั้นสูงกว่าจะทำการตัดสินใจซื้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสฌาวดี โฆษิตานนท์ (2561, 34) ซึ่งพบว่าส่วนประสมทางการตลาดบริการ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

1.3 ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) และมีปัจจัยย่อยในเรื่องช่วงเวลาการทำการมีความเหมาะสม สถานที่ตั้งในการให้บริการมีความเหมาะสม และ ช่องทางในการติดต่อขอรับบริการมีความสะดวก เช่น facebook Line โทรศัพท์ Social Media เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมจักร เล็กบรรจง (2558) ซึ่งพบว่า ส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมฮาลาลของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต ความหลากหลายของช่องทางเข้าถึงบริการเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมาก ในมุมมองการดำเนินธุรกิจบริการในปัจจุบัน

1.4 ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ของสมนาคุณ การจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ มีความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการ Kotler (2012) ที่อธิบายว่าการส่งเสริมทางการตลาดเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการเข้าถึง เข้าใจ เกิดการชักจูงให้เกิดพฤติกรรม เลือกใช้บริการ เป็นกุญแจสำคัญของการสร้างความพึงพอใจอย่างต่อเนื่องต่อธุรกิจ

1.5 ด้านบุคลากร ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ พนักงานแต่งกายเรียบร้อยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยรัตน์ บันลือ (2556, หน้า 33) พบว่าการให้บริการของบุคลากรมีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าและสอดคล้องกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านบุคลากร ที่อธิบายไว้ว่า ลูกค้าจะมีความพึงพอใจเมื่อได้รับการจากพนักงานที่มีความสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้อง

1.6 ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดส่ง เช่น อุปกรณ์จำหน่าย อุปกรณ์หุ้มห่อ กรรไกร เทปกาว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติพล ภูตะโชติ (2561, หน้า 93) ซึ่งพบว่า ปัจจัยย่อยที่ลูกค้ามีความพึงพอใจด้านกายภาพ คือ อุปกรณ์สำนักงานทันสมัย สถานที่จอดรถสะดวก กว้างขวาง ระบบรักษาความปลอดภัย จัดการตกแต่งสถานที่มีความสวยงามสะอาดเป็นระเบียบ นำไปสู่การสร้างคุณค่าของรูปแบบการให้บริการ

1.7 ด้านกระบวนการให้บริการ ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการไปรษณีย์นักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ขั้นตอนการให้บริการที่ทำงานสะดวกรวดเร็วไม่ยุ่งยาก ($\bar{X} = 4.59$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรกานต์ ทรัพย์เสริมทวี และคณะ (2561, หน้า 303) ซึ่งพบว่า กระบวนการ เป็นวิธีการให้บริการเพื่อส่งมอบคุณภาพในการ

ให้ บริการกับลูกค้าที่รวดเร็วธุรกิจบริการนั้น ผลลัพธ์เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้แต่กระบวนการทั้งหมดส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของลูกค้าที่ใช้บริการ ดังนั้นกระบวนการให้บริการจึงเป็นที่ยอมรับว่ามีความสำคัญต่อธุรกิจ บริการที่ดีสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า

2. การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าเป้าหมายของโปรเซสส์นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา คือกลุ่มลูกค้าเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี การศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีและมีอาชีพนักศึกษา ควรมีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ 3 ด้านดังนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ควรมีแนวทางส่งเสริม การส่งเสริมทางการตลาด เช่น การจัดโปรโมชั่น ของสมนาคุณ ที่เหมาะสมตามเทศกาล

2.2 ด้านบุคลากร ควรมีแนวทางส่งเสริม การฝึกอบรมพนักงานให้บริการอย่างมืออาชีพ ในด้านการให้บริการการกล่าวต้อนรับ ทักทาย สร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ

2.3 ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ควรมีแนวทางส่งเสริม มีการแสดงข้อมูลขั้นตอนการให้บริการ การสื่อสารที่เข้าใจง่าย เป็นแผนผังที่ชัดเจนในจุดที่เข้าถึงผู้ใช้บริการโดยง่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จัดการส่งเสริมทางการตลาดให้เหมาะสมและดึงดูดนักศึกษาให้เข้ามาใช้บริการมากยิ่งขึ้น เช่น ส่วนลดให้กับผู้ใช้บริการที่แสดงบัตรนักศึกษา เป็นต้น

1.2 มีการสร้างภาพลักษณ์ของโปรเซสส์นักศึกษาใหม่ ประชาสัมพันธ์ร่วมกับการสื่อสารองค์กร ของมหาวิทยาลัยฯ เป็นระยะ เพื่อเชิญชวนให้ผู้ใช้บริการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับโปรเซสส์สาขาอื่นที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน

2.2 มีการศึกษาในด้านปัญหาและอุปสรรค เพื่อความครอบคลุมและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการให้บริการที่ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). ธุรกิจรับส่งเอกสารและสิ่งของบวทวิเคราะห์ประจำเดือนเมษายน

2562. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2562/T26/T26_201904.pdf. [8 กุมภาพันธ์ 2563.]

คณะกรรมการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

(2562). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราช

ภัฏพ.ศ.2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ เค.พี จัทรเกษม.

- ธรรมจักร เล็กบรรจง. (2558). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมฮาลาลของนักท่องเที่ยวมุสลิมชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2561). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อบริการของบริษัทประกันภัยไทยจำกัด สาขา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี**. 12(27), 85-96.
- วรกานต์ ทรัพย์เสริมทวี และคณะ. (2561). ส่วนประสมทางการตลาดและคุณภาพการให้บริการที่มีผลต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการธนาคาร ยูโอบี จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 14(3), 291-305.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2561). **จับตาธุรกิจรุ่ง 2561**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKNOWLEDGE/article/KSMEAnalysis/Documents/Top-Down-Business-2561.pdf>. [4 กุมภาพันธ์ 2563.]
- อัครวดี โฆษิตานนท์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการขนส่งเอกชน เคอรี่ เอ็กซ์เพรส ในกรุงเทพมหานคร. **การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อรรวรรณ์ มั่นใส และพจนีย์ เสงี่ยมจิตต์. (2557). “การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การดำรงชีวิตของสัตว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์**. 9(2), 91-96.
- Bloom, B.S. (1976). **Human Characteristics and School Learning**. New York: McGraw-Hill Book.
- Cronbach, Lee J. & Shavelson, Richard J. (2004). **My Current Thoughts on Coefficient Alpha and Successor Procedures**. *Educational and Psychological Measurement*. 64(3), 391-418.
- Kotler, P. (2012). **Marketing management**. New Jersey: Prentice Hall.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis (3th ed.)**. New York: Harper and Row.



รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเอง
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Parent Education Model: Guidelines for Early Childhood Development
towards Self-Sufficiency According to The Philosophy
of Sufficiency Economy

สร้อยธรรม ฉันทวรภาพ¹ บัวพรรณ คำเฉลา²

Saruntorn Chantavorapa, Buaphan Khamchalar

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน ครูและผู้ปกครองเด็กปฐมวัยจำนวน 30 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือการวิจัย คือ 1) รูปแบบการให้ความรู้ให้กับผู้ปกครอง 2) การสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย โดยสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 2 ชั้น ได้แก่ การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต และการส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.68

คำสำคัญ (Keywords): เด็กปฐมวัย; การพึ่งพาตนเอง; เศรษฐกิจพอเพียง

Received: 2020-11-13 Revised: 2020-12-31 Accepted: 2021-01-04

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก
Bachelor of Education Program, Faculty of Education, Northern College.
e-mail: buaphan.k1128@gmail.com

² หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก
Bachelor of Business Administration Program in Business Computer, Faculty of Business Administration, Northern College

Abstract

The purpose of research aim to create a model of educating early childhood parents towards self-reliance according to the Sufficiency Economy Philosophy and to examine the quality of the suitability of the education model for early childhood parents towards self-reliance according to the Sufficiency Economy Philosophy Only. The sample group used to be an early education specialist, totaling 5 people, 30 teachers and parents of students of schools under the Kamphaeng Phet Educational Service Area Office, District 1, semester 1 January 2020. Research Tools 1) Parent Education Model 2) Interview with Orientation Education Experts Using the statistics used for the study included Mean ,SD. The research results were found that The parent education model created by the research team consisted of 2 stages: life immunity And promoting the self-reliance skills of early childhood children in a concrete way. Which has a confidence factor of 0.84 and the highest mean of 4.68.

Keywords: Childhood; Self-Reliance; Sufficiency Economy

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้กำหนดไว้ว่า เป็นการดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดีให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัยใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาคและมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก การจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย แต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย แนวทางการพัฒนาเด็ก ควรมีการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสุขภาพ ความรู้สึกและแรงจูงใจ ความคิดและการลงมือกระทำ การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสต่าง ๆ อาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมรู้สึกร่วมเรียนรู้จากประสบการณ์ มีส่วนร่วมคิด แสดง

ความรู้สึกนึกคิด ทำ และตัดสินใจ โดยคำนึงถึงวิธีการที่เหมาะสมกับขั้นตอนพัฒนาการและวัยของเด็ก คำนึงถึงบริบทเชิงสังคมวัฒนธรรมของครอบครัวและชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานในโอกาสวันเฉลิม พระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ (สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2549: 226) เป็นบทนำที่สำคัญยิ่งสำหรับนำมาจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องเริ่มต้น วางรากฐานการศึกษาตั้งแต่วัยแรกเริ่มในระดับปฐมวัย เพื่อเป็นการตระหนักในการพัฒนาเด็กให้มีความรู้ทักษะและความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2562) การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ควรมาจากธรรมชาติและสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่เด็กสามารถสังเกตและสัมผัสได้ การเปิดโอกาสให้เด็กได้ เรียนรู้จากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน จะทำให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุยและเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และการค้นหาคำตอบจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัวจัดสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อเป็นการสร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่กำลังเติบโตในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ในสถานศึกษา จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพให้ เกิดความสมดุลทั้งข้อความรู้และการปฏิบัติตระหนักถึงความผิด ชอบ ชั่ว ดีที่เกิดขึ้นให้มีความรู้ในทางโลกและ ทางธรรมด้วยการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีความรู้รอบรอบ ระมัดระวัง การมีความเพียรพยายาม อดทน ขยัน โดย นำ มาจัดสาระให้เด็กได้เล่นและเรียนรู้ทุกอย่างที่เขาทำ รวมทั้งการมีแบบอย่างที่ดีจากบุคคลรอบข้างให้ผู้เรียน ได้นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง (ทิศนา แคมมณี, 2549)

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเองทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตอดทน มีความเพียร มีสติ และปัญญา และวิธีการของศาสตร์พระราชา คือ เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาทั้งคน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เข้าใจ หมายถึง การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว การใช้และแสวงหาข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์และการวิจัย การทดลองใช้จนได้ผลจริงก่อน เข้าถึง หมายถึงการระเบิดจากข้างใน เข้าใจกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา และสร้างปัญญาสังคม พัฒนา หมายถึง การพัฒนาที่เริ่มต้นด้วยตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และมีต้นแบบในการเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ (จิราญ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปริยานุช พิบูลสรารุช, 2552)

การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชา ต้องทำด้วยความรัก ความปรารถนาและด้วยใจต้องประยุกต์ใช้อย่างยั่งยืน ไม่ยึดติดตำรา ปรับตามบุคคล สภาพพื้นที่และสถานการณ์ พออยู่พอกินและรู้จักสามัคคี อันเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้ที่เป็นครูอาจารย์จะต้องมีความรู้ในทางวิชาการ และจะต้องรู้จักอบรมเด็กทั้งในด้านศีลธรรมจรรยา และวัฒนธรรม รวมทั้งให้มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ และในฐานะที่จะเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป การให้ความรู้หรือการสอนนั้นต่างจากการอบรม การสอน คือการให้ความรู้แก่เด็ก ส่วนการอบรม เป็นการฝึกจิตใจของเด็กให้ซึมซับจนติดเป็น

นิสัย ครูต้องสอนให้เด็กมีน้ำใจ ต้องมุ่งปลูกฝังความดี ต้องอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดีต้องฝึกหัดให้เด็กรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะ จะได้มีความสามัคคีรู้จักดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรู้อัน และประสบการณ์แก่กัน

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยได้เกิดแนวคิดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงได้นำเอาหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางในการส่งเสริมทักษะพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย และเป็นพื้นฐานของการดำเนินวิถีชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research Development) มีกลุ่มประชากรในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัย ครูและผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัย จำนวน 5 คน ครูและผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มด้วยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งวิธีการให้ความรู้ผู้ปกครอง

3.2 การสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาศูนย์เด็กปฐมวัย นำผลการวิเคราะห์มาประมวลพัฒนาสร้างเป็นรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 การตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างเครื่องมือประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองนำร่องใช้ โดย

พิจารณาถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา IOC (Index of congruence) และพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ข้อใดมี IOC น้อยกว่า 0.5 คณะผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำรูปแบบไปทดลองใช้ จำนวน 1 ครั้ง และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูที่เกี่ยวข้องขอดำเนินการวิจัย โดยกำหนดระยะเวลาในการวิจัยภายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 และดำเนินการตามแผนการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทดสอบและวัดทักษะปฏิบัติมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองประกอบด้วย 2 ชั้น คือ

ชั้น 1 การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต ในชั้นนี้คณะผู้วิจัยกำหนดกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยให้ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยมีความพร้อมร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมกับวัย ได้แก่ เด็กมีสภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เด็กมีสภาวะทางอารมณ์ จิตใจ เป็นไปตามพัฒนาการเหมาะสมกับวัย เด็กสามารถทำกิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ แต่งกาย รับประทานอาหาร ด้วยตนเองโดยไม่เป็นภาระผู้อื่น เด็กสามารถใช้ภาษา พูดจาไพเราะสุภาพ และเด็กไม่มีโรคประจำตัวหรือไม่เจ็บป่วยบ่อยๆ ซึ่งคณะผู้วิจัยดำเนินการโดยจัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านการเรียนรู้จากกิจกรรมการเล่านิทาน จำนวน 10 เรื่องเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2563 ตามหน่วยการสอน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หน่วยการสอนสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กปฐมวัย

หน่วย ที่	หน่วยการ สอน	ชื่อนิทาน	พฤติกรรมที่พึงพาตนเองของเด็กปฐมวัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
1	ในหลวง รัชกาลที่ 9	น้องต้นกล้ารักใน หลวง	การประหยัด การอดทนต่อความยากลำบาก เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งของเหลือใช้
2	มด	มดจอมขยัน	การมีความตั้งใจมีความความขยันอดทน
3	บ้านแสนสุข	หมู่บ้านแสนสุข	การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
4	ปลอดภัยไว้ ก่อน	มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	การระมัดระวังตนเองให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ
5	ครอบครัว พอเพียง	ครอบครัวพอเพียง	การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการดำรงชีวิต ประจำวัน
6	ชาวประมง	ครอบครัว ชาวประมง	การรู้จักช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานเล็กๆ น้อยๆ
7	สวนดอกไม้	กระรอกน้อยมี เหตุผล	การมีเหตุผล รู้จักแก้ปัญหาที่มีสติ และรอบคอบ
8	ผักปลอดสาร	น้องข้าวหอม	มีความพอดิบพอดี ไม่โลภมาก ไม่ตะกละ
9	กินดีมีสุข	สองพี่น้องสุขภาพดี	รู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
10	สมาธิวัยเยาว์	หนูเพียงใจกับหนู ยินดี	การมีสมาธิในการทำงาน

2. การส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม ในขั้นนี้ คณะผู้วิจัยร่วมกับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย โดยผ่านการจัดโครงการพัฒนาทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นโครงการวิจัยกรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 25 กุมภาพันธ์ 2 วันที่ 1 ครั้งคือ ครั้งที่ 2 63 โรงเรียนบ้านลำมะโกรก และครั้งที่ 1-9 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2563 ณ โรงเรียนวัดกัลป์พุกษ์ ,โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร ดังแสดงในตารางที่ 2-4 ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงการพัฒนาทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย

ครั้งที่	โครงการ	วันที่	สถานที่	จำนวน (คน)
1	พัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเด็ก เรื่อง “การสร้างสภาพแวดล้อมและพื้นที่แบบวิถีพอเพียงสำหรับเด็กปฐมวัย”	2 กุมภาพันธ์ 2563	โรงเรียนบ้านลำมะโกรก	30
2	โครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย” และการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง “ครอบครัวพอเพียง”	9-10 กุมภาพันธ์ 2563	โรงเรียนวัดกัลปพฤกษ์	30
		11-12 กุมภาพันธ์ 2563	โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร	30

ตารางที่ 3 ตัวอย่างกิจกรรมเด็กปฐมวัย ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

ชื่อนิทาน	พฤติกรรมที่พึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การปฏิบัติจริง ภายหลังจากการฟังนิทาน
น้องต้นกล้ารักในหลวง	การประหยัดการอดทนต่อความยากลำบาก เห็นคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งของเหลือใช้	
หมู่บ้านแสนสุข	การมีจิตอาสา เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	
ครอบครัวพอเพียง	การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน	

ตารางที่ 4 จัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง และจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง “ครอบครัวพอเพียง”

ประเทศ	สถานที่	จัดอบรมครู ผู้ปกครอง และจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง “ครอบครัวพอเพียง”
ไทย	โรงเรียนบ้านลำมะโกรก	
ไทย	โรงเรียนวัดกัลป์พฤกษ์	

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองและแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างเครื่องมือประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพในด้านความเหมาะสมของรูปให้ความรู้ผู้ปกครอง ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา IOC (Index of congruence) และพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง ข้อใดมี IOC น้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545) จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ดังแสดงในตารางที่ 5 และตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง

เอกสาร	ค่า IOC	ค่า TOC
คู่มือการให้ความรู้ผู้ปกครองฯ (จำนวน 10 รายการ)	0.80-1.00	0.84

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 5 พบว่า เอกสารคู่มือการให้ความรู้ผู้ปกครองฯ มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ทั้งรูปแบบและเนื้อหา จำนวน 10 รายการ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1 และค่า TOC ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมได้ค่าเท่ากับ 0.84 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานของความเหมาะสมและสอดคล้องที่มีค่าสูงสามารถนำไปใช้ได้

ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	5	4	3	2	1	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1	23	5	2	0	0	4.70	.54	มากที่สุด
2	15	10	5	0	0	4.33	.47	มาก
3	27	2	1	0	0	4.87	.62	มากที่สุด
4	28	2	0	0	0	4.93	.43	มากที่สุด
5	25	3	2	0	0	4.77	.52	มากที่สุด
6	18	10	2	0	0	4.52	.49	มากที่สุด
7	22	5	3	0	0	4.63	.32	มากที่สุด
8	24	4	2	0	0	4.73	.54	มากที่สุด
9	21	5	4	0	0	4.57	.41	มากที่สุด
10	26	3	1	0	0	4.83	.62	มากที่สุด
รวม						4.68	2.75	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 30 คน ที่มีต่อความเหมาะสมของรูปแบบการการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) สามารถนำไปพัฒนาความรู้ผู้ปกครองฯ ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การสร้างภูมิคุ้มกันชีวิต และขั้นที่ 2 การส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัย 2 อย่าง เป็นรูปธรรม มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เหมาะสำหรับนำไปให้ความรู้ผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองฯ ที่คณะนักวิจัยพัฒนาขึ้นนี้ เป็นรูปแบบที่เน้นให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและกระบวนการในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะการพึ่งพาตนเอง โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนา ซึ่งเป็นทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องจากครูและผู้ปกครองมีบทบาทในการเป็นผู้

แนะนำให้เด็กใช้ความคิดอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และมีสมาธิขณะทำกิจกรรม นอกจากนั้นหากครอบครัวได้น้อมนำหลัก ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ประมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยด้วยแล้ว นำมาสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กได้ปฏิบัติ จะก่อให้เกิดเป็นประสบการณ์ให้เด็กได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เด็กรู้จักการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย อีกทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดจะทำให้เด็กเรียนรู้การปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข มีเหตุผล รู้จักความดี พอเหมาะ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเข้าใจ และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อันส่งผลให้ทุนมนุษย์ในวัยเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้รับการเชิดชูสูงสุดจากองค์การสหประชาชาติ (UN) โดยนายโคฟีอันนัน ในฐานะเลขาธิการองค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าฯถวายรางวัล The Human Development Lifetime Achievement Award แก่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเมื่อ 26 พฤษภาคม 2549 และได้มีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเองสู่หมู่บ้านและสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุดเป็นปรัชญาที่มีประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาประเทศโดยที่องค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิก 166 ประเทศยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืนซึ่งแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นับว่าเป็นแนวคิดสำคัญที่สุดในการสอนคนซึ่งนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งปรัชญานี้มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด ที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ 1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นเช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ 2) ความมีเหตุผลหมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบและ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ 1) เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วยความรู้

เกี่ยวกับวิชาการต่างที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติและ 2) เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทนมีความพากเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางการปฏิบัติหรือผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

นอกจากนั้นลักษณะการดำเนินชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ว่าด้วยเรื่องการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง (พระราชดำรัส พระราชทานเมื่อ วันที่ 4 ธันวาคม 2540 อ้างถึงใน (ปิณฑิ์ ไสลบาท,2550) โดยภาพรวมสรุปได้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด หมายความว่า ต้องพยายามอาศัยตนเองให้มากที่สุด และอาศัยปัจจัยหรือคนภายนอกน้อยที่สุด ในระดับครอบครัวควรพึ่งการผลิตภายในครอบครัว ระดับชุมชนควรพึ่งการผลิตในชุมชน ระดับชาติควรพึ่งการผลิตภายในชาติ

2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ตามลักษณะข้อ 1 ของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลดีมากที่สุด เช่น ในครัวเรือน มี ที่ดินเหลืออยู่ ก็ปลูกผักผลไม้เอาไว้รับประทาน การใช้เวลาอย่างมีคุณค่า เช่น ผลิตสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ เป็นต้น

3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ การผลิตและบริโภคเกินกำลังเป็นการเสียความสมดุลแห่งธรรมชาติของเศรษฐกิจ ธรรมชาติของเศรษฐกิจต้องการความสมดุล การผลิตที่เกินกำลังทรัพยากรรวมทั้งกำลังเงิน เป็นความโลภตามวิธีการของตะวันตก ธุรกิจสั่งหาริมทรัพย์ที่ขาดทุนในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา สาเหตุเกิดจากการผลิตที่เกินกำลัง ต้องกู้เงินมาก และบริโภคเกินกำลังจนขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ รัฐบาลบริหาระหนี้เงินเกินกำลังทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก

4. การมีส่วนร่วมช่วยเหลือกัน เนื่องจากเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องพยายามผลิตสินค้าและบริการใช้เองให้มากที่สุด เป็นความพยายามหลีกเลี่ยงจากการซื้อจากตลาด เพราะไม่ใช่เศรษฐกิจการตลาด (Market Economy) แต่ทุกชุมชนไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่ตนต้องการได้ทุกอย่าง จึงต้องอาศัยผู้ที่อยู่ใกล้เคียงในชุมชนที่เป็นหมู่บ้านหรือตำบลเดียวกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเงินในอดีตของสังคมไทย คือ การลงแขกเกี่ยวข้าว ซึ่งต่างก็เวียนไปช่วยกันเกี่ยวข้าวในนาของผู้อื่นโดยไม่รับค่าจ้าง การนำสินค้ามาแลกกันภายในตำบล เป็นต้น

ดังนั้น รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครอง : แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูและผู้ปกครองจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะการพึ่งพาตนเอง และประสบการณ์ที่เด็กควรจะได้

ได้รับโดยตรงเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้พึ่งตนเองที่ดีที่สุด จะทำให้เด็กอยากเห็น อยากฟัง อยากรู้มากขึ้น ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์มากขึ้น และเกิดการเรียนรู้พึ่งตนเองเพิ่มขึ้น (เบญจา แสงมลิ, 2545)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยสู่การพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นรูปแบบหนึ่งในการให้ความรู้ผู้ปกครองที่เน้นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะการพึ่งพาตนเองซึ่งเป็นทักษะรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน หากเด็กสามารถดำเนินชีวิตไปได้ด้วยดีตามวิถีชีวิตที่ดีควรจะเป็นจะส่งผลให้เด็กมีทักษะการพึ่งพาตนเองในทางที่ดีและเหมาะสมกับวัยต่อไปในอนาคต

2. ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำรูปแบบนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะการพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้เด็กปกครองปฐมวัยสามารถบูรณาการรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองนี้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวของตนเองได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนำรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะการพึ่งพาตนเองของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณลักษณะการพึ่งพาตนเองให้กับเด็กปฐมวัยมากที่สุด

2. ควรมีการศึกษามูลค่าการใช้รูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาตัวแปรอื่นๆ เช่น ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ**
National Standard for Early Childhood Care, Development and Education
Thailand. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช พิบูลสรวุฑ. (2552). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- ทิตนา แหมมณี. (2549). **ศาสตร์การสอน พิมพ์ครั้งที่ 5** กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

- บุญเชต ภัญญอนันตพงษ. (2545). “คุณภาพเครื่องมือวัด” ใน ประมวลสารระชุตวิชาการพฒนา
เครื่องมือสําหรับการประเมินผลการศึกษา (หน่วยที่ 3). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจา แสงมลิ. (2545). การพฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สงเสริมวิชาการ
มูลนิธิชัยพฒนา.(2548). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.chaipat.or.th,
[20 มกราคม 2563.]
- ปติณษ ไสลบาท. (2550). "การจัดการฐานทรัพยากรและโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคมที่เอื้อต่อ
การพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาบ้านนาฝาย ตำบลหัวเรือ อำเภอ
วาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม".วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาการ
บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม.มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Bandura, A.(1968). Social foundation of thought and action : A social cognitive
theory. Englewood. Cliffs, NJ :Perntice-Hall.
- Piaget, J. (1959). The language and thought of the child.3rd ed. New York:
Humanities Press.



**ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเย ตำบลบ่อแฮ้ว
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง**
**Costs and Return of Ceramic Pots of Ban Pa Ya Group, Tambon Bohaeo,
Amphoe Maueng, Lampang Province**

อนงค์วรรณ อุประดิษฐ์¹ อัจฉรา เฮ่ประโคน² พันธุ์วิรา จารุพัฒน์โกสิน³ ชูรีพร วิชิตนาค⁴
Anongwan Upradit, Achara Haeprakhon, Punwira Jarupatphokin, Chureephorn Wichitnak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเย ตำบล บ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างจากผู้ทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเย ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 20 ราย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนของการทำกระถางเซรามิกต่อหน่วย ประกอบด้วยต้นทุนของการทำกระถาง เซรามิกต่อหน่วย ประกอบด้วย วัสดุดิบ 2 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.53 ค่าแรงงาน 31.50 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 87.14 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 0.36 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 1.00 และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 2.29 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 6.33 รวมต้นทุนการทำกระถางเซรามิกต่อหน่วยเท่ากับ 36.15 บาท โดยรายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อวัน 2,360 บาท ต้นทุนในการทำต่อวัน 1,446 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อวันเท่ากับ 914 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73. ทำให้การลงทุนทำกระถางเซรามิกมีจุดคุ้มทุนต่อวัน 36.60บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือน 805.31 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อปี 9,663.69 บาท

คำสำคัญ (Words): ต้นทุน; ผลตอบแทน; กระถางเซรามิก

Abstract

The objective of this research was to cost and return of Ceramic pots of Ban Pa Ya Group, Tambon Bohaeo, Amphoe Maueng, Lampang Provice. It is a qualitative research. Using deep interview via structured interviewing questionnaires to collect data from 20 maker of Ban Pa Ya Group. The results of the study showed that the cost of Ceramic pots of Ban Pa Ya Group per unit consisting of materials per unit was 2 baht or

Received: 2020-11-26 Revised: 2020-11-26 Accepted: 2020-12-16

^{1 2 3 4} หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี ลำปาง Bachelor of Accountancy Program, Faculty of Business Administration and Technology.
e-mail: upradit@gmail.com

5.53 percent, labor per unit was 31.50 baht or 87.14 percent. fixed manufacturing overhead was 0.36 baht or 1.00 percent. variable manufacturing overhead was 2.29 baht or 6.33 percent and total cost per unit was 36.15 baht. Revenues per day were 2,360 baht, expenses per day were 1,446 baht and gross profit per day were 914 baht, gross profit margin per sales were 38.73 percent, Investment of Ceramic pots were breakeven point per day was 36.60 baht, breakeven point per month was 805.31 baht and breakeven point per year was 9,663.69 baht.

Keywords: Cost; Return; Ceramic pots

บทนำ (Introduction)

เซรามิกเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากการผลิตเซรามิกจะใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นหลัก และมีการใช้แรงงานจำนวนมาก ทำให้เป็นแหล่งสร้างอาชีพของคนในท้องถิ่น และสร้างรายได้มูลค่าสูงจากการส่งออกให้กับประเทศ ทำให้ผลิตภัณฑ์เซรามิกกลายเป็นกลุ่มสินค้าเป้าหมายที่รัฐบาลมุ่งให้การสนับสนุนเพื่อยกระดับให้เป็นผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยอุตสาหกรรมเซรามิกในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 90 เป็นการผลิตแบบ SMEs และวิสาหกิจชุมชน กระบวนการผลิตมักสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้านมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทำให้ผู้ประกอบการเซรามิกขาดความรู้ในด้านเทคโนโลยีการผลิตและการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้เกิดการสูญเสียของผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมาก สินค้าที่ผลิตได้มีคุณภาพต่ำไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน และยังขาดโอกาสทางการตลาด (กรมวิทยาศาสตร์บริการ, 2563)

ลำปางเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในเรื่องของเครื่องปั้นดินเผามาเป็นเวลาหลายร้อยปี ด้วยลักษณะดินของพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นดินเหนียว ดินขาวเหนียวที่มีคุณภาพในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทำให้ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ผลิตจากดินที่นี่มีคุณภาพสูง (สำนักงานจังหวัดลำปาง, 2563) ปัญหาสำคัญของการผลิตเซรามิกก็คือการที่ผู้ประกอบการขาดความรู้ในด้านเทคโนโลยีการผลิตและการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้สินค้ามีคุณภาพต่ำไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ผลิตตามแบบและตามคำสั่งของลูกค้าซึ่งเดินทางมาหาถึงโรงงาน จึงทำให้เกิดการตัดราคากันเองในระหว่างผู้ผลิตส่งผลให้ไม่สามารถกำหนดราคาและสร้างมูลค่าเพิ่มจากรูปแบบที่มีเอกลักษณ์ ประกอบกับในสภาพการณ์ปัจจุบันรูปแบบของผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาหรือเซรามิกในโรงงานของผู้ประกอบการ ยังคงมีรูปแบบเดิม ๆ ทำให้เกิดการสูญเสียคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ และการที่ผู้ผลิตเซรามิกของไทยบางส่วนยังไม่สามารถกำหนดราคาเซรามิกให้ถูกต้อง ไม่สามารถตั้งราคาได้และไม่ทราบถึงวิธีการที่จะกำหนดราคา โดยส่วนใหญ่จะตั้งราคากันขึ้นมาเองไม่มีการคิดราคาจากต้นทุนการผลิตที่แท้จริง (กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์, 2557) นอกจากนี้จุดอ่อนด้านคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตยังไม่มีควมสม่ำเสมอ ทำให้องค์กรนำเข้าวัตถุดิบบางชนิดจากต่างประเทศ และการผู้ประกอบการที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อม

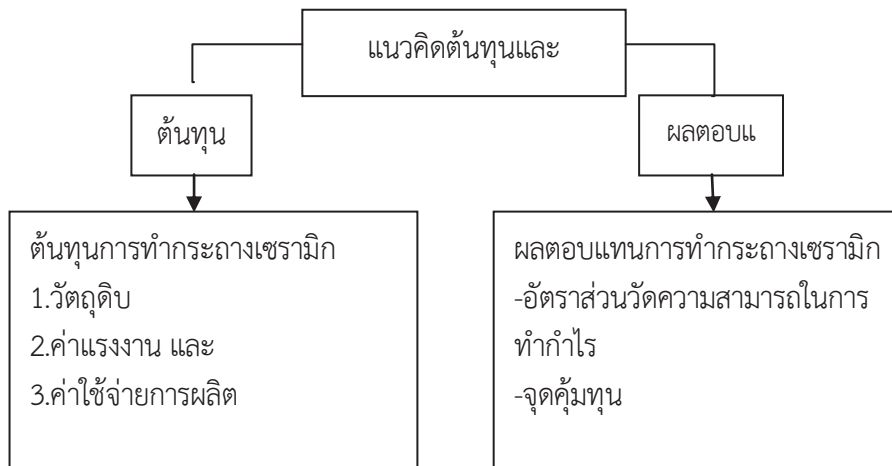
(SMEs) ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการผสมดินให้ได้คุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เซรามิกให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในระดับสากล แต่ปัจจุบันผู้ประกอบการได้มีการนำดินชนิดอื่นจากในหลายพื้นที่มาเป็นส่วนผสมเพื่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ดี และพยายามที่จะลดต้นทุนในการผลิตเพื่อให้สามารถขายได้ในราคาต่ำลง โดยเริ่มใช้เครื่องปั้นหรือเครื่องจักรเกอร์เข้ามาช่วยในการผลิตแทนรูปแบบเดิมๆ ทำให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เซรามิกเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น กระจกดอกไม้ แก้วน้ำ พวงกุญแจ ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันคนนิยมใช้กระถางเซรามิกเป็นเครื่องตกแต่ง เพราะนอกจากสวยงามที่สวยงาม และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวบนชิ้นงานของเซรามิกแล้ว ก็ยังมีจุดเด่นในเรื่องของความทนทานต่อสภาพแวดล้อมอีกด้วยด้วยการนำเอากระถางเซรามิก มาใช้ในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับก็肯定不会เกิดสารพิษกับสิ่งแวดล้อม (บริษัทเซรามิก เอส.ที.ซี. จำกัด, 2563) ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิกกลุ่มบ้านปายะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการนำดินชนิดอื่นๆ จากหลายพื้นที่มาเป็นส่วนผสม เพื่อเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น ดังนั้นกระถางเซรามิกจึงสามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าใหม่ที่สร้างรายได้ จากฝีมือและภูมิปัญญาของท้องถิ่นได้ และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ผลิต สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาต้นทุน และหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกระถางเซรามิกหรือผู้ที่สนใจลงทุนทำกระถางเซรามิก สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาการลงทุนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านปายะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดงานวิจัย

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านปายะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนของลำไย มากเจริญ (2560) และแนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนแนวคิดผลตอบแทนของดวงสมร อรพินท์ และคณะ (2557) รายละเอียดแสดงได้ดังนี้



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยรูปแบบการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านปายะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอมือง จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 20 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพในการประกอบกิจการ และประสบการณ์ในการทำกระถางเซรามิก ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจการทำกระถางเซรามิก ประกอบด้วยประเภทของธุรกิจ แหล่งเงินทุนระยะเวลาในการประกอบธุรกิจการทำกระถางเซรามิก เงินลงทุนในการประกอบธุรกิจ จำนวนลูกค้าของธุรกิจได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เหตุผลในการประกอบธุรกิจ การออกแบบผลิตภัณฑ์ของธุรกิจ ปริมาณการผลิตกระถางเซรามิก ช่องทางในการจำหน่าย และผลการดำเนินงาน 1 ปีที่ผ่านมา ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการทำกระถางเซรามิก ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการทำกระถางเซรามิก และ ส่วนที่ 5 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
2. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
3. ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้นำสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีทางสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยหาการร้อยละและนำเสนอข้อมูลในลักษณะบรรยายผล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจการทำกระถางเซรามิก ใช้วิธีทางสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยหาการร้อยละและนำเสนอข้อมูลในลักษณะบรรยายผล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการทำกระถางเซรามิกใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณ ดังนี้ ต้นทุนการทำกระถางเซรามิก ประกอบด้วย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงานการผลิต และ ค่าใช้จ่ายการผลิต

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการทำกระถางเซรามิก ใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณ ดังนี้

4.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

คณะผู้วิจัยทำการคำนวณอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) โดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

4.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point Analysis) ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{จุดคุ้มทุน (บาท)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

$$\text{โดยที่ อัตรากำไรส่วนเกิน} = \frac{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนผันแปร}}{\text{ยอดขาย}}$$

ผลการวิจัย (Research Results)

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยาะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และเพศหญิงจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรส จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และสถานภาพโสดจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ ประกอบกิจการกระถางเซรามิกเป็นอาชีพหลัก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีประสบการณ์ในการทำกระถางเซรามิก 1-5 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 6-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจการทำกระถางเซรามิก

พบว่า ลักษณะประเภทของกิจการเป็นบุคคลธรรมดา ทั้งจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีแหล่งเงินทุนในการประกอบกิจการมาจากส่วนของเจ้าของและกู้ยืมจากสถาบันการเงิน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และกู้ยืมจากสถาบันการเงิน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการทำกระถางเซรามิก 1-5 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 5-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีเงินลงทุนในการประกอบกิจการตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ธุรกิจมีจำนวนลูกค้าส่วนใหญ่อยู่ภายในและนอกเขตจังหวัด 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และอยู่นอกเขตจังหวัด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกในด้านอุปกรณ์/เครื่องมือ/วัตถุดิบ ทั้งจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สาเหตุในการเลือกประกอบธุรกิจส่วนใหญ่มีคือนมาชักชวน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 สืบทอดจากครอบครัว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

การออกแบบผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ออกแบบโดยลูกค้า จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือผู้ผลิตออกแบบเอง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 โดยปริมาณการผลิตขึ้นอยู่กับการจัดหรือสั่งทำ ทั้งจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยผ่านพ่อค้าคนกลาง ทั้งจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผลการดำเนินงาน 1 ปีที่ผ่านมา ได้รับผลตอบแทนคงที่ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และได้กำไร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ต้นทุนการทำกระถางเซรามิก

ในการคำนวณต้นทุนการทำกระถางเซรามิก ประกอบด้วยวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิตดังนี้

1. วัตถุดิบ (Materials)

วัตถุดิบ ประกอบด้วย ดินสำเร็จรูปและสีน้ำอะคริลิกชนิดเงา แสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ดินสำเร็จรูป 1 ถัง ราคาถังละ 70 บาท ผลิตกระถางเซรามิกได้จำนวน 40 หน่วย ต้นทุนต่อหน่วย คิดเป็นเงินเท่ากับ 1.75 บาท ($70/40$)

สีน้ำอะคริลิกชนิดเงา ราคาถังละ 350 บาท ผลิตกระถางเซรามิกได้จำนวน 1,400 หน่วย ต้นทุนต่อหน่วย คิดเป็นเงินเท่ากับ 0.25 บาท ($350/1,400$)

จะเห็นว่า ต้นทุนต่อหน่วยของวัตถุดิบทางตรงในการทำกระถางเซรามิก คิดเป็นเงิน 2.00 บาท

2. ค่าแรง (Labor)

จากการสัมภาษณ์ผู้ทำกระถางเซรามิก แรงงาน จำนวน 4 คน คนละ 315 บาทต่อวัน รวมเป็นเงิน 1,260 บาท (4×315) โดยเฉลี่ย 1 วัน สามารถทำกระถางเซรามิกได้จำนวน 40 ใบ ต้นทุนค่าแรงต่อการทำกระถาง 1 ใบ คิดเป็นเงินเท่ากับ 31.50 บาท ($1,260/40$) คณะผู้วิจัยใช้อัตราค่าแรงงานขั้นต่ำตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 10) (กระทรวงแรงงาน, 2563) ซึ่งกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดลำปางอยู่ที่ 315 บาท

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Factory Overhead)

ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ และ ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร

3.1 ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ คิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำกระถางเซรามิก ที่นำมาคิดค่าเสื่อมราคา ประกอบด้วย แม่พิมพ์ ใบเลื่อยตัดเหล็ก ฟองน้ำ ถังน้ำ เขี่ยก้นน้ำพลาสติก แสดงรายละเอียดดังนี้

แม่พิมพ์ ราคา 3,200 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 3,200 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 8.77 บาท ($3,200/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.22 บาท ($8.77/40$)

ใบเลื่อยตัดเหล็ก ราคา 120 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 120 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 0.33 บาท ($120/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.01 บาท ($0.33/40$)

ฟองน้ำ ราคา 240 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 240 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 0.66 บาท ($240/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.02 บาท ($0.66/40$)

ถังน้ำพร้อมฝา ราคา 1,200 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 1,200 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 3.29 บาท ($1,200/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.08 บาท ($3.29/40$)

ถังน้ำพลาสติก ราคา 150 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 150 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 0.41 บาท ($150/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.01 บาท ($0.41/40$)

เหยือกน้ำ ราคา 240 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 240 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน $0.66 \text{ บาท } (240/365)$ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย $0.02 \text{ บาท } (0.66/40)$

รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ต่อหน่วยจำนวน 0.36 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 14.12 บาท และ ต้นทุนการผลิตต่อปี 5,150 บาท

3.2 ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร คือ ค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นในการทำกระถางเซรามิก ที่ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต มีรายละเอียดดังนี้

ค่าน้ำประปาต่อเดือน 100.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ $0.11 (100/880)$

ค่าไฟต่อเดือน 460.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ $0.52 (460/880)$

ค่าน้ำมันต่อเดือน 500.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ $0.57 (500/880)$

ค่าโทรศัพท์ต่อเดือน 200.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ $0.23 (200/880)$

ค่าขนส่งต่อเดือน 210.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ $0.24 (210/880)$

ค่าถุงหิ้วต่อเดือน 196.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ $0.22 (196/880)$

ค่าถุงใส่ต่อเดือน 352.00 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ $0.40 (352/880)$

รวมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรต่อหน่วยเท่ากับ 2.29 บาท

สรุปได้ว่าต้นทุนของการทำกระถางเซรามิกต่อหน่วย ประกอบด้วย วัตถุดิบ 2 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.53 ค่าแรงงาน 31.50 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 87.14 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 0.36 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 1.00 และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 2.29 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 6.33 รวมเป็นต้นทุนการทำกระถางเซรามิกต่อหน่วยเท่ากับ 36.15 บาท

ต้นทุนของการทำกระถางเซรามิกต่อวัน ประกอบด้วย วัตถุดิบ 80 บาท (2×40) ค่าแรงงาน 1,260 บาท (31.50×40) ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 14.40 บาท (0.36×40) ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 91.60 บาท (2.29×40) ต้นทุนการผลิตต่อวันเท่ากับ 1,446 บาท

ต้นทุนของการทำกระถางเซรามิกต่อเดือน ประกอบด้วย วัตถุดิบ 1,760 บาท (80×22) ค่าแรงงาน 27,720 บาท ($1,260 \times 22$) ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 316.80 บาท (14.40×22) ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 2,015.20 บาท (91.60×22) ต้นทุนการผลิตต่อเดือนเท่ากับ 31,812 บาท

ต้นทุนของการทำกระถางเซรามิกต่อปี ประกอบด้วย วัตถุดิบ 21,120 บาท ($1,760 \times 12$) ค่าแรงงาน 332,640 บาท ($27,720 \times 12$) ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 3,801.60 บาท (316.80×12) ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 24,182.40 บาท ($2,015.20 \times 12$) ต้นทุนการผลิตต่อปีเท่ากับ 381,744 บาท

ส่วนที่ 4 ผลตอบแทนการทำกระถางเซรามิก

ในการคำนวณผลตอบแทน คณะผู้วิจัยได้แยกการคำนวณออกเป็น 2 ส่วนคือ

4.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบธุรกิจกระถางเซรามิก ทำให้ทราบว่าจำนวนที่ขายได้ต่อวัน เท่ากับจำนวนที่ผลิตได้ ทำให้พบว่ารายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อวันเท่ากับ 2,360 บาท ต้นทุนใน

การทำกระถางเซรามิก ต่อวัน เท่ากับ 1,446 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อวัน เท่ากับ 914 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73

รายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อเดือนเท่ากับ 51,920 บาท ต้นทุนในการทำกระถางเซรามิกต่อเดือน เท่ากับ 31,812 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อเดือน เท่ากับ 20,108 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73

รายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อปีเท่ากับ 623,040 บาท ต้นทุนในการทำกระถางเซรามิกต่อปี เท่ากับ 381,744 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อปี เท่ากับ 241,296 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73

4.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point Analysis)

เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไร เพื่อวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อไม่ให้ขาดทุนและใช้ในการวางแผนระยะสั้น (ไพบุลย์ ผจงวงศ์, 2561) การคำนวณจุดคุ้มทุนของผู้ลงทุนทำกระถางเซรามิก เพื่อหายอดขายที่ต้องขายกระถางเซรามิกเป็นจำนวนเงินเท่าไร จึงจะคุ้มทุนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

พบว่าจุดคุ้มทุนของผู้ลงทุนทำกระถางเซรามิก มีจุดคุ้มทุนต่อวันอยู่ที่ 36.66 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือน อยู่ที่ 805.31 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อปีอยู่ที่ 9,663.69 บาท ซึ่งสามารถแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายได้ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุนของกระถางเซรามิก

รายการ	วัน (บาท)	เดือน (บาท)	ปี (บาท)
รายได้จากการจำหน่าย	2,360.00	51,920.00	623,040.00
ต้นทุนคงที่			
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	14.40	316.80	3,801.60
ต้นทุนผันแปร			
วัตถุดิบ	80.00	1,760.00	21,120.00
ค่าแรงงาน	1,260	27,720.00	332,640.00
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	91.60	2,015.20	24,182.40
รวมต้นทุนผันแปร	1,431.60	31,495.20	377,942.40
รวมต้นทุนการผลิต	1,446.00	31,812.00	381,744.00
กำไรขั้นต้น	914.00	20,108.00	241,296.00
อัตรากำไรขั้นต้น	38.73	38.73	38.73
จุดคุ้มทุน	36.60	805.31	9,663.69

จากตารางที่ 1 พบว่า รายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อวันเท่ากับ 2,360 บาท ต้นทุนในการทำกระถางเซรามิกต่อวัน เท่ากับ 1,446 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อวัน เท่ากับ 914 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73

รายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อเดือนเท่ากับ 51,920 บาท ต้นทุนในการทำกระถางเซรามิกต่อเดือน เท่ากับ 31,812 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อเดือน เท่ากับ 20,108 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73

รายได้จากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อปีเท่ากับ 623,040 บาท ต้นทุนในการทำกระถางเซรามิกต่อปี เท่ากับ 377,942 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระถางเซรามิกต่อปี เท่ากับ 241,296 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73

จากการคำนวณจุดคุ้มทุน แสดงว่าจะต้องขายกระถางเซรามิกได้วันละ 36.60 บาท เดือนละ 805.31 บาท และ ปีละ 9,663.69 บาท ตามลำดับ จึงจะคุ้มทุน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยะ ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง พบว่าในการผลิตกระถางเซรามิก 1 หน่วย มีต้นทุนการผลิตคงที่ 0.36 บาทและมีต้นทุนการผลิตผันแปร เท่ากับ 35.79 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบ 2 บาท ค่าแรงงาน 31.50 บาทและค่าใช้จ่ายในการผลิต 2.29 บาท ซึ่งเป็นสัดส่วนของค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรมากกว่าค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ โดยต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 87.14 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอดุลย์ ทรายตัน (2557) ที่ศึกษาศักยภาพและกลยุทธ์ระบบการบริหารจัดการของโรงงานเซรามิกขนาดเล็กในการเตรียมความพร้อมเพื่อการดำรงอยู่อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาจังหวัดลำปางที่พบว่ากรณีที่โรงงานเซรามิกขนาดเล็กมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบครอบครัวเป็นการบริหารแบบเป็นกันเอง โดยโรงงานเซรามิกมักใช้แรงงานในชุมชนหรือในพื้นที่ถือเป็นการเข้าถึงแหล่งแรงงานของโรงงานสอดคล้องกับกลยุทธ์ต้นทุนต่ำในตลาด เฉพาะงานที่เจ้าของโรงงานสามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน ฐานการผลิตที่มีราคาต่ำได้ สอดคล้องกับกลยุทธ์ต้นทุนต่ำในตลาดตามแนวคิดของนงลักษณ์ สุทธิวิวัฒน์พันธ์ (2563) เนื่องจากการใช้แรงงานที่เป็นคนในชุมชนหรือในพื้นที่ที่โรงงานตั้งอยู่ถือเป็นการใช้ฐานการผลิตที่ใกล้ชิดและแรงงานบางคนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ จากโรงงานขนาดใหญ่มาก่อน เป็นการเข้าถึงแหล่งของแรงงานที่แม้จะมีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก แต่มีประสบการณ์สูงกว่าแรงงานบางคนที่ยังไม่มีองค์ความรู้ด้านการผลิตเซรามิก ทำให้ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาหรือค่าใช้จ่ายในการฝึกฝนแรงงานใหม่ๆ ดังนั้นเจ้าของโรงงานควรมีบทบาทเป็นผู้บริหารควบคู่ไปกับการปฏิบัติการทำหน้าที่ในภาคการผลิตด้วย จะช่วยให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจ้างงานเพิ่ม เป็นการลดต้นทุนในการผลิตและทำให้แรงงานเห็นเป็นแบบอย่างที่ดี เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างด้วย

ในส่วนด้านผลตอบแทนจากการลงทุนทำกระถางเซรามิก คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไรและจุดคุ้มทุน พบว่า มีผลตอบแทนจากการลงทุนค่อนข้างต่ำ โดยมีอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73 เนื่องมาจากต้นทุนค่าแรงงานในการผลิตต่อหน่วยค่อนข้างสูง ส่วนจุดคุ้มทุนเฉลี่ยต่อวันเท่ากับ 36.60 บาท ต่อเดือนเท่ากับ 805.31 บาทและต่อปีเท่ากับ 9,663.69 บาท ดังนั้นหากผู้ลงทุนทำกระถางเซรามิกสามารถจำหน่ายกระถางเซรามิกได้เป็นจำนวนมากขึ้นจะทำให้ผู้ลงทุนมีกำไรสูงขึ้น ดังนั้นควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการจ้างแรงงานคือการปรับจากการจ้างงานรายวัน เป็นการจ้างงานแบบเหมารายชิ้นเพื่อป้องกันปัญหาแรงงานขาดงานหรือทำงานแบบเฉื่อยชา อีกทั้งการจ้างเหมารายชิ้นเป็นการกระตุ้นให้แรงงานมีแรงผลักดันในการปฏิบัติงานมากขึ้น หากมีคนทำงานได้มากขึ้นและมีคุณภาพจะชักจูงให้แรงงานทำตามโรงงานก็จะได้รับผลประโยชน์มากขึ้นจากจำนวนสินค้าที่มากขึ้น และผลิตทันต่อความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นกลยุทธ์ต้นทุนต่ำในตลาด เฉพาะงานที่เจ้าของโรงงานสามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน ฐานการผลิตที่มีราคาต่ำได้ ตามแนวคิดของนงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ (2563) เนื่องจากต้นทุนของผลิตภัณฑ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่คงที่ แต่ราคาของผลิตภัณฑ์ยังคงเดิม ทำให้กำไรที่ได้มาในแต่ละช่วงเวลาไม่เท่ากัน บางปีมีกำไรน้อยและบางปีมีกำไรมากขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาของเศรษฐกิจในปีนั้นๆ ผู้ลงทุนต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือ โดยการหาแหล่งเงินทุนหรือแหล่งเงินกู้ พร้อมกับพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้ลงทุนทำกระถางเซรามิกสามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนของการทำกระถางเซรามิก พบว่าต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ จะเป็นค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 87.14 ซึ่งหากต้องการที่จะลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวลง จะต้องมีการพัฒนาทักษะของแรงงาน หรือควรจะมีการเปลี่ยนแปลงโดยมีการนำเครื่องมือที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การลดลงของต้นทุนการผลิตได้

2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรจะมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ คำแนะนำในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อผู้ลงทุนจะได้นำความรู้ไปพัฒนารูปแบบ ได้หลากหลายมากขึ้น เป็นการลดต้นทุนให้แก่ผู้ลงทุน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีต้นทุนที่เหมาะสมและสามารถขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐควรจะให้ความช่วยเหลือในการหาแหล่งเงินทุนหรือแหล่งเงินกู้ให้แก่ผู้ลงทุนต่อไป

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยาะ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ลงทุนทำกระถางเซรามิก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในการทำกระถางเซรามิก ให้สามารถลดต้นทุนและเพิ่มยอดขายได้ ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต วัตถุดิบ

ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิตของกระถางเซรามิกเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควร
ทำการศึกษาในประเด็นของการหาเครื่องมือเครื่องจักรช่วยในการพัฒนากระบวนการผลิตอันจะ
นำไปสู่การลดต้นทุนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิทยาศาสตร์บริการ. (2563). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เซรามิก, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://otop.dss.go.th/index.php/knowledge/informationrepack/359-2020-01-24-08-42-46>. [25 กรกฎาคม 2563.]
- กิตติศักดิ์ สมุทธารักษ์. (2557). ปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการผลิตอุตสาหกรรมเซรา
มิก ในจังหวัดลำปาง. วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราช
ภัฏลำปาง. 7(1), 1-13.
- ดวงสมร อรพินท์และคณะ. (2557). การบัญชีการเงิน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพขององค์กรส่งเสริมให้องค์กรมีความ
แข็งแกร่ง, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.ejobeasy.com>. [12 ตุลาคม 2563.]
- บริษัทเซรามิค เอส ที ซี จำกัด. (2563). เรื่องนำรู้เกี่ยวกับเซรามิค, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<https://www.ceramicstc.co.th/>. [26 กรกฎาคม 2563].
- ไพบุลย์ ผจงวงศ์ (2561). การบัญชีเพื่อการจัดการ, กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 10) เล่ม
136 ตอนพิเศษ 316 ง. 65-66
- ลำไย มากเจริญ. (2560). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทริปปี้แอนด์คูเคชั่น จำกัด
- สำนักงานจังหวัดลำปาง. (2563). ประวัติจังหวัดลำปาง, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.lampang.go.th/public55/recapitulate55.pdf>. [25 กรกฎาคม 2563.]
- อดุลย์ ทรายตัน. (2557). ศักยภาพและกลยุทธ์ระบบการบริหาร จัดการของโรงงานเซรามิกขนาด
เล็ก ในการเตรียมความพร้อม เพื่อการค้า รงอยู่อย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง.
วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 6(3), 24-36.

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พุทธศักราช 2562
ของประชาชน ตำบลดอนปู้ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
Participation in the Elections of Members of The House
of Representatives Year 2019 of The People
of Don Pru Subdistrict Si Prachan District Suphanburi

นุชทยา คมวิริยะวุฒิ¹ สันฐาน ชยนนท์² วิจิตรา ศรีสอน³
Nuttaya Khomwiriyawut, Sunthan Chayanon, Wijitra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ปัญหาในการมีส่วนร่วม และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พุทธศักราช 2562 ของประชาชนตำบลดอนปู้ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 383 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย () ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทวนผลที่ได้ที่เกี่ยวกับทฤษฎีและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทที่สอง ในส่วนที่เกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม และนำข้อมูลทั้งหมด วิเคราะห์สรุปประเด็น ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมสถิติทดสอบแบบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และปัญหาการมีส่วนร่วมเกิดจาก การรับรู้ข่าวสารและการซื้อสิทธิขายเสียง แนวทางในการแก้ไขเสนอให้พนักงานในองค์การลงพื้นที่ตรวจตรา และให้ข้อมูลแก่ประชาชน

คำสำคัญ (Keywords): การเลือกตั้ง;ประชาชน; การมีส่วนร่วม

Received: 2021-01-08 Revised: 2021-01-29 Accepted: 2021-02-02

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: ratchanonhack@gmail.com

^{2,3} วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research To study the level of participation Trouble getting involved And guidelines for solving problems in participating in the election Member of the House of Representatives Year 2019 of the people of Don Pru Subdistrict Si Prachan District Suphanburi The target group used in this research is people aged 20 years and over have the right to exercise The data were analyzed by percentage (%), mean () standard deviation (S.D.), and review of the theoretical results and other research related to the second chapter. With respect to literature review and take all the information Analyze issues the research results were found that Participation level Statistical significance of T-Test at 0.05 level and participation problems arising from News awareness and sound sales rights purchase guidelines for solving the proposal for the employees in the organization to go to the inspection area and provide information to correct the people

Keywords: Election; People; Participation

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ถือเป็นปฐมฤกษ์ในการปกครองประเทศจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศตัวเองทั้งทางตรงและทางอ้อม (อมร รักษาสัตย์ และคณะ , 2543 : 33) รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้คือ รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ซึ่งจัดร่างโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ในระหว่าง พ.ศ. 2557-2560 ภายหลังการรัฐประหารในประเทศโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 ณ ที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร และมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระราชโองการ สืบเนื่องจากรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 และการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ทำให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ได้มีการตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชุดแรก จำนวน 36 คน ซึ่งสมาชิกมาจากการแต่งตั้งทั้งหมด มีนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2558 สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ มีมติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการฯ ทำให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นจำนวน 21 คน เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2558 และมีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน โดยนับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ที่ผ่านการออกเสียงประชามติ ต่อจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยได้รับเสียงเห็นชอบท่วมท้นถึง 16.8 ล้าน

เสียง ต่อเสียงคัดค้าน 10.5 ล้านเสียง (บ้านจอมยุทธ.com : 2560) การมีส่วนร่วมทางการเมืองหลายคนมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว หรือคิดว่าการจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นยากหรือห่างไกลจากตัวเรา จริง ๆ แล้วไม่ใช่เสมอไป การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นสามารถทำได้เลยก็คือ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองขั้นพื้นฐานตามประชาธิปไตย การเลือกตั้งที่ดีควรมีหลัก 1 คน 1 เสียง (One man one vote) มีความเท่าเทียมกันเสียงเลือกตั้ง ซึ่งทุกคนมีอยู่แล้วคนละ เสียงเท่ากัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรนำไปใช้ หรือจะยอมสละเสียงไม่ไปใช้สิทธิที่เรียกว่า การนอนหลับทับสิทธิ ก็อยู่ที่การตัดสินใจของแต่ละคนแต่ทางที่ดีทุกคนควรรักษาสิทธิของตัวเองโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เลือกตัวแทนที่เราต้องการ เพื่อคะแนนเสียงของเราแม้ 1 เสียงแต่มีค่าที่จะเป็นพลังในการเปลี่ยนแปลงคนให้ดีขึ้นได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เราจะสามารถเห็นได้ชัดและสามารถเข้าถึงได้ง่ายก็คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลดอนปรง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอีกตำบลหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษา ถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพุทธศักราช 2562 ของประชาชน เนื่องจาก ตำบลดอนปรงนี้เป็น พื้นที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งมีจำนวนประชากร ทั้งหมด 9,118 คน ชาย 4,486 คน ผู้หญิง 4,632 คน คนจำนวนผู้สูงอายุ 812 คน เด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี 315 คน มีเขตการปกครองทั้งหมด 9 หมู่บ้าน คือ 1) บ้านสามจุ่น 2) บ้านดอนปรง 3) บ้านห้วยสุวรรณ 4) บ้านโพธิ์นฤมิตร 5) บ้านหนองใหญ่ 6) บ้านหนองถั่วพู 7) บ้านกระพุ่มดำน 8) บ้านท่าทราย 9) บ้านหนองกรด การเลือกตั้งที่ผ่านมาใน พ.ศ.2562 นั้น ตำบลดอนปรงนี้มีผู้มีสิทธิใช้สิทธิในการเลือกตั้งทั้งหมด 7,097 คน มีผู้มาใช้สิทธิ 4,217 คน (กองราชการส่วนตำบล, 2562)

ตำบลดอนปรง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีเขตการปกครองทั้งหมด 9 หมู่บ้านการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมา จากการสำรวจตำบลดอนปรงนี้ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นจำนวน 7,097 คน มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน 4,217 คน คิดเป็นร้อยละ 59.48 (กองราชการส่วนตำบล, 2562) ถือได้ว่า การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ อาจจะเป็นเพราะประชากรแฝงจำนวนมาก หรือมีรายชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านแต่ไม่มาได้ไปออกมาย่อย่อยประจำ ก็ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งการเลือกตั้งเป็นการใช้สิทธิและเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งในหลักประชาธิปไตยจึงต้องมีการพัฒนาในการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้อยู่ในระดับที่ดียิ่งขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้ จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งให้ประชาชนได้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนและยังทำให้ประชาชนนั้นได้ตัวแทนเข้าไปสู่สภาอย่างแท้จริงซึ่งจะทำให้ประชาชนได้อยู่ดีมีสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2562 ของประชาชน ตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2562 ของประชาชนใน ตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2562 ของประชาชนตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พุทธศักราช 2562 ของประชาชน ตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชาชน สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 9,118 คน โดยใช้สูตร ของทาโร่ ยามาเน่ เพื่อหาขนาดของประชากร ได้ 383 คน วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 17 กรณีศึกษาด้วยกันและนำผลลัพธ์ที่ได้จากแต่ละกรณีศึกษามาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ด้วยวิธีเชิงคุณภาพ

สำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในปี พุทธศักราช 2562 ของประชาชนในตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำเป็นต้องใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจาก เรื่องการมีส่วนร่วม นั้น เป็นเรื่องของความคิดและพฤติกรรม ของผู้นำในชุมชนและของประชาชน ดังนั้นเราจึงวัดระดับการมีส่วนร่วม และ ต้องการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ถึงประเด็น ความคิด ความเชื่อ นำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการมีส่วนร่วม

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ และ พฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในตำบลดอนปราง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 9,118 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎีการมีส่วนร่วมของเฮอร์เบิร์ต

แม้คอลลอสก็ นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แบบสอบถามวิจัยเชิงปริมาณ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน 5 ระดับ โดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์นั้นครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างสำหรับคณะผู้บริหาร สมาชิก ตำบล ผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตตำบลดอนปูลู จำนวน 17 คน แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีลำดับการดำเนินการดังนี้

1.ขอความร่วมมือกับประชากรกลุ่มตัวอย่างในการกรอกข้อมูลแบบสอบถาม พร้อมทั้งอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการกรอกแบบสอบถามเพื่อเป็นการศึกษาเท่านั้น มิได้เจตนาอย่างอื่นอย่างใดรวมถึงชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการกรอกแบบสอบถาม โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่ตำบลดอนปูลู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2.ขอความร่วมมือกับคณะผู้บริหาร สมาชิก ตำบล ผู้นำชุมชน พนักงานในองค์กร และประชาชนในเขตตำบลดอนปูลู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 17 คน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือได้แก่

สถิติในการวิเคราะห์ผลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) อธิบายผลการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยวิธีการทดสอบ Least Significant Difference (LSD) test ประมวลผลข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง“การมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พุทธศักราช 2562 ของประชาชน ตำบลดอนปูลู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี” ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1.ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2562 ของประชาชน ตำบลดอนปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศหญิง ร้อยละ 56.40 และเพศชาย ร้อยละ 43.60 โดยมีอายุ 41 - 60 ปี มากสุด ร้อยละ 42.04 รองลงมา อายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 30.55 และ อายุ 20 - 30 ปี ร้อยละ 14.88 น้อยสุด มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 12.53 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 68.41 รองลงมา โสด ร้อยละ 18.80 และหย่าร้าง ร้อยละ 12.79 โดยมีระดับการศึกษาปวช./ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 35.51 รองลงมา ปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 33.16 และประถมศึกษาหรือสูงกว่า ร้อยละ 31.33 โดยส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 36.02 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 22.72 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 12.27 อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับจ้าง แม่บ้าน เกษตร นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 14.10 มีรายได้เฉลี่ยเดือนมากที่สุด 10,001-30,000 บาท ร้อยละ 83.2 รองลงมา มากกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 10.97 น้อยสุด ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 6.01 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน ร้อยละ 94.78 และมีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน ร้อยละ 5.22

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปีพุทธศักราช 2562 ของประชาชนใน ตำบลดอนปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี

2.1 การรับรู้ข่าวสารของประชาชน พบว่า ประชาชนในตำบลแบ่งออกเป็นสองกลุ่มที่ได้รับรู้ข่าวสารไปทั่วถึง คือ

- ประชาชนที่เป็นผู้สูงอายุ ส่วนมาก ในตำบลนั้นจะมีผู้สูงอายุอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เลยทำให้การรับรู้ข่าวสารนั้น อาจจะไม่เพียงพอ และไม่เข้าใจดี เลยทำให้ประชาชนในตำบลมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

- ประชาชนที่เดินทางไปทำงานต่างจังหวัด ในพื้นที่ตำบลดอนปรูนั้น มีประชาชนเดินทางไปงานต่างจังหวัด เลยทำให้การรับรู้ข่าวสารที่ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลดอนปรู ได้แจ้งข้อมูลข่าวสาร หรือนัดประชุม ได้น้อย และ ประชาชนอาจจะมีการเดินทางลำบาก ไม่มีเวลาเดินทางมาเลือกตั้ง

2.2 การซื้อสิทธิขายเสียง พบว่า ในตำบลดอนปรูนั้น มีการซื้อสิทธิขายเสียงแต่เป็นจำนวนน้อย โดยการซื้อสิทธิขายเสียงนั้น จะทำเป็นรูปแบบ มีหวัคะแนนตามหมู่บ้านเพื่อแจกเงินให้ประชาชนไปเลือกเบอร์ที่ตนเป็นหวัคะแนนให้ หรือ มีการให้เงินเป็นสินน้ำใจ เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำมันรถ เป็นต้น

3.แนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชนตำบลดอนปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

3.1 แนวทางในการแก้ไขปัญหของการรับรู้ข่าวสาร ทางองค์การบริหารส่วนตำบลดอนปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี จะแก้ไขโดยการส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนตามครัวเรือน หรือทำเอกสารเป็นใบปลิวแจกประชาชน หรือ นอกจากจะลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ประชาชน

3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง

1. จัดทีมงานอาสา เพื่อช่วยกันสอดส่องตรวจตรา พฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงของหัวหน้าคะแนน โดยจัดตั้ง ทีมอาสาตามแต่ละหมู่บ้าน เพื่อความทั่วถึง

2. จัดกิจกรรมรณรงค์ ปลุกจิตสำนึกประชาชน ในการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นเป็นเรื่องไม่ดี เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความถูกต้อง ยุติธรรม เลือกคนที่สามารถเข้ามาพัฒนาชุมชน ได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปีพุทธศักราช 2562 ของประชาชนตำบลดอนปรางค์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถอภิปรายผลการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปีพุทธศักราช 2562 ของประชาชนตำบลดอนปรางค์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 1. จากผลวิจัยพบว่า ประชาชน ตำบลดอนปรางค์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งในระดับน้อย ซึ่งในรายด้านมีส่วนร่วมระดับมาก ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ระดับปานกลาง ด้านการพุดจาปรึกษาเรื่องการเมือง ระดับน้อย ด้านกิจกรรมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดตั้งและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ด้านการติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ทางการเมือง ด้านการติดต่อกับทางราชการ และด้านการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดสอดคล้องกับแนวคิดของ Peter Oakley and David Marsden (1991) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนไปสัมพันธ์กับเรื่องการสร้างประชาธิปไตยทางการเมืองหรือมิฉะนั้นก็เอาไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยผลวิจัยพบว่า ด้านการออกเสียงเลือกตั้งสูงสุดมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สอดคล้องกับแนวคิด พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2540) ที่กล่าวว่าการเลือกตั้งว่ากิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง

2. จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและการมีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนมีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน ตำบลดอนปรางค์ อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน โดยประชาชน เพศชายจะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสูงกว่า ประชาชนเพศหญิง ด้านอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 20 – 30 ปี อายุ 31 – 40 ปี มีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน สูงกว่า กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี อายุ 41 – 60 ปี มีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน สูงกว่ากลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี สอดคล้องกับงานวิจัย เทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง (2538) ที่ศึกษาพบว่าเพศและอายุมีการไปเลือกตั้งของประชาชน ด้านระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือสูงกว่า มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชนต่ำกว่า กลุ่มระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือสูงกว่า และ กลุ่มระดับการศึกษาปวช./ปวส./อนุปริญญา มีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน ต่ำกว่า กลุ่มระดับ

การศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าสอดคล้องกับงานวิจัย วิชัย โวรหารดี (2534) ปัจจัยทางการศึกษา การปรับข่าวสารการเมือง ในด้านอาชีพพบว่าข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน สูงกว่า กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัวและอาชีพอื่นๆ ในด้านรายได้ พบว่า กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชนต่ำกว่า กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาทและมากกว่า 30,000 บาท และ กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-30,000 บาท มีการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชนต่ำกว่า กลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาท และด้านตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน พบว่า ประชาชนมีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนจะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน ตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี สูงกว่า ประชาชนไม่มีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัย วิชัย โวรหารดี (2534) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยทางประชากรมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมืองโดยเฉพาะปัจจัยทาง อาชีพและรายได้

2.การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชนตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนี้

2.1 การรับรู้ข่าวสารของประชาชน พบว่า ปัญหาในการเลือกตั้งของประชาชนตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นั้น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง (กรมล ทอธรรมาชาติและคณะ, 2531)

2.2 การซื้อสิทธิ์ขายเสียง ในการเลือกตั้ง ของประชาชน พบว่า ปัญหาในการเลือกตั้งของประชาชนตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี นั้น สอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับการซื้อสิทธิ์ขายเสียง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2534) พบว่า บทบาทของเงินกับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งนั้นเราปฏิเสธไม่ได้ว่าเงินมีบทบาท ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมบทบาทที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดได้แก่ การใช้เงินในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งนั้นผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้เงินในการดำเนินกิจกรรมหาเสียงต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. การศึกษาแนวทางการแก้ไขในการเลือกตั้งของประชาชน ตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัญหาที่พบ มี 2 ข้อ คือ

1.ปัญหาเรื่องการรับรู้ข่าวสาร

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในประชาชนได้รับรู้ข่าวสารอย่างทั่วถึง และเที่ยงตรง

2.ปัญหาเรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

แนวทางการแก้ไข คือ จัดกิจกรรมรณรงค์ ปลุกจิตสำนึกประชาชนเรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นสิ่งไม่ดี และจัดกลุ่มเจ้าหน้าที่อาสา ตรวจตรา สอดส่องดูแล การซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลวิจัยพบว่าประชาชน ตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งในระดับน้อย ดังนั้นควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมติดตามและผลการปฏิบัติงานการจัดการเลือกตั้งภายในหมู่บ้าน ร่วมประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงานการดำเนินการเลือกตั้ง

1.2 จากผลวิจัยพบว่าปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชน ตำบลดอนปรู อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมให้มีการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อรวมกันทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิการเลือกตั้งของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ให้มากกว่านี้ โดยจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร หรือ จัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลเรื่องการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงและได้รับความรู้เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระมล ทองธรรมชาติและคณะ. (2531). การเมืองและการปกครองไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- เทวิน ขอเหนี่ยวกลาง. (2538). “ความตั้งใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง:กรณีศึกษาประชาชนเขตเลือกตั้งที่1 กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์วิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.baanjommyut.com/library_4/politics/07_14.html. [5 มีนาคม 2564]
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2540). เงินกับการเลือกตั้ง: ทัศนภาพต่อการซื้อเสียง. กรุงเทพมหานคร. วิชัย ไวหารดี. (2534). “พฤติกรรมปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างหาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อำเภอมือง จังหวัดยโสธร”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อมร รักษาสัตย์. (2543). ประชาธิปไตย อุดมการณ์หลักและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
Ethical Behavior for Administration of the Administrators of
Sri Chomphu School Cluster under the Bungkan Primary
Educational Service Area Office

จกกิต แก้วประเสริฐ¹ ในตะวัน คำหอม²
Chakkit Kaewprasert, Naitawan Khamhorm

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬและเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 110 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67–1.00 มีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .813 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟนผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า ส่วนใหญ่ คือ ด้านการครองคน อันดับที่สอง คือ ด้านการครองงาน และอันดับสุดท้าย คือด้านการครองตนตามลำดับ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมในรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน จำแนกตามอายุ ตั้งแต่ 6-10 ปี และอายุมากกว่า 11 ปีขึ้นไป แตกต่างกัน

Received: 2021-01-10 Revised: 2021-04-25 Accepted: 2021-07-11

¹ หลักสูตรบริหารการศึกษาศาสตร วิทยาลัยทองสุข Master of Education
Educational Administration) Thong suk college. e-mail: angkor1234@hotmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข Faculty of Education Thong suk college

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 6-10 ปีและมากกว่า 11 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): พฤติกรรมเชิงจริยธรรม; การบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to investigate the ethical behavior for administration of the administrators of Sri Chomphu School Cluster under the Bungkan Primary Educational Service Area Office and to make a comparison of the ethical behavior for administration of the administrators of Sri Chomphu School Cluster under the Bungkan Primary Educational Service Area Office as classified by gender, age and work experience. The population studied were the teachers and educational personnel of Sri Chomphu School Cluster under the Bungkan Primary Educational Service Area Office, totaling 110 persons, selected by using purposive sampling. The instrument used for collecting the data was a rating scale questionnaire constructed by the researcher with the IOC ranging from 0.67 to 1.00 and the reliability of .813. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test with comparisons using the Scheffe's pair-wise differences. The research results revealed that the ethical behavior for administration of the administrators of Sri Chomphu School Cluster under the Bungkan Primary Educational Service Area Office was practiced at high level as a whole. After item analysis, it was found that each aspect of ethical behavior was practiced at high level. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included man management, job management and self-management. The comparison results showed that , as classified by age, the opinions towards the ethical behavior for administration of the administrators of Sri Chomphu School Cluster under the Bungkan Primary Educational Service Area Office were not different in whole and in part which was not in accordance with the research hypothesis. Moreover, as classified by age group- at 6 - 10 years old and 11 years old upwards, it was found that the opinions were different at the .05 level of significance.

Keyword : Ethical Behavior for Administration; School Administrators



บทนำ (Introduction)

บุคลากรที่สำคัญของทุกประเทศอาชีพหนึ่งก็คือครู-อาจารย์ที่ได้กระทำหน้าที่ของผู้ที่อบรม สั่งสอน เป็นแบบอย่างให้กับเด็กเยาวชนหรือผู้ที่ต้องการเข้าไปเพื่อรับองค์ความรู้ในสรรพวิทยาต่างๆ ทั้งความรู้และพฤติกรรมของเป้าหมายเพื่อให้ผลผลิตที่ได้ออกไปสู่สังคมตามความคาดหวัง อาชีพครูหรือครูอาชีพ หรือจะมีคำเรียกว่าอาจารย์ ผู้ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในศาสตร์และสาขาต่างๆ มีมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ในสมัยนั้นอาจจะเรียกว่านักปรัชญา อาทิ ธาเลส โซเครตีสเพลโต อริสโตเติล ในสมัยก่อนมีปรากฏถึงเรื่องค่าตอบแทนของผู้สอนที่เป็นเงิน ตำแหน่ง ยศและผลประโยชน์ ขณะเดียวกันระบบการสอนสมัยก่อน ผู้ที่มีความรู้ ปัญญาและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ก็ถ่ายทอดความรู้ อุดมการณ์ หรือสิ่งที่เปี่ยมพลังความจริงให้กับโลกของเรามาจนถึงทุกวันนี้ จริยธรรมกับความเป็นครูเป็นบทสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนการสอนให้ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน โดยเฉพาะการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดีงามให้แก่เยาวชน ปัจจุบันสังคมมีการแข่งขันสูง มีการแก่งแย่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ประชาชนมีจำนวนมากขึ้น สภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง ความหลากหลายของวัฒนธรรมต่างชาติและนวัตกรรมที่อยู่ในสภาพที่ก้าวกระโดด ทำให้พ่อแม่ต้องแข่งขันกันประกอบอาชีพ จึงไม่มีเวลาที่จะเลี้ยงดูบุตรหลานเท่าที่ควร เด็กบางคนถูกผู้ปกครองทอดทิ้งเพื่อไปทำงานในต่างถิ่นและถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จึงทำให้เด็กมีปัญหา ทั้งสุขภาพจิต สุขภาพกาย ด้านการเรียน และโดยเฉพาะคุณธรรมจริยธรรมและจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และผู้ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษานั้นมีความปรารถนาดีในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนดี เรียนเก่ง มีความรู้คู่คุณธรรมสักเท่าไร ก็ยังไม่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรมได้ คือ “ครูนั่นเอง” นอกจากจะสอนเก่ง มีใบประกอบวิชาชีพ และมีความรู้แล้ว ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ความเป็นครูสูง (เกษภารัตน์ ปลงใจ. 2563)

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอันดีงามจึงมีความสำคัญมาก นอกจากการให้ความรู้ทางด้านการพัฒนาบุคลิกภาพในการวางตัวให้เกิดความเชื่อถือในองค์กร และสังคมทั่วไป (ปรีชา ปัญญาพานิช, 2555)

สรุปได้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีษะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาในเชิงบวกในการบริหารงานของโรงเรียน และการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีกับตนเอง ชุมชน สังคมโดยทั่วไปเพื่อยกระดับการบริหารงานของโรงเรียน โดยให้

สอดคล้องกับคำกล่าวทางพระพุทธศาสนาที่ว่า “เป็นตัวอย่างที่ดีมีค่ายิ่งกว่าคำสอน” และนำส่วนดีทางจริยธรรมไปปฏิบัติในการบริหารงานของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการวิจัยระดับความคิดเห็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 110 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนนี้การวิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนา แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผลและเสนอแนะต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนการรายงานผลการวิจัย จากการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและการจัดทำข้อเสนอแนะ การจัดพิมพ์รูปเล่มและการนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 110 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด ในเดือน ธันวาคม 2563
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อประมวลผลข้อมูล ที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที และค่าเอฟ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และนำผลการวิจัยที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวม

ข้อที่	พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู	n=110		ระดับความคิดเห็น	อันดับที่
		μ	σ		
1.	ด้านการครองตน	3.64	0.78	มาก	3
2.	ด้านการครองคน	3.79	0.65	มาก	1
3.	ด้านการครองงาน	3.75	0.57	มาก	2
รวม		3.73	0.67	มาก	

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.73$, $\sigma=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการครองคน ($\mu=3.79$, $\sigma=0.65$) รองลงมา คือ ด้านการครองงาน ($\mu=3.75$, $\sigma=0.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการครองตน ($\mu=3.64$, $\sigma=0.78$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย เรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านการครองคน รองลงมา คือ ด้านการครองงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการครองตน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ด้านการครองตน ระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือรักษาความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และความเสียสละปฏิบัติตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีวิจารณญาณ ชุมใจตนเองไม่หวั่นเมากับสิ่งเพเลิดเพลินจนเกินฐานะ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นคนพูดจริงและปฏิบัติตามที่ได้พูดไว้เสมอ

ถือว่าให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอันดับแรก โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทีมงานในการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังรักษาความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และความเสียสละปฏิบัติตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีวิจารณญาณ ชุมใจตนเองไม่หวั่นเมากับสิ่งเพเลิดเพลินจนเกินฐานะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทศนิ นุชนวลรัตน์ (2550) ศึกษาจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในจริยธรรมทั้งสามด้าน เรียงลำดับคือ จริยธรรมด้านสังคม จริยธรรมด้านวิชาชีพ และ จริยธรรมด้านคุณลักษณะส่วนตัว จริยธรรมด้านสังคมผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย อยู่ในอันดับแรก รองลงมา คือความสามัคคี และอันดับสุดท้ายคือ การช่วยเหลือผู้อื่น จริยธรรมด้านวิชาชีพ

2. ด้านการครองคน ระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ สนับสนุนเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน รองลงมา คือแสดงภาวะผู้นำในการวางตัว การปฏิบัติตนในการรักษาความมีน้ำใจต่อ

ผู้ได้บังคับบัญชาอย่างสง่างาม ให้ขวัญกำลังใจหรือยกย่องชมเชยเมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานบรรลุผลสำเร็จ รัฐบาลบาทและหน้าที่ของตนเอง ในหลักการบริหารงานของโรงเรียน มีความยุติธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความอดทนอดกลั้นต่อคำพูดและการกระทำของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรัตน์ มุ่งอิงกลาง (2544) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาพบว่าคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในการครองตนครองคนและครองงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาตามทัศนะของครูฝ่ายปฏิบัติการนักเรียนครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่คุณธรรมในการครองตน

3. ด้านการครองงาน ระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยินดี ไม่หลีกเลี่ยงหรือมอบหมายงานที่สำคัญให้ผู้อื่นรับผิดชอบรองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคความยากลำบาก แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานด้วยการใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมพัฒนาโรงเรียน โดยยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐาน มีการให้คำปรึกษาหรือให้เทคนิคการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างเป็นธรรม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา อยู่ภักดี (2551) การปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกค่อนข้างสูง ข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน คุณธรรมจริยธรรมในการครองงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมคือ คุณธรรมจริยธรรมในการครองคน และคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ตามลำดับข้อสุดท้ายสรุปได้ดังนี้

4. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมในรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จำแนกตามอายุ ตั้งแต่ 6-10 ปี และอายุมากกว่า 11 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 6-10 ปีและมากกว่า 11 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีชมภู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมในรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามอายุ และประสบการณ์ทำงาน ตั้งแต่ 6-10 ปี และอายุมากกว่า 11 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนทร ทองคำ (2544) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรโดยรวมครูผู้สอนและกรรมการโรงเรียนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมโดยรวมด้านการครองตนด้านครองคนและด้านครองงานก็อยู่ในระดับมากครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมโดยรวมและด้านครองงานมากกว่ากรรมการโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ครูผู้สอนและกรรมการโรงเรียนเห็นว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมในการครองตน และครองคนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1.1 ด้านการครองตน

ผู้บริหารโรงเรียนมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ และรักษาความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และความเสียสละ ปฏิบัติตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีวิจารณ์ญาณ ข่มใจตนเองไม่ให้มีวเมากับสิ่งเพลิดเพลนจนเกินฐานะ ด้านการครองตนถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี

1.2 ด้านการครองคน

ผู้บริหารโรงเรียนมีการสนับสนุนเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน และได้แสดงภาวะผู้นำในการวางตัว การปฏิบัติตนในการรักษาความมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสง่างาม ให้ขวัญกำลังใจหรือยกย่องชมเชยเมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานบรรลุผลสำเร็จ รับผิดชอบและหน้าที่ของตนเอง ในหลักการบริหารงานของโรงเรียน มีความยุติธรรม ไม่เอนเอียงด้วยรักหรือเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้านการครองคนถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ด้านการครองงาน

ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยินดี ไม่หลีกเลี่ยงหรือมอบหมายงานที่สำคัญให้ผู้อื่นรับผิดชอบและยังเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคความยากลำบาก แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานด้วยการใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ ด้านการครองงาน ถือว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำในการบริหารงานใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ด้านการครองตน

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นคนที่รักษาคำพูด ที่ให้ไว้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

2.1.2 ต้องเป็นคนพูดจริงและปฏิบัติตามที่ได้พูดไว้เสมอ

2.2 ด้านการครองคน

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อคำพูดและการกระทำของ

ผู้อื่น

2.2.2 ต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ รู้จักบังคับจิตใจของตนเอง เป็นคนสุขุม

เยือกเย็น

2.3 ด้านการครองงาน

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมพัฒนาโรงเรียน โดยยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐาน และมีการให้คำปรึกษาหรือนิเทศการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างเป็นธรรมชาติ

2.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระตุ้นให้ครูในโรงเรียน มีความใฝ่รู้ใฝ่หาการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้เป็น New normal เสมอ

เอกสารอ้างอิง (References)

ชนิดา สุดตาชาติ. (2559). “คุณลักษณะมนุษย์สัมพันธ์ของบุคลากรในสถานศึกษาขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.



แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร
อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
Work Motivation of Teachers and Personnel of Maejaroa School
Cluster, Mae Ramat District, Tak Province

กมลชนก กาวี¹ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา² ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร³ บุศรา เชื้อดี⁴
วีรพงษ์ สุทาวัน⁵ ปทุมรัตน์ สีธูป⁶

Kamonchanok Kavee, Malai Wongruethaiwattana, Kajornatthapol Pongwiritthon,
Busara Chuadee, Veerapong Suthawan, Patumrat Seetup

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรและศึกษาสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ซึ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดโควตาและการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากข้อมูลในการให้ข้อมูลมีความสำคัญและสนใจในการให้ข้อมูลของงานวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.52$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ สภาพการอยู่ร่วมกัน ($\bar{X}= 4.84$, S.D. = 0.52) ความตั้งใจทางสังคม ($\bar{X}=4.79$,S.D.= 0.50) ผลประโยชน์ทางอุดมคติ ($\bar{X}=4.69$, S.D.= 0.57) โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง ($\bar{X}=4.55$, S.D.= 0.72) สิ่งจูงใจเกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ($\bar{X}=4.40$, S.D.= 0.83) สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงานโดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลและทัศนคติของ

Received: 2020-12-18 **Revised:** 2021-01-04 **Accepted:** 2021-01-04

¹ โรงเรียนบ้านสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 Maejarao School under the Office of Tak Primary Educational Service Area 2. e-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

³ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁵ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁶ โรงเรียนบ้านโป่งแก่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 Ban Pong Keng School Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1

ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ($\bar{X}$ =4.33, S.D.= 0.69) สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพ($\bar{X}$ =4.30, S.D.= 0.75) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ($\bar{X}$ =4.29, S.D.= 0.74) การทดสอบสมมติฐาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา อำเภอมะระมาต จังหวัดตาก ข้อมูลของผู้ตอบ แบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงาน มี แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: แรงจูงใจ; การปฏิบัติงาน; บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to study the level of work motivation of teachers and personnel and to study the personal status of the respondents affecting the work motivation of teachers and personnel of Maejarao school cluster, Mae Ramat District, Tak Province. The population and sample were teachers and personnel of Maejarao school group by using non-probability sampling method as well as randomly selecting the sample using quota sampling method. Because of the importance of the information, then the respondents are voluntary in providing the research information. The research results showed that the level of the work motivation of teachers and personnel of Maejarao school cluster, Mae Ramat District, Tak Province in overall was at a high level ($\bar{X}$ =4.52, S.D.= 0.67). When considering each aspect, it was found out that all aspects results high levels of quality of working life in descending average as follows: live together conditions ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.52), social attractiveness ($\bar{X}$ =4.79,S.D.= 0.50), ideal benefaction ($\bar{X}$ =4.69, S.D.= 0.57), the opportunity for the feeling of enlarged participation in the course of events ($\bar{X}$ =4.55, S.D.= 0.72), incentive of personal opportunities ($\bar{X}$ =4.40, S.D.= 0.83), adaptation of working conditions to habitual methods and attitudes ($\bar{X}$ =4.33, S.D.= 0.69), incentive of physical condition ($\bar{X}$ =4.30, S.D.= 0.75), and material inducements ($\bar{X}$ =4.29, S.D.= 0.74), respectively. The results of the hypothesis testing showed that the work motivation of the teachers and personnel of Maejarao school cluster, Mae Ramat District, Tak Province based on the information of the respondents that classified by gender, age, marital status, education level, position, and work experience reflected no difference in work motivation with the statistically significant at a level of 0.05.

Keywords: Motivation; Work performance; Government Teacher

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิต เป็นแนวทางในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้เรียนรู้ ได้พัฒนาความคิดทักษะทั้งทางด้านการใช้ชีวิตและด้านอาชีพ สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุขนั้น ตามเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท และการอาชีวศึกษา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬา ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษารวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง(กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา มีครูและบุคลากร ทั้งลูกจ้างและลูกจ้างชั่วคราวเป็นผู้ได้บังคับบัญชา การที่ครูจะปฏิบัติงานได้ผลดีมาน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับขวัญและกำลังใจที่ดี การที่ครูและบุคลากรในองค์กรจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานซึ่งอาจเกิดจากพฤติกรรมส่วนบุคคล หรือพฤติกรรมสนับสนุนจากองค์กร ซึ่งถือเป็นสิ่งประกอบสำคัญที่ทำให้ครูและบุคลากรทำงานอย่างมีความสุข อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการผลักดันให้งานสำเร็จ แรงจูงใจจึงถือเป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการทำงาน เพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและเป็นแรงผลักดันที่ส่งผลให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีทิศทางมีความสอดคล้องกับแผนงานในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งแรงจูงใจนี้ ไม่ได้ขึ้นกับพฤติกรรมส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นกับพฤติกรรมสนับสนุนจากองค์กร ในอันที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูและบุคลากร เพื่อให้มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติภารกิจขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ขององค์กร โดยทรัพยากรมนุษย์จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในบรรดาทรัพยากรขั้นพื้นฐานอื่น ๆ ดังนั้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นกระบวนการตัดสินใจและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์กร กระบวนการต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ การวิเคราะห์งาน การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมและพัฒนา การประเมินผลการทำงาน การจ่ายค่าตอบแทน สวัสดิการและผลประโยชน์ที่เกื้อกูล สุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน และแรงงานสัมพันธ์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการภายในองค์กร หากองค์กรมีการบริหารจัดการที่ดีจะสามารถดูแลและรักษาบุคลากรที่มีทักษะความรู้ความสามารถให้อยู่กับองค์กรได้นาน ๆ จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ เพราะองค์กรต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าแม้เราจะมีเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ดีทันสมัยอย่างไรก็ตาม ก็ยังคงต้องใช้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่

เช่นเดียวกันที่จำเป็นต้องมีการส่งเสริมที่จะทำให้ครูและบุคลากรปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานซึ่งอาจเกิดจากพฤติกรรมส่วนบุคคล หรือพฤติกรรมสนับสนุนจากองค์กร ซึ่งถือเป็นสิ่งประกอบสำคัญที่ทำให้พนักงานทำงานอย่างมีความสุข อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการผลักดันให้งานสำเร็จ(Ratthanon, et al., 2020) ภายใต้อิทธิพลของประการหนึ่งของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรและสามารถกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมถึงการมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายด้วยดี ดังนั้น การศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สามารถช่วยให้ผู้บริหารทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคลากรทางการศึกษาในองค์กรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เสียสละ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร หากบุคลากรในองค์กรไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานก็จะเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการปฏิบัติงาน คุณภาพงานลดลง มีการขาดงาน ลาออกจากงาน (Kajornattthapol et al., 2020) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู ในการสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากรให้มีความสุขในการปฏิบัติงานเป็นวิธีสร้างความสำเร็จของการเรียนการสอนนั่นเอง ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องค้นหาวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา โรงเรียนบ้านสามหมื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีทั้งหมด 3 สาขา แต่ละสาขาอยู่บนพื้นที่สูง มีภูเขาล้อมรอบเป็นภูเขาสูง มีความเสี่ยงในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บและอันตรายต่าง ๆ และฤดูฝนรถไม่สามารถขึ้นได้ ต้องเดินด้วยเท้า ระบบการสื่อสารทั้งวิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ โทรทัศน์มีเป็นบางเวลาที่สามารถใช้ได้ รวมทั้งพื้นที่ไม่มีระบบไฟฟ้าใช้ ต้องใช้แผงโซลาร์เซลล์ในการรับพลังงานจากแสงอาทิตย์แต่มีปริมาณไฟฟ้าต้องขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ ทำให้การประสานงานจากหน่วยงานภายนอกล่าช้า ความแตกต่างทางด้านภาษา ทำให้มีปัญหาในการจัดการศึกษาและครูและบุคลากรยังต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ทำให้ไม่มีเวลาให้ครูจัดทำการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน ปัญหาอีกประการหนึ่งคือครูที่มาประจำการในพื้นที่มักจะเป็นครูบรรจุใหม่จึงยังขาดประสบการณ์ในด้านการทำงาน และครูส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่น มีการขอย้ายกลับภูมิลำเนา ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่องและมีห้องเรียนสาขาหลายแห่งทำให้ขาดแคลนบุคลากรเพราะต้องจัดสรรไปช่วยห้องเรียนสาขา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) ปัญหาที่กล่าวมานี้ส่งผลให้ครูและบุคลากรขาดความใส่ใจความกระตือรือร้นในการทำงานเป็นเหตุให้คุณภาพการศึกษาอยู่ในภาวะที่ต้องการการพัฒนาแรงจูงใจ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับครูและบุคลากรเป็นปัจจัยที่สามารถนำมาซึ่งความร่วมมือไปสู่ความสำเร็จ

บริบทความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจและต้องการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารในการวางแผนการบริหารงานและพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น ให้ตอบรับกับนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการและการมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จขององค์การอย่างยั่งยืน สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนนำไปปรับปรุงและพัฒนา บุคลากรของโรงเรียนให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและเพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจไปใช้ประกอบการพัฒนางานบริหารบุคคลก่อให้เกิดความก้าวหน้าและมี ประสิทธิภาพ โดยไม่คิดจะลาออกจากราชการก่อนเกษียณอายุราชการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อทราบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอมะเขมมาต จังหวัดตาก
2. เพื่อทราบถึงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลต่อแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอมะเขมมาต จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของ นักวิชาการที่ให้ความหมายของการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรสอดคล้อง และเหมือนกันซึ่งได้ประมวลความรู้จากผู้วิจัยได้วิจัยโดยมุ่งกำหนดขอบเขตของการศึกษาแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรโดยใช้แนวความคิดของบาร์นาร์ด (Barnard, 1972) โดยมี ขอบเขตเนื้อหา 8 ด้าน ดังนี้ 1) สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา 2) สิ่งจูงใจเกี่ยวกับ สภาพการทำงาน โดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมตรงความสามารถของบุคคลและทัศนคติ ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน 3) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ 4) สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล 5) สภาพการ อยู่ร่วมกัน 6) ผลประโยชน์ทางอุดมคติ 7) ความดึงดูดใจทางสังคม 8) โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการ ทำงานอย่างกว้างขวาง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอมะเขมมาต จังหวัดตาก เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูและบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอมะเขมมาต จังหวัดตาก ทั้งหมด 179 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) โดยมี วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างมุ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครูและบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร อำเภอมะเขมมาต จังหวัดตาก ซึ่งใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบผสม โดยการกำหนดโควตา (Quota) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูล มีความสำคัญและสมัครใจในการให้ข้อมูลของงานวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือก (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน และส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรว แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) 6 ระดับ คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 6 จนถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนั้นค่าเฉลี่ย 5.20 - 6.00 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.83 แสดงว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.955 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 15 คน ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 93.33 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.00 มีอายุมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 53.33 การศึกษาตั้งแต่

ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 60.00 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างมากกว่า 1-10 ปี ร้อยละ 80.00

การวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา อำเภอมะเข่มาด จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.52, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ สภาพการอยู่ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.52) ความตั้งใจทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.79, S.D.= 0.50) ผลประโยชน์ทางอุดมคติ ($\bar{X}$ =4.69, S.D.= 0.57) โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง ($\bar{X}$ =4.55, S.D.= 0.72) สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล ($\bar{X}$ =4.40, S.D.= 0.83) สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงานโดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ($\bar{X}$ =4.33, S.D.= 0.69) สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพ ($\bar{X}$ =4.30, S.D.= 0.75) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ($\bar{X}$ =4.29, S.D.= 0.74)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา อำเภอมะเข่มาด จังหวัดตาก โดยภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพ	4.30	0.75	ค่อนข้างมาก
2. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงานโดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน	4.33	0.69	ค่อนข้างมาก
3. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ	4.29	0.74	ค่อนข้างมาก
4. สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล	4.40	0.83	มาก
5. สภาพการอยู่ร่วมกัน	4.84	0.52	มาก
6. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ	4.69	0.57	มาก
7. ความตั้งใจทางสังคม	4.79	0.50	มาก
8. โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง	4.55	0.72	มาก
โดยภาพรวมเฉลี่ย	4.52	0.67	มาก

การวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา อำเภอมะเข่มาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ห้องทำงานของท่านมีความเหมาะสมมีบรรยากาศ ถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ สิ่งจูงใจที่ท่านได้รับทำให้ท่านเกิดความสุข มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและความร่วมมือ ลักษณะของงานและสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.67, 4.53, 4.47) ตามลำดับ

2. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงานโดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านปรับปรุงการกระบวนการทำงานให้เหมาะสมตรงกับความรู้ความสามารถของท่าน หน่วยงานให้ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานตาม ความสามารถของบุคคล หน่วยงานของท่านปรับสภาพการทำงานให้ตรงกับ ความสามารถและทัศนคติของแต่ละบุคคล ($\bar{X}$ = 4.47, 4.40, 4.33) ตามลำดับ

3. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านพึงพอใจกับเงินเดือนจากการปฏิบัติงานของท่าน รายได้จากเงินเดือนของท่านทำให้ท่านทุ่มเทในการทำงานให้หน่วยงาน ท่านได้รับสวัสดิการเบี้ยเลี้ยง โบนัสหรือสิ่งตอบแทนที่เป็นตัวเงินหรืออื่น ๆ อย่างเท่าเทียม ($\bar{X}$ = 4.47, 4.40, 4.20) ตามลำดับ

4. สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านได้ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ท่านสามารถนำวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างหลากหลาย โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล โอกาสและตำแหน่งสำคัญที่ท่านได้รับทำให้บุคลากรให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.80, 4.80, 4.40) ตามลำดับ

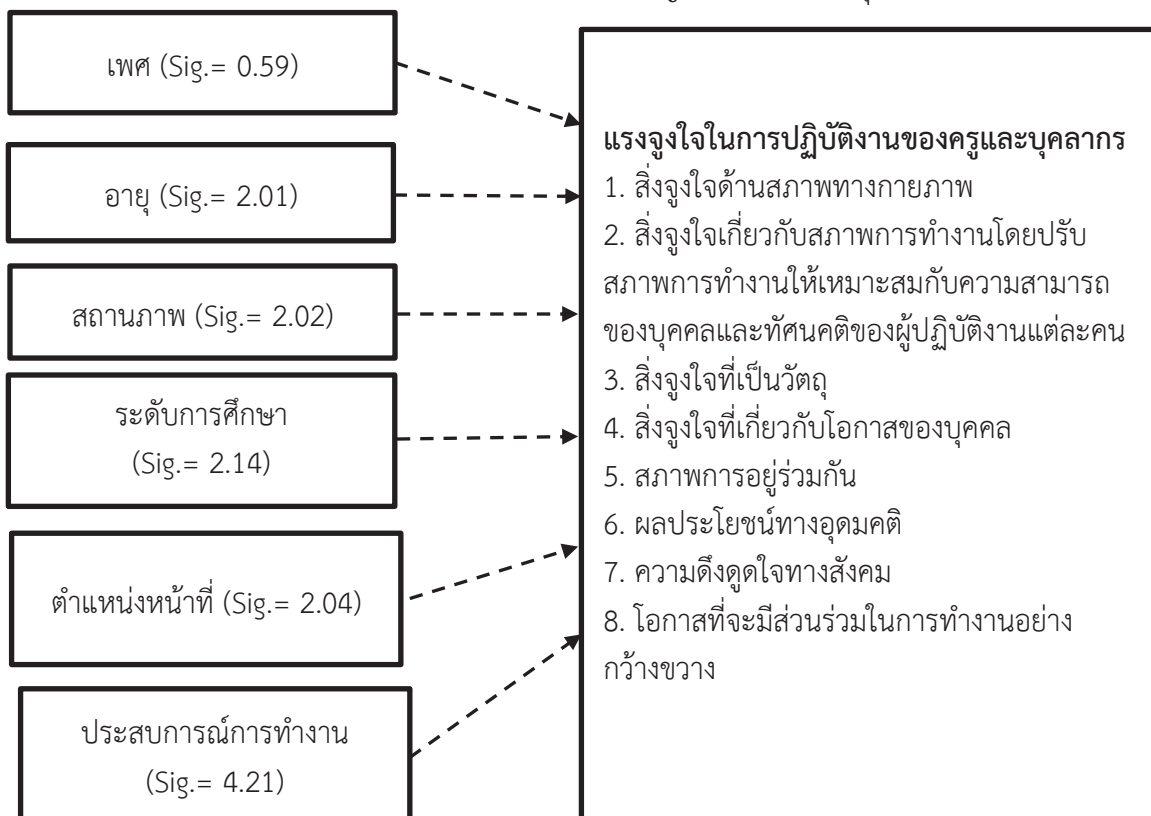
5. สภาพการอยู่ร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านรู้สึกว่าคุณคนในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ท่านมีการติดต่อสัมพันธ์และมีความเข้าใจอันดีกับเพื่อนร่วมงาน ท่านมีความพึงพอใจสะตอกใจในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันรักและสามัคคี ($\bar{X}$ = 5.13, 5.00, 4.93) ตามลำดับ

6. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความพอใจที่มีโอกาสทำงานช่วยเหลือครอบครัวของตนเองและผู้อื่น ท่านมีความภาคภูมิใจที่มีโอกาสได้แสดงความสามารถ และพอใจที่ได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ ท่านแสดงความสามารถให้เห็นถึงความจงรักภักดีต่อองค์กร ($\bar{X}$ = 4.93, 4.80, 4.73) ตามลำดับ

7. ความตั้งใจทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านและเพื่อนร่วมงานมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การปฏิบัติงานร่วมมือกันทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงาน ท่านและเพื่อนร่วมงานให้การยอมรับในความสามารถในการทำงานของแต่ละคนและยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = 5.07, 5.00, 5.00) ตามลำดับและ

8. โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า หน่วยงานเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็นในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ หน่วยงานเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมปฏิบัติงานและ รับผิดชอบงานทุกประเภทที่จัดขึ้น การได้รับแรงจูงใจทำให้ท่านมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.67, 4.67, 4.53) ตามลำดับ

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในการทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเร้าอำเภอแม่ระมาด จังหวัดตากไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1



* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)
 หมายถึง —————> มีความแตกต่างกัน, -----> หมายถึง ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา อำเภอมะเข่ จังหวัดตากมีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา อำเภอมะเข่ จังหวัดตาก โดยรวมพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.52) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สภาพการอยู่ร่วมกัน ความดึงดูดใจทางสังคม ผลประโยชน์ทางอุดมคติ ($\bar{X}$ = 4.87, 4.79, 4.69) ตามลำดับ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกลลี ลุนไชยภา (2560) แรงจูงใจของครูและบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้ 1.) ผลการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 110 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.50 และ 1-10 ปี คิดเป็น ร้อยละ 20.0 ตามลำดับ 2.) ผลการศึกษาแรงจูงใจของครูและบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ครูและบุคลากรมีแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายได้อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ วราลักษณ์ จันดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านผลประโยชน์ทางอุดมคติ ด้านความดึงดูดใจทางสังคม ด้านสภาพการอยู่ร่วมกันด้านโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง ด้านสิ่งจูงใจเกี่ยวกับ สภาพการทำงาน โดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับตรงความสามารถของบุคคล และทัศนคติ ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละบุคคลด้านสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุด้านสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคลด้าน สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา Josef Papilaya (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ผลตอบแทนความโปร่งใสและแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเวสเทิร์นกับประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่าเงินเดือนไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของครู แต่ผ่านความโปร่งใส (23%) และแรงจูงใจ (15%) ในขณะเดียวกันความโปร่งใสมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของครูโดยตรง (35%) และไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อแรงจูงใจ (23%) ผลการศึกษายังพบว่า แรงจูงใจไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครู (47%) ดังนั้นผลกระทบโดยรวมของค่าตอบแทนความโปร่งใสและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูคือ 49%, 58% และ 47% ตามลำดับ

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรา อำเภอมะเข่ จังหวัดตาก ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เกลลี ลุนไชยภา (2559) แรงจูงใจของครูและบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจของครูและบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขต

ทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Mohamad Syarif Sumantri (2017) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่จะบรรลุและความสามารถทางวิชาชีพในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความสามารถทางวิชาชีพและการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.979 และมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความสามารถทางวิชาชีพของครู (พิจารณาร่วมกัน) และผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.982 และมีส่วนร่วม 96.4%

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา อำเภอมะเข่มาด จังหวัดตาก ควรมุ่งเน้น สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพ ในเรื่องของวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีเพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน เนื่องจากสื่อและวัสดุอุปกรณ์การสอนเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี การสอนที่มีการใช้วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนนอกจากจะทำให้นักเรียนเห็นความเป็นรูปธรรมของสิ่งที่ครูสอน โดยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนให้เด่นชัดและง่ายขึ้นแล้ว การสอนที่มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนยังช่วยเพิ่มบรรยากาศของการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรเพื่อสร้างแรงจูงใจ กำลังใจในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ สิ่งจูงใจด้านสภาพทางกายภาพ เพื่อสร้างความรู้สึที่ดี สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน โดยควรศึกษาในประเด็นเพิ่มเติมดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนานานการส่งเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอมะเข่มาด จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

2. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในด้านเชิงลึกอันทำให้ได้ความรู้ที่รอบด้านมากขึ้น ในการสร้างแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรโรงเรียนให้เกิดความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เกวลี ลุนไชยภา. (2560). “แรงจูงใจของครูและบุคลากรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนนาหลวง สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรลักษณ์ จันดี. (2559). “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). **กลุ่มโรงเรียนแม่จะเรออำเภอมะรมาต จังหวัดตาก**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.banthungsc.ac.th/2019/>. [16 ธันวาคม 2563]
- Barnard, Chester I. (1972). **The Functions of the Executives**. Boston: Harvard University Press.
- Josef Papilaya, (2019). Compensation, Transparency, and Motivation Effects on the Performance of Junior High School Teachers in Western Seram, Indonesia. **International Journal of Instruction**. 12(3), 439-458.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607-610.
- Mohamad Syarif Sumantri. (2017). Relationship between Motivation to Achieve and Professional Competence in the Performance of Elementary School Teachers. **International Education Studies**. 10(7), 118-125.
- Ratthanon Pongwiritthorn, Busara Chuadee, Malai Wongruethaiwattana, Benyapa Kantawongwan, Kanyakan Syers. (2020). Organizing Student – Centered Learning Activity in the Basic Educational Institutions Under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(5), 231-244.
- Kajornatthapol Pongwiritthorn, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(6), 1-15.

**การมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรม
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2562**
**The Participation of the Employees of the Government Pharmaceutical
Organization in the Election of Members of the House
of Representatives in 2019**

รัชณี กล่ำภู¹ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ² วิจิตรา ศรีสอน³

Ratchanee Glumphoo, Sirot Bharksuwan, Wijitra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ.2562 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ.2562 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 การศึกษาเชิงสำรวจและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้แก่พนักงานองค์การเภสัชกรรมจำนวน 331 ราย สุ่มตัวอย่างจากประชากรตามขนาดแต่ละชั้นภูมิ เครื่องมือการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม และการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ T-test และการวิเคราะห์ One Way Anova ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานต่อการเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 โดยพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งโดยรวมสูงกว่าเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งโดยรวมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับอายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาการทำงาน พบว่า มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งโดยรวมไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วน

Received: 2021-01-12 Revised: 2021-02-08 Accepted: 2021-02-09

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.

e-mail: galumphoo@hotmail.com

^{2 3} วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

ร่วมต่อการเลือกตั้ง พบว่าพนักงานขาดการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการแสดงสิทธิในการเลือกตั้ง การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งไม่ทั่วถึง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ปลุกฝังแนวความคิดประชาธิปไตย โดยตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนรวม องค์กรสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคือ องค์กรเภสัชกรรมควรสนับสนุนพัฒนาด้านความรู้ การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่ทันสมัยและทั่วถึง ส่งเสริมสวัสดิการและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

คำสำคัญ (Words): การมีส่วนร่วม; พนักงานองค์กรเภสัชกรรม; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study Political Participation level of The Government Pharmaceutical Organization employees in the election of the members of the House of Representatives, year 2019. 2) to compare the Political Participation level and Personal Factor of The Government Pharmaceutical Organization employees in the election of the members of the House of Representatives, year 2019. and 3) to study the problems and guidelines for enhancing the participation of The Government Pharmaceutical Organization employees in the election of the members of the House of Representatives, year 2019. This research is a survey study and descriptive research methodology is used. The sample consisted of 331 employees of The Government Pharmaceutical Organization and obtained by stratified sampling. Research tools include questionnaires. Data were collected with the use of a questionnaire and analyzed by percentage, average, standard deviation and using T-test and One Way Anova. The research findings showed that : The overall level of participation of The Government Pharmaceutical Organization employees was moderate level. The results of a study comparing the level of participation of The Government Pharmaceutical Organization employees in the elections of members of the House of Representatives, year 2019, classified by personal factors were found as follows; It was found that males participated in the elections overall higher than females. It was found that the samples with education level lower than bachelor's degree had higher overall level of participation in the elections than bachelor's degree. There were no differences

for Age, Marital status and Working period in the elections. 3) Problems and obstacles in participating in the elections, it was found that employees lack support, facilitation in expressing the right to vote and the election publicity is not thorough. The solution to the problem, Cultivate the concept of democracy with awareness of the use of the right to vote for society and the public benefit. There should be a campaign for understanding and public relations for the election to cover all areas. The guidelines for promoting the participation in the elections are The Government Pharmaceutical Organization should support the development of knowledge, public relations in a modern and thorough format and facilitation promote welfare and election motivation.

Keywords: Participation; The employee of the Government Pharmaceutical Organization; Member of the House of Representatives

บทนำ (Introduction)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ต่อการเมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็น ประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย โดยนัยนี้ นักวิชาการทางรัฐศาสตร์บางกลุ่มจึงถือว่าการพัฒนาทางการเมือง คือ การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำโดยสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ปกครองและกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมือง การร่วมชุมนุมทางการเมือง การให้ความสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงิน การติดต่อกับผู้แทนราษฎร การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การช่วยเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียง การช่วยรณรงค์หาเสียง และการสมัครเข้ารับเลือกตั้ง ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอาจพิจารณาได้จากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ การ

ลงคะแนนเสียง การเขียนและกล่าวสุนทรพจน์ การแข่งขันเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือเจ้าหน้าที่รัฐโดย (ชนาธิป ธาระรัช, 2560) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมือง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นจะเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในทุกระดับชั้นสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการในระบบประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2560 โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยนำมาใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 เป็นครั้งแรกในไทยที่มีการนำระบบเลือกตั้งแบบ “จัดสรรปันส่วนผสม” มาใช้ โดยให้ประชาชนเลือก ส.ส. แบบแบ่งเขต 350 เขต และนำคะแนนของผู้สมัครทั้งประเทศของพรรคนั้น ๆ ไปคำนวณสัดส่วนจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อรวม 150 คน (ปิปีชี นิเวส ออนไลน์, 2561) ทำให้พนักงานองค์การเภสัชกรรมอาจเกิดความไม่เข้าใจในข้อมูล ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อกำหนด พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พุทธศักราช 2560 มาตรา 22 (5) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชน ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง และให้ความรู้ที่ถูกต้อง ดังนั้นการสร้างความรู้ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถือเป็นหัวใจในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) ซึ่งองค์การเภสัชกรรมซึ่งถือว่าเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจหลักในการผลิตยาและเวชภัณฑ์ สนับสนุนงานสาธารณสุขของประเทศไทย ในฐานะรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการโดยทุนตั้งต้นของรัฐ องค์การเภสัชกรรมได้นำผลกำไรมาใช้ในการดำเนินการลงทุนขยายงาน เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ การวิจัยและพัฒนา การส่งเสริมสังคมในด้านต่างๆ รวมทั้งนำเงินรายได้ส่งรัฐในจำนวนร้อยละ 35 ของผลกำไรโดยตลอดมา ดังนั้นพนักงานจึงควรมีบทบาทในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของรัฐโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แต่เนื่องจากกฎเกณฑ์การเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงรวมทั้งสภาวะแวดล้อมทางการเมืองที่เกิดขึ้น ทำให้พนักงานบางท่านเกิดภาวะเบื่อหน่ายทางการเมืองจนถึงไม่สนใจในกิจกรรมทางการเมือง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2562 เพื่อกระตุ้นส่งเสริมบทบาทหน้าที่ และการ

ร่วมใช้สิทธิเลือกตั้งทางการเมือง ซึ่งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นเครื่องมือในการใช้อำนาจสูงสุดของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หากมีการรณรงค์การเลือกตั้ง สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ก็สามารถเป็นแนวทางหรือรูปแบบในการบริหารจัดการกิจกรรมหรือช่องทางในการสร้างการมีส่วนร่วมในอนาคต โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นสิ่งที่สะท้อนความต้องการให้รัฐดำเนินการอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ ตลอดจนเพื่อที่จะนำข้อมูลผลการวิจัยมาใช้ประกอบการวางแผนส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของพนักงาน และลูกจ้างในระบอบประชาธิปไตยให้สุจริต เที่ยงธรรม และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2562
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2562 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2562

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานองค์การเภสัชกรรมที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ.2562 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา ผู้วิจัยจึงออกแบบขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ คือ พนักงานองค์การเภสัชกรรม และเป็นผู้มีรายชื่อในบัญชีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,279 คน กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการประกันคุณภาพ ด้านวิจัยและพัฒนา ด้านการตลาด และด้านการผลิตและโรงงาน โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการใช้ตารางสำเร็จรูป ที่นิยมใช้กันในงานวิจัยเชิงสำรวจ คือ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธีรจุฑา เอกะกุล, 2543)

และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 331 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยสร้างขึ้นจากการประยุกต์ใช้ตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระยะเวลาการเป็นพนักงานองค์การเภสัชกรรม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดถึงโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 2 ข้อ

3.วิธีการ ทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการทางสถิติที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว (Independent-Samples T-Test) และจะใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) และในกรณีที่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดตามประเด็นการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2562

การมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง	3.24	.68	ปานกลาง
ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	3.30	.70	ปานกลาง
ด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์	3.06	.77	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 โดยรวม	3.20	.64	ปานกลาง

2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2562 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

	ปัจจัยส่วนบุคคล	ผลการศึกษา
2.1	เพศ	พนักงานองค์การเภสัชกรรม ที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 โดยรวมแตกต่างกัน โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2.2	อายุ	พนักงานองค์การเภสัชกรรมที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
2.3	ระดับการศึกษา	พนักงานองค์การเภสัชกรรมที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้ศึกษาจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน
2.4	สถานภาพสมรส	พนักงานองค์การเภสัชกรรมที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรวม

	ปัจจัย ส่วนบุคคล	ผลการศึกษา
		ไม่แตกต่างกัน
2.5	ระยะเวลา การทำงาน	พนักงานองค์การเภสัชกรรมที่มีระยะเวลาการทำงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ.2562 พบว่า พนักงานองค์การเภสัชกรรมขาดการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการแสดงสิทธิการเลือกตั้ง การรับข้อมูลประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในองค์กรยังน้อย ความสามารถในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของพรรคการเมืองหรือผู้สมัครยังน้อย ยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่ม ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหา ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม ควรมีการณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอแนะได้ว่า องค์กรควรส่งเสริมสวัสดิการ แรงจูงใจให้พนักงานได้มีส่วนร่วมและเสริมความรู้เรื่องการเลือกตั้ง ทั้งรูปแบบและพรรคการเมือง อีกทั้งควรมีเวทีให้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

การอภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ.2562 โดยแบ่งการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ พบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ บุศรา โพธิสุข (2558) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นด้านการเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้

สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ เสกสรรค์ สนวา อภิชาติ ไจอารีย์ และระวี สัจจะโสภณ (2560 : 61) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะของ มนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย คือการพัฒนามนุษย์ให้มีความเป็นพลเมือง (Citizen) ที่ดีภายใต้รัฐธรรมนูญนั้น ประชาชนต้องมีคุณลักษณะ 7 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ประการที่สองคือ การมีความรับผิดชอบ ประการที่สามคือ การ ยึดหลักกฎหมาย ประการที่สี่คือ การเคารพสิทธิตนเองและสิทธิของผู้อื่น ประการที่ห้าคือ หลัก ความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประการที่หกคือ หลักการกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และประการ สุดท้ายคือ หลักความเสียสละ ซึ่งหากชุมชน ท้องถิ่นมีคนที่มีความลักษณะครบ 7 ประการนี้ สามารถช่วยให้การพัฒนาประชาธิปไตยสำเร็จได้อย่างแน่นอน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 โดยรวมจำแนกตามเพศพบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ ยุบล เบญจรงค์กิจ (2542 : 44-52) ได้กล่าวถึงแนวความคิดด้านประชากรนี้เป็นทฤษฎีที่ใช้หลักการของความ เป็นเหตุเป็นผล กล่าวคือ พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น เป็นความเชื่อที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ด้วย และจากวัฒนธรรมเดิมของไทย เพศหญิงคือช้างเท้าหลัง ไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ หรือ การกำหนดนโยบาย จึงโดนจำกัดความคิดและการแสดงแนวคิดต่าง ๆ ในด้านการเมือง มีผลให้ เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2562 โดยจำแนกตามอายุพบว่า พนักงานองค์การเภสัช กรรมที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลีวงษ์ บุญงาม และดารณี ธัญญสิริ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง กับเพื่อนมากที่สุดและเปิดรับสื่อโทรทัศน์เพื่อให้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองในระดับ มากโดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนมากที่สุด และนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองใน ระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพนักงานองค์การเภสัชกรรมต่อการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2562 โดยจำแนกตามระยะเวลาการทำงานแล้วพบว่า

พนักงานองค์การเภสัชกรรมที่มีระยะเวลาการทำงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ยุกต เป็ญจริงคึกิจ (2542 : 44-52) ได้กล่าวถึงแนวความคิดด้านประชากรนี้ เป็นทฤษฎีที่ใช้หลักการของความเป็นเหตุเป็นผล กล่าวคือ พฤติกรรมต่างๆของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น เป็นความเชื่อที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่ แตกต่างกันไปด้ว

แนวความคิดนี้ตรงกับทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ของ Defleur and Bcll-Rokeah (1996) ที่อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวข้องกับลักษณะต่างๆ ของบุคคล หรือลักษณะทางประชากร ซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถอธิบายเป็นกลุ่มๆ ได้คือบุคคลที่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันมักจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ดังนั้น บุคคลที่อยู่ในลำดับชั้นทางสังคมเดียวกัน จะ เลือกรับ และตอบสนองต่อเนื้อหาข่าวสารในแบบเดียวกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์การเภสัชกรรมควรให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการเลือกตั้งในด้านต่างๆ รวมทั้งให้พนักงานรับรู้รับทราบผ่านสื่อต่าง ๆ หลากหลายช่องทางมากขึ้น เช่น โซเชียลมีเดีย สิ่งพิมพ์ วารสาร จดหมายข่าว หอกระจายข่าว เป็นการอบรมปมเพาะทางการเมืองจนนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น

2. ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กร และผู้นำในองค์กรเป็นแกนนำ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พนักงานต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบ

3. เป็นข้อมูลในการวางแผนเชิงกลยุทธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งในองค์กรพนักงานควรมีการปลูกฝังค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เพื่อนสมาชิกได้รับทราบ โดยเฉพาะพนักงานที่เริ่มทำงานในองค์กรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมและวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานองค์การเภสัชกรรม

2. ควรเพิ่มระเบียบวิธีวิจัยในเชิงคุณภาพประกอบเข้ากับการวิจัยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ครอบคลุมในทุกมิติ

3. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอิสระอื่นๆ อีก เพื่อจะทำให้ทราบว่ามิตัวแปรใดอีกบ้างเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงาน

4. ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่ม/ สถาบันที่มีลักษณะใกล้เคียงกับพนักงานองค์การเภสัชกรรมเพื่อศึกษาว่าผลการวิจัยจะสอดคล้องกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนาธิป ธาระรัช และภัครดา ฉายอรุณ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. *วารสารวิทยบริการ*, 28(2), 107-116.
- ธีรภูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). อุบลราชธานี ; มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุศรา โพธิสุข. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพฯ : ที. พี. พรินท์; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- BBC News Thai. (2561). วันเลือกตั้ง: รัฐบาล-กกต. ยืนยันกำหนดเดิม 24 ก.พ. 2562. สืบค้น 13 กันยายน 2561. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<https://www.bbc.com/thai/thailand-45493498>. [24 เมษายน 2563]
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). *การเมืองไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- เสกสรรค์ สนวา อภิชาติใจอารีย์ และระวี สัจจะโสภณ. (2560). การพัฒนามนุษย์ในชุมชนท้องถิ่นกับความเป็นพลเมือง. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 7(2) ; 55-65
- อัญชลีวงษ์ บุญงาม และดารณี ธัญญสิริ . (2555). การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร*, 8(2) ; 99-112
- DeFleur, M.L., & Ball-Rokeach, S.J. (1996). *Theories of mass communication*. London: Longman.



การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษา: บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

Application of Digital Technology to Promote The Management
of Community Enterprise Groups Case Study: Baan Ngew Tambon
Thongthani, Thawatburi District, Roi Et Province

อัจฉราภรณ์ จุฑาผาด¹ ชนانون คำหวลล้าจุมจัง² กุลธิดา พลเยี่ยม³

Atcharaporn Jutapad, Chananon Kamhuanlumjumjung, Khulthida Polyiam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) พัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มเป้าหมาย คือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 50 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านจั่ว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์, แบบสอบถามการวิจัยซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามการยอมรับเทคโนโลยี, แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านจั่ว พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านจั่ว มีความต้องการที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลคือ Facebook, Page มาใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, 2) ผลการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเพจคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีผู้เข้าเยี่ยมชมและติดตามเพจ จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 และ 3) ผลการถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. 0.57) และผลการ

Received: 2021-01-17 Revised: 2021-03-23 Accepted: 2021-03-24

^{1 2 3} คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Business
Administration and Accounting Roi Et Rajabhat University. e-mail: atcharaporn.ju@gmail.com

ยอมรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, SD = 0.88)

คำสำคัญ (Keywords): การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล; การบริหารจัดการ; วิสาหกิจชุมชน

Abstract

This research aims to 1) Study information on the application of digital technology to promote the management of community enterprise groups. 2) Develop a model for applying digital technology to promote the management of community enterprise groups. And 3) Transfer of knowledge and application of digital technology to promote the management of community enterprise groups. This research is a quantitative research. And qualitative research. By using survey research methods. Target group is a group of 50 community enterprises. The researcher used a specific selection method. Which qualifies as a member of the Baan Ngew Community Enterprise Group. The tools used to collect data and use statistics in this analysis were interviews, research questionnaires which consisted of. Technology acceptance questionnaire, satisfaction questionnaire By using the basic statics such as percentage, mean and standard deviation. The research results were found that 1) The results of the study of the application of digital technology to promote the management of community enterprise groups by interviewing the leaders of the Ban Ngew community enterprise group found that. Ban Ngew Community Enterprise Group There is a need to use digital technology, namely Facebook, Page to be used as a publicity channel. Publicizing the performance of community enterprise groups. The results of the development of digital technology application models to promote the management of community enterprise groups were found that. The researcher has proceeded to create the pages which are Community Enterprise Group : Case Study : Baan Ngew, Tambon Thongthani, Thawatchaburi District, Roi Et Province. Number 316 people, or 63.20 percent. And 3) The results of knowledge transfer and application of digital technology to promote the management of community enterprise groups. Overall, it is at the highest level. ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. 0.57) and The results of the Acceptance of digital technology in promoting the management of community enterprise groups The overall picture is at a high level. ($\bar{X}$ = 4.43, SD = 0.88)

Keywords: The application of digital technology; Management, Community enterprises

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนเป็นนโยบายภาครัฐที่จะส่งเสริม ผลักดันและให้ความสำคัญในการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการสร้างรากฐานให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สร้างชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และที่สำคัญคือส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีการเจริญเติบโตที่มั่นคงและยั่งยืนที่อยู่บนพื้นฐานการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เน้นเอาทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน วัตถุดิบ ที่อยู่ใกล้ตัวถูกนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการสนับสนุนพัฒนาขยายฐานการผลิต ทำให้ประเทศพัฒนาตามแนวทางที่ตั้งไว้ ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายทั้งหมด 11 ด้าน รัฐบาลได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการเข้าใจ ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นความพอดี พอสมควรแก่ฐานะ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันมาเป็นแนวคิดใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ผลักดันการดำเนินงานตามนโยบาย รัฐบาลโดยนโยบายที่ 6 การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในประเด็นนโยบายที่ 6.17 เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจให้มีความเข้มแข็ง สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ในด้านของการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการบริหารจัดการภายในองค์กร สนับสนุนกลไกในการขับเคลื่อนวิสาหกิจ ประเด็นนโยบายที่ 6.18 ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล วางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัลให้มีการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง รวมถึงการผลิต การค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัล ผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล เพื่อรองรับการให้บริการของภาคธุรกิจและบริการต่าง ๆ จากความสำคัญของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, พ.ศ. 2560 – 2564)

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการประกอบกิจการรวมถึง แนวทางในการบริหารจัดการ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ให้ความรู้และการสนับสนุนในการจัดตั้ง ขบวนการผลิต และการบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ การออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาด หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษา การวิจัย ในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็น การผลิต การจัดการ และการตลาด เพื่อสร้างและส่งเสริมความเข้มแข็งของกิจการวิสาหกิจชุมชน(กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548)

จากศึกษาการบริหารงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถในการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการประกอบกิจการ ผลิตภัณฑ์ชุมชนยังไม่สามารถขยายช่องทางการตลาด การค้าหรือการลงทุน ไม่มีช่องทางการจัดจำหน่าย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ควรได้รับการส่งเสริมโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาเสริมสร้างให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนนำมาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ (ธงพลพรหมสาขา ณ สกลนคร, 2556) และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนมากเป็นการดำเนินงานภายในหมู่บ้าน และสมาชิกส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี รายได้ไม่คงที่ และที่สำคัญคือยังไม่มีความรู้เรื่อง Facebook หรือเพจต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง

ๆ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการเกี่ยวกับช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตของกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นและเป็นการประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน (บุญถิ่น สุรพิช, สัมภาษณ์ 2563)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านจิว ตำบลธงธานี อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ยังไม่มีความรู้เรื่อง Facebook หรือเพจต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของกลุ่ม และกลุ่มวิสาหกิจยังไม่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างเพจเพื่อประชาสัมพันธ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : บ้านจิว ตำบลธงธานี อำเภอรวิชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และคาดหวังว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะส่งเสริมให้การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตลอดจนมีการกำหนดกลยุทธ์และพัฒนาระบบช่องทางการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการขายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งระยะการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และ ระยะที่ 3 ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 50 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านจิว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์, แบบสอบถามการวิจัยซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามการยอมรับเทคโนโลยี, แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและตัวแปรการวิจัย โดยผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟารวมทั้งหมด 0.919

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามทำการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะใช้วิธีการพรรณนา และข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือคุณแม่บุญถิ่น สุรพิช (สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2563) การดำเนินงานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมมีจำนวนสมาชิกกลุ่ม จำนวน 50 คน ได้มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านบ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจากว่างจากหนานา โดยเป็นการนำเอาวิถีชีวิตแบบโบราณที่มีอาชีพรักในการปลูกหม่อนไหม เลี้ยงไหม เพื่อนำมาทำเป็นเครื่องนุ่งห่มและสิ่งประดับร่างกายให้เกิดความสวยงามและเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและคนชุมชน สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ด้วยการทอผ้าไหม หลังจากที่คุณวิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน ก็พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนมากเป็นการดำเนินงานภายในหมู่บ้านและสมาชิกส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ การศึกษาดำรงอาชีพอยู่รายได้น้อยและไม่คงที่ และที่สำคัญคือยังไม่มีความรู้เรื่อง Facebook หรือเพจต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการเกี่ยวกับช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตของกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นและเป็นการประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน

2. พัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผลการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบคือ การสร้างเพจโดยมีชื่อ “กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผู้เข้าเยี่ยมชมและติดตามเพจ จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 ดังภาพที่ 1 และ 2



ภาพที่ 1 เพจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านจั่ว
ที่มา : <https://www.facebook.com/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน-บ้านจั่ว-ตำบลธงธานี-อำเภอรวัชบุรี-จังหวัดร้อยเอ็ด-103256588284480> (สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2563)

3) ถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายการ	ำ	S.D.	แปลผล
ด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้			
1. ท่านมีความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในครั้งนี้เพียงใด	4.48	0.61	มาก
2. กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้มีความเหมาะสมเพียงใด	4.52	0.65	มากที่สุด
3. ท่านมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่นำมาถ่ายทอดในครั้งนี้เพียงใด	4.50	0.54	มากที่สุด
4. วิทยากรมีเทคนิค/วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ได้นำสนใจเพียงใด	4.52	0.65	มากที่สุด
5. ท่านมีความรู้ก่อนเข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้มากน้อยเพียงใด	4.50	0.54	มากที่สุด
6. ท่านมีความรู้หลังจากเข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้มากน้อยเพียงใด	4.72	0.45	มากที่สุด
รวม	4.54	0.53	มากที่สุด
ด้านการรับรู้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล			
1. เทคโนโลยีดิจิทัลนำเสนอผ่านเว็บไซต์มีประโยชน์ต่อผู้ใช้	4.40	0.61	มาก
2. เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเรียกใช้งานได้ทุกเมื่อทำให้ผู้ใช้สะดวกขึ้น	4.52	0.61	มากที่สุด
3. เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในการเลือกหลักสูตรอบรม	4.66	0.56	มากที่สุด
4. มีการรับข้อมูลของระบบ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้	4.54	0.61	มากที่สุด
5. การประมวลผลของระบบเป็นไปตามเงื่อนไขของผู้ใช้	4.62	0.60	มากที่สุด
6. การแสดงผลข้อมูลหลักสูตรสอดคล้องตามข้อมูลที่รับเข้า	4.56	0.61	มากที่สุด
7. เทคโนโลยีดิจิทัลมีความเร็วในการแสดงผลข้อมูลของหลักสูตร	4.50	0.68	มากที่สุด
8. การแสดงรายละเอียดหลักสูตร ได้ครบถ้วนตามความต้องการ	4.58	0.61	มากที่สุด

9.การเลือกหลักสูตรอบรมได้ตรงตามผู้ต้องการ	4.68	0.59	มากที่สุด
รวม	4.56	0.61	มากที่สุด
ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน			
1.การใช้งานระบบออนไลน์ทำได้ง่าย และสะดวก	4.48	0.50	มาก
2.การใช้งานปุ่มคำสั่งและการประมวลผลผ่านระบบได้ คำตอบรวดเร็ว	4.48	0.61	มาก
3.เทคโนโลยีที่นำมาใช้ง่ายสอดคล้องกับผู้ใช้	4.52	0.65	มากที่สุด
4.เทคโนโลยีที่นำมาใช้เหมาะสมกับการทำงานของระบบ	4.50	0.54	มากที่สุด
5.เทคโนโลยีเว็บไซต์และระบบออนไลน์ ทำงานได้ง่ายไม่ ซับซ้อน	4.72	0.45	มากที่สุด
6.คู่มือการใช้งานเข้าใจได้ง่าย	4.50	0.51	มากที่สุด
7.คู่มือการใช้งานมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติตามได้ง่าย	4.76	0.43	มากที่สุด
8.ความเหมาะสมโดยรวมของคู่มือการใช้งาน	4.74	0.49	มากที่สุด
9.ความง่ายในการใช้งานโดยรวม	4.82	0.44	มากที่สุด
10.ความง่ายในการใช้งานผ่านเทคโนโลยีที่ผู้ใช้มีอยู่	4.88	0.33	มากที่สุด
รวม	4.64	0.59	มากที่สุด
โดยรวม	4.58	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. 0.53) ด้านการรับรู้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. 0.61) และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. 0.59)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายการ	χ ²	S.D.	แปลผล
ด้านการรับรู้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล			
1.เทคโนโลยีดิจิทัลนำเสนอผ่านเว็บไซต์มีประโยชน์ต่อผู้ใช้	4.51	0.71	มากที่สุด
2.เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเรียกใช้งานได้ทุกเมื่อทำให้ผู้ใช้สะดวกขึ้น	4.57	0.79	มากที่สุด
3.เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมในการเลือกหลักสูตรอบรม	4.55	0.68	มากที่สุด
4.การรับข้อมูลของระบบ ตรงตามความต้องการของผู้ใช้	4.53	0.74	มากที่สุด
5.การประมวลผลของระบบเป็นไปตามเงื่อนไขของผู้ใช้	4.55	0.77	มากที่สุด
6.การแสดงผลข้อมูลหลักสูตรสอดคล้องตามข้อมูลที่รับเข้า	4.43	0.82	มาก
7.เทคโนโลยีดิจิทัลมีความเร็วในการแสดงผลข้อมูลของหลักสูตร	4.29	0.82	มาก
8.การแสดงผลรายละเอียดหลักสูตร ได้ครบถ้วนตามความต้องการ	4.31	0.77	มาก
9.การเลือกหลักสูตรอบรมได้ตรงตามผู้ใช้ต้องการ	4.43	0.74	มาก
10.การเลือกหลักสูตรอบรมที่สอดคล้องกับโครงการ	4.35	0.86	มาก
11.การใช้งานผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย มีประโยชน์ต่อผู้ใช้	4.35	0.90	มาก
12.ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อผู้ใช้โดยรวม	4.35	0.86	มาก
รวม	4.44	0.79	มาก
ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน			
1.การเลือกรายการในเทคโนโลยีดิจิทัลทำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน	4.49	0.79	มาก
2.การแสดงผลของหลักสูตรอบรมรวดเร็ว	4.41	0.79	มาก
3.การใช้งานระบบออนไลน์ทำได้ง่าย และสะดวก	4.39	0.86	มาก

4.การใช้งานปุ่มคำสั่งและการประมวลผลผ่านระบบได้คำตอบรวดเร็ว	4.49	0.82	มาก
5.เทคโนโลยีที่นำมาใช้ง่ายสอดคล้องกับผู้ใช้	4.37	0.70	มาก
6.เทคโนโลยีที่นำมาใช้เหมาะสมกับการทำงานของระบบ	4.35	0.83	มาก
7.เทคโนโลยีเว็บไซต์และระบบออนไลน์ ทำงานได้ง่ายไม่ซับซ้อน	4.39	0.84	มาก
8.คู่มือการใช้งานเข้าใจได้ง่าย	4.39	0.86	มาก
9.คู่มือการใช้งานมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติตามได้ง่าย	4.47	0.79	มาก
10.ความเหมาะสมโดยรวมของคู่มือการใช้งาน	4.45	0.74	มาก
11.ความง่ายในการใช้งานโดยรวม	4.33	0.88	มาก
12.ความง่ายในการใช้งานผ่านเทคโนโลยีที่ผู้ใช้มีอยู่	4.43	0.71	มาก
รวม	4.41	0.80	มาก
โดยรวม	4.43	0.88	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. 0.88) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการรับรู้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. 0.79) และ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. 0.80)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัย เรื่อง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอรวยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 50 คน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นกลุ่มที่ทำการทอผ้าไหมมี ได้มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านบ้านจั่ว หลังจากว่างจากหน้านา โดยเป็นการนำเอาวิถีชีวิตแบบโบราณที่มีอาชีพรักในการปลูกหม่อนไหม เลี้ยงไหม เพื่อนำมาทำเป็นเครื่องนุ่งห่มและสิ่งประดับร่างกายให้เกิดความสวยงามและเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและคนชุมชน สามารถ

เลี้ยงชีพตนเองได้ด้วยการทอผ้าไหม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนมากเป็นการดำเนินงานภายในหมู่บ้านและสมาชิกส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และที่สำคัญคือยังไม่มีความรู้เรื่อง Facebook หรือเพจต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในสังคมปัจจุบัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงมีความต้องการเกี่ยวกับช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตของกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นและเป็นการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านอีกช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวโรจน์ ศรีทน (2557) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากเหล็กน้ำพี้ ในตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในสภาพปัจจุบันในการจัดการรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มโอกาสคือได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และมีการจัดการมีประธานกลุ่มเป็นผู้จัดการหลัก โดยมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม และสอดคล้องกับ จิตติมา ผกาวรัตน์สกุลและวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (2558) พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกใช้กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและความแตกต่าง กำหนดราคาโดยคำนึงถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์และ กำลังซื้อของผู้บริโภค เลือกใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูง ให้มีความสำคัญกับการบอกต่อของผู้บริโภค

2. ผลการพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบคือ การสร้างเพจโดยมีชื่อ “กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา : บ้านจั่ว ตำบลธงธานี อำเภอวังสามหมอ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีผู้เข้าเยี่ยมชมและติดตามเพจ จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิดาภา หัตถหอม (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ความไว้วางใจและคุณภาพของระบบสารสนเทศที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางการถ่ายทอดสด เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้บริโภคออนไลน์ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้านความบันเทิง ปัจจัยความไว้วางใจ ปัจจัยคุณภาพของ ระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพระบบและการบริการ โดยร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่าน ช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครได้ คิดเป็นร้อยละ 67.8 ในขณะที่ ปัจจัยการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ด้านการปฏิสัมพันธ์ ความนิยม ความเฉพาะเจาะจง การบอกปากต่อปาก และปัจจัยคุณภาพของระบบสารสนเทศ ด้านคุณภาพข้อมูลไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าผ่านช่องทางการถ่ายทอดสด เฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้บริโภค

3. ผลการถ่ายทอดองค์ความรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านกระบวนการ

ถ่ายทอดองค์ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านการรับรู้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา พิทยาวิรุฬห์ และณัฏฐ์ กุลิสร. (2557) ได้วิจัยเรื่องสื่อดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองของผู้บริโภค ในการเข้าถึงข้อมูลทางการตลาด ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคมีการรับรู้ผ่านสื่อดิจิทัลมาก ด้านมีความสนใจและด้านกิจกรรมในระดับมาก มีการตอบสนองต่อสื่อดิจิทัลด้านความตั้งใจ ความสนใจ ความต้องการ และการตัดสินใจซื้อในระดับมาก และสอดคล้องกับ ฐณาพัชร วรพงศ์พัชรและคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์ผลิตภัณฑ์ก้อนเชื้อเห็ดวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักหลากหลาย ชนิดปลอดสารพิษสู่ชีวิตพอเพียง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) จุดอ่อนวิสาหกิจชุมชนก่อนการพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึง ในระบบออนไลน์ซึ่งเดิมเน้นการขายในระบบออฟไลน์ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71 มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ร้อยละ 42 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 34 3) ระดับความพึงพอใจหลังใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่พัฒนาแล้ว ภาพรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มขึ้นมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด 4) ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการ ส่งเสริมการตลาด

และผลการยอมรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรวรินทร์ ละเอียดดินันท์ (2557). ได้วิจัยเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20 – 29 ปี มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ใช้เวลาในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉลี่ยวันละ 1 – 3 ชั่วโมง ส่วนใหญ่เคยตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เนื้อหาประเภทหนังสือนวนิยาย และเคยตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Mebmarket.com สื่อออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์คือ Dek-d.com โดยราคาเฉลี่ยของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เลือกซื้อในแต่ละครั้งราคา 100 – 300 บาท สถานที่ที่ผู้บริโภคใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดคือบ้านและผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การยอมรับเทคโนโลยี ด้านการนำมาใช้งานได้จริง ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์ของ ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ ด้านทัศนคติที่มี ต่อสื่อออนไลน์ การยอมรับเทคโนโลยี ด้านความง่ายในการใช้งาน พฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ ด้านความบันเทิงทางออนไลน์ ด้านการรับรู้ทางออนไลน์ และการยอมรับเทคโนโลยี ด้านความตั้งใจที่จะใช้ตามลำดับ โดยร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 47.10 ในขณะที่การยอมรับเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ ด้านการรับรู้ถึงความเสี่ยง และด้านทัศนคติที่มีต่อการซื้อ และ พฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ ด้านอารมณ์ทางออนไลน์ และด้านความต่อเนื่องไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับ สุราสินี ตูลานนท์ (2562) ได้วิจัยเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ประโยชน์จากการใช้งาน รองลงมา ด้านการรับรู้ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ด้านการรับรู้ความไว้วางใจ ด้านการรับรู้ความ ง่ายในการใช้งาน ด้านการรับรู้ความเข้ากันได้ และด้านการรับรู้ทรัพยากรทางการเงิน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ควรเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 1.2 ควรต่อยอดการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลาย ๆ ช่องทางเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ผู้วิจัยควรเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อตอบสนองต่อกลุ่มผู้บริโภค
- 2.2 ผู้วิจัยควรประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นโดยการผ่านช่องทางไลน์ ยูทูป
- 2.3 ผู้วิจัยควรเพิ่มการทำสื่อประชาสัมพันธ์หลาย ๆ รูปแบบเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เข้าชม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เกวรินทร์ ละเอียดดินันท์. (2557). การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. **สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ชวโรจน์ ศรีทน. (2557). การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์จากเหล็กล้ำฟ้าในตำบลน้ำฟ้า อำเภอลำดวน จังหวัดอุดรธานี. **สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชรและคณะ. (2563). การพัฒนาสื่อสังคมออนไลน์ผลิตภัณฑ์ก้อนเชื้อเห็ดวิสาหกิจชุมชนเห็ดและผักหลากหลาย ชนิดปลอดภัยสู่ชีวิตพอเพียง จังหวัดราชบุรี. **วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(3). 157–160.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญถิ่น สุรพิช. (สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2563)
- ฐิติมา ผกัรัตน์สกุลและวิโรจน์ เกษภูลักษ์ณ. (2558). **กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย**. การประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2558. คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิภาดา พิทยาวิรุฬห์ และณัฏฐ์ กุลิสร. (2557). สื่อดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองของผู้บริโภคในการเข้าถึงข้อมูลทางการตลาด. **วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ**, 5(1), 81-96.
- วิดาภา ทัดหอม. (2558). การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ความไว้วางใจและคุณภาพของระบบสารสนเทศที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางการถ่ายทอดสดเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของผู้บริโภคออนไลน์ ในกรุงเทพมหานคร. **สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- สุธาสิณี ตูลานนท์. (2562). การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้สูงอายุ. **สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับ
นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

The Development of an Instructional Model to Enhancing
Concept Thinking Ability Based on Mediated Learning Experience
Approach for Early Childhood Education Students

กรรณิการ์ ทองรักษ์¹

Kannika Thongrak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอดและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระและแบบกลุ่มเดียว ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วย 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ ครูจัดสื่อและตั้งคำถามจากสื่อให้นักศึกษาเกิดความสนใจทำความเข้าใจและเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับประสบการณ์เดิมของตน 2) ขั้นค้นหาข้อมูล ครูตั้งคำถามให้นักศึกษาจำแนกความแตกต่างของสิ่งที่รับรู้และระบุเหตุผลในความต่างนั้น 3) ขั้นเรียกข้อมูล ครูซักถามให้นักศึกษามองเห็นความเหมือนในภาพรวมของสิ่งที่รับรู้และสรุปเป็นวิธีการ หลักการ คำจำกัดความหรือให้คำนิยาม 4) ขั้นทำงาน ครูชี้แนะแนวทางการปฏิบัติ ซักถามให้นักศึกษาเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่รับรู้ 5) ขั้นตีความและลงข้อสรุป ครูทบทวนซักถามให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด ครูช่วยเสริมข้อมูลเพื่อลงข้อสรุป 6) ขั้นประเมินผล ครูทดสอบความสามารถในการคิดรวบยอดวิชาการพัฒนาหลักสูตรเป็นรายบุคคล ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่

Received: 2021-01-08 Revised: 2021-02-03 Accepted: 2021-02-03

¹ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Education, Northern College.
e-mail: aood396@gmail.com

พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และผลการทดลองนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้พบว่าการบวนการเรียนการสอนของรูปแบบเป็นขั้นตอนสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง และผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการคิดรวบยอดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบการเรียนการสอน; การคิดรวบยอด; ประสพการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง

Abstract

The purpose of this research was to develop an instructional model to enhance concept thinking ability based through mediated learning experience approach for early childhood education students. The samples for this research were early childhood education students northern college. in the first semester of the 2019 academic year. This samples were drawn by mans of simple random sampling. The research instrument were the conceptual competence test and the curriculum development an achievement test. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t – test dependent and one sample t – test. The results were as follows, Instructional model consisted of five components including principle, objective, content, instructional process, and assessment and evaluation. Instruction management of mediated leaning experience consisted of six steps including 1) attention; teacher arranges media and asks questions from media to make students interested in understanding and connecting knowledge gained with their previous experiences. 2) explore data ; teacher asked for identify differences and recognize reasons for differences. 3) recall; teacher asks students to see overall similarities of what they perceive. and summarize as a method, principle, definition or definition. 4) practice; teacher guides practice aske students to present their ideas about what they perceive. 5) interpreting data; teacher reviews questions to students to do exercises and teacher helped supplement information to draw conclusions. 6) evaluation; teacher tests the ability to think individually about academic curriculum development. The quality of the model checked by experts was good. The results of pilot study showed that the instructional model could be used in real classroom. The result of the implementation of the model found that

students had the ability to concept thinking. Post trial score was higher than pretrial score; and higher than 70 percent, statistically significant at the .01 level. Achievement in curriculum development, post trial score was higher than pretrial score statistically significant at the .01 level.

Keywords: Instructional Model; Concept Thinking; Mediated Learning Experience

บทนำ (Introduction)

การคิดเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้เรียนในทุกระดับการศึกษาจะต้องมี โดยการรับข้อมูลจัดเก็บ ค้นหาความหมาย จำแนกเปรียบเทียบ วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ สร้างสรรค์และออกแบบสิ่งใหม่ๆ ติดตามกำกับควบคุมและประเมินความก้าวหน้าของการพัฒนาความรู้ ดังนั้นครูควรมีการพัฒนาความคิดและใช้ความคิดจนเกิดเป็นทักษะจนนำไปสู่ความคิดรวบยอดที่สามารถถ่ายทอดเป็นความรู้สู่ผู้เรียนและสาธารณะได้อย่างมีคุณภาพ (โพธิ์บุรุษ สีนลารัตน์, 2560) ดังนั้นการพัฒนาความคิดรวบยอดเป็นกระบวนการที่มนุษย์จัดหมวดหมู่สิ่งของหรือความคิดต่างๆ ที่มีลักษณะเฉพาะที่สำคัญเหมือนกันให้อยู่เป็นกลุ่มหรือพวกเดียวกัน ด้วยกระบวนการอุปนัย โดยผ่านการสังเกต เปรียบเทียบตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของความคิดรวบยอดกับตัวอย่างที่ไม่ใช่ความคิดรวบยอด จนกระทั่งผู้เรียนสามารถดึงเอาลักษณะสำคัญที่เป็นลักษณะร่วมของความคิดรวบยอดนั้นออกมาได้และนำมาสร้างเป็นนิยามของความคิดรวบยอดนั้น

ดังนั้นการสอนของครูต้องชี้แนะสอนงานให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและความสามารถเฉพาะตัวด้วยวิธีต่างๆ ที่วางแผนไว้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2561) ซึ่งสกินเนอร์ (Skinner อ้างถึงใน พรหมณี ชูทัย เจริญจิต, 2550) ได้กล่าวว่าเป็นความยากลำบากอย่างยิ่งที่จะให้เด็กค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง การปล่อยให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบเองโดยไม่รู้ทิศทางจะทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ โดยเฉพาะการคิดซึ่งเป็นความสามารถทางสมองในการจัดความไม่สมดุลที่เกิดขึ้นและเป็นกระบวนการทางปัญญาที่เกิดขึ้นในสมองของบุคคล โดยเมื่อบุคคลรับข้อมูลเข้ามาแล้วจะดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ดังนั้นในการเรียนรู้ของบุคคลนั้นจะต้องมีผู้ที่เป็นสื่อกลางคอยช่วยเหลือแนะนำในการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเร้าและการตอบสนอง ครูถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ บทบาทของครูในการทำหน้าที่เป็นคนกลางช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ (Mediator) นั้น ถือว่าเป็นปัจจัยหลักของประสิทธิผลของการเรียนรู้ โดยครูมีบทบาทสำคัญในการเลือกและเสริมแต่งประสบการณ์เรียนรู้ตลอดจนการตอบสนองของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายปลายทางของการเรียนรู้อยู่ที่ความเป็นอิสระของผู้เรียนและความร่วมมือในการเรียนรู้ (Reuven Feuerstein, 1991)

แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาปฐมวัย ได้เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีระบบ จากการประเมินผลวิชาการพัฒนาหลักสูตร พบว่านักศึกษาดูความคิดรวบยอด

ไม่สามารถนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการลงมือปฏิบัติการทำหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรรายวิชา ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรต่ำ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่ต้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง ซึ่งเน้นบทบาทของครูให้ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้น ส่งเสริม อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือและแนะนำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงสรุปความรู้ด้วยตนเอง และวัดประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดรวบยอด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และศึกษาผลการใช้โดย

- 2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดรวบยอดรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

- 2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดรวบยอดของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

- 2.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์วิทยาลัย ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ตอนที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นมาตรฐาน ส่วนประมาณค่าและส่วนที่เป็นปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน สำหรับประเด็นการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน คือ ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน (แต่ละองค์ประกอบ) ได้แก่ ความชัดเจน ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และการใช้ภาษา ในการบรรยายองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

3.2 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นมาตรฐาน ส่วนประมาณค่าและส่วนที่เป็นปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับประเด็นในการประเมิน คือ การกำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ (ในภาพรวม) ความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พร้อมทั้งนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน 2) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 ท่าน โดยลงความเห็นตามแบบประเมินที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) และนำคะแนนจากแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าเฉลี่ยและใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงจะถือว่ามีความเหมาะสม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบ One group Pretest – Posttest Design

2. กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นที่ลงทะเบียนเรียนรหัสวิชา ED 1104 รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด

3.1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายของรายวิชา คำอธิบายรายวิชา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด ซึ่งเป็นข้อสอบแบบอัตนัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้เกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนระดับ (Rubric Score) ตามขั้นตอนการคิดรวบยอด 6 ขั้น ได้แก่ 1) การสังเกต 2) จำแนกความแตกต่าง 3) หาลักษณะร่วม 4) ระบุชื่อความคิดรวบยอด 5) ทดสอบทำแบบฝึกหัด 6) นำไปใช้ทดสอบความสามารถ

3.1.2 นำแบบประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอดเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาคุณลักษณะที่ต้องการประเมิน ได้แก่ ความสอดคล้องของสถานการณ์ ความเหมาะสมของสถานการณ์และข้อคำถาม เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ความถูกต้องของเกณฑ์ให้คะแนน ว่ามีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบด้านเนื้อหาการใช้ภาษา

3.1.3 นำคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ลงความคิดเห็น มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปนำไปใช้ในการวิจัย ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ เท่ากับ 0.80 และ 1.00 ซึ่งถือเป็นค่าที่ใช้ได้

3.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร

3.2.1 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรตามระดับพฤติกรรมในด้านพุทธิพิสัยเป็น 6 ระดับตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1956) ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.2.2 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความชัดเจนของข้อคำถาม และความเหมาะสมของตัวเลือก

3.2.3 นำคะแนนจากแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัดของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปนำไปใช้ในการวิจัย ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อ เท่ากับ 0.80 และ 1.00 ซึ่งถือเป็นค่าที่ใช้ได้

3.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอดและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรไปใช้กับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นที่เคยเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรไปแล้ว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.4 นำคะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอดของนักศึกษา มาหาค่าความเชื่อมั่นในรูปของสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง (Generalizability Coefficient : p^2) ของครอนบัค

3.5 นำคะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษา มาหาดัชนีค่าความง่ายของข้อสอบของฮอปกินและแอนทิส และดัชนีค่าอำนาจจำแนกของคิวดัน พบว่า มีค่าความง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.48 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR.20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ที่ลงทะเบียนเรียนรหัสวิชา ED 1104 รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร

4.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ในชั่วโมงเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 7 สัปดาห์ เวลาจัดกิจกรรม 20 ชั่วโมง

4.3 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดรวบยอด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

4.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบความสามารถในการคิดรวบยอดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาหลักสูตร ระหว่างก่อนและหลังการเรียน โดยใช้สถิติ t – test dependent

4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบความสามารถในการคิดรวบยอดของนักศึกษา หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ one sample t – test

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ หาความตรงเชิงเนื้อหาจากสูตร IOC หาค่าความง่ายของข้อสอบของฮอปกินและแอนทิส หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของคิวดัน หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความสามารถในรูปของสัมประสิทธิ์การสรุปอ้างอิง (Generalizability Coefficient : p^2) ของครอนบัค เกลเซอร์และราจาร์ตน์ม และเบรนนัน หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้สถิติ t – test dependent และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ ใช้สถิติ one sample t – test

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

1.1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

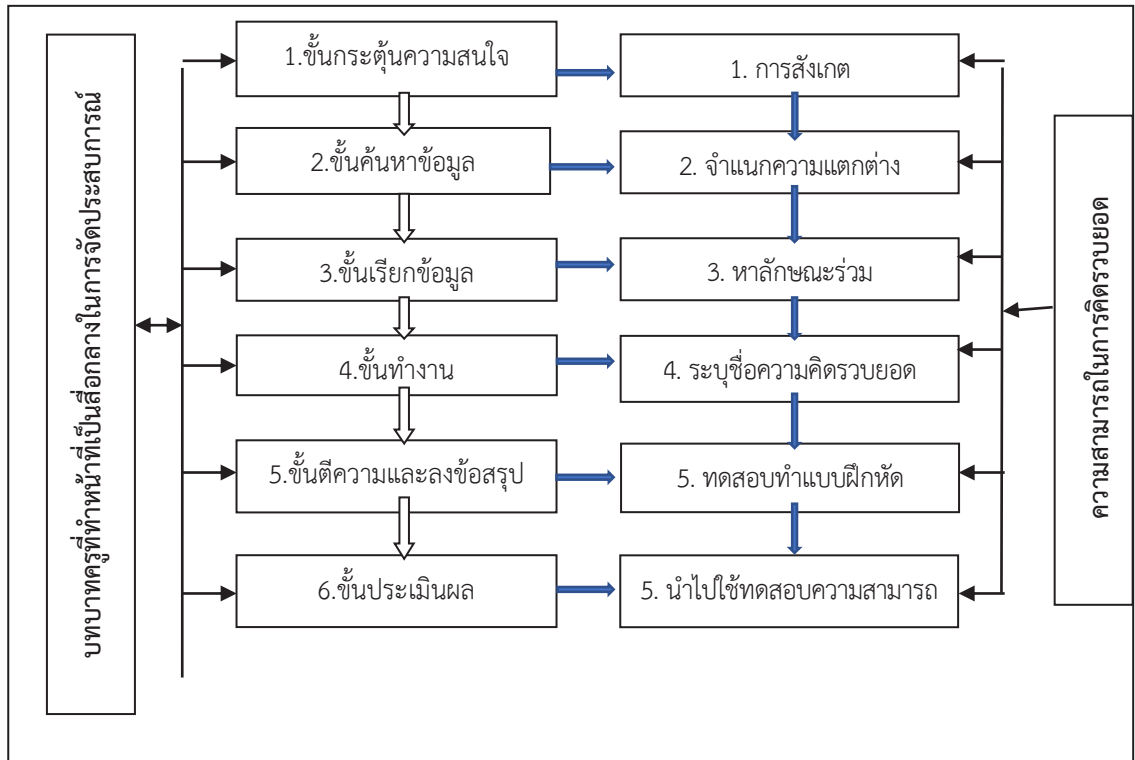
1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลาง พบว่า แบบแผนของการเรียนรู้ (Modality of learning) ของ Feuerstein (1991 : 1-2) มีลักษณะ S – H – O – H – R ซึ่ง S ย่อมาจาก Stimulus หมายถึง สิ่งเร้า H ย่อมาจาก Human Mediator หมายถึง ผู้เป็นสื่อกลาง O ย่อมาจาก Organism หมายถึง ผู้เรียนแต่ละคน R ย่อมาจาก Response หมายถึง การตอบสนอง

1.1.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีครูทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดรวบยอด พบว่า ครูทำหน้าที่เป็นตัวกลางของการเรียนรู้ (Mediator) คอยให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งเร้าและระหว่างผู้เรียนกับการตอบสนอง ประกอบด้วย 6 ขั้น คือ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นค้นหาข้อมูล 3) ขั้นเรียกข้อมูล 4) ขั้นทำงาน 5) ขั้นตีความและลงข้อสรุป 6) ขั้นประเมินผล

1.1.3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการคิดรวบยอด พบว่า ความสามารถในการคิดรวบยอดประกอบด้วย 5 ขั้น คือ 1) การสังเกต 2) จำแนกความแตกต่าง 3) หาลักษณะร่วม 4) ระบุชื่อความคิดรวบยอด 5) ทดสอบและนำไปใช้

1.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

1.2.1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คือ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยดำเนินการตามกิจกรรมการเรียนการสอน 6 ขั้น คือ



โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Attention) ครูจัดสื่อและตั้งคำถามจากสื่อให้นักศึกษาเกิดความสนใจทำความเข้าใจและเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับประสบการณ์เดิมของตน 2) ขั้นค้นหาข้อมูล (Explore Data) ครูตั้งคำถามให้นักศึกษาจำแนกความแตกต่างของสิ่งที่รับรู้และระบุเหตุผลในความต่างนั้น 3) ขั้นเรียกข้อมูล (Recall) ครูซักถามให้นักศึกษามองเห็นความเหมือนในภาพรวมของสิ่งที่รับรู้ และสรุปเป็นวิธีการ หลักการ คำจำกัดความหรือให้คำนิยาม 4) ขั้นทำงาน (Practice) ครูชี้แนะแนวทางการปฏิบัติ ซักถามให้นักศึกษาเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่รับรู้ 5) ขั้นตีความและลงข้อสรุป (Interpreting Data) ครูทบทวนซักถามให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด ครูช่วยเสริมข้อมูลเพื่อลงข้อสรุป 6) ขั้นประเมินผล (Evaluation) ครูทดสอบความสามารถในการคิดรวบยอดวิชาการพัฒนาหลักสูตรเป็นรายบุคคล

1.2.2 ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น คือ รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.2.3 ผลการทดลองนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ พบว่า กิจกรรมตามกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีระบบเป็นขั้นตอน สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอด โดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ เป็นผลมาจากการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยใช้กิจกรรมของรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ED 1104 การพัฒนาหลักสูตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งปรากฏผลดังนี้ (1) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีความสามารถในการคิดรวบยอดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีความสามารถในการคิดรวบยอดหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการพัฒนาหลักสูตรหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีประเด็นที่ควรนำมา ดังรายละเอียดการอภิปราย คือ

1. ด้านรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบที่พัฒนาขึ้นดำเนินการโดยสังเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่มีครูทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดรวบยอด มีดังนี้ ครูทำหน้าที่ศึกษาระบบการเรียนรู้ในหลักสูตรและตัวชี้วัดเพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง พร้อมทั้งเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่จะใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูต้องสร้างความสนใจด้วยการทบทวนเนื้อหาเดิมหรือนำเสนอสื่อเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งใจและตอบสนอง เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ชักถามให้นักเรียนสำรวจและค้นหาความรู้ที่แนะวิธีการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร ทำกิจกรรมกลุ่ม วางแผนและลงมือทำงาน ครูต้องแนะแนวทางการปฏิบัติ กระตุ้นให้ปฏิบัติ ติดตามและช่วยเหลือให้การเสริมแรง การอธิบายและลงข้อสรุปครูต้องทบทวนการปฏิบัติ ชักถามช่วยเสริมข้อมูลหรือแก้ไขให้ถูกต้อง การขยายผลความรู้ครูต้องช่วยนำความรู้ที่ได้เชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ ครูประเมินผลด้วยการทดสอบเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม และผลจากการปฏิบัติงานเพื่อการปรับเปลี่ยนตนเองของนักเรียน นำข้อมูลที่ได้มาเป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมและขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบ ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce และ Weil (1996) และ ทิศนา ขัมมณี (2550) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบว่า การพัฒนารูปแบบต้องมีทฤษฎีรองรับ ควรมีการ

วิจัยเพื่อตรวจสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงวิชาการใช้ในสถานการณ์จริง โดยการออกแบบองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบและแผนการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้รูปแบบให้ได้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของอังคณา อ่อนธานี (2552) รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดรวบยอดโดยอิงแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์วัยดังกล่าว ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยมีแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและทำการทดลองนำร่องเพื่อดูความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้นจึงทำให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบได้

2. ด้านผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ความสามารถในการคิดรวบยอดของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปทำนองเดียวกับผลการวิจัยของประยูร บุญใช้ (2544) ซึ่งพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 และผลการวิจัยของ Thompson (1991) พบว่า ผลของการเรียนรู้โดยมีสื่อกลางช่วยเสริมสร้าง (Mediated learning) ความสามารถในการแก้ปัญหาวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสูงกว่ากลุ่มการสอนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ (Facilitator/Learning Coach) ซึ่งเป็นบทบาทของครูในโลกศตวรรษที่ 21 เป็นนักจุดประกายความคิด นักเชื่อมโยง นักนวัตกรรม มีทักษะที่หลากหลาย และเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีความรอบรู้และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยอิงแนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้แบบอื่นๆ เพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- ทิตินา แคมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร บุญใช้. (2544). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณี ชูทัย เจนจิต. (2550). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). **การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2560). **ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ben-Hur, Meir. (1998). Mediation of cognitive competencies for students in needPHI
DETA KAPPAN 79(9), 661-667.
- Feuerstein, R., Klein and Tanmenbaum. (1991). **Mediated learning experience :
theoretical psychological and learning Implications**. London: Ferund.
- Joyce, B., and Weil, M. (1996). **Models of teaching**. (5th ed.). Boston : Allyn and Bacon.
- Joyce, B. and Weil, M. (2000). **Models of teaching**. (6th ed.). Boston : Allyn and Bacon.

การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก
Professional Management of the School Administrators in the Area
of Umphang District under Tak Primary Educational
Service Area Office 2

กรรณิการ์ จินะ¹ ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร² กัญญากัญญา ไชเออร์ส³ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา⁴
สุธีมนต์ ทรงศิริโรจน์⁵ ภาคภูมิ ภาควิภาส⁶

Kunnika Jina, Kajornatthapol Pongwiritthon, Kanyakan Syers,
Malai Wongruethaiwattana, Sutheemon Chongesiroj, Pakphum Pakvipas

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก
เขต 2 จังหวัดตาก ซึ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน และบุคลากรทางการ
ศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ที่เปิดทำการสอนระดับประถมศึกษาทั้งหมด 14
โรงเรียน จำนวน 98 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความ
น่าจะเป็นการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากข้อมูลมีความสำคัญจึงต้อง
สนใจในการให้ข้อมูลของงานวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการวิเคราะห์การเป็น
ผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก โดยรวม พบว่า การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร

Received: 2020-11-18 Revised: 2020-12-05 Accepted: 2020-12-05

¹ โรงเรียนชุมชนบ้านอุ้มผาง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก Ban Umphang Community School,
Umphang District, Tak Province. e-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

³ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁴ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขต
ขอนแก่น Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University
of Technology Isan, Khon Kaen Campus

⁵ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ภาค 3
Office of National Broadcasting and Telecommunications Commission Region 3

⁶ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา Faculty of Business
Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna

สถานศึกษาในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านด้านคุณธรรม รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการวิจัยทางการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การทดสอบสมมติฐานพบว่าลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ สถานภาพ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aims to study and compare the professional management of the school administrators in the area of Umphang District under Tak Primary Educational Service Area Office 2. The population and samples were 98 teachers and educational personnel from 14 primary schools in the area of Umphang District under Tak Primary Educational Service Area Office 2. The samples were selected using nonprobability sampling as well as purposive sampling method. It is necessary to voluntarily provide the research information as the information is important. The level of opinions on the analysis of the professional management of the school administrators in the area of Umphang District under Tak Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at the highest level. When considered in each aspect, it was found that the area with the highest mean was moral and ethics aspect. Followed by personnel management aspect, administration of student affairs aspect, information technology management aspect, academic administration aspect, budget management aspect, educational research aspect, and educational quality assurance aspect. The aspect with the lowest mean was public relations and community relation aspect. They hypothesis testing found that the characteristics of the respondents that were different in gender, age, education and work experience reflected the different mean level of the professional management of the school administrators in the area of Umphang District under Tak Primary Educational Service Area Office 2 at a significance level of 0.05.

Keywords: Professional Management; School Administrators; Primary Educational

บทนำ (Introduction)

สถานศึกษาที่เป็นการเตรียมคน สร้างคนเพื่อการอยู่ในความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมี การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในสภาพที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการบริหารองค์การต่าง ๆ จะต้องตามความเปลี่ยนแปลงให้ทัน มิเช่นนั้นจะถูกทิ้งให้ล้าหลัง และจะประสบความล้มเหลวในการบริหารองค์การนั้น ๆ เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร องค์การทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ หรือ เอกชน ต่างต้องการที่จะให้องค์การของตนมีนักบริหารมืออาชีพมาบริหาร ในส่วนของการบริหารจัดการ การศึกษาก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา คำว่า “ผู้บริหาร ”ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งสิ่งที่นักบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คือการเป็น “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ”นั่นเอง การศึกษาไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ”ที่มีความรู้และประสบการณ์สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ที่นอกจากจะบริหารบุคลากรครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการระดมความสามารถและทรัพยากร เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มีกระบวนการประกันคุณภาพเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้านเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การบริหารจัดการที่ดีไม่มีสูตรสำเร็จสำหรับสถานศึกษา แต่เป็นโจทย์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การวางแผนการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน ผู้บริหารยุคปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเป็นผู้บริหารแบบมืออาชีพ ในด้านการจัดการศึกษาก็ไม่มีเว้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 14 โรงเรียน มีผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษา ประกอบกับการที่รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการ และปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ และใช้ภาวะผู้นำสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการการเป็นผู้นำในการบริหารแบบมืออาชีพกับการบริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งความแตกต่างทางสภาพภูมิศาสตร์สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของแต่ละโรงเรียนที่มีความน่าสนใจ ใน

เรื่องความแตกต่างด้านการจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และที่ตั้งของสถานศึกษาทั้งที่บรรลุเป้าหมายและไม่บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (Ratthanon P., eld, 2020) จะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับหวังที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถสูง สามารถบริหารโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เพราะอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนจะดีหรือไม่ดี มีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ และการที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพสูงขึ้นนั้นต้องอาศัยความสามารถในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่าหากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะมืออาชีพก็จะสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองหรือใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการสรรหาคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตากและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก
2. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ในการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก จำแนก เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่ให้ความหมายของการศึกษาการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล 4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 5. ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน 6. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน 7. ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ 8. ด้านการวิจัยทางการศึกษา และ 9. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ที่เปิดทำการสอนระดับประถมศึกษาทั้งหมด 14 โรงเรียน จำนวน 297 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) ซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลการตอบมีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 98 คน และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือก (Check List) จำนวน ได้แก่ ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิเทศบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ นำมาพัฒนาสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมและครอบคลุมกับขอบข่ายการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ มีคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่า มีระดับการปฏิบัติการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.78 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้

จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ครูวิชาการที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 98 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และเพศชาย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 มีสถานะเป็นครูผู้สอน จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 85.70 และบุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 อายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 อายุ 31-40 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 อายุ 41-50 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และอายุ 51-60 ปี จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 5.10 ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 58.20 และปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 และประสบการณ์สอน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 6.10

การวิเคราะห์ระดับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการวิเคราะห์การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก โดยรวม พบว่า การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.71$, S.D.=0.36) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.62) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.51) ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.43) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.77) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.67) ด้านการวิจัยทางการศึกษา ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.77) ด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษา ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.56) และด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.67) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก โดยภาพรวม

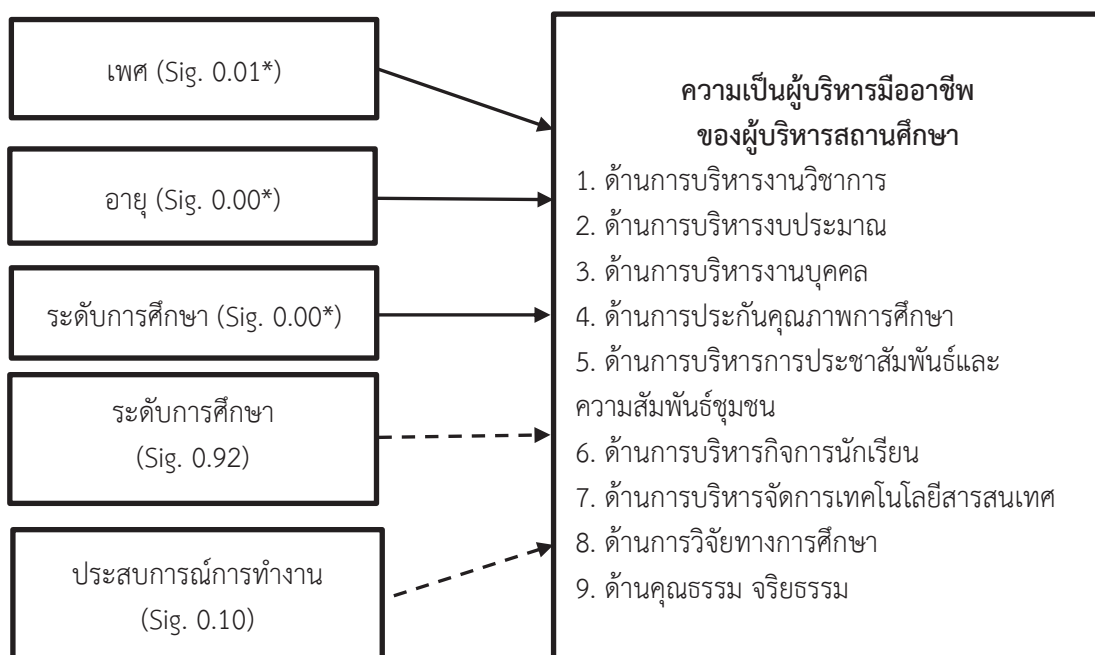
การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.50	0.77	ค่อนข้างมาก
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.38	0.67	ค่อนข้างมาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.70	0.62	มากที่สุด
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.32	0.56	ค่อนข้างมาก
5. ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน	4.23	0.67	ค่อนข้างมาก
6. ด้านการบริหารกิจการนักเรียน	4.64	0.51	มากที่สุด
7. ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.53	0.43	มากที่สุด
8. ด้านการวิจัยทางการศึกษา	4.38	0.77	ค่อนข้างมาก
9. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.71	0.36	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.57	0.23	มากที่สุด

การวิเคราะห์ระดับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้ (1.) ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่น และส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้อย่างได้ผลดี ($\bar{X}=4.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการนิเทศการเรียนการสอน ที่ระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=4.42$) (2.) ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์ข้อมูลในการวางแผนการใช้งบประมาณตามความจำเป็น ($\bar{X}=4.50$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณแต่ละงานอย่างคุ้มค่าตามสภาพความต้องการที่จำเป็น และผู้บริหารสามารถวางระบบการบริหารและจัดการทรัพยากรภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.27$) (3.) ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่

ผู้บริหารให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสับเปลี่ยนหน้าที่เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถหลายๆ ด้าน ($\bar{X}=4.57$) (4.) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ($\bar{X}=4.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X}=4.08$) (5.) ด้านการบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูประจำชั้นออกไปพบปะผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.42 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยมีเป้าหมายในการเข้าไปช่วยเหลือชุมชนและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X}=4.09$) (6.) ด้านการบริหารกิจการนักเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้ปกครองที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ($\bar{X}=4.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.41$) (7.) ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อมาปรับปรุงการบริหาร จัดการ ($\bar{X}=4.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแนวปฏิบัติในการรับส่งหนังสือราชการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=4.22$) (8.) ด้านการวิจัยทางการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานวิจัยให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X}=4.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถเฝ้าหาความรู้ในการค้นคว้า ทดลองสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ($\bar{X}=4.18$) (9.) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารยอมรับการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสรรเสริญ ยกย่อง มอบความดีความชอบต่อเพื่อนร่วมงานหรือใต้บังคับบัญชา เมื่อองค์กรประสบความสำเร็จ ($\bar{X}=4.54$)

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ สถานภาพ อายุ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ที่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่

แตกต่างกันทางการศึกษา และประสบการณ์ทำงานมีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1



*หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.) → หมายถึงมีความแตกต่างกัน, --→ หมายถึงไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการวิเคราะห์การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก โดยรวม พบว่า การเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.57, S.D.=0.23) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ เรณู กองชาญ (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูในอำเภอมวกเหล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะบุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนทัย ทองส่องแก้ว และไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง ที่ได้พบว่า ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียน อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านสังคมและชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบงาน และด้านการพัฒนาตนเองเชิงบริหาร ซึ่งการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอู้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ต้องเป็นมีการพัฒนาในด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัวที่ต้องมุ่งเน้นให้มากที่สุดในการที่จะสร้างการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอู้มผาง จังหวัดตาก เพื่อร่วมมือกันทุกฝ่ายในการกำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการต่อไป เพราะการประเมินกลยุทธ์คือกระบวนการซึ่งผู้บริหารต้องติดตามกิจกรรมและปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินว่ากิจกรรมนั้น ๆ ได้รับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขและปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร การประเมินกลยุทธ์จะเป็นกลไกที่สำคัญที่เป็นเสมือนตัวกลางที่จะเชื่อมโยงองค์กรและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เป็นกิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม ตรวจสอบวิธีการขององค์กรในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ เพื่อให้แน่ใจว่า กลยุทธ์นั้นจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ตรงตามแผนที่ได้ตั้งไว้โดยจะมีการวัดผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการกำหนดเกณฑ์และมาตรฐาน ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานควรมีความระมัดระวังเพื่อให้สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าหาชุมชนให้มากขึ้น หรือเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคิด กำหนด วางแผน การดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับทางสถานศึกษา ควรเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นในการพึ่งพา ขอความช่วยเหลือจากสังคมและชุมชนในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ สถานภาพ อายุ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอู้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จังหวัดตาก ที่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านการศึกษา และประสบการณ์ทำงานมีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอู้มผาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ชูณิกากอน (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพที่ชุมชนต้องการในเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ทางด้านเพศ สถานภาพ อายุมีความต้องการคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณะ คำสุวรรณ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่า ครูที่มีทางด้านการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญที่ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและควรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา และควรเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยเฉพาะองค์กรเอกชนที่มีศักยภาพในการสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เข้ามา มีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา และเข้ามาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ การส่งวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากรของสถานศึกษาหรือ นักเรียน รวมถึงการสนับสนุนในการพัฒนาการเรียนการสอนการฝึกทักษะอาชีพ เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับชุมชน ท้องถิ่นและส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ให้มากขึ้น เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาทำวิจัยทางการศึกษาในประเด็นของผู้บริหารมีกระบวนการในการทำวิจัย หรือ ส่งเสริมการทำวิจัยของครูอย่างไร ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางการทำวิจัยให้กับผู้บริหาร หรือผู้ที่สนใจได้นำมาปรับใช้ในการทำงานในอนาคต และพัฒนาแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการศึกษาจากกลุ่มอื่น ๆ โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล การสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่ม และการสัมภาษณ์ชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงข้อมูล ความคิดเห็นที่หลากหลายในความเป็นผู้บริหารมีอาชีพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษณะ คำสุวรรณ. (2550). “บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบูรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร”. สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- ประสิทธิ์ ชูณิกากอน. (2559). Wคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพที่ชุมชนต้องการในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง”. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เรณู กองชาญ. (2560). “คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูในอำเภอฉวาง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). **ข้อมูลทั่วไปโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.takesa2.go.th/site/index.php?option=com_k2&view=item&id=2626:2-2563&Itemid=250. [15 กันยายน 2563]
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. In Reading in Fishbein. M. (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Ratthanan Pongwiritthorn, Busara Chuadee, Malai Wongruethaiwattana, Benyapa Kantawongwan, Kanyakan Syers. (2020). Organizing Student – Centered Learning Activity in the Basic Educational Institutions Under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(5), 231-244.

การศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการบริหารจัดการ
กองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาบ้านหนองพอก ตำบลหนองพอก
อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
Study of Context, Problems, Needs and Approaches in Management
Village fund. Case Study: Ban Nong Phok, Nong Phok Subdistrict, Nong
Phok District, Roi Et Province

กชนฤพล ขจรเสนห์¹ จิราภรณ์ ชามอนตรี² อัจฉราภรณ์ จุฑาผาด³ สุตินา ฮามอำไพ⁴
Kodnaritpol Khajohnsaneh, Jiraporn Chamontree, Atcharaporn Jutapad
Sutima Hamcumpai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) ศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งหมด 187 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ศึกษาบริบทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, SD = 0.06), ศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.75, SD = 0.03) และศึกษาความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, SD = 0.05) และ 2) แนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76, SD = 0.04)

คำสำคัญ (Keywords): กองทุนหมู่บ้าน; การบริหารจัดการกองทุน; แนวทางการบริหารจัดการ

Received: 2021-01-13 Revised: 2021-01-19 Accepted: 2021-01-22

^{1 2 3 4} คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Business
Administration and Accounting Roi Et Rajabhat University. e-mail: atcharaporn.ju@gmail.com

Abstract

This research aims to 1) A study of the context, problems and needs of village fund management, A case study of Ban Nong Phok, Nong Phok District, Roi Et Province. And 2) Study guidelines for village fund management. A case study of Ban Nong Phok, Nong Phok District, Roi Et Province. This research is a quantitative research. Using survey research methods. The target audience is Total Village Fund members: 187. The researcher used a specific selection method. The research tool was a questionnaire and The data was analyzed using basic static values, such as percentage, mean and standard deviation. The research results were found that 1) Study the context of village fund management. At the highest level ($\bar{X}$ = 4.72, SD = 0.06), Study problems in village fund management. At the highest level ($\bar{X}$ = 4.75, SD = 0.03) and Study the needs of fund management At the highest level And 2) Guidelines for village fund management At the highest level ($\bar{X}$ = 4.76, SD = 0.04).

Keywords: Village fund; Fund management; Management guidelines

บทนำ (Introduction)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลได้ริเริ่มโครงการนี้ขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชน ในเรื่องการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหา เสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองขึ้นในปี พ.ศ. 2544 เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองร่วมกันของสมาชิกในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมอบงบประมาณตั้งต้นให้กองทุนละ 1 ล้านบาท กำหนดให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง โดยการดำเนิน นโยบายสาธารณะดังกล่าวมุ่งที่จะเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตในการบริหารจัดการหมู่บ้านด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง กล่าวคือ ให้ประชาชนบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเอง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพและ เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนในหมู่บ้าน หัวใจสำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชน (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544) และการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559) เป็นการพัฒนากายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นให้ ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตภาค

เกษตรกรรมและการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) กองทุนหมู่บ้านจึงนับเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับประชาชนที่ไม่มีทุนรอนเริ่มต้นและไม่มีหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้จากสถาบันการเงินต่าง ๆ มีความมุ่งหวังที่จะกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านมาใช้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ (สุกานดา ผิวอ่อนดี, อุษณีย์ เส็งพาณิชย์และธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ, 2558) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของชุมชนบรรลุ ซึ่งชุมชนจะต้องมีการบริหารจัดการในการกระจายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน

บ้านนอกพอก หมู่ที่ 11 อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกองทุน จำนวน 10 คน และมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา โดยมีหน้าที่หลักในการบริหารเงินกองทุนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อสมาชิกทุกคนในกองทุน แต่ยังคงพบปัญหาในการดำเนินงานของกองทุน คือ คณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร ไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทการบริหารงานของกองทุน ขาดความเข้าใจในการประสานงานในเรื่องต่าง ๆ ที่สมาชิกควรได้รับทราบเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม ใช้เงินกู้ยืมผิดวัตถุประสงค์ การส่งคืนเงินกู้ไม่ตรงเวลา การติดตามทวงหนี้ค่อนข้างลำบาก ซึ่งสาเหตุมาจากหลายปัจจัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) ซึ่งนับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านนอกพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดนั้น มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างไร เนื่องจากโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองพอกถือว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในชุมชน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อที่จะนำแนวทางไปใช้ในการบริหารจัดการงานของกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงต่อไปและสามารถยกระดับการบริหารจัดการของกองทุนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านนอกพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านนอกพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

2. กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งหมด 187 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน บ้านนอกพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็นในการศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านนอกพอก ต.นอกพอก อ.นอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและตัวแปรการวิจัย โดยผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) รวมทั้งหมด 0.915

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านนอกพอก อ.นอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องการศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านนอกพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

กรณีศึกษา บ้านนอกพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาบริบท ในการจัดการทุนหมู่บ้าน

รายการ	χ	S.D.	การแปลผล
1. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่าย	4.63	0.59	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร ภายในกลุ่มกองทุน	4.65	0.53	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการเครือข่าย	4.68	0.47	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านจัดอบรม เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ภายในเครือข่าย	4.65	0.58	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนหมุนเวียนจากภาครัฐ/สถาบันการเงินอื่น ๆ	4.73	0.55	มากที่สุด
6. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่	4.75	0.59	มากที่สุด
7. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านได้มีการพัฒนาในเรื่องของการชำระเงินได้หลายช่องทาง	4.70	0.56	มากที่สุด
8. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการจัดเก็บข้อมูล/เอกสารของสมาชิกและประวัติการกู้ยืม แบบทันสมัย	4.78	0.53	มากที่สุด
9. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการจัดการระบบแบบเป็นมาตรฐาน	4.83	0.45	มากที่สุด
10. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านได้ทั่วถึง	4.80	0.41	มากที่สุด
รวม	4.72	0.06	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาบริบทในการบริหารจัดการทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. 0.06) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้วิจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการจัดการระบบแบบเป็นมาตรฐาน ($\bar{X} = 4.83$, SD = 0.45), 2) ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านได้ทั่วถึง ($\bar{X} = 4.80$, SD = 0.41), 3) ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านมีการจัดเก็บข้อมูล/เอกสาร ของสมาชิกและประวัติการกู้ยืมแบบทันสมัย ($\bar{X} = 4.78$, SD = 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

รายการ	χ ²	S.D.	การแปลผล
1. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดในการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่าย	4.68	0.53	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ เพื่อการแลกเปลี่ยน และแบ่งปันองค์ความรู้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม	4.65	0.48	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรให้มหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการจัดการเครือข่าย	4.65	0.53	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรให้มหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับสมาชิกภายในเครือข่าย	4.75	0.49	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการหมุนเวียน และพัฒนากิจการจากภาครัฐ/สถาบันการเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.88	0.33	มากที่สุด
6. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการสนับสนุนฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยสมัยใหม่ เพื่อให้พัฒนาในเรื่องของการจัดเก็บข้อมูล และการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	4.65	0.58	มากที่สุด
7. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการอบรม พัฒนาทักษะเพื่อต่อยอดให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในเครือข่าย	4.80	0.46	มากที่สุด
8. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสมาชิกภายในกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	4.78	0.53	มากที่สุด
9. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการจัดระบบการ	4.85	0.45	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
จัดการกองทุนภายในหมู่บ้าน			
10. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์	4.83	0.45	มากที่สุด
รวม	4.75	0.07	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.03$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อซึ่งผู้วิจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการหมุนเวียน และพัฒนากิจการ จากภาครัฐ/สถาบันการเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.33$) 2) ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการจัดระบบการจัดการกองทุนภายในหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.85$, $SD = 0.45$) 3) ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ท่านคิดว่าควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้เครือข่ายภายในกองทุนหมู่บ้าน	4.58	0.59	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าควรมีระบบฐานข้อมูลของสมาชิกทั้งหมด พร้อมรายละเอียดในการกู้ยืม	4.63	0.54	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าทำควรตรวจสอบข้อมูลการกู้ยืมของท่าน ผ่านระบบมือถือ หรือคอมพิวเตอร์	4.68	0.57	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในการเข้าใช้ระบบฐานข้อมูล	4.63	0.59	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าควรมีการจัดเก็บข้อมูลแยก ระหว่างเงินทุน	4.70	0.56	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
จากภาครัฐ/สถาบันการเงินอื่น ๆ ให้เป็นสัดส่วน			
6. ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการชำระ เงินกู้ในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันใบเสร็จสูญหาย	4.73	0.51	มากที่สุด
7. ท่านคิดว่าควรมีการออกใบเสร็จด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อความเป็นมาตรฐาน	4.70	0.52	มากที่สุด
8. ท่านคิดว่าควรมีกู้มในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ภายในสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	4.75	0.54	มากที่สุด
9. ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาในเรื่องของการชำระเงิน ให้มี ความหลากหลายและสะดวกสบาย ให้กับสมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	4.78	0.48	มากที่สุด
10. ท่านคิดว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้กับสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.85	0.43	มากที่สุด
รวม	4.70	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมของความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, $SD = 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อซึ่งผู้วิจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ท่านคิดว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้กับสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 4.85$, $SD = 0.43$), 2) ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาในเรื่องของการชำระเงิน ให้มีความหลากหลายและสะดวกสบาย ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.48$), 3) ท่านคิดว่าควรมีกู้มในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ภายในสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 4.75$, $SD = 0.54$) ตามลำดับ

2. ศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านหนองพอก ต.หนองพอก อ.หนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

รายการ	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
1. มีการจัดการระบบบริหารจัดการภายในกลุ่มให้แบบเป็นมาตรฐาน	4.83	0.45	มากที่สุด
2. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.80	0.41	มากที่สุด
3. การจัดเก็บข้อมูล/เอกสาร ที่ทันสมัย	4.79	0.53	มากที่สุด
4. มีการอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มกองทุน เทคโนโลยีสมัยใหม่ จากมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.85	0.43	มากที่สุด
5. มีการพัฒนาช่องทางการชำระเงิน ให้มีความหลากหลาย และสะดวกสบาย ให้กับสมาชิก	4.78	0.48	มากที่สุด
6. มีกลุ่มในการติดต่อสื่อสารออนไลน์ ภายในสมาชิกกลุ่มกองทุน	4.75	0.54	มากที่สุด
7. มีการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการชำระเงินกู้ในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันใบเสร็จสูญหาย	4.73	0.51	มากที่สุด
8. มีการออกใบเสร็จด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อความเป็นมาตรฐาน	4.70	0.52	มากที่สุด
รวม	4.76	0.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.04$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อซึ่งผู้วิจัยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มกองทุน เทคโนโลยีสมัยใหม่ จากมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.85$, $SD = 0.43$), 2) มีการจัดการระบบบริหารจัดการภายในกลุ่มให้แบบเป็นมาตรฐาน ($\bar{X} =$

4.83, SD = 0.45) และ 3) มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.80, SD = 0.41) ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะพบว่าบริบทของกองทุนหมู่บ้านจะต้องมีการจัดการระบบการบริหารจัดการให้เป็นมาตรฐานและไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดระบบให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยโดยมีการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้กับสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านได้ทราบโดยผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ และพัฒนาช่องทางการชำระเงินให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้กับสมาชิกกองทุน โดยนำเอาแนวทางในการอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มกองทุน เทคโนโลยีสมัยใหม่ จากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาบริบท ปัญหา ความต้องการและแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านหนองพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 187 คน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านหนองพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาศึกษาบริบทในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่า กองทุนหมู่บ้านมีการจัดการระบบแบบเป็นมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ แถมศิริ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตเทศบาลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและจำนวนตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตเทศบาลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองศิลป์ ภูแก้ว (2554) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านโคกศรีทองหลาง ตำบลโคกสีทองหลาง อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่า ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านควรได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการหมุนเวียน และพัฒนากิจการ จากภาครัฐ/สถาบันการเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาภรณ์ บัณฑิตพัฒน์และคณะ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไทรปวน ตำบลศรีภูมิ อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้าน บ้านไทรปวน ตำบลศรีภูมิ อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ คือ คณะกรรมการไม่มีความรู้ และความสามารถในการจัดทำงบการเงิน ส่งผลให้การจัดทำงบการเงิน วันสิ้นปีต้องใช้ระยะเวลาในการจัดทำนาน และการนัดประชุมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเข้าประชุมไม่ครบทุกคน และสมาชิกกองทุนทุกคนต้องสมัครมาปณกิจเพื่อเป็นหลักค้ำประกันของผู้กู้ยืมเงิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ เองฉ้วน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสมิหลา ตำบลแหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณ กลุ่มกองทุนหมู่บ้านมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรที่ขอกู้ ต้องหาจากแหล่งสถาบันการเงินอื่น

ผลการศึกษาความต้องการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้กับสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้านผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราศรี พันสถา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านวัดศรีโคมคำพะเยา : กรณีศึกษา เฉพาะกองทุนหมู่บ้านโคมคำพะเยา ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านการจัดการองค์กรจะต้องพิจารณารับสมัคร การพิจารณาการกู้ยืม การชำระเงินคืน การทำบัญชี และการตรวจสอบเงินกองทุน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้สมาชิกภายในกลุ่มกองทุนได้ทราบความเคลื่อนไหว และทางอำเภอจัดอบรมพัฒนากิจกรรมกองทุนอยู่เสมอ ในเรื่องของการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสอดคล้องกับ สถาพร โสภาศรี (2559) ได้ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีประสิทธิภาพ พบว่า 1) ผู้นำชุมชนเข้มแข็งสามารถชักนำสมาชิกที่กู้ยืมเงินทุกคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ สามารถควบคุมไม่ให้เกิดการผิดนัดชำระหนี้ 2) เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งเป็นชุมชนพึ่งพาตนเองได้ มีเงินหมุนเวียนในระบบ จัดสวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมแก่ประชาชนในชุมชน และ 3) สังคมและวัฒนธรรมชุมชนเข้มแข็ง มีการทำกิจกรรมที่เป็นประเพณีร่วมกันของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ผลการวิจัยในประเด็นความต้องการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้กับสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ยังสอดคล้องกับเสกสรรค์ สนวา และคณะ (2557) ที่วิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพ สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กระบวนการรับบริการและประสิทธิภาพการให้บริการจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่ต้องดำเนินการมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1.การให้บริการต้องมีความเท่าเทียมและเสมอภาคกันในการให้บริการ ตลอดจนบุคลากร เจ้าหน้าที่ต้องให้บริการด้วยความเป็นมิตร มีการยิ้มแย้ม ทักทายประชาชนผู้มาขอรับบริการ 2. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการ

ปฏิบัติงานของหน่วยงานและของเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีการปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ และ 3. ควรมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความชัดเจนและเป็นปัจจุบัน ควรมีเครื่องสำหรับการจัดบัตรคิวอัตโนมัติสำหรับบางหน่วยงาน

2. ศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านนอกพอก อำเภอนอกพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่าควรมีการอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มกองทุน เทคโนโลยีสมัยใหม่ จากมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยาภา คำเมรี (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตเทศบาล ตำบลโพนทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าด้านสภาวะแวดล้อมควรสร้างความเข้าใจให้กับคณะกรรมการและสมาชิกในการเป็นนิติบุคคลของกองทุนหมู่บ้าน ด้านปัจจัยนำเข้า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายยังมีความไม่เข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุน และด้านผลผลิตจะต้องหาคนที่มีความรู้ความสามารถด้านการเงิน และบัญชีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญคล่อง เรืองแสนและคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอดำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า กองทุนหมู่บ้าน ต้องการให้กองทุนแห่งชาติ จัดทำระบบบัญชีมาตรฐานพร้อม Program การจัดเก็บข้อมูลตามที่ทางราชการต้องการ และสามารถประมวลผลข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ได้ พร้อมทั้งคู่มือการใช้ระบบเพื่อให้กองทุนนำไปใช้ให้เป็นระบบบัญชีเดียวกัน ซึ่งในขณะนี้กองทุนมีเงินสามารถซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ได้

กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายของรัฐบาลได้ริเริ่มโครงการนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชนในเรื่องการสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ชุมชน หากมีการนำเอาหลักการบริหารจัดการกองทุนที่ดีมาใช้ รวมไปถึงการที่กองทุนมีผู้นำที่เหมาะสม มีความรู้ความสามารถ และได้รับความร่วมมือ การมีส่วนร่วมจากสมาชิกและคนในชุมชนและสร้างการรับรู้สร้างความเข้าใจในเป้าหมาย ทิศทาง การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์และให้มีประสิทธิภาพซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการวางแผนการคืนเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ย และเบี้ยปรับการส่งล่าช้าเมื่อครบกำหนดให้ชัดเจนซึ่งในแต่ละปีถ้าถึงวันครบกำหนดชำระหนี้ทางคณะกรรมการควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่สมาชิกทราบล่วงหน้าประมาณ 2 เดือน

2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านต้องมีการจัดวางนโยบายการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านได้อย่างสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

3. กองทุนหมู่บ้านต้องมีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร เรื่องแผนการคืนเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ย และเบี้ยปรับการส่งล่าช้าและการสื่อสารข้อมูลของกองทุนให้มีความชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก และคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจในเป้าหมายวัตถุประสงค์ ทิศทาง การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์และให้มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสื่อสารในช่องทางต่าง ๆ ที่มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่องด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และสามารถเข้าถึงได้ง่าย

2. กองทุนหมู่บ้านควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ สมาชิก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับเพื่อเพิ่มศักยภาพในการรับมือและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ให้มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการยกระดับการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านให้สามารถรองรับเทคโนโลยีและความต้องการของคนในชุมชนที่มากขึ้นตามยุคสมัย

3. ควรศึกษารูปแบบในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในชุมชนใกล้เคียง หรือกองทุนต้นแบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2544). คู่มือการดำเนินงานสำหรับ

คณะกรรมการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

ชยาภา คำเมรี. (2557). การบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตเทศบาล ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- บุญครอง เรืองแสนและคณะ. (2559). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอดำ
ม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการเมืองการปกครอง. 6(1). 133–150.
- ยุพาภรณ์ บัณฑิตพุดและคณะ. (2561). รูปแบบการจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไทรปวน ตำบล
ศรีภูมิ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. การประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ ครั้งที่
2.บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 970 –978.
- เยาลักษณ์ แถมศิริ. (2553) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขตเทศบาลหัวขวาง อำเภอ
โกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
ในเขตตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราศรี พันสถา. (2546). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านวัดศรีโคมคำพะเยา : กรณีศึกษา เฉพาะ
กองทุนหมู่บ้านโคมคำพะเยา ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. พะเยา :
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เรืองศิลป์ ภูแก้ว. (2554). ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้าน
โคกศรีทองกลาง ตำบลโคกสีทองกลาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมหาสารคาม. การ
บริหารงานท้องถิ่น. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- วีระพงษ์ เอ่งฉ้วน. (2553). “การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านสมิหลา ตำบล
แหลมสัก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่”. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ชลบุรี
: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาพร ไสภาศรี. (2559). “การจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ชุมชนศาลาแดงเหนือ
อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี”. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เสกสรรค์ สนาว, สมใจ ภูมิพันธ์, ก้องเกียรติ สุขเกษม, ปรมัตถ์ โปตาพล และธนาภรณ์ พันทวี.
(2557). การศึกษาศักยภาพ สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในเขต
เทศบาลตำบลเสลภูมิ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สถาบันวิจัยและพัฒนา. ร้อยเอ็ด
: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). รายงานการติดตามและ
ประเมินผลโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555. กรุงเทพฯ: สำนัก
นายกรัฐมนตรี.

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี

The Risk Behavior for Chronic Kidney Disease of General Population in Ubon Ratchathani Province

ลักขณา ชอบเสียง¹ จตุพร จันทะพุกษ²

Lakhana Chopsiang, Jatuporn Janthapuek

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อม โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญและหาความเที่ยงด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 0.86, S.D. = .44) พฤติกรรมเสี่ยงรายด้านคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมการรับประทานอาหาร ($\bar{X}$ = 1.36, S.D. = .39) รองลงมาคือ พฤติกรรมการออกกำลังกาย ($\bar{X}$ = 1.11, S.D. = .73) และพฤติกรรมการดื่มน้ำในปริมาณที่น้อย ($\bar{X}$ = 0.89, S.D. = .96) ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ พฤติกรรมการรับประทานอาหารเสริม ($\bar{X}$ = 0.23, S.D. = .37) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ($\bar{X}$ = 0.26, S.D. = .72) และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับถึงอาการแสดงสัญญาณเตือนของภาวะไตเสื่อม ($\bar{X}$ = 0.37, S.D. = .35) ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมกลุ่มตัวอย่างของประชาชนจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการออกแบบแนวปฏิบัติการดูแลสุขภาพประชาชนเพื่อชะลอความเสี่ยงของไตประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อสุขภาพที่ดีต่อไป

คำสำคัญ (Keywords): พฤติกรรมเสี่ยง; ภาวะไตเสื่อม

Received: 2021-01-15 Revised: 2021-03-17 Accepted: 2021-03-19

¹ อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ Nursing Instructor, Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong. e-mail:chlakhana@hotmail.com

² อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ Nursing Instructor, Boromarajonani College of Nursing Sanpasithiprasong e-mail:jatupon_nan38@hotmail.com

Abstract

This research is descriptive. The objective of studying the risk behavior for chronic kidney disease of the general population in Ubon Ratchathani Province. Using research data from a sample of 294 people. The research tool consists of a questionnaire was divided into two parts: 1) general information of the samples: and 2) questionnaire related risk behavior for CKD. The tool was evaluated its, content validity by the experts and tested its reliability using Cronbach's alpha coefficient ($R=0.86$). The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research result of the sample had a low level of the risk behavior for CKD overall ($\bar{X}=0.86$, S.D.=.44). The risk behavior of CKD in each aspect with the highest mean score was eating behavior ($\bar{X}=1.36$, S.D.=.39), exercise behavior ($\bar{X}=1.11$, S.D.=.73) and drinking water behavior ($\bar{X}=0.86$, S.D.=.96, respectively. The behavior of the sample group with the lowest mean score with low risk level is supplemental eating behavior ($\bar{X}=0.23$, S.D.=.37), smoking behavior ($\bar{X}=0.26$, S.D.=.72), and warning signs of CKD ($\bar{X}=0.37$, S.D.=.35). Therefore, the results of this descriptive research to know the basic health information of personnel. Including an accept the risk factors for CKD. Which will be good basic information to lead to awareness and planning to change behavior appropriately. Enabling the organization to develop the practice of personnel to have good health can affect the performance effectively.

Keywords: Risk behavior; Chronic kidney disease

บทนำ (Introduction)

โรคไตเรื้อรัง (chronic kidney disease, CKD) เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลก รวมถึงประเทศไทยซึ่งในปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นของอุบัติการณ์ จากรายงานของสมาคมโรคไตนานาชาติ ปี ค.ศ. 2015 พบว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั่วโลกเป็นโรคไตเรื้อรัง และในแต่ละปีมีผู้ป่วยจำนวนมากกว่า 1,000,000 คน ที่เสียชีวิตด้วยโรคนี้ (National Kidney Foundation, 2015) ในประเทศไทยพบว่ามีผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4.6 ของประชากรในปี พ.ศ. 2545-2546 (Chittinandana, Chailimpamontree, & Chaloeiphap, 2006) เป็นร้อยละ 17.5 ของประชากร ในปี พ.ศ. 2550 – 2551 (Ingsathit et al., 2010) ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นถึง 4 เท่าจากเมื่อสิบปีก่อน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557)

โรคไตเรื้อรังเป็นภาวะการเสื่อมของไตที่มีการทำลายเนื้อไตหรือมีลักษณะแสดงความผิดปกติของไต (Levey & Coresh, 2012) ซึ่งส่งผลต่อการทำหน้าที่ของไตในการรักษาสมดุลของ

สารน้ำและอิเล็กโทรไลต์ การผลิตฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเม็ดเลือดแดงและการควบคุมความสมดุลของภาวะกรดและด่างในร่างกาย (กล้าเผชิญ โชคบำรุง, 2555) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสื่อมของไตประกอบด้วยปัจจัยที่ปรับเปลี่ยนไม่ได้ ได้แก่ อายุ เพศ กรรมพันธุ์ และปัจจัยที่ปรับเปลี่ยนได้ ได้แก่ ปัจจัยที่สามารถรักษาได้ด้วยยาเช่น ความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับไขมันในเลือด และพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การสูบบุหรี่ ความอ้วน การบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม การใช้ยาที่ไม่ถูกต้อง การกลั้นปัสสาวะบ่อย ๆ (มนิรัตน์ จิรปภา, 2557) สำหรับการรักษาขึ้นอยู่กับระยะการดำเนินของโรค และระดับความรุนแรงของโรคซึ่งแนวทางการรักษาโรคไตเรื้อรังมีอยู่ 2 ประการ คือการรักษาเพื่อชะลอการเสื่อมของไต เป็นการรักษาแบบประคับประคองโดยการควบคุมอาหาร การจำกัดน้ำดื่ม การใช้ยาชะลอการเสื่อมของไต และการบำบัดทดแทนไตเมื่อเข้าสู่ภาวะไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย ได้แก่ การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การล้างไตทางหน้าท้องแบบถาวรและการผ่าตัดปลูกถ่ายไต (สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย, 2560)

การเจ็บป่วยด้วยโรคไตเรื้อรังก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ทั้งต่อผู้ป่วย ครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจ โดยผลกระทบทางด้านร่างกายของผู้ป่วยพบว่าการเสียหน้าที่ของไต มีผลต่อการทำหน้าที่ของอวัยวะในระบบต่าง ๆ ของร่างกายหลายระบบ ทำให้เกิดอาการและอาการแสดงที่รบกวนผู้ป่วย ส่งผลให้โครงสร้างและการทำหน้าที่ของร่างกายผู้ป่วยไม่มีความสมบูรณ์ จนความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือการปฏิบัติหน้าที่ลดลง และต้องพึ่งพาผู้อื่นมากขึ้น ด้านจิตใจและอารมณ์พบว่า ผู้ป่วยจะเกิดความเครียด กลัว และวิตกกังวลจากการเปลี่ยนแปลงของวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับโรค รวมทั้งสภาพจิตใจที่เปลี่ยนแปลงจะส่งผลต่ออารมณ์ ทำให้ผู้ป่วยหงุดหงิดง่าย ซึมเศร้า ขี้โมโห ขี้ฉุน ขี้วิตกกังวล คิดมาก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาทางสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น เกิดการแยกตัวออกจากสังคม (ชัชวาล วงศ์สารี และเรณู อางสาลี, 2559) มีการสูญเสียศักยภาพของบุคคลในสังคม และเป็นผลให้ผู้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตลดลง (Damri, Louthrenoo, Chartapisak, & Opastirakul, 2014) ผลกระทบต่อครอบครัวพบว่า ผู้ป่วยต้องพึ่งพาบุคคลในครอบครัวและบุคคลใกล้เคียงมากขึ้น โดยสมาชิกในครอบครัวต้องรับผิดชอบในการดูแลสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนทางจิตสังคม การให้การดูแลตามแผนการรักษาเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตประจำวันอยู่ได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ อีกทั้งผู้ป่วยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ป่วย และครอบครัวอีกด้วย (Golestaneh L. et al, 2017) ดังนั้นการป้องกันการเกิดโรคหรือการชะลอไตเสื่อมจึงมีความสำคัญเพื่อลดผลกระทบต่าง ๆ ที่กล่าวมา

การป้องกันการเกิดโรคไตเรื้อรังสามารถป้องกันได้โดยการลดปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ เพื่อชะลอการเสื่อมของไต โดยเฉพาะพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม (มนิรัตน์ จิรปภา, 2557) จากการทบทวนวรรณกรรมพบพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดภาวะไตเสื่อมได้แก่ การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง โซเดียมสูง ฟอสเฟตสูง โพแทสเซียมสูงและเหล็กสูง, การรับประทานยาประเภทยาสมุนไพร ยาลูกกลอน ยาฆ่าเชื้อ ยาแก้ปวดและต้านการอักเสบกลุ่ม

NSIADs ยาโรคประจำตัว, การรับประทานผลิตภัณฑ์อาหารเสริม อาหารเสริมความงามและอาหารเสริมบำรุงร่างกาย การดื่มน้ำน้อย, การสูบบุหรี่, การดื่มสุรา, การออกกำลังกายและการสัมผัสสารโลหะหนัก รวมถึงภาวะเครียดและการนอนไม่หลับ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมสามารถปรับเปลี่ยนและป้องกันได้เพื่อภาวะเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมที่ก่อให้เกิดโรคไตเรื้อรังได้ในอนาคต (มณีรัตน์ จีรปภา, 2557; Thawornchaisit et al, 2015)

จังหวัดอุบลราชธานีมีประชากรมากกว่า 1.8 ล้านคนและจัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดขนาดใหญ่ จากข้อมูลสุขภาพของประชากรในจังหวัดเมื่อปี 2558 พบว่าประชากรในจังหวัดป่วยเป็นโรคไตเรื้อรังเป็นจำนวนมากจัดอยู่ในลำดับที่ 4 จาก 10 อันดับ รองจากโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน และไขมันในเลือดผิดปกติตามลำดับ นอกจากนั้นแล้วยังพบว่าโรคไตเรื้อรังรวมทั้งประชากรที่อยู่ในกลุ่มที่แสดงอาการทางไตนั้นเป็นสาเหตุของการตายมากเป็นลำดับที่ 3 ในอัตราการตายที่ 48.24 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน รองจากโรคมะเร็ง และโรคหัวใจและหลอดเลือด ในอัตราการตายที่ 100.20 และ 71.07 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังของจังหวัดโดยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2556 มีผู้ป่วยในอัตรา 835.01 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน และในปี 2557 มีผู้ป่วยมีอัตราเพิ่มขึ้นเป็น 891.7 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ส่วนในปี 2558 มีเพิ่มมากยิ่งขึ้นเป็น 1033.20 ต่อประชากรหนึ่งแสนคน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, 2558) ดังนั้น จากแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและให้ความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงต้องการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนในจังหวัดมีแนวทางปฏิบัติและการจัดการพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม เพื่อการลดจำนวนประชากรที่เจ็บป่วยด้วยโรคไตเรื้อรังได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคไตเรื้อรัง โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2563

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคไตเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 294 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน โรคประจำตัว สิทธิการรักษา น้ำหนัก ส่วนสูง BMI และรอบเอว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมที่สร้างขึ้นเอง จากการทบทวนวรรณกรรม มีจำนวน 39 ข้อ โดยข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิบัติ มี 4 ระดับ ได้แก่ มีการปฏิบัติเป็นประจำ มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง มีการปฏิบัตินานๆ ครั้ง และไม่เคยมีการปฏิบัติเลย โดยให้ค่าคะแนนเป็น 3, 2, 1, 0 คะแนน มีการแปลงคะแนนกลับกันในข้อคำถามเชิงลบ ข้อคำถามแบ่งเป็น 10 ด้าน ดังนี้ 1) พฤติกรรมและอาการแสดงเกี่ยวกับสัญญาณเตือนของภาวะไตเสื่อม จำนวน 7 ข้อ 2) พฤติกรรมการรับประทานยา จำนวน 5 ข้อ 3) พฤติกรรมการรับประทานผลิตภัณฑ์อาหารเสริม จำนวน 3 ข้อ 4) พฤติกรรมการรับประทานอาหาร จำนวน 17 ข้อ 5) พฤติกรรมด้านอารมณ์ จำนวน 2 ข้อ 6) พฤติกรรมการดื่มน้ำน้อย จำนวน 1 ข้อ 7) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ จำนวน 1 ข้อ 8) พฤติกรรมการดื่มสุรา จำนวน 1 ข้อ 9) พฤติกรรมการออกกำลังกาย จำนวน 1 ข้อ และ 10) พฤติกรรมการสัมผัสสารโลหะหนัก จำนวน 1 ข้อ

การแปลผล

การแบ่งระดับความเสี่ยงของพฤติกรรมเสี่ยง เป็น 3 ระดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย ได้ดังนี้

ระดับความเสี่ยงน้อย	0-1	คะแนน
ระดับเสี่ยงปานกลาง	1.1-2	คะแนน
ระดับความเสี่ยงสูง	2.1-3	คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้เท่ากับ 0.89 และการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มเป้าหมายในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ. 2563 โดยเริ่มต้นจากการสุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนัดหมายเพื่อขออนุญาตเข้าพบ แนะนำและชี้แจงแนวทางการวิจัย การสมัครใจและการให้ความร่วมมือ ภายหลังได้รับการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจึงเริ่มต้นการวิจัยตามกระบวนการ

โดยใช้วิธีการให้ตอบแบบสอบถาม หรือในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สะดวกในการเขียน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์รายข้อตามแบบสอบถามที่จัดเตรียมมาโดยใช้เวลาประมาณ 15-30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ เลขที่ 4/2562 ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย และจรรยาบรรณในการทำวิจัยให้ทราบก่อนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะได้รับสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยการพิทักษ์เก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยแก่ผู้อื่นทราบและนำเสนอผลวิจัยในภาพรวมและในนำมาใช้ในการศึกษาเท่านั้น

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี” ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วง 50-59 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 33.0) อายุเฉลี่ย 49.82 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 78.6) จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 48.3) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด (ร้อยละ 27.9) รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพอิสระ (ร้อยละ 19.0) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,639.67 บาท รายได้ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 42.9) รองลงมาอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท (ร้อยละ 34.4) ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 86.4) มีสิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้ามากที่สุด (ร้อยละ 70.4) น้ำหนักเฉลี่ย 63.75 กิโลกรัม ส่วนสูงเฉลี่ย 159.04 เซนติเมตร รอบเอวเฉลี่ย 72.11 เซนติเมตร BMI เฉลี่ย 27.69

2. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อม

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในภาพรวมมีความเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 0.86, S.D.=.44) พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมรายด้านค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือพฤติกรรมการรับประทานอาหาร มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 1.36, S.D.=.39) รองลงมาคือ พฤติกรรมการออกกำลังกายมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 1.11, S.D.=.73) และพฤติกรรมการดื่มน้ำน้อย มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 0.89, S.D.=.96) ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดและมีความเสี่ยงในระดับน้อย คือ พฤติกรรมการรับประทานอาหารเสริม ($\bar{X}$

=0.23, S.D.=.37) พฤติกรรมด้านการสูบบุหรี่ ($\bar{X}$ =0.26, S.D.=.72) และพฤติกรรมและอาการแสดงสัญญาณเตือนของภาวะไตเสื่อม ($\bar{X}$ = 0.37, S.D.=.35) ตามลำดับ (ดังตาราง 1)

ตารางที่ 1 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อม จำแนกตามด้าน (n = 294)

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อม	Mean	S.D.	การแปลผลระดับความเสี่ยง
1. พฤติกรรมการรับประทานอาหาร	1.36	.39	ปานกลาง
2. พฤติกรรมออกกำลังกาย	1.11	.73	ปานกลาง
3. พฤติกรรมการดื่มน้ำน้อยกว่า 1.5 ลิตร/วัน	0.89	.96	น้อย
4. พฤติกรรมด้านอารมณ์	0.85	.65	น้อย
5. พฤติกรรมการดื่มสุรา	0.62	.79	น้อย
6. พฤติกรรมการสัมผัสสารโลหะหนัก	0.52	.63	น้อย
7. พฤติกรรมรับประทานยา	0.40	.36	น้อย
8. พฤติกรรมและอาการแสดงสัญญาณเตือนของภาวะไตเสื่อม	0.37	.35	น้อย
9. พฤติกรรมการสูบบุหรี่	0.26	.72	น้อย
10. พฤติกรรมรับประทานผลิตภัณฑ์อาหารเสริม	0.23	.37	น้อย
โดยรวม	0.86	.44	น้อย

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยรายข้อ พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือการรับประทานอาหารที่มีโซเดียมสูง ($\bar{X}$ =1.89, S.D.= .81) การรับประทานอาหารผักสดที่มีโพแทสเซียมสูง ($\bar{X}$ = 1.89, S.D.= .83) รองลงมาคือการรับประทานอาหารที่มีการปรุงรสเพิ่ม ($\bar{X}$ = 1.85, S.D.= .78) และการรับประทานอาหารที่มีโปรตีนสูง ($\bar{X}$ = 1.69, S.D.=.82) ตามลำดับ นอกจากนั้นยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงที่มีการปฏิบัติเป็นประจำคือการรับประทานผักสดมีโพแทสเซียมสูง (ร้อยละ 26.50) การรับประทานอาหารที่ใส่ปลาร้าเป็นประจำ (ร้อยละ 24.50) และการรับประทานอาหารที่มีการปรุงรสเพิ่ม (ร้อยละ 20.70) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไปและไม่ได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคไตเรื้อรัง จำนวน 294 คน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =0.86, S.D.=.44) ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานีนั้นมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีความเสี่ยงในระดับต่ำ

อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างนั้นมีอายุเฉลี่ย 49.82 ปี ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ร้อยละ 86.4 ไม่มีโรคประจำตัว ประกอบกับมีการปฏิบัติตัวในพฤติกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดภาวะไตเสื่อมอีกด้วย เมื่อพิจารณาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมรายด้านพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือพฤติกรรมการรับประทานอาหาร ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.36$, S.D. = .39) และยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่มีโซเดียมสูง อาหารที่ใส่ปลาร้าเป็นประจำ เช่น ส้มตำ แกงหน่อไม้ ส่งผลให้มีความเสี่ยงในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.89$, S.D. = .81) อาหารที่มีการปรุงรสเพิ่ม เช่น เติมน้ำปลา ซีอิ๊วขาว ซอส ผงชูรส ส่งผลให้มีความเสี่ยงในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = .78) ซึ่งอาหารที่มีโซเดียมสูงจะทำให้ไตทำงานหนักขึ้น เกิดของเสียและน้ำคั่งในร่างกาย กระตุ้นทำให้ไตมีความเสื่อมเร็วขึ้น (มณีนรุตน์ จิรปภา, 2557) การรับประทานอาหารอีสานเป็นหลักของประชาชนจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งอาหารอีสานจะมีรสชาติเผ็ด หวาน มัน และเค็ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้น้ำปลาร้าเป็นเครื่องปรุงรส จะยิ่งทำให้อาหารมีโซเดียมสูงตามมา โดยพฤติกรรมการรับประทานอาหารรสชาติเค็มมักเกิดขึ้นโดยที่กลุ่มตัวอย่างอาจไม่ทราบและไม่ได้รู้สึกตัว เนื่องจากเป็นความคุ้นชินกับรสชาติอาหารมาตั้งแต่เด็กด้วยการปรุงรสโดยใช้เครื่องปรุงรสหลากหลายชนิดของอาหารยอดนิยม จำพวกส้มตำ แกง อ่อม น้ำพริก แจ่ว ผักสด เนื่องด้วยอาหารเหล่านี้จะสอดคล้องกับอาชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ที่มีอาชีพเกษตรกร ทำไร่ ทำนา ร้อยละ 27.9 ซึ่งจะเน้นการประกอบอาหารอย่างเรียบง่าย และกรณีเร่งรีบในการทำงานมักจะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทาน ทำให้ได้รับปริมาณโซเดียมสูงร่างกาย (ปริมประภา ก้อนแก้ว และปัทมา สุพรรณกุล, 2562) ประกอบกับในปัจจุบันวัฒนธรรมและความนิยมในการรับประทานอาหารของผู้คนเปลี่ยนไป จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนเลือกรับประทานอาหารที่สะดวกสบาย จนบางครั้งเลือกซื้ออาหารบรรจุสำเร็จรูปมารับประทาน ซึ่งอาจใส่เครื่องปรุงรสหลากหลายชนิด ใส่ผงชูรส เครื่องปรุงรสในรูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มรสชาติอาหาร (ลักขณา ชอบเสียง และคณะ, 2562) สอดคล้องกับการศึกษาของ กวิศรา สอนพุด และลัษวี ปิยะบัณฑิตกุล (2563) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มไม่เหมาะสม รับประทานอาหารที่มีไขมันและโซเดียมสูง นิยมซื้ออาหารปรุงสำเร็จจากรถเร่ขายอาหารมารับประทานเกือบทุกวัน ทำให้ไม่สามารถคำนวณปริมาณโซเดียมที่เหมาะสมได้ การใช้เครื่องปรุงรสหลากหลายชนิดในอาหารที่ปรุงทำให้ไม่รู้ถึงปริมาณเกลือโซเดียมที่ได้รับ ทำให้ร่างกายได้รับปริมาณโซเดียมที่สูงมากเกินไปเกินความต้องการของร่างกาย ไตทำงานหนักทำให้ไตเสื่อมเร็วขึ้น (Koh KH, Wei-Soon LH, Jun L, Lui-Sian LN & Hui-Hong CT, 2518) และผลการวิจัยนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับประทานอาหารที่มีโพแทสเซียมสูง เช่น ผักสด คื่นช่าย บร็อคโคลี่ ผักบุ้ง หัวปลี กะหล่ำปลี และ ดอกกะหล่ำ ทำให้มีความเสี่ยงระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.89$, S.D. = .83) การรับประทานอาหารที่มีโปรตีนสูง เช่น นม เนย ถั่ว ไข่ เนื้อสัตว์ ทำให้มีความเสี่ยงระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.69$, S.D. = .82) ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันพฤติกรรมการบริโภคอาหารส่วนใหญ่จะเป็นอาหารที่มีส่วนผสมของเนื้อและผักเป็นส่วนผสมหลัก และประชาชนชาวอีสานจะเน้นรับประทานน้ำพริกกับผักเป็นประจำ หรือแม้กระทั่งการเลือก

รับประทานอาหารสำเร็จรูป ซึ่งสะดวก รวดเร็วและเลือกซื้อได้สะดวก มีผักและเนื้อเป็นส่วนผสมหลักในอาหารสำเร็จรูป รวมถึงปัจจุบันมีวิถีชีวิตที่เร่งรีบ นิยมรับประทานอาหารจานด่วน เช่น ข้าวมันไก่ ข้าวขาหมู ซึ่งมีส่วนประกอบของโปรตีนเป็นหลัก จึงทำให้ประชาชนเลือกรับประทานอาหารเหล่านี้และไม่สามารถควบคุมปริมาณสารอาหาร จำพวกโซเดียม โพแทสเซียมสูง โปรตีนได้ ทำให้มีปริมาณที่สูงเกินร่างกายต้องการ จึงทำให้เสี่ยงต่อภาวะไตเสื่อม ส่วนพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงในระดับรองลงมาคือพฤติกรรมการออกกำลังกาย ($\bar{X}$ =1.11, S.D.=.73) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ขาดการออกกำลังกายที่เป็นรูปแบบและเวลาที่เหมาะสม รวมถึงการมีภาระหน้าที่การทำงานมากโดยกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลตรงกันว่าไม่มีเวลาออกกำลังกายและยังเข้าใจว่าการออกกำลังกายคือการออกกำลังกายที่เพียงพอแล้ว เนื่องจากเข้าใจว่าการออกกำลังกายคือ การขยับร่างกายแบบใดก็ได้ให้เหนื่อยและมีเหงื่อออก (กวิศรา สอนพุด และลัษวี ปิยะบัณฑิตกุล, 2563) พฤติกรรมการดื่มน้ำในปริมาณที่น้อย ($\bar{X}$ =0.89, S.D.=.96) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการดื่มน้ำน้อยกว่า 1.5 ลิตรต่อวัน ซึ่งการดื่มน้ำน้อยเป็นประจำส่งผลทำให้เลือดมีความหนืดมากขึ้น จึงทำให้ไหลไปเลี้ยงไตได้น้อยลง ประสิทธิภาพการกรองของไตลดลงจึงส่งผลให้เกิดโรคไตเสื่อมตามมาได้ การดื่มน้ำในปริมาณที่น้อยมีสาเหตุมาจากภาระงาน อาชีพของประชาชนที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีความเร่งรีบในการทำงานจึงทำให้ไม่มีเวลาดื่มน้ำเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมตามมา ส่วนพฤติกรรมด้านที่มีระดับความเสี่ยงต่ำที่สุด 3 อันดับ คือพฤติกรรมการรับประทานอาหารเสริม ($\bar{X}$ =0.23, S.D.=.37) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ($\bar{X}$ =0.26, S.D.=.72) และพฤติกรรมและอาการแสดงสัญญาณเตือนของภาวะไตเสื่อม ($\bar{X}$ = 0.37, S.D.=.35) ตามลำดับ เนื่องจากประชาชนมีความใส่ใจด้านสุขภาพและมีการเลือกปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมส่งผลเสียต่อสุขภาพ จึงทำให้มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของกล้าเผชิญ โชคบำรุง (2556) โดยศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของประชาชนพบว่าประชาชนเลือกปฏิบัติพฤติกรรมที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดภาวะไตเสื่อม จากความสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้ประชาชนมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในระดับที่ต่ำ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมด้านการรับประทานอาหาร โดยเฉพาะการรับประทานอาหารที่มีโซเดียมสูง การรับประทานอาหารผักสดที่มีโพแทสเซียมสูง การรับประทานอาหารที่มีการปรุงรสเพิ่ม และการรับประทานอาหารที่มีโปรตีนสูง รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย และพฤติกรรมการดื่มน้ำน้อย ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำข้อมูลการวิจัยดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบแนวปฏิบัติการดูแลสุขภาพประชาชนเพื่อชะลอความเสื่อมของไต โดยเน้นพฤติกรรมเสี่ยงด้านการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และการดื่มน้ำน้อย

2. ประชาชนได้รับรู้พฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม

3. นำแบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงไปต่อยอดในการดูแลสุขภาพประชาชน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดภาวะไตเสื่อมได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดภาวะไตเสื่อมหรือศึกษาความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมในกลุ่มที่มีความเสี่ยง

2. การวิจัยการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพเพื่อชะลอความเสื่อมของไตในกลุ่มที่มีความเสี่ยง

3. ควรศึกษาในเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมและอาจมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กล้าเผชิญ โชคบำรุง. (2555). “แบบประเมินระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไตเสื่อม”. *วารสารพยาบาลและสุขภาพ*. 35(1), 1-97.

กล้าเผชิญ โชคบำรุง. (2556). “การศึกษาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไตเรื้อรังกรณีศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น”. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*. 36(2), 57-65.

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี, *สถานะสุขภาพจังหวัดอุบลราชธานี 2558*, [ออนไลน์].แหล่งที่มา : http://www.phoubon.in.th/data/data59/healthstatus_59.pdf, [30 มีนาคม 2562.]

กวิศรา สอนพุด และ ลัษวี ปิยะบัณฑิตกุล. (2563). “การดูแลสุขภาพเพื่อชะลอไตเสื่อมของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูงและประชาชนในชุมชนแห่งหนึ่ง จังหวัดศรีสะเกษ”. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*. 40(1), 101-114.

ชัชวาล วงศ์สารี และเรณู อาจสาละ. (2559). “ประสบการณ์การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม”. *วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย*. 9(2), 132-144.

ปริมประภา ก้อนแก้ว และ ปัทมา สุพรรณกุล. (2562). “พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคไตเรื้อรัง: มุมมองของผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง”. *Thai Journal of Public Health*. 49(3), 313-324.

มณีรัตน์ จิรปปภา. (2557). “การชะลอไตเสื่อมจากวัยผู้ใหญ่ถึงวัยผู้สูงอายุ”. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา**. 20(2), 5-16.

ลักขณา ขอบเสียง, สมฤทัย ขอนภา, สรินยา สมชัย, สาริน เลิศแสนสิน, สิริยาภรณ์ ภูวอด, สุदारัตน์ ศิริบุรณ์, สุนิษา บุญสาร, สุภาพร มีแก้ว และ สุวันันท์ บุญตร. (2562). “พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะไตเสื่อมของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี”. **วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์**. 3(2), 72-87.

สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย. (2560) . **คำแนะนำสำหรับการดูแลรักษาโรคไตเรื้อรังแบบองค์รวมชนิดระดับประคอง**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, **เผยสถิติคนไทยป่วยโรคไตพุ่ง 8 ล้านคน! เหตุกินเค็มจัด 2557**, [ออนไลน์].แหล่งที่มา :

<http://www.thaihealth.or.th/Content/19765-เผยสถิติคนไทยป่วยโรคไตพุ่ง%208%20ล้านคน!%20เหตุกินเค็มจัด.html>, [30 มีนาคม 2562.]

Chittinandana, A., Chailimpamontree, W., & Chaloeiphap, P. (2006). “Prevalence of chronic kidney disease in Thai adult population”. **Journal of the Medical Association of Thailand= Chotmaihet thangphaet**. 89, S112-S120.

Damri, T., Louthrenoo, O., Chartapisak, W., & Opastirakul, S. (2014). “Psychosocial problems and quality of life in children with chronic kidney disease”. **Chiang Mai Medical Journal**. 53(3), 127-134.a

Golestaneh L, Alvarez PJ, Reaven NL, Funk SE, McGaughey KJ, Romero A, Brenner MS & Onuigbo M. (2017). “All-cause costs increase exponentially with increased chronic kidney disease stage”. **Am J Manag Care**. 23(10), 163-S172.

Ingsathit, A., Thakkestian, A., Chaiprasert, A., Sangthawan, P., Gojaseni, P., Kiattisunthorn, K., ... & Mittal, B. (2010). “Prevalence and risk factors of chronic kidney disease in the Thai adult population: Thai SEEK study”. **Nephrology Dialysis Transplantation**. 25(5), 1567-1575.

Koh, K. H., Wei-Soon, L. H., Jun, L., Lui-Sian, L. N., & Hui-Hong, C. T. (2018). “Study of low salt diet in hypertensive patients with chronic kidney disease”. **The Medical journal of Malaysia**. 73(6), 376–381.

Levey, A. S., & Coresh, J. (2012). “Chronic kidney disease”. **The Lancet**. 379(9811), 165-180.

National Kidney Foundation, **Kidney Disease 2015**, [Online].Available from :
<https://www.kidney.org>, [2019,March 30]

Thawornchaisit, P., de Looze, F., Reid, C. M., Seubsman, S. A., Tran, T. T., Sleight, A.,
& Thai Cohort Study Team. (2015). “Health-risk factors and the prevalence
of chronic kidney disease: cross-sectional findings from a national cohort
of 87 143 Thai open university students”. **Global journal of health
science**. 7(5), 59.



ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
Super Leadership of School Administrators under
the Kamphaeng Phet Provincial Vocational Education Office

นลธวัช ยุทธวงศ์¹
Nontawat Yuttawong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน 3) ศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนของอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 159 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก เมื่อ เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และแนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำ พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างความมั่นใจ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการวางแผน และมีความรับผิดชอบ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีความมั่นใจ มีความจริงใจ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีการตั้งเป้าหมายของตนเองและให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงแนวคิดที่ดี มีสติมั่นคง ควบคุมอารมณ์ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและคำหนิอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการตำหนิอย่างสร้างสรรค์ และให้รางวัลด้วยความเป็นธรรม ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุงแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดความรัก ศรัทธา ผูกพัน จงรักภักดี จนเกิดเป็นค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Received: 2021-01-07 Revised: 2021-02-14 Accepted: 2021-02-15

¹ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Education, Northern College.
e-mail: nontawat192498@gmail.com

Abstract

The purposes of the research seemed to 1) investigate super leadership of school administrators, 2) compare super leadership classified by educational background and work experience, and 3) explore super leadership approaches. The samples were 159 teachers at vocational colleges in Kamphaeng Phet, and 9 experts and school administrators. The collected data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test and content analysis. The findings of the research indicated that; super leadership of school administrators as a whole and each aspect seemed to be at the high level. For comparing super leadership classified by educational background and work experience, it can be said that; as a whole and each aspect, there were differences with no statistical significance. In terms of exploring super leadership approaches, it was found that; for developing self-leadership of employees, the school administrators should build confidence and encourage employees to be creative and have good planning, including being responsible. For being a good self-leadership role model of leaders, the school administrators should encourage employees to be generous, sincere, and open-minded. In terms of encouraging employees to set goals by themselves, the school administrators should encourage employees to set their goals corresponding to corporate goals to lead them to success with those goals. For modeling a positive attitude, the school administrators should encourage employees to participate in expressing ideas, being conscious and stable, controlling emotions, and solving problems. In terms of facilities to lead to self-leadership through rewarding and blaming, the school administrators should create a positive work environment, creatively blame and reward employees fairly. For promoting self-leadership to build a work team, the school administrators should encourage all employees to participate in the work comprising planning, doing, checking and acting, including being responsible. In terms of facilities to lead to cultures of self-leadership, the school administrators should build good work relationships, and boost employee engagement and organizational loyalty of employees to lead to organization's values and cultures.

Keywords: Super Leadership; School Administrators



บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และนโยบายด้านการศึกษารัฐบาล ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ด้วยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และให้มีการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่งผลทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และไปสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ระบุว่า การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศและสังคมในอนาคตของประเทศไทย มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของคนทุกคนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สุขภาพพลานามัย ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 มาตราที่ 10 ระบุว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานหลักหนึ่งใน 6 หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 17 ในพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันระบุว่า ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน ให้มีคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา โดยมีสำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา รับผิดชอบในการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา (นลธวัช ยุทธวงศ์, 2556) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา เพราะในการจัดการศึกษา นโยบาย หลักสูตร ความมุ่งหมายทางการศึกษาหรือวิธีการสอนต่าง ๆ นั้นสถานศึกษาจะนำไปใช้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น และยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และในขณะเดียวกันก็ต้องส่งเสริมพัฒนาบุคลากร โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงาน ไม่สังกัดกันความคิด และต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการบริหารและพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำ เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่น โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นวางใจ และให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำหรือเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการ บังคับบัญชาประสานงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายนั้นจึงเป็นภาวะผู้นำ (เนตร์พัฒนา ยาวีราข, 2552) ในการที่บุคคลจะ

เป็นผู้นำเหนือผู้นำ (Leading the leaders) ได้นั้น จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องมีทักษะการเอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitation skills) เป็นหลักที่สำคัญในการเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ไปสอดคล้องกับแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Manzd and Sims, 1991) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้พฤติกรรมผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Superleadership) โดยนำกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่จะทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มาใช้ในการบริหารงานซึ่งมีหลัก 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3) ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ 6) ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ 7) ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ซึ่งพฤติกรรมการเอื้ออำนวยความสะดวกอย่างสร้างสรรค์นี้ หากผู้บริหารใช้พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม เชื่อว่าการบริหารสถานศึกษาจะบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี จากสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาทุกคนต้องปฏิบัติงานในสภาพภาวะผู้นำและผู้ตาม จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมผู้นำหรือภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ ที่จะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะผู้บริหารคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจในสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์และบทบาทหน้าที่ ตลอดจนเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้ ซึ่งหากผู้บริหารมีแนวทางการจัดการที่ดีมีมาตรฐาน ย่อมส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณภาพในการจัดการศึกษา (ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ, 2554; อ่างถึงใน สุขาดา บินยามัน, 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดฯ และนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยครั้งนี้ศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร วิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่า และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร จำนวน 4 วิทยาลัยฯ ในปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 271 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร วิทยาลัยสารพัดช่างกำแพงเพชร วิทยาลัยการอาชีพขามเฒ่า และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร จำนวน 4 วิทยาลัยฯ ในปีการศึกษา 2561 ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น จำนวน 159 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้ 1) แบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิโดยใช้วิทยาลัยฯ เป็นตัวแปรแบ่งชั้นภูมิ 2) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วน 3) สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

2.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 1 คน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น อำเภอมะนัง จังหวัดตาก จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3.2 ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนในวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้งสิ้น จำนวน 159 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 ใช้แบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลกับแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ข้อมูลสภาพที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 ข้อมูลเปรียบเทียบที่ได้จากแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้คือ การทดสอบที (t-test)

5.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.08) รองลงมาคือ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.08) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.07)

เมื่อศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.55) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ให้คำแนะนำบุคลากรถึงขอบข่ายของงานที่ปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.63)

1.2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปฏิบัติตนถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.31$,

S.D.= 0.60) รองลงมาคือ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.60) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ มีสัจจะและรักษาคำพูด อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.02, S.D.= 0.69)

1.3 ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D.= 0.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ชี้ให้บุคลากรเห็นถึงคุณค่า ความสำคัญและประโยชน์ของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.27, S.D.= 0.59) รองลงมาคือ สามารถทบทวนและประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D.= 0.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมองเห็นคุณค่าของตนเอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D.= 0.59)

1.4 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.= 0.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีเจตคติที่ดีต่อทุกคนและการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.22, S.D.= 0.70) รองลงมาคือ เข้าใจปัญหา มองปัญหาเป็นเรื่องปกติที่ต้องแก้ไข และแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.= 0.63) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ มองโลกในแง่ดีและเป็นผู้มีอารมณ์ขัน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.92, S.D.= 0.66)

1.5 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและคำหน้อย่างสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D.= 0.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.14, S.D.= 0.63) รองลงมาคือ สนับสนุนยอมรับในความคิดสร้างสรรค์ของบุคลากร เพื่อให้การทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.10, S.D.= 0.61) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและมีมิตรภาพ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.95, S.D.= 0.58) และมีความจริงใจ ห่วงใย และเอื้ออาทรต่อบุคลากร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.95, S.D.= 0.54)

1.6 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D.= 0.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ให้คำปรึกษาแนวทางการพัฒนาแก่บุคลากรในการพัฒนาตนเองและทีมงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.= 0.59) รองลงมาคือ ให้โอกาสบุคลากรแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D.= 0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.96, S.D.= 0.67)

1.7 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D.= 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน อยู่ใน

ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.59) รองลงมาคือ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่บุคลากรอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.68) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ จัดสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ให้กับบุคลากร อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.70)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สรุปได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีรับรู้ภาวะผู้นำของผู้บริหารมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีทุกด้าน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี รับรู้ภาวะผู้นำของผู้บริหารมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปทุกด้าน

3. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างความมั่นใจ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการวางแผน และมีความรับผิดชอบ

3.2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีความจริงใจ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3.3 ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง

ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีการตั้งเป้าหมายของตนเองและให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

3.4 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงแนวคิดที่ดี มีสติมั่นคงควบคุมอารมณ์ และสามารถแก้ไขปัญหาได้

3.5 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและคำหนิอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการคำหนิอย่างสร้างสรรค์ และให้รางวัลด้วยความเป็นธรรม

3.6 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุงแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ

3.7 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดความรัก ศรัทธา ผูกพัน จงรักภักดี จนเกิดเป็นค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรนำไปปฏิบัติตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ วัชร (2559) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สุวรรณดี (2559) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการแสดงเป็นแบบอย่างให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและการตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองและด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน เป็นอันดับสุดท้าย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย ลิ้มเฉลิม (2560 : 109-111) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำมากที่สุดคือ การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง รองลงมาคือ การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองและการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง และผู้บริหารมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำน้อยที่สุดในด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง

เมื่อศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นแนะนำและส่งเสริมบุคลากรให้มีการวางแผนมอบหมายงานให้บุคลากรทำตรงตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด โดยให้ทุกคนรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้ง และเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมได้

ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน สามารถควบคุมตนเอง กล้าที่จะตัดสินใจในการทำงานจนสามารถปฏิบัติงานของตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประทีป นิมมิก (2556) ที่กล่าวว่า การทำให้เป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้น การทำให้เป็นผู้นำตนเองเป็นการแสดงพฤติกรรมการบริหารที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจ เพิ่มความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่ม สามารถนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจได้ถูกต้อง และเป็นแนวทางปฏิบัติงานด้วยตนเอง

1.2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นแนะนำและส่งเสริมบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสัจจะรักษาคำพูด มีความจริงใจพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีน้ำใจไมตรี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัย เสียสละปฏิบัติหน้าที่ด้วยความความรอบคอบ เที่ยงตรง ยุติธรรม และไตร่ตรองอยู่เสมอ มีลักษณะเป็นแบบฉบับผู้นำงานสามารถปฏิบัติงานของตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยวัฒน์ มีคุณ (2556) ที่กล่าวว่า การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองนั้น ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีระเบียบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีความเสียสละ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

1.3 ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นแนะนำและส่งเสริมบุคลากรให้สามารถวางแผนกำหนดเป้าหมายของตนเองให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรได้ โดยมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ตั้งใจร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ มนชยา ธรรมลิขิต (2559) ที่กล่าวว่า การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่ผู้นำหรือผู้บริหารใช้กระตุ้น สนับสนุน ช่วยเหลือ และคลอให้บุคลากรเพิ่มความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของตน และหน่วยงานเป็น การสร้างความคาดหวัง ความต้องการ และความสำเร็จของบุคลากร และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่สนับสนุนและช่วยเหลือให้บุคลากรสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้ มอบความเชื่อ ความศรัทธาให้เกิดในตัวบุคลากรได้

1.4 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นแนะนำและส่งเสริมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแนวคิดในทางที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีสติ มั่นคง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีเจตคติที่ดีต่อทุกคนและต่อการปฏิบัติงาน เข้าใจปัญหาองปัญหาเป็นเรื่องปกติที่ต้องแก้ไข และแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ มีการสื่อสารที่ดีบุคลากรเกิดความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญณรงค์ พงษ์ขยัน (2556) ที่กล่าวว่า การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก เป็นการที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมในการส่งเสริม แนะนำ

ให้บุคลากรมีความคิดในทางที่ดีและสร้างสรรค์ เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อบุคลากรและหน่วยงาน ให้ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา กระตุ้นให้ตระหนักถึงปัญหาและวิธีแก้ปัญหามีเหตุผล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีวิธีประนีประนอมหรือไกล่เกลี่ยความขัดแย้งได้อย่างราบรื่น มีแนวคิด หลักการและทฤษฎีในการปฏิบัติงาน อันก่อให้เกิดประโยชน์และความก้าวหน้าของบุคลากรและต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์

1.5 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการกระตุ้นแนะนำและส่งเสริมบุคลากรด้วยความจริงใจ ห่วงใยเอื้ออาทร ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษาในการพัฒนาตนเองตามความต้องการและความสนใจของบุคลากรด้วยความเต็มใจ โดยการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและมีมิตรภาพ มีการตำหนิอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนา และมีการให้รางวัลด้วยความเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ จารุวรรณ กีก้อง (2558) ที่กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่ผู้นำหรือผู้บริหารมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถ เพื่อจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้ร่วมงานซึ่งในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้น ต้องมุ่งพัฒนาบุคลากรตามความต้องการและความสนใจ สนับสนุนให้ได้รับโอกาสพัฒนา ผู้บริหารต้องพร้อมที่จะเดินเคียงคู่กับบุคลากร ฟันฝ่าอุปสรรคไปอย่างไม่หยุดนิ่ง จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายและเมื่อถึงเส้นชัยแล้วก็ควรให้รางวัลแก่บุคลากรเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ

1.6 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุงแก้ไข มีการปฏิสัมพันธ์ประสานงานที่ดีต่อกัน เกิดความเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นของทีมงาน จนเกิดเป็นความสามัคคีในหมู่คณะทำงาน โดยมีการจัดประชุมทีมงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ พนิดา สุวรรณมาลา (2557) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการสร้างทีมงาน เป็นการที่ผู้นำหรือผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาและทีมงานสามารถสร้างคณะทำงานได้เป็นอย่างดี ให้คำแนะนำและปรึกษาหารือ เพื่อระดมความคิดระหว่างผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตลอดทั้งสร้างความคุ้นเคยและความเป็นกัลยาณมิตร

1.7 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากร โดยจัดสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่บุคลากรอย่างเพียงพอ เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีการกระตุ้นให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความรัก ศรัทธา ผูกพัน และจงรักภักดีต่อองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา สุวรรณดี (2559) ที่

กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง เป็นการสร้างระบบความคิดให้บุคลากรเกิดความรัก ความศรัทธา ความประทับใจ ความภักดี และความผูกพันต่อหน่วยงาน และการสร้างแรงจูงใจให้กำลังใจให้การเสริมแรงแก่บุคลากร กระตุ้นให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ปลุกฝังให้บุคลากรเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถตลอดจนระเบียบวินัย ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีรับรู้ภาวะผู้นำของผู้บริหารมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา สุวรรณดี (2559) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี รับรู้ภาวะผู้นำของผู้บริหารมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไปทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ ะโว (2559) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร อภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างความมั่นใจ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการวางแผน และมีความรับผิดชอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ สวิตตา ประเสริฐสาร (2559) ที่กล่าวว่า การทำให้เป็นผู้นำตนเอง ผู้นำหรือผู้บริหารต้องส่งเสริม กระตุ้น และแนะนำพฤติกรรมที่ถูกต้อง ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ จนสามารถนำตนเองและผู้อื่นได้

3.2 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรกระตุ้นให้น้ำใจ มีความจริงใจ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ หทัยวัลย์ คุ่มภัย (2554) ที่กล่าวว่า การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองนั้น ผู้บริหารต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีความเสียสละ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

3.3 ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีการตั้งเป้าหมายของตนเองและให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ กัลยา อินทรีย์ (2556) ที่กล่าวว่า การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง เป็นความต้องการและความสำเร็จของบุคลากรและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน มีพฤติกรรมที่จะสนับสนุนและช่วยเหลือให้บุคลากรสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้ สร้างความเชื่อ ความศรัทธา และความสามารถของบุคลากรได้

3.4 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารควรกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงแนวคิดที่ดี มีสติมั่นคงควบคุมอารมณ์ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ หทัยวัลย์ คัมภี (2554) ที่กล่าวว่า การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก เป็นการแสดงความคิดในทางสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อบุคลากรและหน่วยงาน ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ นำสิ่งที่เป็นประโยชน์และนำความก้าวหน้าและความพึงใจมาสู่บุคลากร มีการติดต่อสื่อสารที่ดี ใช้วิกฤตให้เป็นโอกาส มีหลักการและทฤษฎีในการปฏิบัติงาน และต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์

3.5 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีการตำหนิอย่างสร้างสรรค์ และให้รางวัลด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ วรณดี ชายสมุทร (2559) ที่กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์นั้น ผู้บริหารมีการพัฒนาบุคลากรตามความต้องการและความสนใจ สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีศิลปะในการตำหนิหรือติชม โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้รางวัลแก่บุคลากรที่ทำงานได้บรรลุเป้าหมายและต้องกระทำด้วยความยุติธรรมมีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยมิตรภาพที่ก่อให้เกิดสวัสดิภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

3.6 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมปรับปรุงแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ กัลยา อินทรีย์ (2556) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการสร้างทีมงานเป็นการสร้างทีมและมีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในทีมงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลาย มีแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งในทีม

3.7 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดความรัก ศรัทธา ผูกพัน จงรักภักดี จนเกิดเป็นค่านิยม และวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ ประทีป นิ้มมาก (2556) ที่กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง เป็นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมในการสร้างเสริมความพึงพอใจ โน้มน้าวให้บุคลากรเกิดความรัก ความศรัทธา ความประทับใจ ความภักดี และความผูกพันต่อองค์กร เพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร กระตุ้นให้บุคลากรรู้หน้าที่

ของตนเองการงานของตนเอง และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้วยการที่ผู้นำหรือผู้บริหารมีพฤติกรรมในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สามารถนำผลการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เช่น เพศ อายุ รายได้ และการฝึกอบรม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษางานวิจัยเพิ่มและมีการวิจัยซ้ำ โดยใช้เทคนิควิจัยอื่น ๆ เช่น การใช้กรณีศึกษา และการวิจัยคุณภาพ เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร กับคุณภาพการสอนของครูผู้สอนในวิทยาลัยฯ

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไข**

เพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กัลยา อินทรีย์. (2556). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี”. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต.

ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ. (2554). “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดกลาง อำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

จารุวรรณ กีก้อง. (2558). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. การบริหารจัดการการศึกษา มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- นลธวัช ยุทธวงศ์. (2556). “กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรสายการสอนในวิทยาลัยเทคนิคของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตภาคเหนือตอนล่าง”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชายุทธศาสตร์ การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นลธวัช ยุทธวงศ์. (2558). **คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับนักบริหารการศึกษา**. เอกสารประกอบการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ตาก : วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2552). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2556). **จริยธรรมธุรกิจ**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : บริษัท ทริบเพิล กรุ๊ป จำกัด.
- พนิดา สุวรรณมาลา. (2557). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบึงนาราง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาดา ปินยามัน. (2558). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนบ้านฉางกาญจน์กุลวิทยาจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18”. **หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ศักดิ์ ะโว. (2559). “การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี”. **หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณดี ขายสมุทร. (2559). “การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด”. **ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุกัญญา สุวรรณดี. (2559). “การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชัย ลิ้มเฉลิม. (2560). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์”. **หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ประทีป นิมมาก. (2556). “การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17”. **วิทยานิพนธ์**

การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สวิตตา ประเสริฐสาร. (2559). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เขต 3). **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปิยวัฒน์ มีคุณ. (2556). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุดรธานี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** การบริหารการศึกษา. อุดรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

มนัชา ธรรมลิขิต. (2559). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาญณรงค์ พงษ์ขยัน. (2556). “การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1”. **วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

หทัยวัลย์ คุ่มภักย์. (2554). “ความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต** การบริหารการศึกษา. จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Manz, J. M. and Sims, P. V. (1991). **Public Administration**. New York : The Ronald Press.

Manz, C. C. & Sims, H. P. Jr. (1991). **The New Super Leadership Leading Other to Lead Themselves**. San Francisco : Berreit-Koehler.

ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ในยุคไทยแลนด์ 4.0

The Political Movement of the Labour Union Of Government Pharmaceutical Organization to Thailand 4.0

มธุรส ใจดี¹ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ² วิจิตรา ศรีสอน³

Maturos Jaidee, Sirot Bharksuwan, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ กลุ่มที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบการบริหารงานและกลุ่มที่อยู่นอกระบบการบริหารงานขององค์การเภสัชกรรม จำนวน 327 ราย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว (Independent-Samples t-test) และจะใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: Oneway Anova) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1.สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจมีความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องโดยส่วนใหญ่เป็นการเคลื่อนไหวเพื่อผลประโยชน์ของพนักงานและผลประโยชน์ระดับชาติระดับความเคลื่อนไหวทางการเมืองของพนักงานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการองค์กรและสมาชิก ตามลำดับ 2.ความแตกต่างของระดับการศึกษาต่อความเคลื่อนไหวทางการเมือง

Received: 2021-01-13 Revised: 2021-02-08 Accepted: 2021-02-09

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.

e-mail: jaidee.lingnoy@gmail.com

² ³ วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ ไม่แตกต่างกัน 3.ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการสร้างความรู้สึกร่วมกันจะสนับสนุนให้สมาชิกองค์กรมีความเคลื่อนไหวทางการเมืองมากขึ้นโดยให้สมาชิกเท่าทันรอบรู้เรื่องสื่อ การใช้สื่อ สมาชิกต้องสามัคคี มีภาวะผู้นำและมีกิจกรรมต่อเนื่อง ให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้เข้าร่วมทุกระดับ

คำสำคัญ (Keywords) : ความเคลื่อนไหวทางการเมือง; สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม

Abstract

The researcher is interested to study the political movements of the Labour Union of Government Pharmaceutical Organization with the objective of this research were to: 1) Level of Opinion on political movements of the Labour Union Of Government Pharmaceutical Organization, 2) Comparison the level of opinion on the political movements of the Labour Union of Government Pharmaceutical Organization in the Thailand 4.0 era, classified by personal factors 3) Suggestions and solutions to political movements of the Labour Union of Government Pharmaceutical Organization in the Thailand 4.0 era. The sample group in the research is the group operating in the management system and those outside the system of administration The Government Pharmaceutical Organization of the number of 327 Data collection with questionnaires Descriptive statistics were used, such as percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics, ie, independent-samples t-test, is used to compare the differences between more than 2 variables with a one-way analysis of variance. (One-way Analysis of Variance: Oneway Anova) and compare the differences individually by means of (Least Significant Difference: LSD) The research findings showed that: 1) The Labour unions have political movements continuously, mostly for the interests of employees and national interests and Political movements level of employees of the Labour Union of Government Pharmaceutical Organization overall is at a high level. In terms of organizing political activists the most, followed by the learning process and organization and membership respectively 2) The difference of education levels on the political movements of the Labour Union of Government Pharmaceutical Organization in the Thailand 4.0 era The differences were statistically significant at the 0.05 level, while sex, age, status and income were not different 3) Suggestion;

Encourage members of organizations that want to strengthen their political movements. For members to be well-informed about media, continuous media usage members must unite. Leadership and ongoing activities give every member the opportunity to participate in all levels.

Keywords: Political movements; The Labour Union Of Government Pharmaceutical Organization

บทนำ (Introduction)

สหภาพแรงงานมีหน้าที่ช่วยเหลือแรงงานให้ได้รับสิทธิที่พึงมี ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามบริบทของแต่ละประเทศ อาจขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของสหภาพแรงงานที่อยู่ในถิ่นนั้น จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า สหภาพแรงงานและการเคลื่อนไหวของแรงงานในประเทศไทย: บทบาทของการเป็นขบวนการทางสังคมและองค์กรผลประโยชน์ พ.ศ. 2515-2545 พบว่า พัฒนาการของขบวนการสหภาพแรงงานออกเป็น 3 ช่วงตามการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสหภาพแรงงาน โดยขบวนการสหภาพแรงงานในช่วงระหว่าง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519 เป็นขบวนการสหภาพแรงงานแนวสังคมนิยม โดยสหภาพแรงงานมีบทบาทหลัก 3 ประการคือ 1) ปกป้องผลประโยชน์ร่วมของชนชั้นแรงงาน 2) มีการเคลื่อนไหวทางชนชั้น และ 3) มีการเข้าร่วมกับขบวนการเคลื่อนไหวซึ่งมีจุดมุ่งหมายทางสังคม ในช่วงหลังปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา สหภาพแรงงานแปรเปลี่ยนไปสู่ความเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจซึ่งเน้นหนักที่การปกป้องผลประโยชน์ของคนงาน แต่ห่างเหินจากการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมอื่น ๆ หลังปี พ.ศ. 2533 จนถึงปัจจุบัน การพัฒนาของสหภาพแรงงานในฐานะที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์สะดุดลงชั่วคราวภายหลังเกิด รัฐประหารในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2534 ทั้งนี้สะท้อนบทบาทและความเข้มแข็งของสหภาพแรงงาน ซึ่งในประเทศไทยที่เป็นระบอบประชาธิปไตยจะมีความเข้มแข็งของขบวนการแรงงานและสิ่งที่จะทำให้เกิดอำนาจต่อรอง คือขบวนการแรงงานต้องเข้มแข็งทั้งในเชิงปริมาณหรือคุณภาพ โดยขบวนการแรงงานที่เชื่อในแนวทางการเมืองมีทั้งกลุ่มที่เป็นชาวจิตชาตินิยม และอีกกลุ่มมาร์กซิสต์ที่ต้องการโค่นล้มระบอบทุนนิยม อีกแนวคือสหภาพแรงงานเชิงเศรษฐกิจที่ยอมรับระบอบทุนแล้วอยู่กับมัน อีกแนวหนึ่งก็เป็นสหภาพแรงงานแนวปฏิรูป คืออยู่ไปเพื่อปรับเปลี่ยน และอีกแนวคือเชื่อว่าขบวนการแรงงานเป็นองค์กรนำแล้วขับเคลื่อนสังคม ล้วนแต่เป็นการเคลื่อนไหวเพื่อความอยู่รอดแห่งการดำรงชีพของกลุ่มแรงงาน ท่ามกลางผลกระทบของกระแสการเปลี่ยนแปลงของการเมืองและเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อกฎหมายและนโยบายการพัฒนาประเทศ (นภาพร อติวานิชยพงศ์, 2546) เพราะฉะนั้น การเคลื่อนไหวของขบวนการแรงงานจะต้องทำให้แรงงานทุกคนรับรู้และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่เคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของสังคมผู้ใช้แรงงาน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคนโยบายแลนด์ 4.0 ในมุมมองของสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ

องค์การเภสัชกรรมทั้งระดับบริหารและปฏิบัติงาน โดยศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองในยุคไทยแลนด์ 4.0 อย่างไร เพื่อนำเสนอข้อมูลผลการศึกษาต่อสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมให้พัฒนาองค์กรและรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาด้านแรงงาน รวมถึงเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้างให้แก่แรงงานอย่างถูกต้อง ทั้งในด้านการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายในระบอบประชาธิปไตยและตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกตามปัจจัยต่อบุคคล
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลกับสมาชิกสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ในเรื่อง ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร คือ สมาชิกสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ที่อยู่ในระบบการบริหารงานขององค์การเภสัชกรรม จำนวน 1,564 คน และอยู่นอกระบบ เกษียณอายุราชการจากองค์การเภสัชกรรม จำนวน 447 คน รวมทั้งหมด 2,011 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบการบริหารงานขององค์การเภสัชกรรม และกลุ่มที่อยู่นอกระบบการบริหารงานขององค์การเภสัชกรรม แล้วสุ่มแบบอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร ด้วยวิธีการใช้ตารางสำเร็จรูป ของเครจซี่และเมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน อีรวิฑูรี เอกะกุล, 2543) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 327 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaires) มีโครงสร้างเป็นแบบวัด โดยสร้างขึ้นจากการประยุกต์ใช้ตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน การเข้าร่วมกิจกรรมเคลื่อนไหวร่วมกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ก่อน และ ในช่วงยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check lists)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการองค์กรและสมาชิก ด้านการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยมีระดับการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบการวัดระดับการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยใช้วิธีแจกแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรม และประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ที่เป็นบุคลากรขององค์การเภสัชกรรม และเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ตามจำนวนที่กำหนดไว้คือ 327 ราย โดยนัดหมายการรวบรวมและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

2. การตรวจสอบข้อมูล (editing) ผู้วิจัยตรวจสอบดูความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเองอย่างระมัดระวังและรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

5. สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

1.วิธีการทางสถิติที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว (Independent-Samples t-test) และจะใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: Oneway Anova) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ (Least Significant Difference: LSD)

2.วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบตามประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกเป็นหมวดหมู่ (Category) นำมาจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล ประเมินเปรียบเทียบกับข้อมูลทางเอกสารวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ความสอดคล้อง ความ

คล้ายคลึงและความแตกต่างของข้อมูลในลักษณะของเชิงพรรณานำไปสู่คำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0” มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม ที่อยู่ในระบบการบริหารงานขององค์การเภสัชกรรม จำนวน 327 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.3 อายุระหว่าง 30 – 49 ปี ร้อยละ 53.5 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 53.5 สถานภาพโสดร้อยละ 53.5 สมรส ร้อยละ 46.5 รายได้ไม่เกิน 26,973 บาท ร้อยละ 53.5 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมก่อนยุคไทยแลนด์ 4.0 ร้อยละ 87.2 ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ร้อยละ 79.5

2. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.69) และด้านการจัดการองค์กรและสมาชิก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

3. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลดังนี้

1 เปรียบเทียบจำแนกตามเพศต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการทดสอบค่า t-test พบว่า สมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมที่อยู่ในระบบการบริหารงานขององค์การเภสัชกรรม ตามตัวแปรเพศ มีความเคลื่อนไหวทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2 เปรียบเทียบความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการทดสอบค่า F-test พบว่าสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมที่ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเคลื่อนไหวทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน ต่อความเคลื่อนไหวทางการเมือง ไม่แตกต่างกัน

4. ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 สรุปประเด็นได้ดังนี้

1. ประเด็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า **ด้านข้อมูลข่าวสาร**ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม สมาชิกไม่ทราบเนื่องจากไม่ได้ติดตามข่าวสาร ขาดช่องทางการสื่อสาร การกระจายข่าวสารข้อมูล การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง เกิดความล่าช้าในข้อมูลไม่ทันสมัย เทคโนโลยีล้ำสมัย ช่องทางการหาข้อมูลน้อย **ด้านการจัดการความรู้ต่างๆของสหภาพ**ไม่มีความแข็งแกร่งมากพอ **ด้านกิจกรรมและกระบวนการของสหภาพฯ** การดำเนินการยังเป็นระบบแบบแผนเดิม ๆ หน่วยงานให้ความร่วมมือไม่ทั่วถึง ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรม การพัฒนาคนไม่ทั่วถึงและไม่มีการให้ความรู้แก่สมาชิก

2. ประเด็นการจัดการองค์กรและสมาชิก พบว่า **ด้านสมาชิก** มีปัญหา ได้แก่ การเดินทางลำบาก สุขภาพ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น สมาชิกยังไม่มีความเป็นหนึ่งเดียว การรวมกลุ่มและความร่วมมือยังไม่มากพอ **ด้านคณะกรรมการ**เข้าไม่ถึงสมาชิก สัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกกับคณะกรรมการยังน้อย **ด้านระบบบริหารจัดการ** ไม่รู้รายละเอียดแนวทางการเคลื่อนไหวขององค์กร ขาดการสร้างแรงจูงใจและทำให้เกิดความตระหนักทั้งที่มีส่วนและไม่มีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหว ขาดการสนับสนุนคนรุ่นหลังได้เข้ามามีบทบาท

3. ประเด็นการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมือง พบว่า **ด้านผู้นำ** ขาดความเป็นผู้นำของแกนนำและ ภาวะผู้นำจากสมาชิก ขาดผู้นำที่แข็งแกร่งในการเชิญชวนให้สมาชิกเห็นความสำคัญของสหภาพ ผู้นำมีความเห็นไปทิศทางเดียวกับผู้บริหาร ระดับหัวหน้าไม่ให้ความร่วมมือให้สมาชิกไปเคลื่อนไหวทางการเมือง กิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะมีแต่สมาชิกหน้าตาเดิมๆ ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ **ด้านการแสดงออก** มีข้อจำกัดปัญหาอุปสรรคจากความคิดเห็นต่อรัฐบาลที่มีทหารเป็นผู้บริหาร องค์กรพัฒนาดำเนินการได้อย่างมีขอบเขตที่แคบ รัฐบาลแต่ละยุคสมัยไม่เห็นความสำคัญของสหภาพแรงงาน การเรียกร้อง มีข้อจำกัดที่เกิดจากอุปสรรคทางการเมือง ผู้นำขาดความต่อเนื่องในการเรียกร้อง การมีส่วนร่วมในการเรียกร้องของคนรุ่นใหม่มีน้อย **ด้านข้อกำหนดกฎหมาย** สมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สมาชิกมักไม่ทราบถึงสิทธิของตนและไม่ได้แจ้งต่อสหภาพ ขาดผู้รู้ที่จะช่วยแนะนำและดำเนินการอย่างจริงจัง การไม่เท่าเทียมกันระหว่างลูกจ้างและพนักงาน รู้สึกไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น สมาชิกไม่กล้าไปรวมกลุ่มและร่วมเคลื่อนไหวเมื่อมีกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง “ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0” ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. **ระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรม** สหภาพแรงงานองค์การเภสัชกรรม นั้นเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของพนักงานองค์การเภสัชกรรม ที่เล็งเห็นถึงการถูกกดขี่มานานในด้านเงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ ที่ไม่เพียงพอต่อการครองชีพและมีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นหลายด้านผู้บริหารระดับสูงหรือผู้ที่มิใช่

ปัญญาบัตรได้รับเงินเพิ่มพิเศษ เงินค่าครองชีพ เบี้ยขยัน แต่พนักงานชั้นผู้น้อยไม่ได้รับ จึงได้ยื่นข้อเสนอให้ผู้บริหารมีการปรับปรุงสวัสดิการและจัดตั้งสหภาพแรงงานโดยมีวัตถุประสงค์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกจ้างกับนายจ้างและระหว่างลูกจ้างด้วยกัน พิจารณาช่วยเหลือลูกจ้างตามคำร้องทุกข์ แสวงหาและคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสหภาพการจ้างของลูกจ้าง ดำเนินการและให้ความร่วมมือกับนายจ้างเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและรักษาผลประโยชน์ขององค์การเภสัชกรรมจัดให้มีการบริการและสวัสดิการแก่สมาชิก

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมควรเรียนรู้แนวคิดประมวลกฎหมายแรงงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาในระดับมาก ได้แก่ ต้องมีมุมมองที่เข้าใจสังคมอย่างรอบด้าน ดูความทุกข์ สุขของสังคมและมีส่วนร่วมในฐานะสหภาพแรงงานเชิงสังคม สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมควรเรียนรู้แนวคิดการเมือง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับบทความของ สุวิดา ธรรมมณีนวศ์ (2562) ที่ว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองจะมีขั้นตอนโดยเริ่มจากขั้นตอนการจัดระเบียบองค์กร ซึ่งหมายรวมไปถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับสหภาพในเรื่องที่สำคัญเช่น แนวคิดเรื่องกฎหมาย การเข้าใจสังคม เรื่องสิทธิต่าง ๆ นำไปสู่การบริหารจัดการหรือสร้างแนวทางเสริมให้สมาชิกมีการเรียนรู้ในประเด็นนั้น ๆ ในระดับมากขึ้น

ด้านการจัดการองค์กรและสมาชิก พบว่า สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมควรมีการรวมกลุ่มแบบสหภาพแรงงานที่เข้มแข็งในระดับมาก รองลงมา คือควรมีการพัฒนาคนให้เท่าทันยุคสมัย มีความรู้ มีฝีมือ สร้างเสริมประสบการณ์การลงมือทำทั้งระดับกรรมการและสมาชิกสหภาพฯ และควรมีการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สังกมา สารวัตร (2558) ที่วิเคราะห์ไว้ว่า การจัดการองค์กรและสมาชิกมีผลต่อการผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหว ซึ่งสมาชิกสามารถร่วมมือในการสร้าง เครือข่ายร่วมกับภาคีพันธมิตรระดมทรัพยากรและผู้เข้าร่วมการเคลื่อนไหว ทั้งความร่วมมือจาก องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ Non-Governmental Organization(NGO) นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศในลักษณะข้ามชาติ องค์กรที่อิสระจากรัฐ ข้าราชการและพรรคการเมืองเข้าร่วมกระทำ การรวมหมู่การหนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมือง พบว่า สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมควรมีการรวมพลังสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกสหภาพฯและนายจ้างในการรักษาผลประโยชน์ของสาธารณชน อยู่ในระดับมาก รองลงมา ควรส่งเสริมให้เกิดเสรีภาพของลูกจ้าง เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองในกรณีมีตัวแทนไปเจรจาต่อรองร่วมกับนายจ้างเรื่องให้คนงานมีมาตรฐานการครองชีพและสภาพการทำงานที่ดีขึ้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือควรคุ้มครองมาตรฐานการจ้างให้แก่ลูกจ้าง โดยให้บริการในด้านการฝึกอบรมหรือการชักจูงลูกจ้างให้พัฒนาฝีมือแรงงานของตน สอดคล้องกับการศึกษาของ เชษฐ ใจเพชร (2561) ศึกษาการเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนในจังหวัดแพร่ เป็นการเคลื่อนไหวจากการที่สมาชิกมีกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง มีการจัด

เจรจาต่อรอง กำหนดข้อยุติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทุกฝ่ายและการศึกษาของ ชีรนนท์ ประเสริฐกมลเทพ (2562) ที่เสนอแนะว่าการจัดระบบองค์กรอย่างชัดเจน มีลักษณะการบริหารจัดการองค์กรในระบบปิด สมาชิกต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการคิด กำหนด บทบาทหน้าที่ กำหนดกติกาและขบวนการ ตรวจสอบงบประมาณภายใน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็น ปัจจัยหลักในการดำรงอยู่ของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน

2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับความเคลื่อนไหวทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วน เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน ต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจกล่าวได้ว่าจากข้อมูลทั่วไป สมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30 – 49 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพสมรสและโสด รายได้ไม่เกิน 26,973 บาท เป็นประชาชนในกลุ่มที่มีลักษณะประชากรอยู่ในช่วงที่ใกล้เคียงกัน ความหลากหลายในด้านต่าง ๆ มีน้อยและแสดงออกเป็นไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากข้อมูลเชิงปริมาณ แม้ระดับความเคลื่อนไหวจะอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน และรายข้อพบว่า ด้านการจัดการองค์กรและสมาชิก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ควรมีการเสริมสร้างการเรียนรู้เรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิมนุษยชนแก่สมาชิกสหภาพฯ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และสะท้อนสอดคล้องกับเชิงคุณภาพ ซึ่งพบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านข้อมูลข่าวสาร กระบวนการจัดการความรู้ต่าง ๆ กิจกรรมและกระบวนการ ด้านการจัดการองค์กรและสมาชิก โดยเฉพาะสมาชิก คณะกรรมการ ระบบบริหารจัดการ ด้านระบบประเด็นการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมือง ได้แก่ ผู้นำ ระบบการแก้ปัญหาช่วยเหลือสมาชิกด้วยความจริงใจ ด้านการแสดงออกในความคิดเห็นของสหภาพ และข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ สุวิดา ธรรมณีนวงศ์ (2562) ที่ว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองจะมีขั้นตอนโดยเริ่มจากขั้นตอนการจัดระเบียบองค์กร ซึ่งหมายรวมไปถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับสหภาพในเรื่องที่สำคัญเช่น แนวคิดเรื่องกฎหมาย การเข้าใจสังคม เรื่องสิทธิต่าง ๆ นำไปสู่การบริหารจัดการหรือสร้างแนวทางเสริมให้สมาชิกมีการเรียนรู้ในประเด็นนั้น ๆ ในระดับมากขึ้น

3. หัวข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 อธิบายได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ การจัดการองค์กรและสมาชิกรวมทั้งกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมการเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่ว่าสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจ และรูปแบบการเรียนรู้ควรให้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัยมากขึ้น มีความต่อเนื่อง สมาชิกต้องสามัคคี มีภาวะผู้นำและมีกิจกรรมต่อเนื่อง ให้โอกาสสมาชิกทุกคนได้

เข้าร่วมทุกระดับ จากแนวคิดและข้อเสนอแนะของสมาชิกสอดคล้องกับการศึกษาของ นพพล แก่งจำปา และธิตินา เหล่าอัน (2558) ที่ว่าชาวบ้านรวมตัวกันภายใต้ “กลุ่ม รักรัษบ้านเกิด” เพื่อเคลื่อนไหวต่อต้านการประกอบกิจการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทองคำและพยายามจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นตามแนวทางของตน ด้วยความที่ชาวบ้านเชื่อมโยงกับสังคมภายนอกอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการสัมผัสกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เข้ามาพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบท ส่งผลให้โลกทัศน์และวิธีคิดในการเคลื่อนไหวต่อต้านเหมืองแร่ทองคำนั้นมีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่หลากหลาย การศึกษาของ พรพรม พรหมชาติ (2562) กล่าวว่าเมื่อไม่สามารถออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบเก่าได้ จึงจำเป็นต้องใช้ยุทธวิธีทางสื่อ ซึ่งปัจจุบันนี้ก็เอื้อมาก เมื่อเผยแพร่ทางเทคโนโลยี สื่อโทรทัศน์แล้ว ในบางครั้งยังมีคนนำไปเผยแพร่ต่อ ทางโซเชียลมีเดีย ด้านอื่น ๆ อีกด้วย และเสนอแนะไว้ว่าสื่อบุคคลซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าสื่ออื่น ๆ ในการร่วมปฏิบัติการกิจเพื่อให้บรรลุภาระหน้าที่ให้สำเร็จ การศึกษาของสังกมา สารวัตร (2558) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม โดยการจัดการชุมนุมเรียกร้องที่มีกรอบโครงการทางการเมือง (political project) ชัดเจน การสร้าง กระบวนการเรียนรู้ภายในที่ได้ผล ซึ่งแปรความเดือดร้อนเป็นการกระทำรวมหมู่ได้ ปฏิบัติการ การต่อสู้ได้เริ่มจากการสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิก ให้เข้าร่วมการเคลื่อนไหว พัฒนากลุ่มให้มี สมาชิกเพิ่มมากขึ้นขนาดใหญ่มากขึ้น ควบคู่ไปกับการสร้างเครือข่ายแนวร่วมทั้งในและต่างประเทศเพื่อ สร้างพลังอำนาจในการต่อรองกดดันต่อรัฐบาล และบริษัทอุตสาหกรรมข้ามชาติ และเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนและประชาคมโลก โดยอาศัยความร่วมมือจากสื่อมวลชน ทั้งหมดพบว่า จุดหมายมีลักษณะมากไปกว่าการเรียกร้องให้แก้ไขความเดือดร้อน เฉพาะหน้าของกลุ่มพวกตน แต่ได้สร้างศักยภาพผลักดันการ เปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎหมายตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเครือข่ายอื่น ๆ ดังนั้นหากสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมจะเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อประโยชน์ขององค์การเองหรือประโยชน์ของสังคมการคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ การจัดองค์การและสมาชิก และกิจกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ควรส่งเสริมและได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การเภสัชกรรมหรือหน่วยงาน องค์การอื่นที่สนใจควรพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ในเรื่องดังกล่าวแก่สมาชิก และสนับสนุนให้สมาชิกมีความเท่าทันรอบรู้เรื่องสื่อ เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เรื่องการใช้สื่อ

1.2 สหภาพหรือองค์กรต่าง ๆ ควรคุ้มครองมาตรฐานการจ้างให้แก่ลูกจ้าง โดยให้บริการในด้านการฝึกอบรมหรือการชักจูงลูกจ้างให้พัฒนาฝีมือแรงงานของตน

1.3 องค์การที่ต้องการเสริมสร้างความเคลื่อนไหวทางการเมืองสามารถนำพัฒนาการเคลื่อนไหวได้จากปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ การจัดองค์กรและสมาชิกและลักษณะการจัดกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองของสมาชิก
- 2.2 ควรศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในด้านอื่น ๆ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- 2.3 ผู้วิจัยควรทำการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือหลายรูปแบบ เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงของสภาพปัญหาหรือข้อเสนอแนะหลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- เชษฐ ใจเพชร. (2561). การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาชนในจังหวัดแพร่. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ธีรนนท์ ประเสริฐกมลเทพ. (2562). ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อต้านและสนับสนุน การใช้เทคโนโลยี GMOs ในเกษตรกรรมไทย. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 9(3), 1-12.
- นพพล แก่งจำปา และจิตติญา เหล่าอัน. (2558). การเมืองภาคประชาชน: กรณีศึกษาการเคลื่อนไหวต่อต้านเหมืองแร่ทองคำของชาวบ้าน “กลุ่มรักษ์บ้านเกิด” ตำบลเขาหลวง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย. วารสารงานวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 13(43), 1-12.
- นภาพร อติวานิชยพงศ์. (2546). สหภาพแรงงานและการเคลื่อนไหวของคนงานในประเทศไทย: บทบาทของการเป็นขบวนการทางสังคมและองค์กรผลประโยชน์ พ.ศ. 2515 - 2545. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรม พรหมชาติ. (2562). การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2557-2561. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สังมา สารวัตร. (2558). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่: ศึกษากรณีเครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์. วารสารการเมืองการปกครอง, 5(2), 1-29.
- สุวิดา ธรรมมณีวงศ์. (2544). การเคลื่อนไหวทางสังคม. วารสารอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 23(2), 32-54.



การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

The Development of Supervision Model for Improving the Education Quality of Secondary Schools

จามรี เชื้อชัย¹

Jamaree Chueachai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศ 2 วิธี คือ การประเมินของผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้ภาคสนาม กลุ่มเป้าหมาย วิธีที่ 1 คือ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการนิเทศ จำนวน 7 คน และ วิธีที่ 2 คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 7 โรงเรียน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตัว ดังนี้ ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมและตัวแปรตาม คือ ความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการนิเทศ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และแบบนิเทศการจัดการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เรียกว่า SOLE Online Model มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และเงื่อนไขความสำเร็จ กระบวนการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) มองตนเตรียมพร้อม (Searching) 2) ล้อมวงบริหารจัดการ (Organizing) 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning) และ 4) ประเมินและเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน (Evaluating and Extending) มีค่าความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและคุณภาพการจัดการศึกษาของการทดลองใช้ภาคสนามอยู่ในระดับมากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ย 4.85 และ 4.63 ตามลำดับ

คำสำคัญ (Key Words): รูปแบบการนิเทศ; การนิเทศการศึกษา; การจัดการศึกษา

Received: 2021-01-19 Revised: 2021-01-30 Accepted: 2021-02-03

¹ ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 Senior Professional supervisor, Secondary Education Office Service Area 29. e-mail: jamaree@esdc.go.th

Abstract

This quantitative research aimed to develop an educational supervision model of for improving the education quality of secondary schools. The model developed was based on the expert assessment and field experiment. The targets of the first method were 7 experts evaluating the model and the schools in Muang Dokbou group under the secondary educational service area office 29 for the second one. There were two variables: the independent variable was the educational supervision model and the dependent variable was the suitability of the model. The research instruments were the educational supervision model, the evaluation form and educational supervision form. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The research results showed that the supervision model for improving the education quality of secondary schools was called SOLE Online Model. There were 4 elements: the principle of the model, the purpose of the model, supervision process, and condition for success. The processes consisted of 4 steps: 1) searching 2) organizing 3) learning) and 4) evaluating and extending. The model developed according to the expert assessments and the field trial was found at the highest level of suitability with mean values 4.85 and 4.63 respectively.

Key Words: Supervision Model; Educational Supervision, Educational Management

บทนำ (Introduction)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สามารถอยู่ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษา จึงต้องมีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่าง มีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการ 3 ประการคือ 1) กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทางด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและโรงเรียน 2) การบริหารโดยคณะกรรมการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน กำกับ ดูแล ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน และประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน และ 3) การมีส่วนร่วม ของสังคมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2545)

จากการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามงาน ในลักษณะวิธีการที่ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ ด้วยวิธีการสังเกต ไม่ได้ใช้กระบวนการเชิงระบบหรือเครื่องมือที่มีคุณภาพ และเน้นสะท้อนผลชมเชยให้กำลังใจ และครูมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้น้อย 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า โรงเรียนนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ดำเนินงานหรือพัฒนางานน้อย ทั้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงาน เพื่อนครูในโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้นิเทศและผู้รับผิดชอบงานไม่เปิดใจสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา 3) ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า โรงเรียนพัฒนาบุคลากรไม่ทั่วถึง และโรงเรียนพัฒนาบุคลากรด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้แต่ไม่กำกับ ติดตามผลการพัฒนาเชิงระบบ และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนหลากหลายแต่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงหรือความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังพบความต้องการพัฒนา ดังนี้ พัฒนาคู่มือและเครื่องมือการนิเทศการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ครอบคลุมและชัดเจน พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งระบบด้วยรูปแบบการนิเทศแนวใหม่ และนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม และ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาหรือวิจัยชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29, 2563; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

ในการยกระดับคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศการจัดการศึกษา โดยบูรณาการขับเคลื่อนแบบมีส่วนร่วมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และหน่วยสำคัญที่ผลักดันให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคือผู้นิเทศ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกันและสามารถทำงานดำเนินไปจึงจุดมุ่งหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่องด้วยสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การนิเทศการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างเป็นระบบ ในการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพด้วยการขับเคลื่อนการดำเนินงานเชิงระบบด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในแนวโน้มที่ดี (ศรัณย์ภัทร์ อินทรัชชาทรัพย์, 2558; วันชัย อยู่ตรง, 2560; ณัฐชา จันทร์ดา, 2561; ศิริวรรณ เมืองประเสริฐ, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น การยกระดับคุณภาพการศึกษา หรือการพัฒนา
งานในหน้าที่ จำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศซึ่งหมายถึง
บุคลากรที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้รับการ
นิเทศซึ่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษา
ในโรงเรียน ด้วยทิศทางและเป้าหมายการขับเคลื่อนงานเดียวกัน ผ่านกระบวนการนิเทศ ติดตาม
และประเมินผลอย่างเป็นระบบและชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นและการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็น
แนวทางสำหรับผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
สู่คุณภาพผู้เรียนที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัด
การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ผู้วิจัยได้นำสภาพความต้องการจำเป็นด้านการจัดการศึกษาซึ่งเป็นผลการวิจัยระยะที่ 1 มาเป็น
กรอบและแนวทางในการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศดังกล่าว เพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51-5.00$) การดำเนินการพัฒนารูปแบบ 2 ขั้นตอน อธิบายในรายละเอียด
ต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการนิเทศ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย
ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา และด้านวิจัย ด้านละ 2 คน และ ด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียน
มัธยมศึกษา

ตัวแปรตาม คือ คือ ความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัด
การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การนิเทศสำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย

2. ประสานผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และนำส่งเครื่องมือในการทำวิจัยด้วยตนเอง

3. รวบรวมเอกสารส่งคืนจากผู้เชี่ยวชาญได้จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. วิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการนิเทศ การจัดการศึกษาตามคำแนะนำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมุ่งความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาโดยกำหนดระดับความเหมาะสมของรูปแบบไว้ 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (1) นำคะแนนการประเมินรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลการประเมินความเหมาะสมในการนิเทศการจัดการศึกษาโดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) และสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยการทดลองใช้ภาคสนาม

กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวน 7 โรงเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพของรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบนิเทศการจัดการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สำรวจความต้องการของสหวิทยาเขตในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ตามรูปแบบการนิเทศผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ขออนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เพื่อขอ อนุญาตการเก็บข้อมูลในการวิจัย

3. ประสานประธานสหวิทยาเขต และผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอเก็บข้อมูลวิจัย

4. ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการสื่อสารออนไลน์และการนิเทศการจัดการศึกษา

5. นิเทศการจัดการศึกษาตามรูปแบบ

(1) โรงเรียนประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของตนก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

(2) โรงเรียนกำหนดเป้าหมายและจัดระบบดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

(3) โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและรับการนิเทศตามรูปแบบ

(4) ประเมินผลดำเนินงานเป็นระยะและสะท้อนผลเพื่อการพัฒนา

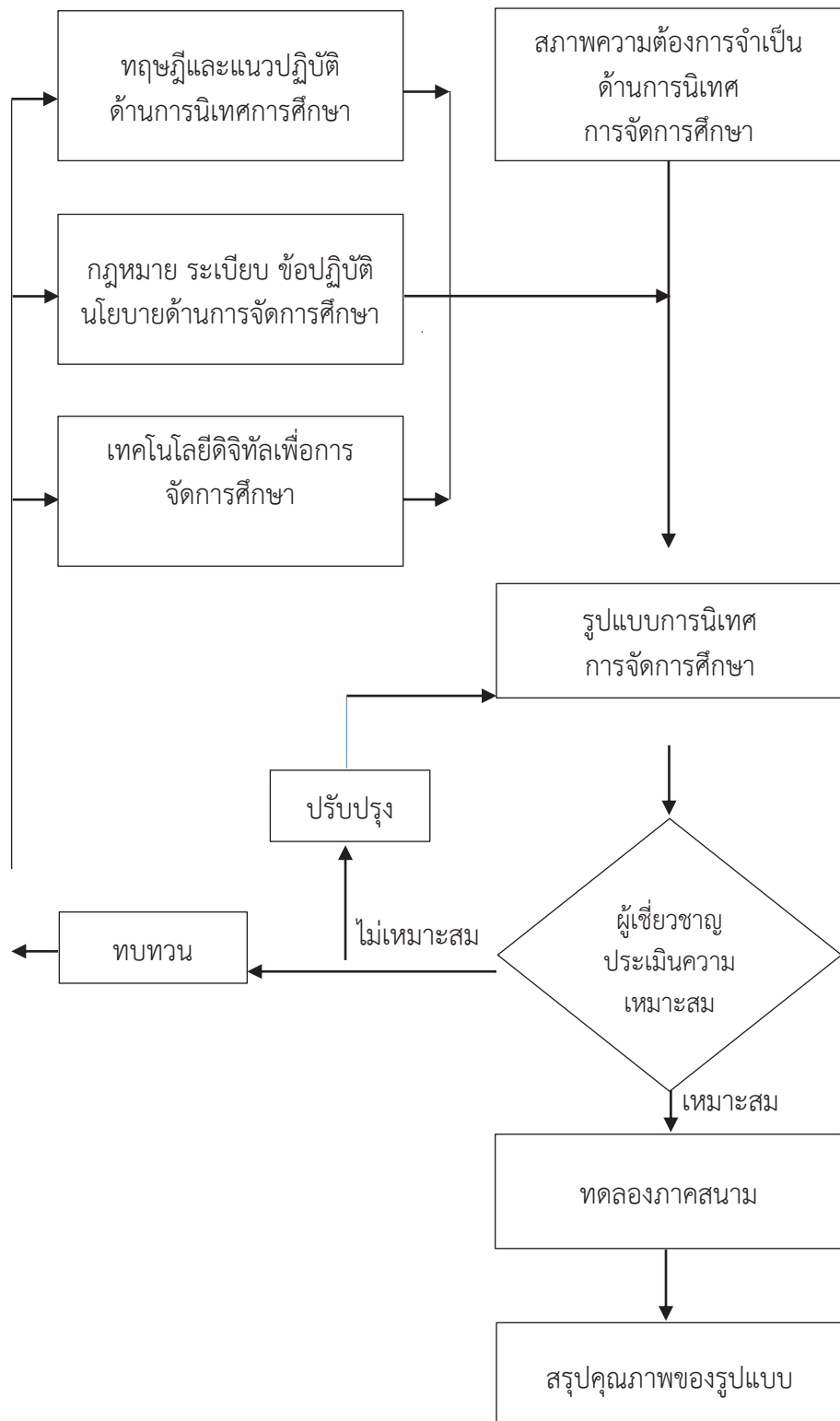
(5) โรงเรียนประเมินการจัดการศึกษาของตนหลังสิ้นสุดการนิเทศตามรูปแบบ

(6) ผู้วิจัยประเมินและตัดสินประสิทธิภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน หลังสิ้นสุดการนิเทศตามรูปแบบ

1) สรุปและรายงานผลประสิทธิภาพของรูปแบบในตอนของการทดลองใช้ภาคสนาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ยึดเกณฑ์การให้คะแนนแบบแจกแจงระดับปฏิบัติ 5 ระดับ ตามคู่มือการนิเทศการจัดการศึกษา และแปลผลการประเมินตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2554)

สรุปการดำเนินการวิจัยระยะ 2 ซึ่งเป็นระยะของการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังภาพ



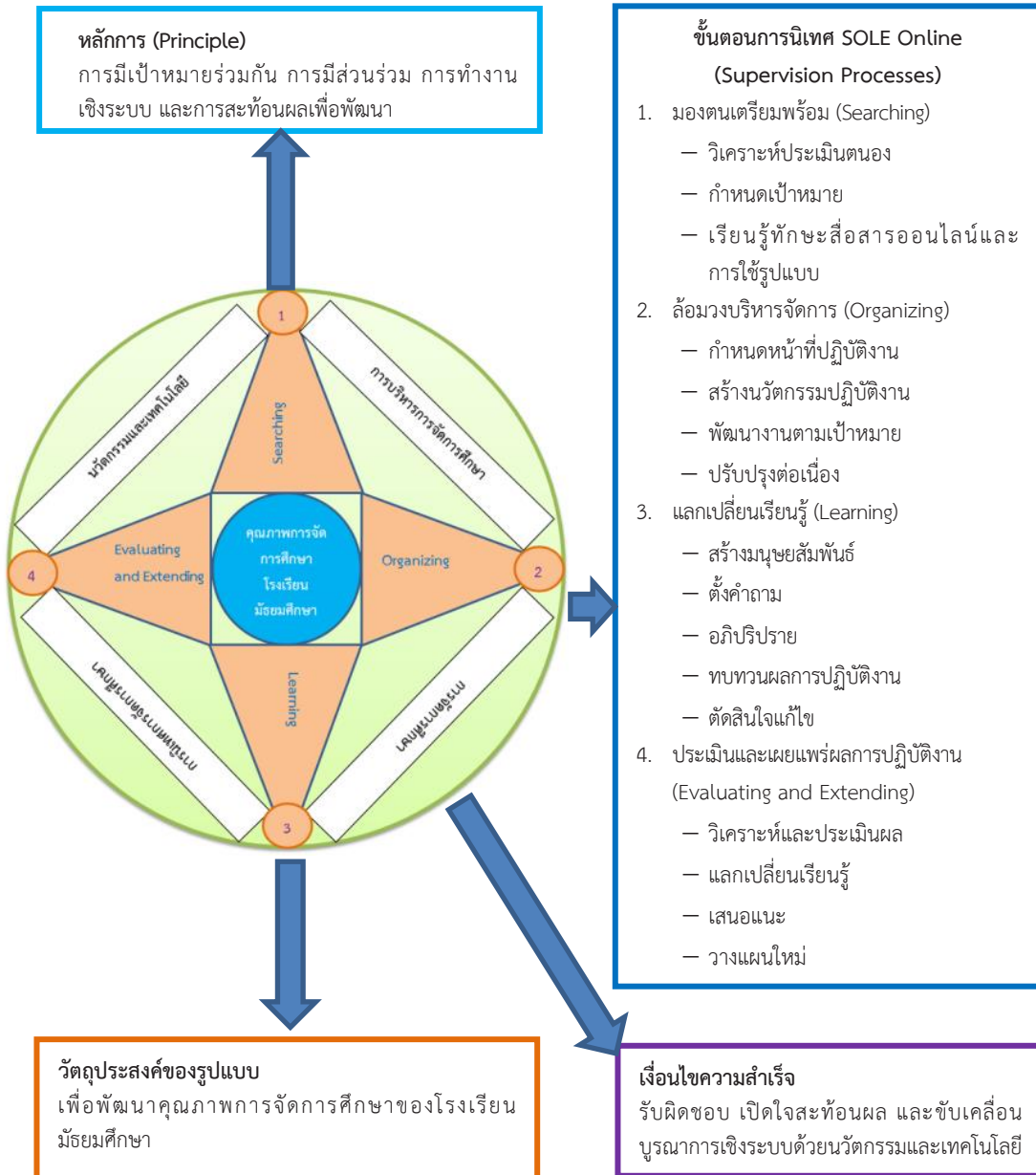
ภาพที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา นำเสนอรายละเอียด 2 ประเด็น คือ รูปแบบการนิเทศ และคุณภาพของรูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะดังนี้



ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เรียกว่า SOLE Online Model มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และเงื่อนไขความสำเร็จ กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ มองตนเตรียมพร้อม (Searching) ล้อมวงบริหารจัดการ (Organizing) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning) และประเมินและเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน (Evaluating and Extending)

2. ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ

ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลการประเมินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้ภาคสนาม นำเสนอด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1. ความเป็นมาของรูปแบบ			
1.1 ความชัดเจนของความเป็นมาและความสำคัญในการพัฒนารูปแบบ	4.71	.48	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสมของการเขียนและการใช้ภาษา	4.71	.48	มากที่สุด
2. ความสอดคล้ององค์ประกอบของรูปแบบ	5.00	.00	มากที่สุด
3. แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการกำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบ	4.86	.37	มากที่สุด
4. หลักการของรูปแบบ			
4.1 ความชัดเจนของหลักการสามารถนำไปในการนิเทศ	5.00	.00	มากที่สุด
4.2 เน้นกระบวนการนิเทศที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.86	.37	มากที่สุด
4.3 แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการนิเทศ	4.71	.48	มากที่สุด
5. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ			
5.1 สอดคล้องกับหลักการ	5.00	.00	มากที่สุด
5.2 สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา	4.86	.37	มากที่สุด
5.3 ความเป็นไปได้ในกระบวนการนิเทศในการบรรลุ	4.71	.48	มากที่สุด

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
วัตถุประสงค์			
6. ขั้นตอนการนิเทศ			
6.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ	4.71	.48	มากที่สุด
6.2 ความสอดคล้องของแต่ละขั้นตอนแสดงให้เห็นถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	5.00	.00	มากที่สุด
6.3 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา	4.86	.37	มากที่สุด
7. เงื่อนไขความสำเร็จ			
7.1 สอดคล้องช่วยให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์	4.71	.48	มากที่สุด
7.2 สอดคล้องช่วยให้กิจกรรมในการนิเทศแต่ละขั้นตอนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา	5.00	.00	มากที่สุด
7.3 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในรูปแบบการนิเทศ	5.00	.00	มากที่สุด
8. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้จริง	4.71	.48	มากที่สุด
รวม	4.85	.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$ -5.00)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศโดยการทดลองใช้ภาคสนาม

โรงเรียน	ขอบข่ายการจัดการศึกษา				รวม	แปล ความ
	$\bar{x}$					
	ด้านการ บริหารงาน วิชาการ	ด้านการ บริหารงาน งบประมาณ ณ	ด้านการ บริหารงาน บุคคล	ด้านการ บริหารงาน ทั่วไป		
โรงเรียนที่ 1	4.86	5.00	5.00	4.75	4.90	ดีที่สุด

โรงเรียนที่ 2	4.46	4.80	5.00	4.31	4.64	ดีที่สุด
โรงเรียนที่ 3	4.32	4.40	4.60	4.59	4.48	ดีมาก
โรงเรียนที่ 4	4.57	4.40	4.80	4.59	4.59	ดีที่สุด
โรงเรียนที่ 5	4.39	4.40	4.80	3.84	4.36	ดีมาก
โรงเรียนที่ 6	4.89	4.80	5.00	4.91	4.90	ดีที่สุด
รวม	4.64	4.43	4.89	4.57	4.63	ดีที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนสหวิทยาเขตเมืองดอกบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณารายโรงเรียน พบว่า ทุกโรงเรียนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ในระดับดีที่สุด ($\bar{X} = 4.59-4.90$) ยกเว้นโรงเรียนที่ 3 และโรงเรียนที่ 4 พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ในระดับดีมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.48 และ 4.36 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับดีที่สุด ($\bar{X} = 4.57-4.89$) ยกเว้นด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.43$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เรียกว่า SOLE Online Model มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และเงื่อนไขความสำเร็จ กระบวนการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) มองตน เตรียมพร้อม (Searching) 2) ล้อมวงบริหารจัดการ (Organizing) 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning) และ 4) ประเมินและเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน (Evaluating and Extending) มีค่าความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและคุณภาพการจัดการศึกษาของการทดลองใช้ภาคสนามอยู่ในระดับมากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ย 4.85 และ 4.63 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลคะแนนเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เรียกว่า SOLE Online Model มีข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้ 1) ได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การจัดการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างรอบด้าน และเหมาะสมตามหลักวิชาการ 2) ได้รับการสร้างและพัฒนาตามขั้นตอนของการพัฒนานวัตกรรมอย่างมีระบบและรัดกุม 3) สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นด้านการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย และแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ในปัจจุบัน 5) ครอบคลุมการดำเนินการจัดการศึกษาทุกด้าน และแต่ละด้านมีองค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานชัดเจน 6) สะท้อนองค์ประกอบ และกระบวนการนิเทศการจัดการศึกษาเชิงระบบบนฐานของการวิจัย 7) ประยุกต์ใช้ทักษะและเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต และสื่อออนไลน์ ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น Line, Facebook, Messenger, Zoom, Meet, Loom, Classroom, Docs, Sheets, Slides, Site เป็นต้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน และ 8) สามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาได้

โดยข้อสังเกตทั้ง 8 ประการ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัย ดังนี้ การนิเทศการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างมีระบบด้วยบรรยากาศแห่งความร่วมมือ สร้างสรรค์แบบประชาธิปไตย ในการให้ความช่วยเหลือ พัฒนาคน พัฒนางาน ประสานความสัมพันธ์ และสร้างขวัญและกำลังใจ ด้วยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนที่ดีในทุกด้าน รูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษา เป็นแนวทางที่ช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาได้ดี ในหลายด้าน เช่น ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ดำเนินการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปองค์คณะนิเทศหรือนิเทศเดี่ยวได้ ด้วยรูปแบบการนิเทศ ที่พัฒนาขึ้นได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดและทฤษฎีการนิเทศการศึกษาและการจัดการศึกษา การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น สังเคราะห์หรือบูรณาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ แล้วนำองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศมาสร้างความสัมพันธ์ กำหนดรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ จัดทำรูปแบบการนิเทศฉบับร่าง เอกสารประกอบรูปแบบการนิเทศ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วทำการปรับปรุงแก้ไข จึงอาจสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการนิเทศดังกล่าวมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ นำมาซึ่งคุณภาพที่สามารถนำไปใช้นิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการได้ (นพพรพรรณ ญาณโกมุท, 2558; แสงเดือน คงาวัง, 2559; นัยนา ฉายวงศ์, 2560; นิรันดร์ กากแก้ว, 2560; พาสณา ชลบุรีพันธ์, 2560; อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์, 2560; บุญสุข อินกองงาม, 2561; วิชนีย์ ทศตะ, 2561; ศิลา สงอาจินต์, 2561; วชิรา เครือคำอ้าย, 2562; สุภัจฉรา กาใจ, 2562; ชาครียา ขายเกลี้ยง, 2563) การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศว่าประกอบด้วยอะไร มีโครงสร้าง และความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ ปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก ดังพบในงานวิจัยต่อไปนี้ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558) ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศ ซึ่งมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่

กระบวนการนิเทศและปัจจัยเชิงบวกสนับสนุนการนิเทศ เช่น ทักษะและเทคโนโลยีดิจิทัล ขณะที่ พาสนา ชลบุรีพันธ์ (2560) และ วชิรา เครือคำอ้าย (2562) ได้สร้างและพัฒนา รูปแบบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ เงื่อนไข และกระบวนการ นอกจากนี้ยังพบองค์ประกอบ 4 ส่วน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ และการประเมินรูปแบบ (นพพรพรรณ ญาณโกมุท, 2558; อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์, 2560; ศิลา สงอาจินต์, 2561) และ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาและสาระสำคัญ กระบวนการนิเทศ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ (ชาคริยา ชายเกลี้ยง, 2563)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การพัฒนา รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามการประเมินของผู้เชี่ยวชาญและการทดลองภาคสนาม มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วยการบูรณาการนิเทศภายในเชื่อมโยงกับการนิเทศภายนอกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนสามารถนำรูปแบบการนิเทศการจัดการศึกษาดังกล่าวไปแนะนำและส่งเสริมให้ครูปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนควรพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร เรียนรู้ และพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศแบ่งตามขนาดโรงเรียน
2. ควรพัฒนานวัตกรรมหรือรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสภาพการดำเนินงานเฉพาะด้าน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชาคริยา ชายเกลี้ยง. (2563). “รูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการวิจัยของครูระดับมัธยมศึกษา”. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**. 6(10), 128.
- ณัฐชา จันทร์ดา. (2561). “การพัฒนา รูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี”.
- ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์จิต**. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพพรพรรณ ญาณโกมุท. (2558). “การพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาขั้น

- เรียน”. วารสารวิชาการสถาบันการศึกษา. 7(3), 131-134.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นรินทร์ กากแก้ว. (2560). “รูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 6(1), 86.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 999). กรุงเทพฯ: บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด.
- บุญสุ่ม อินกองงาม. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการวิจัยการเรียนการสอนของครูผู้สอน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัด เครือข่ายที่ 15”. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา**. 12(1), 43-45.
- พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28”. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 9(พิเศษ), 363-368.
- พาสนา ชลบุรพันธ์. (2560). “รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2562). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่”. **วารสารสมาคมนักวิจัย**. 24(1), 127-131.
- วันชัย อยู่ตรง. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2”. **วารสารจันทร์เกษมสาร**. 23(44), 86-94.
- วิชัญ ทศตะ. (2561). “รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก”. **วารสารวิถีสังคมมนุษย์**. 6(1), 131-150.
- ศิริวรรณ เมืองประเสริฐ. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางคลินิกแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์”. **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาส**

ราชนครินทร์. 10(2), 20.

ศิลา สงอาจินต์. (2561). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง”. วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 10(20), 170.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. (2563). รายงานผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (13 มกราคม 2563). “การประเมินตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา”. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

สุภจิรรา กาใจ. (2562). “แนวทางการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่องานนิเทศภายในของโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

แสงเดือน คงนาง. (2559). “การพัฒนารูปแบบนิเทศ ติดตามประเมินผลงานวิชาการ ของสถานศึกษาโดยใช้บันไดพัฒนา 5 ขั้น (AKACMEA)”. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 6(2), 80-83.

อนุตรศักดิ์ วิชัยรัตน์. (2560). “การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2”. วารสารจันทร์เกษมสาร. 23(44), 86-94.



แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของ
สถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
The Educational Administration Guidelines for Encouraging
Environmentally Friendly of Private Higher Education Institutions
in the Lower Northern Area

ธนากร ศรีก่อ¹
Thanakorn Sriko

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 2) เพื่อประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยสุ่มเลือกแบบเจาะจง จำนวน 4 คน และรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับบุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนทั้งหมด 326 คน โดยใช้การสุ่มแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อ 0.6 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น 0.793 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที และทดสอบเอฟ และการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สถาบันการศึกษามีแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

Received: 2021-01-19 Revised: 2021-04-09 Accepted: 2021-06-09

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก Faculty of Liberal Arts, Phitsanulok University.
e-mail: Thanakorn.s999@hotmail.com

2. การประเมินคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.621$) และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.675$) 3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามคณะ และมหาวิทยาลัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ หลักสูตร และชั้นปี ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Words): การจัดการศึกษา; คุณภาพชีวิต; เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

Abstract

The research aims 1) to study the problems and educational management guidelines to enhance the quality of life that is environmentally friendly of private higher education institutions in the lower northern region and 2) to assess the quality of life And expectations of ways to develop and enhance the quality of life that is environmentally friendly of private higher education institutions in the lower northern region and 3) to compare the opinion which classified by personal factors to educational management guidelines to enhance the quality of life that is environmentally friendly of private higher education institutions in the lower northern region. The sample that used to gather data by in-depth interview was 4 academic directors by purposive sampling and gather data by questionnaire with 326 educational personal and undergraduate students of Phitsanulok university, Northern university, Chaopraya university and University of central Thailand by convenience sampling. The instrument used in this research was an in-depth interview form and questionnaires. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation. And T- testing and F - testing and pairs testing By the Scheffe' method. The research found that 1. The important problem is the quality of life of students. And guidelines for education for enhancing the quality of life that is environmentally friendly by private higher education institutions in the lower northern region There are 5 ways to improve the quality of life, namely morality, ethics, knowledge, intellectual skills. In interpersonal skills and responsibilities And skills in numerical analysis, communication, and the use of information technology. 2. The overall quality of life evaluation was at a high level ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.521$) and the expectation of the guidelines for the development and promotion of quality of life that are

environmentally friendly In all activities High level ($\bar{x} = 3.76$, $SD = 0.675$).
3. Comparison of opinions classified by personal factors towards the development guidelines and quality of life that are environmentally friendly, found that gender and faculty are different. There was no difference in opinions towards the development and quality of life development statistically significant at the .05 level except the university, curriculum and year were not different.

Keywords: Educational Management; Quality of Life , Environmentally Friendly

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศ ได้มุ่งไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประเทศได้นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการกระบวนการผลิตและการบริการ จนเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในประเทศไทยแม้จะมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนในเรื่องสาธารณสุขอย่างชัดเจน แต่ยังคงขาดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ให้มีความพร้อมดำเนินงานในลักษณะบูรณาการเพื่อเผชิญภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการบริหารวิกฤตการณ์อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับสถานการณ์ จึงทำให้ไม่สามารถคลี่คลายหรือแก้ไขปัญหาได้ทันสถานการณ์ (สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับ การศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น ตลอดจนสถาบันการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากมายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ปัญหาการขาดความตระหนักในการช่วยกันดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมยังเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เช่น ปัญหาทาง

สุขภาพ ผลการเรียนรู้ต่ำลง และความสุขในการทำงานลดลง เป็นต้น ซึ่งบัณฑิตหรือนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ ได้นั้นจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะคุณภาพชีวิตที่ดีทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (กมลรัตน์ ทองสว่าง, 2560)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ (Mixed research) โดยสามารถอธิบายวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ในสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ โดยสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ซึ่งสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ความสอดคล้องกับคำถามการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการใช้ภาษา จากนั้นทำการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 ชุด

1.3.3 จัดทำและส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์

1.3.4 ลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา กับ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2. การวิจัยเชิงปริมาณ มีขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร คือ ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,178 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา

คือ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ โดยกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนทั้งหมด 326 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ และมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

โดยที่ตัวเลือกตอบตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีดังนี้ 5 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก 3 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย และ 1 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลสาระความรู้สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ในขั้นตอนแรก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม

2.3.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ความสอดคล้องกับคำถามการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการใช้ภาษา ซึ่งพบว่า แบบสอบถาม ที่มีค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อ 0.6 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น 0.793 จากนั้นทำการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และสร้างแบบสอบถาม จำนวน 326 ชุด

2.3.3 จัดทำและส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ในการประสานรวบรวมข้อมูลกับอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 326 คน และได้รับการตอบกลับเป็นแบบสอบถามที่ถูกต้องครบถ้วนทั้งหมด จำนวน 326 ชุด

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ และมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2.4.2 ข้อมูลระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.3 ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2.4.4 ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test independent) และสถิติทดสอบเอฟ และการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า สถาบันการศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้แก่นักศึกษา และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น กีฬามหาวิทยาลัย กิจกรรมทำบุญตักบาตร และกิจกรรมชมรม รวมทั้งมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตแก่นักศึกษาในแต่ละบุคคล ให้ความสำคัญในการพัฒนานักศึกษา และบุคลากรให้มีความรู้ เข้าใจ และสำนึกถึงสิ่งแวดล้อม และมีนโยบายเพื่อลดการใช้พลังงาน มีกฎกติกาในเชิงขอความร่วมมือลดการใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำ เป็นต้น

ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คือ 1) ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านการเงินและเศรษฐกิจของครอบครัว ติดเกมส์ ส่งผลให้เข้าเรียนสาย และมีผลการเรียนลดลง และ 2) ปัญหาด้านพฤติกรรมจัดการสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เปิดเครื่องปรับอากาศ น้ำ และไฟฟ้าทิ้งไว้ และใช้ลิฟต์เมื่อเดินทางขึ้นเพียง 1 ชั้น ข้อเสนอแนะ

คือ ควรมีการจัดระบบโครงสร้างอาคารลดพลังงาน ปลุกต้นไม้ใหญ่และมีแหล่งน้ำ สร้างแกนนำ นักศึกษาและบุคลากรในการช่วยเหลือและติดตามการใช้พลังงานอย่างประหยัด มีกิจกรรมการ ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงระบบการกำกับ ดูแลความประพฤติของนักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการพัฒนา สุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า สถาบันการศึกษามีการสอดแทรกใน เนื้อหาหลักสูตร รายวิชา และกิจกรรมในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม มหาวิทยาลัย พิษณุโลกเปิดสอนในรายวิชาคุณธรรมกับชีวิต ในรายวิชามีกิจกรรมออกค่ายพัฒนาคุณธรรม คุณภาพชีวิต และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2) ด้านความรู้ สถาบันการศึกษามีแนวทางการสร้างความรู้ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้สื่อมัลติมีเดียและวิดีโอเพื่อสะท้อนถึงปัญหา 3) ด้านทักษะทาง ปัญญา สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อมแก่นักศึกษา โดยเน้นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติจริง 4) ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษา โดยสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายมหาวิทยาลัยในกลุ่มพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในมิติการสร้างธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยใน องค์การสำหรับนักศึกษา ประเมินผลด้วยคะแนนจิตพิสัย จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันการศึกษาที่มีรายวิชาด้านวิศวกรรม การจัดการพลังงาน และสิ่งแวดล้อม มีแนวทางใน การบูรณาการสำรวจสภาพแวดล้อมและปริมาณการใช้พลังงาน เพื่อวิเคราะห์วิธีการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรสอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ในชั้นเรียน พัฒนาและปรับปรุงตัวอาคารเรียนให้เอื้อต่อการลดการใช้พลังงาน พัฒนา ผู้นำนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดการเรียนการสอนโดยนำ ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมาอภิปรายในชั้นเรียน อบรมให้ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากร และนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาผู้นำนักศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณภาพชีวิต และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดโครงการค่ายอาสา จัด นิทรรศการเพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และมีเวทีประกวดนวัตกรรมด้านการส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้าง เสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา พบว่า

2.1 การประเมินคุณภาพชีวิตตามกรอบแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา (The WHOQOL Group, 1995) 4 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.621$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $SD=0.626$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, $SD=0.617$)

อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, $SD=0.782$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.831$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, $SD=0.767$)

2.2 ความคาดหวังของนักศึกษาต่อการนำมาใช้จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.675$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอบรมให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการ ดูแล และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ให้แก่นักศึกษา ($\bar{X}=3.82$, $SD=0.807$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนโดยนำประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มาอภิปรายในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโครงการ/นวัตกรรม ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.808$)

ความคาดหวังของอาจารย์/เจ้าหน้าที่ต่อการนำมาใช้จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.773$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและปรับปรุงตัวอาคารเรียน/สิ่งปลูกสร้างให้เอื้อต่อการลดการใช้พลังงานสิ้นเปลือง ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.745$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนโดยนำประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มาอภิปรายในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโครงการ/นวัตกรรม ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.800$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ คณะ และมหาวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ เพศ หลักสูตร และชั้นปี เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) จำแนกตามคณะ พบว่า คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับคณะนิติศาสตร์ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) จำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยพิษณุโลกมีความคิดเห็นแตกต่างกับมหาวิทยาลัยภาคกลาง และมหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นมีความคิดเห็นแตกต่างกับมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านการเงินและเศรษฐกิจของครอบครัว ติดเกม ส่งผลให้เข้าเรียนสาย และมีผลการเรียนลดลง ทั้งนี้ปัญหาต่างๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจของนักศึกษาโดยตรง จากการที่อยู่ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางด้านครอบครัว สังคม และการบริหารจัดการตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ควร สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งควรมีการระบบการดูแลสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งนักศึกษาและบุคลากร และควรมีระบบให้คำปรึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมและเท่าทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี เจริญวานิช (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมติดเกม : ผลกระทบและการป้องกัน พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมติดเกมนั้นเกิดจากหลายปัจจัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านชีวภาพ จิตใจ ครอบครัว หรือสังคม ล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือยับยั้งการเกิดพฤติกรรมติดเกมในเด็กทั้งสิ้น นอกจากนี้การเล่นเกมเป็นระยะเวลานานยังส่งผลกระทบที่เป็นปัญหากับเด็กอีกมากมาย ได้แก่ สุขภาพร่างกาย การเรียน และพฤติกรรม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่สำคัญที่จะขัดขวางการพัฒนาของเด็กไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยอาจส่งผลกระทบให้เด็กเกิดปัญหาขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้น การดูแลแก้ไขปัญหาลูกติดเกมถือเป็นพันธกิจหลักที่เราทุกคนต้องให้ความสำคัญ เพราะไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะดูแลเรื่องนี้ แต่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงปัญหาและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง เพื่อช่วยให้การแก้ไขปัญหาวุฒิกรรมติดเกมของเด็กและวัยรุ่นมีประสิทธิภาพมากที่สุด และงานวิจัยของ ขวัญจิต เพ็ญเป็น (2560) ได้ศึกษาการป้องกันปัญหาภาวะสุขภาพของเด็กติดเกมออนไลน์ พบว่า เด็กเป็นวัยแห่งการเตรียมพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันส่งผลให้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต กลายเป็นสิ่งใกล้ตัวและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างมาก เด็กจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นคว้าหาความรู้และเพื่อความบันเทิง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีประสบการณ์การใช้เพื่อการเล่นเกม โดยเฉพาะเกมออนไลน์และอาจส่งผลทำให้เด็กติดเกมออนไลน์ได้ซึ่งการติดเกมออนไลน์ส่งผลกระทบมากมายต่อเด็ก ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย สมอและเข้าปัญหา รวมทั้งครอบครัวและสังคม ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรให้ความรักความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นเกราะป้องกันการติดเกมออนไลน์ส่วนเด็กที่มีพฤติกรรมติดเกมออนไลน์แล้ว ครอบครัวต้องเข้มแข็ง ให้เวลาที่มีคุณภาพกับเด็กและหาทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อให้เด็กสามารถเจริญเติบโตได้สมวัย มีพัฒนาการที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมควรดำเนินการควบคู่ไปทั้งการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีแก่นักศึกษา โดยสถาบันการศึกษาควรกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ซึ่งสอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้ 1) คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษาสีสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 2) หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคการศึกษาต้องเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ทักษะ สร้างทัศนคติและความตระหนักแก่ผู้เรียนและคนทุกช่วงวัย ในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาและเติบโตในสังคมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อในการทำของตน และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถปรับตัวได้ในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงและการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

การประเมินคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสัมพันธภาพทางสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้คนในสังคมและระบบการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดี และมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ผสมผสานความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ไม่ได้เป็นชีวิตของสังคมเมือง จึงทำให้การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับอาจารย์ และผู้บริหารมีความแน่นแฟ้นด้วยดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดการร่วมมือกันในการพัฒนาองค์กร และส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิชาการ และด้านจิตใจ ดีตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สำราญ จุช่วย, 2555) ซึ่งได้ศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ : กรณีศึกษานักศึกษาเข้าใหม่ ปีการศึกษา 2555 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านจิตใจ และมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กฤตธัช อันชื่น, 2557) ซึ่งได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า ด้านจิตใจ นักศึกษารู้สึกว่ามีความสุขในการเรียนและการใช้ชีวิตในที่พักปัจจุบันบุคคลในครอบครัวรักและให้กำลังใจอยู่เสมอ มีความเป็นส่วนตัวในการใช้ชีวิตประจำวัน พอใจบุคลิกภาพของตนเอง ได้รับข้อเสนอแนะและกำลังใจจาก

อาจารย์ผู้สอน และได้รับข้อเสนอแนะกำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ส่วนประเด็นที่แตกต่างกันคือ ความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง และงานวิจัยของ (เกษร สายธน์, 2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ สถาบันการศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้เอื้อต่อการเรียนรู้และลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดของนักศึกษา และควรศึกษาพัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมส่งเสริมป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิตสำหรับนักศึกษาที่เหมาะสม ด้านบุคลากรด้านสุขภาพและสาธารณสุข ควรให้ความรู้และการดูแลสุขภาพจิตแก่วัยรุ่นและสร้างความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสมแก่ผู้ปกครอง และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอบรมให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการ ดูแล และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ให้แก่นักศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดระบบโครงสร้างอาคารลดพลังงาน ปลูกต้นไม้ใหญ่และมีแหล่งน้ำ สร้างแกนนำนักศึกษาและบุคลากรในการช่วยดูแลและติดตามการใช้พลังงานอย่างประหยัด มีกิจกรรมการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงระบบการกำกับดูแลความประพฤติของนักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า คณะ และมหาวิทยาลัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ หลักสูตร และชั้นปี ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก คณะและมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างกัน บริบท ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมของคณะและมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนิดา ชีร์ตัน, 2554) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน เพศ และคณะแตกต่างกันมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เช่น บริบทของคณะ/มหาวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันก็อาจจะทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ภายในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน สภาพแวดล้อม ภูมิประเทศที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัยก็อาจจะทำให้มีนโยบายการส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษาแตกต่างกันออกไปด้วย เช่น มหาวิทยาลัยในภาคเหนือ อาจมุ่งส่งเสริมนักศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามภายในมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษารู้สึกผ่อนคลาย มีมุมพักผ่อนภายในมหาวิทยาลัย หรือในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาจมุ่งเน้นด้านสุขภาพกาย เนื่องจากวัฒนธรรมการกินของคนในภูมิภาคนี้มักชอบกินของดิบ ไม่ปรุงสุก ซึ่งมีผลต่อสุขภาพร่างกายให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ มหาวิทยาลัยก็อาจมี

นโยบายที่สร้างความรู้ ความตระหนักให้แก่นักศึกษาด้านโภชนาการ อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาและครอบครัวมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำงานวิจัยนี้ไปใช้

1. สถาบันการศึกษาสามารถผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. จากผลการประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ นโยบาย โดยมุ่งให้ความสำคัญด้านสัมพันธภาพทางสังคมไว้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และควรมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพจิตให้แก่ผู้เรียน และบุคลากรภายในองค์กร เพื่อนำไปสู่องค์กรที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาในภูมิภาคอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาเอกชนอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน ขนาดใกล้เคียงกัน ว่าคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางวิชาการของผู้วิจัย ซึ่งสำเร็จจุล่งไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร และคณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ในการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผศ.ปราโมทย์ สิทธิจักรที่ปรึกษางานวิจัย ซึ่งให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลรัตน์ ทองสว่าง. (2560). คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. วารสารสาระคาม. 8(2), 1-14.

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. “เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุ่ยย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL –BREF–THAI)”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.dmh.go.th/test/whoqol/>. [10 กันยายน 2558].
- กมลรัตน์ ทองสว่าง. “คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ” **วารสารสาระคาม**. 8(2), 1-14
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). “แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/51002-3125.pdf>. [10 กันยายน 2558].
- กิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา และคณะ. “ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง,” **วารสารศึกษาศาสตร์ มมร**. 6(1), 545-565.
- เกษร สายธนู. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี: อุบลราชธานี.
- กฤตธัช อันชื่น. (2557). **รายงานวิจัยสถาบันเรื่องคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา : คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ธนิดา ชัยรัตน์. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรณิการ์ พุ่มจันทร์. การศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. **เวชบันทึกศิริราช**. 10(1), 10-17
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). “**แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>. [19 กันยายน 2558].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษานายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2560). “**แผนกลยุทธ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (พ.ศ. 2560 – 2570)**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.osm.kmitl.ac.th/osmnew/document/3ea699e5ae8dfd5c.pdf>. [19 กันยายน 2558].
- Nunnally, J.C. (1967). **Psychometric Theory**. New York: McGraw-Hill.

การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
Participatory School Administration under Good Governance
Principles of School Administrators of Mae Cha Rao School Cluster,
Tak Primary Educational Service Area Office 2

กัณฑ์คุณชัย บ่อคำ¹ มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา² ขจรอรุณพงษ์ พงศ์วิริทธิ์ธร³ บุศรา เชื้อดี⁴
ศิกัญจน์มณี ไชเออร์ส⁵ ปทุมรัตน์ สีรูป⁶

Kunkunat Bokum, Malai Wongruethaiwattana, Kajornatthapol Pongwiritthon,
Busara Chuadee, Sikarnmanee Syers, Patumrat Seetup

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระดับและการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรารูปแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีกำหนดโควตาและการเลือกแบบเจาะจงตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย ผลการวิจัย พบว่าระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.83) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.85) และระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหาร

Received: 2020-12-20 Revised: 2021-01-08 Accepted: 2021-01-09

¹ โรงเรียนบ้านสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, Bansammuen School under Tak Primary Educational Service Area Office 2. e-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

³ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College

⁵ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

วิทยาเขตขอนแก่น, Faculty of Business Administration and Information Technology Rajamangala University of Technology Isan, Khon Kaen Campus

⁶ โรงเรียนบ้านโป่งแก้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานีเขต 1 Ban Pong Keng School Uthai Thani Primary Educational Service Area Office 1

โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.81) ส่วนการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

คำสำคัญ (Words): การบริหารโรงเรียน; หลักธรรมาภิบาล; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the level and to compare the application of the good governance principles in the school administration of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2. The population and sample of this research were 100 samples from the government teachers and educational personnel of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2. The sample was selected using a non-probability sampling, quota sampling, then using a purposive sampling method based on the sample size. Because the data were important, then the respondents must voluntarily provide the information in the questionnaire of the research. The results of the study revealed that the level of the participatory school administration under good governance principles of school administrators of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at a relatively high level ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.83). When considering each aspect, it was found that the level of application of the good governance principles in school administration of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level ($\bar{X}=4.91$, S.D.=0.85). While the level of the participatory school administration of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 was at a relatively high level ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.81). For the hypothesis testing, it was found that the participatory school administration under good governance principles of school administrators of Mae Cha Rao school cluster, Tak Primary Educational Service Area Office 2 reflected the respondents that classified by gender, age, educational background, and work experience had no different in apply the good governance and participate in school administration with significance level of 0.05.

Keywords: School Administration; Good Governance Principles; School Administrators

บทนำ (Introduction)

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมก็จะสามารถเผชิญและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบในการจัดการบริหารที่ดี เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศของตนที่พร้อมจะยอมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกได้ทันต่อสถานการณ์ การจัดการบริหารที่ดีนั้นจะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงสภาพพื้นฐานของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาสถาบันทางสังคม และเศรษฐกิจ รวมถึงการปรับตัวไปตามกระแสโลกาภิวัตน์แบบตะวันตก ตามหลักระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ซึ่งมีหลักนโยบายชุดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้เหมือนนโยบายทั่ว ๆ ไป เพียงพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักการและนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือธรรมาภิบาล (วิภาส ทองวิสุทธิ์, 2551) ปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในหน่วยงานหรือ องค์กรต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ในองค์กรหนึ่งๆ ถ้าฝ่ายกำกับดูแลกับฝ่ายบริหารไม่ได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือต่างตอบแทนกันจะส่งผลให้การตรวจสอบขาดประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรขาดคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นธรรม ขาดการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ในธุรกิจเอกชนมีตัวอย่างการจัดการที่ขาดหลักธรรมาภิบาล เช่น การตกแต่งบัญชีเพื่อแสดงตัวเลขว่ามีกำไร ซึ่งเมื่อได้กำไรจะจ่ายเงินปันผลจนหมด บางบริษัทจ่ายโบนัสแก่ผู้บริหารและพนักงานทั้ง ๆ ที่บริหารขาดทุน แต่ในปีต่อมาบริษัทอาจขาดทุนจนถึงล้มละลาย ต้องขอความช่วยเหลือจากรัฐให้นำเงินภาษีของประชาชนมาช่วยเหลือ การขาดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นธรรมาภิบาล จึงเป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารทรัพยากรขององค์กรและพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย คือ ความสมดุลหรือความเป็นธรรม หมายถึง ความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพเชิงธุรกิจกับประสิทธิภาพเชิงสังคม การจะก้าวไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ผู้นำองค์กรจะต้องนำหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรม มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน (Kajornatthapol et al., 2020) หลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการ โครงสร้างระบบงบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) หน่วยงานนี้ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของสถาบันต่าง ๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่

เกี่ยวข้องกับประเทศไทยพบว่า มี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญและเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) 5) หลักความโปร่งใส (Transparency) 6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 9) หลักความเสมอภาค (Equity) และ 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

กลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับ ประกอบไปด้วย 11 โรงเรียน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 โดยการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรมและ จริยธรรม แต่ในปัจจุบันพบว่า ปัญหาที่ยังพบในสถานศึกษา คือ ครูบางส่วนยังขาดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี สังคมให้ความสำคัญในการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมลดลง ระบบบริหารงานในสถานศึกษาประสบปัญหา การบริหารงานที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ รวมถึงตัวบุคคล การมีเรื่องราวร้องทุกข์ ฟ้องร้อง ขอความเป็นธรรม มีคดีความที่ต้องสืบสวน เป็นจำนวนมาก บุคลากรมีการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นสถานศึกษา ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเป็นกรอบทิศทาง ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายสำคัญ อันจะส่งผลให้การทุจริตในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการลดน้อยลง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและบริหารงานในโรงเรียนสำหรับผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารงานในองค์กรของตนเองและพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่ให้ความหมายของการศึกษามุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนกลุ่มแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยได้นำกรอบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข 2562 ซึ่งประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 11 คน และครูผู้สอนจำนวน 194 คน ในโรงเรียนกลุ่มแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) โดยมีวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการกำหนดโควตา (Quota) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสนใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นแบบสอบถามเป็นแบบตัวเลือก (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัด

อันดับคุณภาพ 6 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's Rating Scale) 6 ระดับ คือมีการปฏิบัติมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 6 จนไปถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และ แปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนั้นค่าเฉลี่ย 5.51-6.00 แสดงว่า มีปฏิบัติมากอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แสดงว่า มีปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.76 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 100 คน เป็นเพศชายต่อเพศหญิง 43:57 อายุมากกว่า 25-35 ปี ร้อยละ 57 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่างมากกว่า 5-10 ปี ร้อยละ 43

การวิเคราะห์ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.83) ดังตารางที่ 1 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.85) เมื่อ

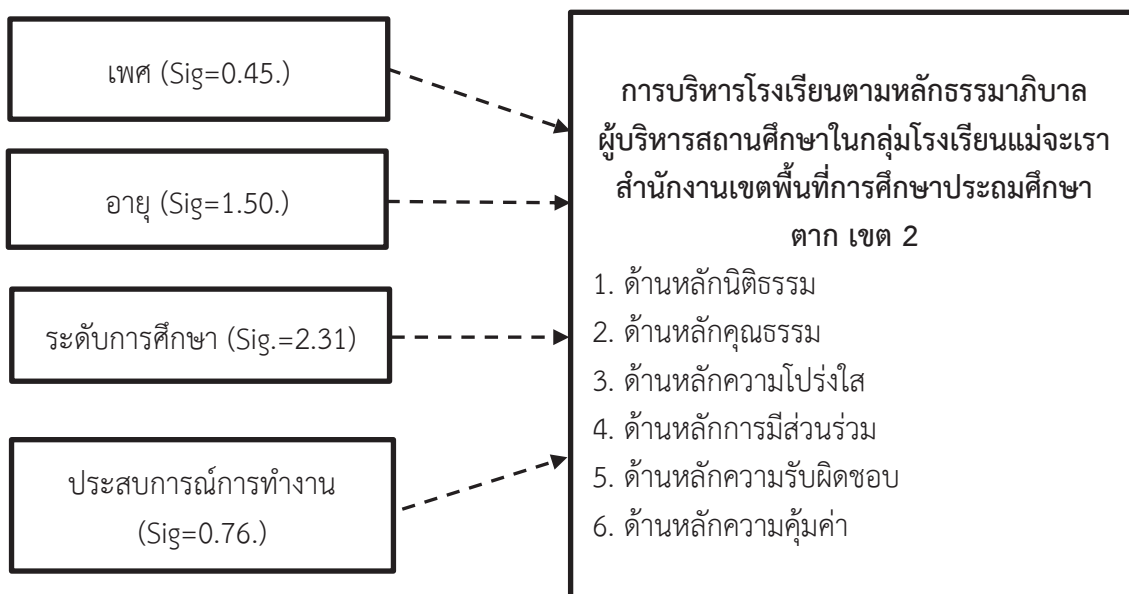
พิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้หลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.96, S.D.=0.86) หลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 4.93, S.D.=0.92) หลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 4.93, S.D.=0.85) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.91, S.D.=0.82) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.89, S.D.=0.83) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 4.84, S.D.=0.82)

2. ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.= 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 3.81, 3.80, 3.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
ด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล			
1. หลักนิติธรรม	4.93	0.92	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.96	0.86	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.93	0.85	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.91	0.82	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.89	0.83	มาก
6. . หลักความคุ้มค่า	4.84	0.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมด้านการใช้หลักธรรมาภิบาล	4.91	0.85	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน			
1. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา	3.77	0.82	ค่อนข้างมาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.80	0.81	ค่อนข้างมาก
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.80	0.80	ค่อนข้างมาก
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.81	0.81	ค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ยรายด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน	3.80	0.81	ค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	4.36	0.83	ค่อนข้างมาก

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 2

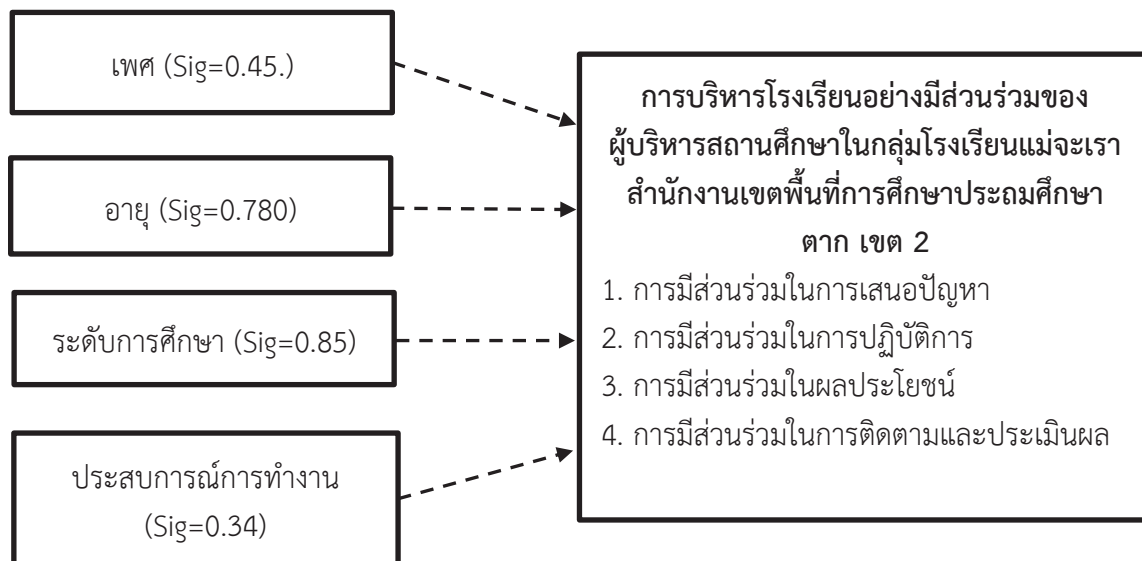


* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

หมายถึง —————> มีความแตกต่าง หมายถึง - - - - -> ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัยการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สามารถสรุปได้ ดังภาพที่ 3



* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

หมายถึง มีความแตกต่างกัน, —————> หมายถึง ไม่แตกต่างกัน - - - - ->

ภาพที่ 2 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัยการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.83) และในรายด้านระดับของการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.85) สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ ส่งเสริม และสุวัฒน์ โพธิ์กลิ่น (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักคุณธรรมอยู่ในลำดับแรกรองลงมาคือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม ส่วนหลักความคุ้มค่าอยู่ในลำดับสุดท้าย และ ดารินทร์ สงมะเรียง (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thabet A. (2002) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยหลายประการที่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสัมพันธ์กับการส่งเสริมให้มีการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะปัจจัยด้านแรงกดดันจากบริษัทคู่แข่งและกฎระเบียบในการควบคุมดูแลของรัฐบาล ส่วนด้านการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบ้านแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะเรฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมพบว่า การมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D. = 0.87) โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Reutairat Punyasim and Duangjai Chanasri (2017) ได้ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) ประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากที่สุด ในภาพรวม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้ร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kanokrat Tamjadee (2017) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์

ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผลการวิจัย พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในเรื่องการทำงานแบบมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนให้มากขึ้น มีการจัดกิจกรรมระดมความคิดที่หลากหลาย ที่นำมาสู่การทำงานแบบมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับทุกคน แล้วนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ครูทุกคนมีได้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารงานในโรงเรียนในงานต่าง ๆ ทดเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงระดับการศึกษาที่แตกต่างของบุคคล มีการสร้างความไว้วางใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบในการทำงานให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความผูกพันที่จะปฏิบัติงานร่วมกันภายในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับแรงจูงใจในการทำงานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนแม่จะรา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

เอกสารอ้างอิง (References)

- ดารินทร์ สงมะเริง. (2559). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1”. สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- รัตนารณ์ ส่งเสริม และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2558). “การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- วิภาส ทองวิสุทธิ. (2551). **การบริหารจัดการที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทภาษ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). **กลุ่มงานบริหารบุคคล**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.persontak2.com/web55>. [19 ธันวาคม 2563].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ: พรีเมียร์โปรดักส์.
- Kajornatthapol Pongwirithon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**. 6(6), 1-15.
- Kanokrat Tamjadee. (2017). Participative management in academic task of teachers in basic education institutions under Suphan Buri Primary Education Service Area Office 2. **Independent Study**. Master of Education in Educational Administration and Leadership. Bangkok: Siam University.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607-610.
- Reutairat Punyasim and Duangjai Chanasi. (2017). Administration Involved Affecting the Effectiveness of Education under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 9. **Silpakorn Educational Research Journal**. 9(1), 299-313.
- Thabet, A. (2002). **Factor related to the implementation of corporate good governance**. [Online]. Retrieved form <http://www.od.arcnrru.ac.th/detial.nsp>. [15 December 2020].

บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

The Role of Royal Thai Air Force Wing 4 and Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560

เอี้ยะฮัน ฮีมมะ¹ จักรวาล สุขไมตรี² ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ³

la-san Heemman, Jagraval Sukmaitree, Sirot Bhaksuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ควรปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านตามอุดมคติ รองลงมาและด้านที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ 2) ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีเพศอายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีรายได้ต่อเดือน และระดับชั้นยศแตกต่างกัน มีระดับบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คือ ควรสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ข้าราชการทหารได้แสดงออกทางการเมืองมากขึ้น และการได้มาซึ่งตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา และผู้ใหญ่บ้านควรมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งโดยตรง อีกทั้งการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านควรมีวาระแค่ 2 ปี

คำสำคัญ (Words): บทบาท; การเลือกตั้ง; รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

Received: 2021-01-18 Revised: 2021-02-02 Accepted: 2021-03-03

^{1 2 3} หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of
Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: ia-sansnow@outlook.com

Abstract

The purposes of this thesis are 1) to study the role level of Royal Thai Air Force Wing 4 and Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560, and 2) to compare the role in Royal Thai Air Force Wing 4 and Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560 classified by personal factors. This research is applied as quantitative research. It used the sample of 400 people in which research instrument was questionnaire. Moreover the statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The research results were found that: 1) Overall the role level of Royal Thai Air Force Wing 4 and Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560 were at high level. When considering each role, we found that Perceived role was the first, Ideal role was the second and Performed role was the third, respectively. 2) People with different genders, ages and educational levels, had no different role level in Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560. On the other hand, people with different monthly incomes and military rank had different role level in Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560. 3) Suggestions on the role of Royal Thai Air Force Wing 4 and Constitutional Election of the Kingdom of Thailand B.E.2560, there should be encouragement and permission for military officials to be more political expression. And a senator and the village headman should come from the participation of the people by giving chance to the people for direct election on their own opinion. In addition, holding the position of village headman should be a term of only 2 years as maximum.

Keywords: Role; Election; Constitutional Election of The Kingdom of Thailand

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 การปกครองของประเทศไทยก็ได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาโดยตลอดซึ่งอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดเป็นของปวงชนชาวไทย และได้มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมาจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลาประมาณ 87 ปี ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 (ฉบับปัจจุบัน) ในหมวด 1 บททั่วไป ก็ได้กล่าวถึงอำนาจอธิปไตยไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งได้ระบุไว้ใน มาตรา 3 ที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นปวงชนชาวไทยพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตาม

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ” นอกจากนี้หมวด 3 ยังได้กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ในมาตรา 34 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนเสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น” รวมถึงหมวด 4 ก็ได้กล่าวถึง หน้าที่ของปวงชนชาวไทยในมาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้(1) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (6) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม (7) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่า การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น จะมุ่งเน้นให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคเป็นสิ่งสำคัญประกอบกับนักปรัชญาการเมืองหลายท่านชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการปกครองที่ดีก็คือการปกครองที่เคารพสิทธิและความเสมอภาคของมนุษย์ และเชื่อว่าสมาชิกของสังคมทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมโดยส่วนรวม นอกจากนี้ระบบการเมืองจะต้องเปิดโอกาสหรือให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการดำเนินการใด ๆ ภายใต้กฎระเบียบของสังคมด้วย ซึ่งรูปแบบการปกครองดังกล่าวก็คือ ระบอบประชาธิปไตยในเมื่อระบอบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ใช้อำนาจอี้ผ่านทางองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง บาทบาทของประชาชนในทางการเมือง จึงมีความสำคัญมากในระบอบนี้ จนมีผู้กล่าวว่า ประชาธิปไตยนั้นถือว่าเป็นประชาชน คือ เสี่ยงสวรรค์ เป็นระบอบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมดำเนินการเพื่อสร้างสรรค์สังคมของตนเอง กิจกรรมการเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชนอาจเป็นทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่แทนหรืออาจเป็นทางตรง เช่นการประท้วง การร้องเรียน ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้รัฐบาลรับทราบถึงปัญหา เป็นต้น

รวมถึง การทำรัฐประหารและการกบฏในประเทศไทยก็เกิดขึ้นเฉลี่ย 4 ปีต่อครั้ง ผลสำคัญประการหนึ่งก็คือ ผู้นำทหารที่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีภายหลังการรัฐประหารตั้งแต่จอมพล ป. พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพลถนอม กิตติขจร พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ มาจนถึง พล.อ.สุจินดา คราประยูร รวมทั้ง นายกรัฐมนตรี “นอมีนี่” ฝ่ายพลเรือนหรือบุคคลภายนอกที่คณะรัฐประหารแต่งตั้งขึ้น เช่น นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายอานันท์ ปันยารชุน และพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ รวมแล้วสามารถอยู่ในตำแหน่งทางการเมืองมากกว่า 50 ปี ขณะที่นายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้ง สามารถอยู่ในตำแหน่งรวมกันเพียงประมาณ 21-22 ปี จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ข้าราชการทหารไทยถูกมองว่ามีลักษณะเป็นประชาธิปไตยน้อย ไม่มีความ

เข้าใจในระบอบประชาธิปไตย แก้ไขปัญหาได้ดีไม่พอและไม่เหมาะสม ทั้งที่ข้าราชการทหารทุกหมู่เหล่าได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นจำนวนมากไม่น้อยตั้งแต่ก่อนการเข้ารับข้าราชการทหารและหลังจากได้เข้ารับข้าราชการทหาร และยังมีตัวแทนของแต่ละเหล่าทัพที่ได้รับทุนศึกษาที่ต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่มีระบอบการปกครองประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่นและเกาหลี เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บทบาทของทหารตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมพ.ศ. 2551 มาตรา 8 กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปรามปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด (2) พิทักษ์รักษาปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ (3) ปกป้องพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการช่วยเหลือประชาชน (4) ศึกษา วิจัย พัฒนาและดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศและด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของประเทศ (5) ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

ปัจจุบันกองทัพในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในตลอดจนปกป้องพิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ที่กำหนดไว้ผลการวิเคราะห์การยอมรับบทบาทของทหารในการเมืองไทยในการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ประชาชนยอมรับบทบาทของทหารในการเมืองไทยในการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนยอมรับบทบาทของทหารในการเมืองไทยในการรัฐประหาร 22 พฤษภาคม 2557 อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้านดังนี้ (1) ด้านบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ย (2) ด้านบทบาทเป็นผู้พิทักษ์และ (3) ด้านบทบาทเป็นผู้ปกครองตามลำดับ

อาจกล่าวได้ว่า บทบาทของข้าราชการทหารในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสำคัญต่อประเทศไทยมาช้านาน เพราะวัฒนธรรมในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงเป็นการให้อำนาจแก่ขุนนางทหาร แต่ในปัจจุบันที่ประชาธิปไตยของไทยได้พัฒนามาเกือบครบศตวรรษ ข้าราชการทหารมีบทบาทพิทักษ์ประชาธิปไตยของประเทศ เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอีกครั้งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทของข้าราชการทหารไม่มากนักน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ

ศึกษาบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อนำไปสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของข้าราชการทหารกองบิน 4 โดยให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมต่อการเลือกตั้งหรือมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. **รูปแบบการวิจัย** การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้าราชการทหารกองบิน 4 กองทัพอากาศไทย ตำบลตาคี อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนประชากรเป็นความลับทางการทหาร

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการกองบิน 4 เนื่องด้วยข้อมูลประชากรเป็นความลับทางการทหารทำให้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran ได้จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อหาระดับและผลเปรียบเทียบบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารตำราวิชาการแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด

2. กำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะของเนื้อหาและแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ที่สร้างขึ้นตามหลักการและวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน

1. เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, รายได้และระดับชั้นยศ

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับ “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย

1	บทบาทด้านตามอุดมคติ	จำนวน	5 ข้อ
2	บทบาทด้านที่เป็นจริง	จำนวน	5 ข้อ
3	บทบาทด้านที่ควรปฏิบัติ	จำนวน	5 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยแบ่งออกเป็น 5 ตัวเลือก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การวัดดังนี้

ระดับค่า	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลผล
5	4.21 – 5.00	มีบทบาทระดับมากที่สุด
4	3.41 – 4.20	มีบทบาทระดับมาก
3	2.61 – 3.40	มีบทบาทระดับปานกลาง
2	1.81 – 2.60	มีบทบาทระดับน้อย
1	1.00 – 1.80	มีบทบาทระดับน้อยที่สุด

3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

3.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีการดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ ตำราทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2) กำหนดเนื้อหาของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัย

3) สร้างแบบสอบถามกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและนำแบบสอบถามนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมด้านเนื้อหา ความสมบูรณ์ของภาษาและความเที่ยงตรงของข้อความ

4) ขอรับแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งผ่านการตรวจทานและแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำเสนอให้แก่ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงความสอดคล้องของข้อคำถามและเนื้อหาอีกครั้ง ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบมีจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ดร.บารมี บุญแสงจันทร์ ดร.สืบสวัสดิ์ วุฒิมิตรดิษฐ์ และดร.กীরติวรรณ กัลยาณมิตร ทั้ง 3 ท่านเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถาม

5) นำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาตามสูตร (Index of Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สำหรับข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ มีค่า IOC (Index of Objective Congruence : IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80–1.00

6) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

7) เมื่อได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง (Try Out) แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหารกองบิน 4 จำนวน 30 ชุด และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ 0.76

8) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างพร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการทหารกองบิน 4 โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บังคับการกองบิน 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทอดแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้กับข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability) แบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) (ปัญญา คล้ายเดช, 2560, น.167) และได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนจำนวน 400 ชุด แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยละเก้าสิบแล้วจึงนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หมายถึง การนำเสนอข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยนำมาบรรยายถึงลักษณะของข้อมูลที่เก็บมาได้ทั้งในรูปแบบของตารางข้อความ แผนภูมิหรือกราฟต่าง ๆ และค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สำหรับบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล

2) สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่างแล้วนำผลการวิเคราะห์นั้นอ้างอิงถึงลักษณะที่สำคัญของประชากรโดยใช้หลักเกณฑ์ของความน่าจะเป็นและสถิติเชิงอนุมานจะประกอบด้วยการประมาณค่าการทดสอบสมมติฐานที่ใช้พารามิเตอร์และที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ ได้แก่ การหาค่า (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-Test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน

ข้อ	บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	ระดับบทบาท		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านตามอุดมคติ	3.78	0.73	มาก
2.	ด้านที่เป็นจริง	3.51	0.89	มาก
3.	ด้านที่ควรปฏิบัติ	3.84	0.92	มาก
	รวม	3.71	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 มีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 ลำดับ มีดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านที่ควรปฏิบัติ รองลงมา ได้แก่ ด้านตามอุดมคติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านที่เป็นจริง ตามลำดับ

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	สถิติทดสอบ	โดยรวมทั้ง 3 ด้าน	ด้านตามอุดมคติ	ด้านที่เป็นจริง	ด้านที่ควรปฏิบัติ
เพศ	t-test	0.60	0.96	0.71	0.91
อายุ	F-test	0.27	0.58	0.44	0.03*
ระดับการศึกษา	t-test	0.18	0.15	0.01*	0.03*
รายได้ต่อเดือน	F-test	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*
ระดับชั้นยศ	t-test	0.00*	0.00*	0.00*	0.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีรายได้ต่อเดือน และระดับชั้นยศแตกต่างกัน มีระดับบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ระดับบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

จากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 มีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันเป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ดังนั้น ข้าราชการทหารกองบิน 4 จึงมีการสร้างหลักเกณฑ์โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า อยู่ในระดับมาก ในด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร มีรองลงมาด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

2. เปรียบเทียบบทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระดับชั้นยศ แตกต่างกัน มีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่า

2.1 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีเพศแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีเพศแตกต่างกัน มีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้เนื่องจาก การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการแสดงบทบาททางการเมืองเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งในปัจจุบันไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ดังนั้น ข้าราชการทหารกองบิน 4 ทุกคนไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิงซึ่งมีความรู้ในเรื่องหลักการของระบอบประชาธิปไตย จึงแสดงออกทางการเมืองโดยการร่วมกิจกรรมทางการเมือง ร่วมเลือกตั้ง ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรมสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพิทยาภรณ์ ปณญารโธ (จันทะมัน) (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชนบ้านโนนชัย อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน มีความรู้ต่อระบอบประชาธิปไตยแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้ต่อระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

2.2 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีอายุแตกต่างกัน มีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีอายุแตกต่างกันต่างมีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้เนื่องจาก การเลือกตั้งเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งข้าราชการทหารกองบิน 4 ต่างก็รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย วุฒิพิมลวิทยา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี: ศึกษาในห้วงเวลา ปี 2558 ผลการวิจัยพบว่า

เพศ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ส่วน ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใด ต่างก็มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้เป็นเพราะการเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ที่ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิไลวรรณ พันธุปิว (2556)** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบล อำเภอกะหุ้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล อำเภอกะหุ้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบล โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบล โดยรวมทั้ง 3 ด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า บทบาทในการเลือกตั้งแม้จะเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของข้าราชการทหารกองบิน 4 ซึ่งทุกคนต่างมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน แต่รายได้ที่ไม่เพียงพอส่งผลให้ข้าราชการทหารกองบิน 4 ต้องใช้เวลาในการหารายได้พิเศษเพิ่มเติม จึงส่งผลให้ไม่มีเวลาในการแสดงออกถึงบทบาททางการเมืองมากนัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย (2559)** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของประชาชนชาวจังหวัดนครนายกไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก

2.5 จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีระดับชั้นยศแตกต่างกัน มีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีระดับชั้นยศแตกต่างกัน มีบทบาทการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ระดับชั้นยศที่เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการมีบทบาทกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการทหารกองบิน 4 ที่มีระดับชั้นยศสูงหรือมีสถานภาพทางสังคมสูง มักจะสนใจการเมืองและมีความปรารถนาทางการเมือง คือ อยากจะให้การเมืองเป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต รัชตพิบูลภพ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อายุ การศึกษา ระดับรายได้ ระดับชั้นยศ และระยะเวลาทำงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ผู้วิจัย พบว่า ยังมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน ดังนี้

1. ด้านตามอุดมคติ พบว่า บทบาทของทหารกองบิน 4 ด้านตามอุดมคติกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรมีการอบรมกล่อมเกล้าให้ทหารมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้น โดยการให้การศึกษอบรม การสร้างองค์ความรู้แก่ทหารในทุกระดับชั้น ซึ่งการอบรมกล่อมเกล้าให้ทหารรับรู้ในแนวทางประชาธิปไตยให้มาก ซึ่งจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีของทหารต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งควรขยายผลการอบรมกล่อมเกล้าข้าราชการทหารในแนวทางประชาธิปไตย โดยให้ตระหนักถึงเอกลักษณ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของเหล่าทัพตัวเอง เพื่อขยายผลจากเหล่าทัพไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป

2. ด้านที่เป็นจริง พบว่า บทบาทของทหารกองบิน 4 ด้านที่เป็นจริงกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรอำนวยความสะดวกในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของทหารให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วยการพัฒนารูปแบบการลงคะแนนเสียงของทหารในหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของทหาร เช่น การลงคะแนนเสียงผ่านทางไปรษณีย์ การลงคะแนนเสียงผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น อีกทั้งควร เปิดโอกาสให้ทหารกองบิน 4 มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองให้มากขึ้น

3. ด้านที่ควรปฏิบัติ พบว่า บทบาทของทหารกองบิน 4 ด้านที่ควรปฏิบัติกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ทหารกองบิน 4 มีบทบาททางการเมืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป อีกทั้งควรปลูกฝังแนวคิดให้ข้าราชการทหารกองบิน 4 มีจิตสาธารณะ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารกองบิน 4 กับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ยังมีประเด็นที่น่าศึกษาอีกหลายประเด็น และงานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เช่น

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของข้าราชการทหารกองบิน 4
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการทหารกองบิน 4
3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง สภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของข้าราชการทหารกองบิน 4

เอกสารอ้างอิง : References

- ปัญญา คล้ายเดช. (2560). **ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หจก.ขอนแก่นการพิมพ์.
- พระพิทยาภรณ์ ปญญารโ (จันทะมัน). (2557). “ความรู้ที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในชุมชนบ้านโนนชัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2561. (2561, กันยายน, 12). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 135 ตอนที่ 68 ก.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พุทธศักราช 2560. (2560, กันยายน, 13). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 134 ตอนที่ 93 ก.
- พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย. (2559). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก.
- พิชิต รัชตพิบูลภพ. (2556). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหาร”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.



การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์
กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ชุมชนเนินขาม ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท
The Product Cost Calculation and Setting Product Sales Prices:
A Case Study of Noen Kham Community Products,
Noen Kham Subdistrict, Chainat Province

พิมพ์ภา ใจมุข¹ สุภาพันธุ์ สายทองอินทร์² อนุสรณ์ ไชยสาส์³ อมร ศรีบุญนาค⁴
Phimpaka Jaimuk, Supapan Saithong-in, Anutsara Chaisalee, Amorn Sribunnak

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ ชุมชนเนินขาม ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท 2) เพื่อศึกษาการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ชุมชนเนินขาม ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยศึกษากลุ่มประชากรที่ศึกษา 20 คน ตัวอย่างจากกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เข้าร่วมจำนวน 20 ผลิตภัณฑ์และแบ่งเป็น 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการศึกษาพบว่าการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์คือ 1) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวมีการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน กล่าวคือไม่ได้นำค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิตมารวมคำนวณเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเป็นการทำงาน củaเจ้าของเพียงคนเดียวและใช้พื้นที่ของตนเองในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 2) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปผักผลไม้ นำค่าใช้จ่ายการผลิตและค่าวัตถุดิบทางตรงที่หาซื้อได้จากท้องถิ่นมาคำนวณเป็นต้นทุน

Received: 2021-01-15 **Revised:** 2021-03-21 **Accepted:** 2021-03-23

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คณะวิทยาการจัดการ สาขาบัญชีบัณฑิต Chandrakasem Rajabhat University, Faculty of Management science, Bachelor of Accountancy.
e-mail address: pimpaka.j@chandra.ac.th

² มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คณะวิทยาการจัดการ สาขาบัญชีบัณฑิต Chandrakasem Rajabhat University, Faculty of Management science, Bachelor of Accountancy.
e-mail address : supapan.s@chandra.ac.th

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คณะวิทยาการจัดการ สาขาบัญชีบัณฑิต Chandrakasem Rajabhat University, Faculty of Management science, Bachelor of Accountancy.
e-mail address : nutsara.c@chandra.ac.th

⁴ นักวิจัยชุมชน ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท Community Researcher, Noen Kham Subdistrict, Chainat Province. e-mail address: amorn338s@gmail.com

ผลิตภัณฑ์แต่ไม่ได้นำค่าแรงงานทางตรงมาคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ 3) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าทอโบราณลายเนินขามไม่ได้นำ ค่าใช้จ่ายการผลิตและวัตถุดิบทางตรงมาคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเป็นการนำเสื้อผ้าที่เหลือมาสร้างมูลค่าเพิ่ม 4) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์ มีการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ครบถ้วน กล่าวคือได้มีการนำวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตมารวมคำนวณเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ทำให้กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์ทราบถึงจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ และผลการศึกษายังพบอีกว่าการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้การกำหนดราคาขายโดยการเปรียบเทียบจากคู่แข่ง ทำให้ผลิตภัณฑ์จำนวน 7 ผลิตภัณฑ์มีการกำหนดราคาขายต่ำกว่าต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงส่งผลให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมีผลขาดทุนจากการดำเนินงาน

คำสำคัญ (Keywords): ต้นทุนผลิตภัณฑ์; ราคาขายผลิตภัณฑ์; จุดคุ้มทุน; ผลิตภัณฑ์ชุมชน

Abstract

This research has objectives to: 1) Study of Noen Kham Community Products, Noen Kham Subdistrict, Chainat Province 2) Study Setting Product Sales Prices of Noen Kham subdistrict, Chainat. This research is considered as a qualitative research. The data collection is undertaken by using an in-depth interview with the 20 key 20 product informants and a focus group of 4 product groups. The collected data were analyzed by content analysis and verified by a triangulation method. The results of the study revealed that product cost calculations can be divided into 4 product groups. 1. The homestay product cost group for tourists has incomplete product cost calculations. That is to say, product cost groups do not include direct labor and manufacturing costs included in the product cost calculation. It is the result of the work of only one owner and uses their own area to provide services to tourists. 2. The cost of vegetable and fruit processing product group uses manufacturing costs and direct materials that can be purchased locally to be calculated as product costs, but does not take direct labor costs to calculate product costs. 3. The cost of antique woven fabric product group, Noen Kham pattern, does not use manufacturing costs and direct materials to calculate the cost of the product because it was the use of the remaining rags to create added value. 4. The multipurpose product cost group has complete product cost calculations. That is, the direct raw materials, direct labor costs, and manufacturing

costs are integrated into the product cost, making the product cost groups know the breakeven point of the product. The participating community product pricing are used to set the sales price by comparing from competitors. As a results, 7 products have a lower selling price than the actual product cost, resulting in operating losses.

Keywords: product cost; Product sales prices; breakeven point; Community Products

บทนำ (Introduction)

ในสภาวะแวดล้อมทางชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันข้อมูลและข่าวสารกลายเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของ ชุมชนท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อให้เกิดทั้งวิกฤติ และโอกาสที่กำลังจะเกิดขึ้น การผลิตในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงไปจาก เดิม ด้านการลงทุนและการค้าแลกเปลี่ยนในทั่วทุกมุมโลก มีการใช้เครื่องจักรแทนแรงงาน ให้ความสำคัญกับการบริหารสินค้าคงเหลือ การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานทั้ง ภาครัฐและเอกชนได้นำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประชาชนทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง สำหรับประเทศไทยนั้นมีความคิดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ บริหารการเงินที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สมาชิกในครัวเรือนจะต้องรู้จักประมาณตนเอง มีการวางแผนที่ดีในการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและมีสติในการดำรงชีวิตปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทย เพื่อเป็นแนวทาง การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้สามารถ ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นหลักในการ ดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทาน แก่ประชาชนชาวไทย ให้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อเสริมสร้าง ครอบครัว ชุมชน ให้พึ่งตนเองเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน ซึ่งมาจากการรวมตัวของประชาชนใน ท้องถิ่นที่มีวิถีชีวิตร่วมกันและร่วมกันดำเนินงานในเชิงธุรกิจ ที่จะก่อให้เกิดรายได้และแสดงฐานะการเงิน และส่งผลให้ชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ มีความเข้มแข็งต่อไป

จึงจะเห็นได้ว่า การที่จะพัฒนาประสิทธิภาพ ในการดำเนินธุรกิจนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการคำนวณต้นทุน และวางระบบบัญชีที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์หรือธุรกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลทางการเงินและพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ (สำนักพัฒนาการบัญชีเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2552) การบันทึกบัญชี โดยระบบการลงบัญชียังไม่ครบถ้วน ขาด

ความสม่ำเสมอ และไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนที่เป็นนามธรรม (จาริตา หินเฮอร์ และ กันยารัตน์ สุขวิช นกุล 2553) และไม่สามารถคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ให้ถูกต้องตามหลักได้นั้นมีผลกระทบอย่าง ต่อเนื่องของต้นทุนผลิตภัณฑ์ บ่งบอกถึงความสามารถในการทำกำไรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ของชุมชน เนื่องจากชุมชนไม่สามารถกำหนดราคาขายเองได้ จึงไม่สามารถสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ได้ และเนื่องด้วยองค์กร ไม่สามารถคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องได้ทำให้ชุมชนไม่เห็นถึง ความสำคัญของการคำนวณต้นทุน ผลิตภัณฑ์โดยใช้ประสบการณ์ ในอดีต (ดุขฎี บุญธรรม 2556) ต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ได้มาไม่ถูกต้องส่งผลให้การคำนวณต้นทุนขายอย่างไม่ถูกต้อง (นภวรรณ คณานุรักษ์ 2546) และในปัจจุบันปัญหาใหญ่ของของชุมชน คือ ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ ไม่ รู้จักเป้าหมายการทำผลิตภัณฑ์เท่าที่ควร ไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่แท้จริงของการทำผลิตภัณฑ์ เนื่องจาก ต้องการเพียงแค่สามารถขายสินค้าได้เท่านั้น (เกษม พิพัฒน์เสรีธรรม 2547) รายการต้นทุนผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ที่ทางกลุ่มผู้ผลิตสินค้า ไม่ได้นำมาคำนวณรวมเป็นต้นทุน ผลิตภัณฑ์ ด้วยวิธีการต้นทุนเต็ม และการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์ กำหนดราคาขายไว้ต่ำกว่าต้นทุน ผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง(กิ่งกนก รัตนมณีและคณะ, 2560) การทำระบบบัญชีต้นทุนพบว่าใช้ระบบมือ ในการทำบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุน ผลิตภัณฑ์ต่อหน่วยจะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์ จุดคุ้มทุน กำหนดราคาขายโดยการกะประมาณ และไม่มีความสามารถในการทำระบบบัญชีต้นทุน และคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ได้อย่างแท้จริง (เพ็ญญา หวังที่ซอบ, 2561)

การนำแนวคิด ทฤษฎีและ เอกสารที่เกี่ยวข้องที่ความสำคัญของต้นทุน การบัญชีต้นทุน เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนผลิตภัณฑ์กำไร หรือเงินคงเหลือจากต้นทุนไปหักจากรายได้แล้วต้นทุนสูงย่อมทำให้เกิดกำไรน้อย และยิ่งต้นทุนต่ำ กำไรย่อมสูง ธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จต้องระบบการบริหารต้นทุนที่ดีให้ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์ ที่ถูกต้องรวดเร็วทันต่อเวลา นำไปใช้ประโยชน์ได้ตามลักษณะของธุรกิจ (เยาวพา ณ นคร 2545) ต้นทุนการผลิตที่สามารถติดตามและคิดเข้าเป็นต้นทุนการผลิตทางตรงส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตเป็น ต้นทุนทางอ้อมจึงไม่อาจจะระบุได้ชัดเจนว่าเป็นต้นทุนสินค้าใด จะเห็นได้ว่าการคำนวณต้นทุน ผลิตภัณฑ์ส่วนมากจะเกิดปัญหาในการคิดค่าใช้จ่ายการผลิต และจะรวมการผลิตทั้งหมดเป็นต้นทุน การผลิตหรือคิดบางส่วนเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ (นิยะดา วิเศษบริสุทธิ์ 2539) การคิดต้นทุน ต้นทุน การผลิตคิดเฉพาะต้นทุนการผลิตขั้นต้น คือการคิดต้นทุนวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง นั้นเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ ส่วนค่าใช้จ่ายจากผลผลิตทั้งหมดถือเป็นค่าใช้จ่ายความแตกต่างของวิธีการ คำนวณหลายๆวิธีมีผลทำให้กำไรจากการดำเนินงานที่รายงานในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จภายใต้การ บัญชีต้นทุนรวมและต้นทุนผันแปรอาจจะไม่เท่ากัน (กฤติยา ยงวณิชย์ 2554) ศึกษาการเลือกใช้การ คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ต้นทุนเต็ม เพราะเป็นการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ รายงานตามแนวคิด

เกี่ยวกับการจำแนกต้นทุนตามหน้าที่ในการบริหารจัดการซึ่งเป็นต้นทุนการผลิตและต้นทุนไม่เกี่ยวกับการผลิตซึ่งเป็นต้นทุนขายและบริหารที่รายงานและรับรองกันทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ต่อราคาขายของผลิตภัณฑ์ชุมชน การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยกลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์จำนวน 4 ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว 2) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปผักผลไม้ 3) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าทอโบราณลายเนินขาม 4) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์ ของชุมชนเนินขาม อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน ทั้งนี้เพื่อ ประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการจัดการเรียน การสอน และเป็นการส่งเสริมทักษะสนับสนุนชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ด้วยการจัดทำระบบบัญชี และคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ส่งผลให้ เศรษฐกิจชุมชนเกิดการ พัฒนาสามารถดำรงอยู่ได้อย่าง มั่นคงและยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนเกิด การพัฒนาคุณภาพชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ ชุมชนเนินขาม ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ชุมชนเนินขาม ตำบลเนินขาม จังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) และการวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth interview) และการสนทนาแบบกลุ่ม(Focus Group) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนเงินลงทุนผลิตภัณฑ์ต่อ กำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนั้นการคำนวณต้นทุนเงินลงทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้ปัจจุบันต่อการกำหนดราคาขาย

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการ และแบบธรรมชาติ ผู้นำชุมชน ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น นักวิชาการ จำนวน 20 คน

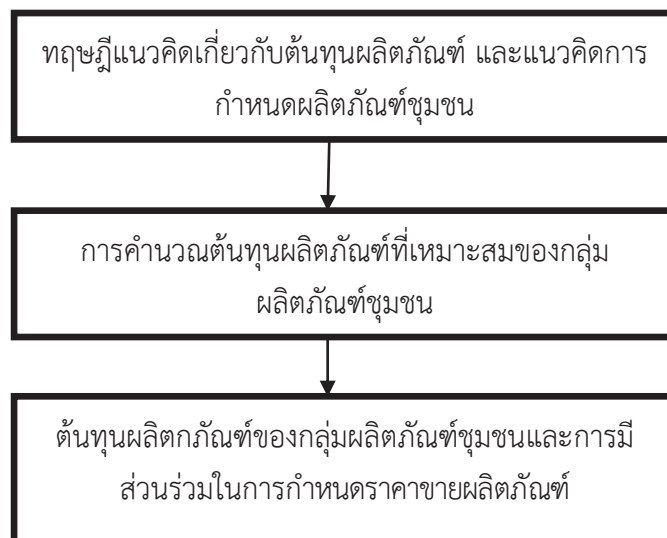
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาสังคม ผู้นำชุมชน แบบทางการ และแบบธรรมชาติ กำหนดกลุ่มผลิตภัณฑ์ผู้ให้ข้อมูลโดยการเลือกเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน ได้แก่ ข้าราชการ จำนวน 1 คน นักวิชาการ 3 คน ผู้นำชุมชน 2 คน

นักการเมืองท้องถิ่น 1 คน ปราชญ์ชาวบ้าน 12 คน นักวิจัยชุมชน 1 คน กลุ่มผลิตภัณฑ์แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์ได้แก่ 1) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว 2) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปผักผลไม้ 3) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าทอโบราณลายเนินขาม 4) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์ ชุมชนเนินขาม อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจากเนื้อหาและตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และการวิจัยครั้งนี้เฉพาะพื้นที่ชุมชนเนินขาม อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)



ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ศึกษาการการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน ศึกษาความสามารถของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อจัดทำแนวทางการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ชุมชนเนินขาม อำเภอเนินขาม จังหวัดชัยนาท ดำเนินการวิจัยโดยการเข้าไปสำรวจภาคสนามในพื้นที่จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Deep interview) และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) และการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group) กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง มาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับต้นทุนของผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว 2) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูป

ผักผลไม้ 3) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เศษผ้าทอโบราณลายเนินขาม 4) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์ เป็นต้น

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดต้นทุน ทั้งค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต รวมถึงการกำหนดต้นทุนที่เหมาะสม มีต้นทุนบางรายการที่ทางกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ไม่สามารถนำมาคำนวณผู้วิจัยได้ทำการคำนวณเพิ่มเติมให้กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ ทางกลุ่มผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ทำผลิตภัณฑ์ที่บ้านของตัวแทนกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มต้องมีต้นทุนผลิตเพิ่มแต่กลุ่มชุมชนกลับไม่ได้นำต้นทุนผลิตภัณฑ์ส่วนนี้มาคิดเข้ากับการคำนวณ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าแก๊สหุงต้ม และทางกลุ่มวิจัยได้คำนวณโดยการสำรวจ คำนวณให้เป็นค่าแรงงานขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน ทั้งนี้ ในการคำนวณต้นทุนทางกลุ่มวิจัยเลือกใช้การคำนวณ สูตรการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ธิญญา, 2550 หน้า 17) ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการ เป็นไปตามหลักการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป

ตารางที่ 1.1 ปัจจัยที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน

กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน	ปัจจัยที่ใช้คำนวณต้นทุน		
	วัตถุดิบทางตรง	ค่าแรงงานทางตรง	ค่าใช้จ่ายการผลิต
1) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว	✓	●	●
2) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปผักผลไม้	✓	●	✓
3) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เศษผ้าทอโบราณลายเนินขาม	●	✓	●
4) กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์	✓	✓	✓

จากตารางข้างต้นพบว่า

1. กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว คำนวณต้นทุนไม่ครบถ้วน โดยคำนวณค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร แต่ไม่ได้คำนวณ ค่าแรงงานทางตรง

เนื่องจากเป็น การทำงานเพียงคนเดียวรวมถึงค่าใช้จ่ายการผลิต เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ไม่ได้นำมาคำนวณ เนื่องจากเป็นพื้นที่บ้านของตนเอง

2. กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูปผักผลไม้ ได้คำนวณค่าวัตถุดิบตรงที่หาซื้อได้จากท้องถิ่น และค่าใช้จ่ายการผลิต เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ทางสมาชิกของกลุ่มมีการจ่ายให้กับตัวแทนในอัตราผลกำไรที่ได้ตามผลิตภัณฑ์แต่ละครั้ง เนื่องจากทางกลุ่มมีการนำรายได้จากการขายมาปันส่วนอย่างเท่าๆกัน ส่วนไม่ได้นำมาคำนวณคือค่าแรงงานทางตรง

3. กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เศษผ้าทอโบราณลายเนินขาม ไม่ได้นำค่าใช้จ่ายการผลิต และวัตถุดิบทางตรง นำมาคำนวณเนื่องจากเป็นเศษผ้าที่เหลือแล้วมาสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์

4. กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เอนกประสงค์ ได้คำนวณต้นทุนการผลิตครบถ้วนตามหลักการคำนวณต้นทุน ในการนำเอาวัตถุดิบ ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายมารวมคำนวณด้วยทำให้ผลิตได้ทราบถึงจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์

ดังนั้นผลการคำนวณต้นทุนจากการสัมภาษณ์ จำนวน 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยใช้วิธีการคิดต้นทุนตามวิธี การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต พบว่าชุมชนส่วนใหญ่คำนวณ ต้นทุนโดยพิจารณาจาก ค่าวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต แต่มีปัจจัยบางอย่างที่ไม่ได้รับการพิจารณาใช้ในการคำนวณต้นทุน เช่น ต้นทุนค่าวัตถุดิบ ทางแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต เนื่องจากชุมชนมองเรื่องของกำไรมากกว่าจึงไม่ได้ทำตามสูตรการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์

ตาราง 1.2 การตั้งราคาขายของต้นทุนผลิตภัณฑ์เปรียบเทียบกับต้นทุนผลิตภัณฑ์

กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์	จำนวน ผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่	
		กำไรขั้นต้น	ขาดทุนขั้นต้น
1.กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์ สำหรับนักท่องเที่ยว	3	2	1
2. กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์แปรรูป ผักผลไม้	9	5	4
3 .กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์เศษผ้า ทอโบราณลายเนินขาม	5	1	1
4. กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์ เอนกประสงค์	3	2	1
รวม	20	13	7

ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายของต้นทุนผลิตภัณฑ์โดยการเปรียบเทียบเทียบกับต้นทุนจากการคำนวณต้นทุนโดยใช้การคำนวณ ต้นทุนการผลิต=วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการ พบว่า ปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่างที่ชุมชนไม่ได้นำมาคำนวณเป็นต้นทุน จึงไม่สะท้อนถึงต้นทุนของผลิตภัณฑ์ชุมชนนั้นไม่เป็นไปตามหลักการบัญชี และไม่มีระบบของการจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์รวมถึงการกำหนดราคาขายไม่ครอบคลุมต้นทุนผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ส่งผลให้ประสบกับผลขาดทุนขั้นต้น จำนวน 7 ผลิตภัณฑ์คิดเป็นร้อยละ 35 % ของทั้งหมด 20 ผลิตภัณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์ ค่ารวมต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบทุกประเภท และไม่สามารถจำแนกต้นทุนต่าง ๆ ได้ จึงเอื้อต่อการนำมาใช้ในการบริหารงานต้นทุนผลิตภัณฑ์ รวมถึงต้นทุนที่ไม่ได้นำมาคำนวณเป็นต้นทุนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายการผลิตซึ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม่ทราบว่าต้องนำมาคำนวณ เช่นค่านำค่าไฟ ค่าขนส่ง เพราะทางกลุ่มผลิตภัณฑ์ให้ข้อมูลว่าเป็นต้นทุนเพียงเล็กน้อย และส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าประกอบธุรกิจในบ้านจึงคิดอย่างไม่จำเป็น และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยก็ไม่นำมาคำนวณ ต้นทุนสะท้อนให้เห็นว่า ชุมชนยังขาดการทำบัญชีอย่างเป็นระบบไม่มีความรู้ทางด้านต้นทุนและจุดคุ้มทุน รวมถึงทักษะการบริหารการเงินและบัญชี ทำให้ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ไม่รู้ต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ตัวเอง เมื่อกำหนดต้นทุนผลิตภัณฑ์ตัวเองไม่ได้ก็กำหนดราคาขายไม่ถูก ขายดีแต่ไม่ได้กำไร ดังนั้นต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนเนินขามมีความรู้ทางบัญชีอย่างน้อยได้ทราบถึง ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายและกำไรเป็นข้อมูลที่สำคัญของด้านต้นทุน (พรธนิภา รอดวรรณ และคณะ, 2550) การกำหนดราคาพิจารณาจากคู่แข่งรายอื่น เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตสินค้ามาใช้ประกอบ ในการกำหนดราคาขาย แต่ทางกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนไม่ได้นำต้นทุน การผลิตทั้งหมดนำมาคำนวณ ส่งผลให้หลายกลุ่มผลิตภัณฑ์ ประสบผลขาดทุนจากการกำหนดราคาขายซึ่งต่ำกว่าต้นทุนผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (วินัส ฤาชัย, 2544) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจชุมชน ภายใต้ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการด้านการตลาด ด้านการผลิตและด้านการเงินของธุรกิจ และสอดคล้อง (มานิตย์ มานุษยานนท์, 2551) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบบัญชีและการเงินของกลุ่มผลิต ตำบล ท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาระบบบัญชีการเงินให้กลุ่มนี้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อ รวบรวมข้อมูลและจัดทำแบบฟอร์มเอกสาร ซึ่งปัจจุบัน มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ลงในระบบ คอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับงานวิจัย (กิงกนก รัตนมณีและคณะ, 2560) ศึกษา การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่ารายการต้นทุนส่วนใหญ่ที่ทางกลุ่มผู้ผลิตสินค้าไม่ได้นำมาคำนวณรวมเป็นต้นทุน ผลิตภัณฑ์ ด้วยวิธีการต้นทุนเต็ม ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ กำหนดราคาขายไว้ต่ำกว่าต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นจึงมีผลขาดทุนขั้นต้น (เพ็ญภา หวังที่ขอบ, 2561) ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่ม

จักสานหวาย บ้านวัดนาคน ตำบลปากกราน อำเภอพรนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จักสานหวาย การศึกษาระบบบัญชีต้นทุนพบว่าใช้ระบบมือในการทำบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุน ผลิตภัณฑ์ต่อหน่วยจะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน กำหนดราคาขายโดยการกะประมาณต้นทุนของกลุ่มจะใช้เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี คือ บิลเงินสด การบันทึกรายการขึ้นต้นจะบันทึกสมุดในสมุด รายรับรายจ่ายเพียงเล่มเดียว ไม่ได้จัดทำงบการเงิน จึงเห็นได้ว่าข้อมูลเหล่านี้จะสามารถใช้ประโยชน์ เพื่อการดำเนินงานตั้งแต่การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์จนถึงการวางระบบบัญชี การเก็บข้อมูล ประมวลผล ข้อมูล และสนับสนุนการทำงานสำหรับ การตัดสินใจ ในด้านต่าง ๆ ในระบบบัญชีการเงินได้ด้วยตนเองของกลุ่มชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนงาน จากผลการวิจัย กลุ่มต้นทุนผลิตภัณฑ์ ยังขาดความสามารถในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และวางระบบบัญชีต้นทุน การจำแนก ต้นทุนต่าง ๆ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ซึ่งไม่เอื้อต่อการนำมาใช้ ในการบริหารงาน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมทักษะให้ เรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนการจำแนก ต้นทุน และการวางระบบบัญชีต้นทุน และการจัดทำบัญชีแก่ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำระบบบัญชีต้นทุนด้วยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรม สำเร็จรูปที่เหมาะสมให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) ประธานกลุ่มชุมชนควรปลูกฝังให้สมาชิก จัดทำบัญชีต้นทุนและบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยบริบทของกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่าส่วนใหญ่จัดทำบัญชีโดยใช้ระบบมือ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรศึกษา และพัฒนาเกี่ยวกับโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีหรือใช้แอปพลิเคชัน ที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ในจังหวัดชัยนาท เพื่อเป็นประโยชน์ในวางระบบต้นทุนผลิตภัณฑ์และการบริหารจัดการต้นทุนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤติยา ยวงฉิษฐ์. (2554). ความเหมาะสมของการนำการ บัญชีต้นทุนรวมและการบัญชีต้นทุนผันแปรมาใช้ ในการคำนวณต้นทุนของสินค้า. วารสารวิชาชีพบัญชี, 7(20), 75.
- กิ่งกนก รัตนมณี และคณะ (2560). การศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดตรัง. วารสารการจัดการสมัยใหม่. 15(1), 75-84
- เกษม พิพัฒน์เสรีธรรม. (2547). OTOP นักสู้ชาวบ้านและนักการตลาดชุมชน. กรุงเทพฯ: เอ.อาร์. บีซีเนส เพรส.

- จาริตา หินธาร์ และกันยารัตน์ สุขวัจนกุล. (2553). “การจัดการผลิตภัณฑ์ OTOP กรณีศึกษากลุ่ม : แม่บ้านสามัคคีพัฒนา บ้านลำเต่า หมู่ 1 ตำบลสามัคคีพัฒนา อำเภอบางบาล จังหวัด สกลนคร”. การประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ 48 .กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
- ดุชนันท์ บุญธรรม. (2556). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตแห่ง ขึ้นงานในอุตสาหกรรมโดยใช้ระบบต้นทุน กิจกรรม. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. 36(2), 203-213
- นภวรรณ คณานุกรณ์. (2546). นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. กรุงเทพฯ: บริษัทซีวีแอล การพิมพ์ จำกัด
- นิยะดา วิเศษบริสุทธิ์. (2539). การบัญชีต้นทุน1. กรุงเทพฯ ฯ ฟิสิกส์เซ็นเตอร์
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ. (2550). การบัญชีต้นทุน 1. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- พรรณนิภา รอดวรรณะ, ดวงมณี โกมารทัต และ บุญเสริม วิมุกตะนันท์. (2550). การวิเคราะห์ ต้นทุนน้ำมันดิบของเกษตรกรและสมาชิกสหกรณ์โคนมในประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ ปรัชณ์. 29(114), 62-70
- เพ็ญญา หวังที่ซอบ (2561). การวิเคราะห์ต้นทุนและระบบบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา : กลุ่มจักสานหวาย บ้านวัดนาค ตำบลปากกราน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา. วารสารวิทยาการจัดการปรัชณ์. 20(1), 25.
- เยาวพา ณ นคร. (2545). การบัญชีต้นทุน 1. กรุงเทพฯ: เอเชียเพรส.



**การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดสมุทรสาคร**
**The Application of Good Governance Principles in the Administration
of The Administrative Organization Samut Sakhon Province**

สมศักดิ์ สายศรี¹ วิจิตรา ศรีสอน²

Somsuk Saisri, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 2. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วน จังหวัดสมุทรสาคร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ กฎหมายมีความซับซ้อน การขาดระเบียบวินัย จิตสำนึกที่ดี ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย การไม่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญและผลกระทบของหลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติงานตามสายงานผู้บังคับบัญชาแบบบนลงล่าง 2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบหนึ่ง ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนได้นำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก มาใช้ในการปกครองเพื่อให้การบริหารงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทันท่วงที 3. แนวทางที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด คือ การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยมอันดี และเสริมสร้าง ความรัก ความสามัคคี กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็น ถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

คำสำคัญ (Keywords): หลักธรรมาภิบาล; การบริหารบ้านเมืองที่ดี; การมีส่วนร่วม

Received: 2021-01-21 **Revised:** 2021-03-17 **Accepted:** 2021-03-19

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail address: somasuk285@gmail.com

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Sunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

Abstract

This Independent research has objectives to: 1) study the problematic conditions and the need for the application of good governance in the administration of the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization 2) study the application of good governance in the administration of the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization 3.) Study guidance on the application of good governance and principles in the administration of Samut Sakhon Provincial Administrative Organization. This research is considered as a qualitative research. The data collection is undertaken by using an in-depth the 19 key informant. The research results showed that: 1) Problems and the need to implement good governance principles were because of our personnel's lack of knowledge and understanding of complex laws, lack of understanding of the regulations, and lack of discipline. Furthermore, lacking good conscience, lacking responsibility towards the duties assigned to them and also lack of awareness regarding the importance of good governance, poor performance by the line supervisor, top-down supervisor, 2) Samut Sakhon Provincial Administrative Organization, as a government agency, has adopted the six principles of good governance so that the administration can respond to the needs and solve their problems in time. 3) Guidelines to make the Samut Sakhon Provincial Administrative Organization apply the principles of good governance. To achieve efficiency, the most effective methods are the promotion of morality, ethics, fostering good values, love, unity, and encouraging the personnel to realize the importance of responsibility and good governance

Keywords: Good Governance; Participation

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ซึ่งเป็นยุคของกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ทำให้เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตามอิทธิพลของ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมไปถึงการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชน กับไม่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงทำให้สังคมโลกหันกลับมาสนใจสาเหตุปัญหาที่แท้จริง ในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลต่อองค์การอื่น ๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ และ

ความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์กรในปัจจุบันการบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีต แต่การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐยังอยู่ในช่วงปรับตัว และยังคงเคยอยู่กับการใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน (Fragment Administration) ผลลัพธ์ก็คือ หน่วยงานแต่ละหน่วย และบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วนของตน ไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงาน และบูรณาการ กับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร (ฤกษ์ เพิ่มทันจิตต์, 2549)

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองและพัฒนาประเทศ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้การพัฒนาและปฏิรูประบบราชการ เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของภาคประชาชน ได้อย่างทันทั่วทั้งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างตระหนักเห็นถึงความสำคัญ ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับประเทศไทยหลักธรรมาภิบาล เริ่มถูกนำมาใช้ในช่วงที่ประเทศกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และข้อบกพร่องอันเกิดจากการ ขาดประสิทธิภาพของระบบราชการจนนำไปสู่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน หากพิจารณาเนื้อหาโดยรวมของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้วางระบบการบริหารบ้านเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนมากขึ้น ตลอดจนคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน เพิ่มกลไกการตรวจสอบระบบการเมือง ระบบราชการให้ใช้อำนาจอย่างชอบธรรม จัดการทุจริต ผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและข้าราชการ (ทิวากร แก้วมณี, 2559)

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) หรือธรรมาภิบาล เป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญที่สามารถตอบสนองต่อสภาวะโลกาภิวัตน์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่ครอบคลุม ไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ ให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันแก่ประเทศชาติ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤติที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะผู้คนในสังคมจะรู้สึกถึง ความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของความเป็นมนุษย์ และการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พุทธศักราช 2542)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีขอบเขตและอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนครอบคลุมทุกด้าน อาทิ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น การพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จึงจำเป็นจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองและบริหารจัดการองค์กร (องค์การบริหารส่วนจังหวัด

สมุทรสาคร, 2563) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ใช้คำถามเชิงลึกในการสัมภาษณ์ รูปแบบคำถามเป็นคำถามปลายเปิดและข้อซักถาม เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ความจำเป็นของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ พนักงานจ้าง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร และประชาชนผู้มาใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 312 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการ พนักงานจ้าง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร และประชาชนผู้มาใช้บริการ แบบเป็นทางการ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการแบบเจาะจง จำนวน 19 คน ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน 2 คน สมาชิกสภาฯ จำนวน 1 คน ข้าราชการ จำนวน 14 คน ประชาชนผู้มาใช้บริการ จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิด มีการกำหนดแนวทางสัมภาษณ์ ที่มีลักษณะคล้ายกับการใช้แบบสอบถาม คำถามต่าง ๆ เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกันและมีลำดับขั้นตอนเหมือนกัน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. กำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้อย่างกว้าง ๆ (ปลายเปิด) สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดคำถามได้ตามความเหมาะสม

3. กำหนดแบบสัมภาษณ์และคำถามภายใต้กรอบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

3.3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบโดยแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อยืนยันความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นผู้ประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ตามเนื้อหา โดยได้ปรับปรุงคำถามในแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหารจนมีความสมบูรณ์เหมาะสมก่อนนำไปสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เตรียมความพร้อมในการสัมภาษณ์โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า

4.2 ติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อที่จะแนะนำตนเองและทำความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งกำหนดวันเวลาและสถานที่

4.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น ประวัติส่วนตัวโดยย่อ ลักษณะนิสัย ฯลฯ เพื่อใช้เป็นแนวในการสัมภาษณ์ได้อย่างเหมาะสม

4.4 พบกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อทำการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 ตรวจสอบข้อมูลขณะสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ตลอดระยะเวลาการสัมภาษณ์

4.6 ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลการสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติ

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เปรียบเทียบระหว่างบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคล พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญและคุณลักษณะของข้อมูล

5.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่จัดลำดับความสำคัญแล้ว เปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ทฤษฎี เอกสารผลงานวิจัย เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล

5.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ มาทำการวิเคราะห์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงความสำคัญของข้อมูลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ตามข้อเท็จจริง ทั้งในเชิงเหตุและผลเพื่อให้การวิเคราะห์และการเขียนรายงานสรุปผลเป็นไปตามหลักวิชาการเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย จะใช้วิธีการพรรณนาข้อเสนอแนะเพื่อชี้ให้เห็นถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

สรุปได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่ทำให้ต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง คือ บุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ข้อระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน อีกทั้งกฎหมายหรือข้อระเบียบต่าง ๆ ที่ส่วนกลางกำหนดและบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีความล้าหลัง ซับซ้อน และขาดความชัดเจน ส่งผลทำให้ปฏิบัติงานได้ล่าช้า ประกอบกับบุคลากรบางท่านขาดความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ขาดการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกและหน่วยงานภายนอกรับรู้ถึงขอบเขตและอำนาจหน้าที่ขององค์กรระบบการทำงานของส่วนราชการมีลักษณะแบบบนลงล่าง ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จำเป็นจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับเจตารมณ์ของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

หลักธรรมาภิบาลถูกกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน เป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีภารกิจและหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะมีความใกล้ชิดกับประชาชน จึงจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลักมาใช้ในการปกครองและบริหารจัดการองค์กรเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและบรรลุเจตนารมณ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

2.1 หลักนิติธรรม ในการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร มีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและทันสมัยต่อเหตุการณ์บ้านเมือง เป็นที่ยอมรับของประชาชนและบุคลากรโดยไม่ขัดต่อ ข้อกฎหมาย และระเบียบ ของส่วนกลาง ตลอดจนกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดงบประมาณรายจ่ายประจำปี ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เรื่อง การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จากผู้พักในโรงแรม ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เรื่อง เก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร (น้ำมันและยาสูบ) และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ..... เป็นต้น

2.2 หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร นำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงสร้างขององค์กรและการบริการสาธารณะ ต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ บุคลากร จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนเอง ในการเอื้อประโยชน์ส่วนตนหรือรับสินบนจากบุคคลภายนอก เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี ให้บุคลากรยึดมั่นในหลักศีลธรรม และจริยธรรม ฯลฯ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดวินัยและทุจริตภายในองค์กร

2.3 หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ให้ความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเด็น เรื่อง ของความโปร่งใส เพื่อเป็นมาตรฐานแนวทางปฏิบัติ และสร้างค่านิยมให้บุคลากรในสังกัดยึดถือปฏิบัติควบคู่กับกฎระเบียบและข้อบังคับอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการบริหารจัดการโครงการ การใช้คนให้เหมาะสมกับงาน การใช้งบประมาณที่มาจากภาษีของประชาชนอย่างสมเหตุสมผลเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ไม่มีอภิสิทธิ์ชนกับคนบางกลุ่มเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานให้กับประชาชนได้รับรู้ โดยที่ไม่ถูกปิดกั้น ปกปิด ปิดบังอำพรางหรือบิดเบือน ข้อมูลข่าวสาร

2.4 หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จะเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานภาคธุรกิจ ผู้มีส่วนได้เสียก่อนดำเนินโครงการต่าง ๆ และแต่งตั้งตัวแทนที่มาจากภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหน่วยงานอื่นเป็นคณะกรรมการประสานแผนฯ/คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา เปิดโอกาสให้สื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถเข้ามาทำข่าวและรายงานผลการประชุมสภาฯ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มุมมองและแนวความคิดที่หลากหลาย ในการแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

2.5 หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร มีการสร้างจิตสำนึกร่วมในหน้าที่ที่มีต่อส่วนรวม และสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยการเคารพความเห็นที่แตกต่างบนพื้นฐานของสิทธิและหน้าที่ที่มีต่อสังคมเป็นสำคัญให้กับบุคลากรขององค์กร ทั้งนี้ จะต้องครอบคลุมไปถึงความรับผิดชอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีเป้าหมายที่ชัดเจน ร่วมกันรับผิดชอบในฐานะผู้มีส่วนได้เสียหรือเป็นเจ้าของร่วม

2.6 หลักความคุ้มค่า ทางคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เน้นย้ำให้บุคลากรให้ในสังกัดได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การประหยัดพลังงานไฟฟ้า น้ำ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การใช้จ่ายงบประมาณโครงการให้เกิดความคุ้มค่า เป็นต้น รวมถึงการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กรในการนำไปสู่การแข่งขันการบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ด้วยการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีศักยภาพและมีคุณภาพ

3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

3.1 ส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการ ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยม อันดีงามและสร้างจิตสำนึกที่ดี ให้แก่บุคลากร

3.2 กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและหน้าที่ของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบ

3.3 นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสืบค้นหาข้อมูล

3.4 จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

3.5 เสริมสร้างความรักและความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับบุคลากร

3.6 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ

สรุปผลการวิจัย (Research Conclusion)

1. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อกฎหมาย ข้อระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ประกอบกับข้อกฎหมายที่ออกโดยส่วนกลาง ซึ่งมีผลบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงยังมีความล้าหลัง ช้าช้อน และขาดความชัดเจน บุคลากรบางท่านขาดความรู้ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพรวม อีกทั้งยังไม่ค่อยตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ขาดการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกรับรู้ถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กร การทำงานยังคงมีลักษณะแบบบนลงล่าง ทำให้เกิดความล่าช้าไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วถึง

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สามารถนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลักมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ของส่วนร่วมและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

3. แนวทางที่จะทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลสูงสุด คือ การส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลุกฝังค่านิยมอันดี และสร้างจิตสำนึกที่ดี กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็นถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ฯลฯ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประเทศไทยเราเพราะหลักธรรมาภิบาล ก็คือการบริหารที่สามารถตรวจสอบได้มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, 2546)

จากการศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล) (2557) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพรานอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ได้ และยังขาดระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม สำหรับประเด็นข้อกฎหมายที่บังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความล่าช้า ซับซ้อน ขาดความชัดเจน และระบบการทำงานที่ยังคงลักษณะแบบบนลงล่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจำนงค์ (2550) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ยังล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และโกวิท กังสนันท์ (2552) เรื่อง ธรรมาภิบาลภาครัฐ : รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย พบว่า การบริหารงานของภาครัฐยังคงยึดติดอยู่กับความคิดของการบริหารแบบเก่า เน้นความสำคัญของอำนาจรวมศูนย์ ของรัฐบาลทั้งในด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติระบอบราชการซึ่งเป็นกลไกของรัฐบาลแบบเน้นการจัดชั้นบังคับบัญชา (top – down) และการควบคุมด้วยกฎหมาย

2. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ได้นำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักมาใช้ในการปกครองและบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้ประชาชนไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ และบุคลากรขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจำนงค์ (2550) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า เทศบาลนครนนทบุรีมีการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยได้ปฏิบัติตามแนวทางหลักพื้นฐาน 6 ประการ ของหลักธรรมาภิบาลโดย ส่วนใหญ่จะเน้น ไปที่การบริการประชาชนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบร่วมแสดง ความคิดเห็น และการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ควรเน้นการส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการ ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังค่านิยม อันดีงาม ให้แก่บุคลากรเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักเห็นถึงความสำคัญและหน้าที่ของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบ เสริมสร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการสืบค้นหา

ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญยุทธ พวงกำหยาด (2558) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เนื่องจากบุคลากร มีส่วนในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ บุญฤทธิ์ เกตุจันทน์ (2550) เรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการอบรมหลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติงานในสายวิชาชีพของพนักงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้องแม่นยำ ปฏิบัติ จริยธรรม คุณธรรม ในส่วนราชการ อื่น ๆ นั้น ต้องมีการบูรณาการในลักษณะประสานความร่วมมือ โดยมองผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการประชุมพิจารณาโครงการ งบประมาณต่าง ๆ ไม่ควรใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน
2. ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และสายงานตามตำแหน่งวิชาชีพของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
3. การตั้งงบประมาณโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ว่าสามารถดำเนินการก่อสร้างได้หรือไม่
4. กระจายอำนาจการตัดสินใจ ให้กับหัวหน้าส่วนราชการ ในการสั่งการ อนุญาต อนุมัติ ฯลฯ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
5. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไว้คอยให้บริการประชาชนในการสืบค้นข้อมูล และจัดตั้งจุดบริการเบ็ดเสร็จ
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา
7. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับบุคลากร
8. เสริมสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับบุคลากรภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรเน้นการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมอันดีงามให้กับบุคลากรในสังกัด ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กร

2. ส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัด เข้าร่วมอบรมทางด้านวิชาการตามตำแหน่งสายงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานและพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างทัน่วงที

3. ควรมีบุคลากรคอยให้บริการประชาชนในช่วงพักเที่ยง โดยเฉพาะกองพัสดุและกองคลัง ซึ่งมีหน้าที่ในการรับผิดชอบส่งจ่ายเช็คและออกใบเสร็จให้ประชาชนผู้มาติดต่อเสียภาษี และจ่ายค่าปรับ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการในรูปแบบของเชิงปริมาณผสมผสานกับเชิงคุณภาพ เพื่อให้และเกิดความหลากหลาย

2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลจากพนักงานจ้าง ลูกจ้างประจำ ข้าราชการครูที่อยู่ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปกครอง

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกษุ เพิ่มทันจิตต์. (2549). **หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ**. กรุงเทพฯ: สุขุมวิทการพิมพ์.
- โกวิทย์ กังสนันท์. (2552). **ธรรมาภิบาลภาครัฐ รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย**. กรุงเทพฯ: พระปกเกล้าฯ.
- ชาญยุทธ พวงกำหยาด. (2558). “การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 1”. **ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). **Good Governance ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- บุญฤทธิ์ เกตุจำนง. (2550). **การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี (ปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิต)**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2546). **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. วารสารดำรงราชานุภาพ**. 3(7), 6.
- พระมหาชินวัฒน์ ชมมเสฏฐ์ (หาญกุล). (2557). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



รูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของ
บึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
The Online Marketing Identity Communicating Strategic Model
of Bueng Takhreng in Bangrakam District, Phitsanulok Province
for Ecotourism

พัสกร ลีวิศิษฐ์พัฒนา¹ ยรรยงวรกร ทองแถม²

Passakorn Leevisitpattana, Yanyongvorakorn Thongyaem

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงและพื้นที่บางระกำเมืองใหม่ จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 384 ชุดเป็นจำนวนขั้นต่ำสุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมมติฐานใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนและการถดถอยอย่างง่ายเพื่อค้นหาตัวแปรทำนายของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงเริ่มจากการพัฒนาสื่อที่มีการพัฒนาเนื้อหาของสื่อมาจากรากฐานของพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งจากผลวิจัยพบว่า ทูนาทางวัฒนธรรมที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ เป็นแหล่งวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นผ้าทอไทยทรงดำ อาหาร ประเพณีในพื้นที่ มีการศึกษาดูระบบนิเวศ น้ำปลานก และอื่นๆ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ทำให้เข้าถึงประวัติศาสตร์ของพื้นที่มาอย่างยาวนานจนทำให้คนในท้องถิ่นเกิดรายได้และผลประโยชน์จนสามารถส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพราะมีผลกระทบต่องานอดิเรก นำไปสู่การเป็นทุนในทางการพัฒนาสื่อที่จะใช้ในการสื่อสารบนออนไลน์ทั้งในระยะตั้งแต่การเป็นทุนขั้นก่อรูปได้ ทุนที่ปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.5

คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์การสื่อสาร; การตลาดออนไลน์; ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Received: 2021-01-27 Revised: 2021-03-14 Accepted: 2021-03-15

¹ สาขาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Marketing of Management Faculty Pibulsongkram Rajabhat University. e-mail: Passakorn_che@yahoo.com

² สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Communication Arts of Management Faculty Pibulsongkram Rajabhat University.

Abstract

This research aims to establish a strategic model for online marketing identity communication of Bueng Takhreng and Bangragam Mueang Mai area, Phitsanulok Province through quantitative research model by consolidating data from 384 questionnaires collected from the sampling groups as the minimum quantity required, which the researcher has gathered 406 sets in total. The data has been analyzed via percentage, mean, standard deviation whereas the hypothesis analysis employed an analysis of one sampling group and an analysis of a simple variance and regression used to find the predictive variables of the sample. The research results have revealed that Bueng Takhreng's online marketing identity communicating strategic model was initiated with media development where the media content was developed from the foundation of the area as an important factor. The research findings also demonstrate that the cultural capitals with statistical significance; natural attractions like a large lagoon, cultural-based heritages like Thai Song Dam woven fabric products, food, local traditions like the study on ecosystems of freshwater, fish, birds, etc., as well as the relationship with the locals, enable an access into the locals long history, allowing them to be able to generate income and benefits which, as a result, initiating sustainable tourism because of the environmental impact. This then leads to the sources of media development conducted for online communication, both during the stages of being a formative capital and appearing as a concrete capital with the statistical significance at 0.5.

Keywords: Communication Strategy; Online Marketing; Ecotourism

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยนั้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ภายใต้แนวทางการพัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง ในหัวข้อของการพัฒนาเมือง ได้ปรากฏแนวทางการพัฒนาหลักที่ 4 ว่าด้วยการรักษาอัตลักษณ์ของเมืองและสร้างคุณค่าของทรัพยากรเพื่อกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้านและเมืองเก่า ตลอดจนใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดพัฒนาเมืองควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนและสร้างแบรนด์ หรือเอกลักษณ์ของเมือง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างมีคุณค่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Office of prime minister,

2016). ต่อยอดมายังแนวทางการพัฒนาเมืองสำคัญ ในข้อที่ 3 ที่ระบุถึงการพัฒนาเมืองพิษณุโลกให้เป็นศูนย์กลางการค้า การบริการ ธุรกิจสุขภาพ การศึกษาและธุรกิจด้านดิจิทัล โดยการพัฒนาระบบเชื่อมโยงระหว่างเมืองและพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อรองรับสังคมดิจิทัลเพื่อให้เกิดเป็นเมืองสำคัญที่พัฒนาอย่างยั่งยืน (Office of prime minister, 2016).

จากข้อมูลสัมภาษณ์ของนายกเทศมนตรี บางระกำเมืองใหม่ ซึ่งดูแลพัฒนาบึงตะเครงของบางระกำอยู่ระบุงใจความได้ว่า บางระกำ เป็นพื้นที่เก่าแก่ส่วนหนึ่งของพิษณุโลกที่เป็นแหล่งการเกษตรและแหล่งน้ำที่สำคัญแห่งหนึ่งของพิษณุโลก โดยในอดีต ผู้เฒ่า ผู้แก่ เล่าว่า ชื่อบึงตะเครงมาจากคำว่า “ ตะเครง ” เพราะบางระกำมีแม่น้ำ 2 แหล่ง คือ แม่น้ำยม และคลองธรรมชาติขนาดใหญ่ที่ไหลมาจากกลุ่มแม่น้ำ กำแพงเพชร (แม่น้ำปิง) ไหลผ่านอำเภอบางระกำไปรวมกันที่แม่น้ำยม และต่อมา การเรียกที่เรียกว่า “ บึงตะเครง ” ซึ่งเกิดจากแม่น้ำที่คู้ขนานกันของแม่น้ำยมและคลองตะโมก คลองที่มาจากจังหวัดกำแพงเพชร หากในช่วงน้ำหลาก น้ำจะสูงขึ้น เพราะไม่มีระบบจัดการ จึงไหลไปรวมกับแม่น้ำยม กลายเป็นคลองขนาดใหญ่ที่มีชาวบ้านใช้สัญจรไปมา ทำมาหากิน และขนส่งทางน้ำ และในพื้นที่ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งใช้บึงนี้ที่ปริมาณน้ำเยอะมากเมื่อล่องเรือมาจะตะเครงได้ก็เลยเรียกว่า “ บึงตะเครง ” เมื่อกาลเวลาผ่านไปเปลี่ยนแปลง ทำให้สำเนียงในการพูดเพี้ยน จะคำว่าบึงตะเครง เป็น “ บึงตะเครง ” ตามปัจจุบันนี้กลายเป็นแหล่งน้ำสำคัญของชุมชนและกำลังพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พันธุ์ไม้ พันธุ์ปลา และประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย (Interview Tungkasemvibul Vibul, Mayor of Bangrakammueangmai., 20 October 2019)

อีกทั้งจากแนวทางการพัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูงการส่งเสริมการเรียนรู้ของของชุมชนและสร้างแบรนด์เป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การเกิดอัตลักษณ์ที่เป็นสิ่งบ่งบอกถึงความแตกต่างในตลาด ทั้งนี้บางระกำซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีเป้าหมายจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทางธรรมชาติอย่างมีอัตลักษณ์ ซึ่งอัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคม ครั้นเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความคงที่หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลัก ดังนั้นจากรูปแบบกิจกรรมจากการดำเนินชีวิตประจำวันมีความหลากหลายและยังถูกสะท้อนผ่านโลกดิจิทัลเป็นรูปแบบของกิจกรรมการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มคุณค่าและสร้างสรรค์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สื่อสารไปบนสังคมออนไลน์ต่างๆ (Berger and Luckmann, 1967)

ทั้งนี้เครื่องมือการสื่อสารทางการตลาดโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อประชากรทั่วทุกมุมโลกเข้าหากัน และจากการสำรวจพบว่าประชากรในประเทศไทยนิยมใช้ สื่อสังคมออนไลน์ประเภท Facebook มากที่สุด (Schau, Mun & Arnould, 73 (5): 30-51) ทำให้เกิดการปฏิวัติการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เป็นการสื่อสารหลายทิศทางโดยคนในสังคมเป็นผู้กำหนดเนื้อหา (Content) ของการสื่อสารนั้นร่วมกัน ซึ่งในแง่ของธุรกิจนั้นสื่อสังคมออนไลน์

สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ต้นทุนต่ำ (Kaplan & Haenlein, 53 (1): 59) และยังรวมถึงกิจกรรมการบอกต่อ การแนะนำ การช่วยเหลือ ลูกค้า การทบทวนการเขียนแสดงความคิดเห็น ตลอดจนผลลัพธ์ของความผูกพันของลูกค้าในชุมชน แบนด์ เช่น ความเชื่อมั่น ความพึงพอใจ ความมุ่งมั่น ความภักดี จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเรื่องสำคัญต่อการสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เกิดการสื่อสารทางการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้พร้อมกับคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นร่วมกันคือการทำงานร่วมกับชุมชนให้เกิดการสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครง เพื่อให้เกิดการยกระดับชุมชนในพื้นที่บางระกำเมืองใหม่โดยเฉพาะพื้นที่บึงตะเครงพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมแก้ปัญหาที่ได้จากการระดมความคิดเห็นเบื้องต้นคือ บึงตะเครง ได้พยายามทำการสื่อสารแต่ยังขาดรูปแบบกลยุทธ์ที่ใช้อย่างมีความชัดเจนและยังขาดการสร้างอัตลักษณ์ทางการตลาดและกลยุทธ์ทางการสื่อสารให้กับอัตลักษณ์ของบึงตะเครงและพื้นที่ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญจึงได้ขอรับการสนับสนุนคณะผู้วิจัยเป็นที่ปรึกษาในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ตลาดระยะเวลา3ปี ตามเอกสาร พล.54001/1682 ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสร้างแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักและบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ อันจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้และสามารถยกระดับชีวิตของคนในชุมชนโดยรอบบึงตะเครงและบางระกำให้ดีขึ้นได้ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงและพื้นที่บางระกำเมืองใหม่ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงการสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยมีรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้ข้อมูลจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการประมาณค่าร้อยละ จากสูตรการคำนวณแบบไม่ทราบจำนวนประชากร (Phongvichai S. 2007 : 120) โดยให้ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$n = \frac{Z^2}{4e^2}$$

จากการคำนวณสูตรข้างต้น พบว่า จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ 384 คน และจะเลือกตัวอย่างแบบวิธีไม่ทราบความน่าจะเป็น (Non – probability Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งจะใช้ในการเก็บข้อมูลกับบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการท่องเที่ยว การรับรู้อัตลักษณ์ของบึงตะเครงผ่านสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ ทักษะคติต่อสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครง และการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวจากสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครง การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวจากสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครง รวมถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบสอบถามและแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (Vanichpanya, K. 2003: 455) เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency model) และใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟายอมรับที่ค่า α มากกว่า 0.7 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ในเกณฑ์การทดสอบ α มากกว่า 0.7 ทั้งหมด ถือว่าเชื่อถือได้ (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006 : 137) จากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามมีค่าอยู่ในช่วง 0.782 – 0.893 มากกว่าเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา 0.7 ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยศึกษาจากการเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก และจะเลือกตัวอย่างแบบวิธีไม่ทราบความน่าจะเป็น (Non – probability Sampling) ซึ่งจะทำให้การเก็บแบบสอบถามจนครบจำนวนทั้งหมด 384 คนเป็นจำนวนน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติ

ผู้ศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจะใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์สมมติฐานใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One-sample test for the mean) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนและการถดถอยอย่างง่ายเพื่อค้นหาตัวแปรทำนายของกลุ่มตัวอย่าง (Simple regression analysis)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยศึกษาจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น เอกสารทางวิชาการ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลในเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้วมาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละชุด และแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. การกำหนดรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาลงรหัสที่กำหนดไว้

3. การประมวลผลข้อมูล นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป SPSS 11.5 (Statistic Package For Social Sciences: SPSS)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลการศึกษาโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจะใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนการวิเคราะห์สมมติฐานใช้การวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One-sample test for the mean) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนและการถดถอยอย่างง่ายเพื่อค้นหาตัวแปรทำนายของกลุ่มตัวอย่าง (Simple regression analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยพบว่า จากการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงจากแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ

ประเด็นที่ 1) พฤติกรรมการค้นหาข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พัก พบว่า กลุ่มที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรหรือหน่วยงานการท่องเที่ยวในการค้นหาข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่พักที่น่าสนใจ และประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดคือ เรื่องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสอบถามข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักที่น่าสนใจไปท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 2) พฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า กลุ่มที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการรับรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมด้านการได้รับความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวหรือสถานที่พักจากภาพและวิดีโอผ่านการแชร์จากสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก หรือ อินสตาแกรม เป็น

ต้น และประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดคือ ทราบอัตราค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวหรืออัตราที่พัก เช่น ทราบผ่านการค้นหาข้อมูลของเว็บไซต์แนะนำแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่พัก

จากการสำรวจการรับรู้อัตลักษณ์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อโฆษณาอัตลักษณ์โดยแยกพิจารณาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่รู้จักบึงตะเครง และกลุ่มที่ไม่รู้จักบึงตะเครง โดยพบว่า กลุ่มที่รู้จักบึงตะเครงเมื่อชมสื่อโฆษณาอัตลักษณ์สร้างการรับรู้ต่อกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยเนื้อหาของสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครงที่มีการรับรู้มากที่สุดคือประเด็นเรื่องการเป็นแหล่งที่มีผู้นำชุมชนเข้มแข็ง รองลงมา คือ เป็นแหล่งกิจกรรมสันทนาการ เช่น งานวิ่ง ทะเลเทียม เป็นต้น อันดับสุดท้ายคือ เป็นแหล่งทำการเกษตรที่ปลอดภัย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้จักบึงตะเครง โดยพบว่าเมื่อชมสื่อโฆษณาอัตลักษณ์สร้างการรับรู้ต่อกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยเนื้อหาของสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครงที่มีการรับรู้มากที่สุดคือ ประเด็นเรื่องเป็นแหล่งกิจกรรมสันทนาการ เช่น งานวิ่ง ทะเลเทียม เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 หรือระดับมาก รองลงมา คือ เป็นแหล่งทำการเกษตรที่ปลอดภัย อันดับสุดท้ายคือเป็นแหล่งธรรมชาติที่หลากหลาย

จากการสำรวจด้านทัศนคติต่อสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มตัวอย่างมีระดับทัศนคติต่อสื่อในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า รู้สึกชื่นชอบในการรับชมสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ที่มาของบึงตะเครง รองลงมา คือ คิดว่าสื่อโฆษณาอัตลักษณ์นี้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของบึงตะเครงดูน่าเชื่อถือ อันดับสุดท้ายคือ คิดว่าอัตลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวของบึงตะเครงที่โฆษณาผ่านสื่อนี้สื่อสารแหล่งที่มาของบึงตะเครงได้เข้าใจและชัดเจน อีกทั้งจากการสำรวจด้านพฤติกรรมการบอกต่อเกี่ยวกับสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อออนไลน์มีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาพฤติกรรมรายละเอียดพบว่า จะทำการแบ่งปันสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครงโดยส่งไปให้เพื่อนของท่านชมทุกครั้งเมื่อมีสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครงใหม่บนช่องทางสื่อออนไลน์ และจะชักชวนให้บุคคลอื่นๆ ให้ชมและช่วยแบ่งปันสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ของบึงตะเครงทุกครั้งโดยส่งไปบุคคลอื่นๆ ที่อยู่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์

ประเด็นสำคัญที่ได้คือ จากการสำรวจเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อบึงตะเครงในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 47.29 รองลงมา คือ ค่อนข้างชอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 30.79 และอันดับสุดท้ายคือ รู้สึกเฉยๆต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 18.47 และความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในการพัฒนาบึงตะเครงโดยส่วนใหญ่อยากให้บึงตะเครงมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบธรรมชาติ รองลงมา คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์กับคนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และอันดับสุดท้าย คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเพิ่มพูนความรู้เช่น ดูนก/ธรรมชาติ นอกจากนี้เมื่อทำการสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเป็น

นักท่องเที่ยวที่มีต่อการมาท่องเที่ยวบึงตะเครงของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าตนเองเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ร้อยละ 31.77 รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวทั่วไป/ทัศนาจร ร้อยละ 24.38 และอันดับสุดท้ายคือ นักดูนกหรือสัตว์ตามธรรมชาติ ร้อยละ 15.52

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การสร้างรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงและพื้นที่บางระกำเมืองใหม่ จังหวัดพิษณุโลกนั้นจากการทำการทดสอบแล้วพบว่าความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพของสื่อโฆษณาอัตลักษณ์มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและส่งผลมายังพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวจากสื่อโฆษณาอัตลักษณ์และทัศนคติที่ดีจะส่งผลให้บอกต่อเกี่ยวกับสื่อโฆษณาอัตลักษณ์ซึ่งหมายถึงการแชร์ต่อออกไปยังรอบตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับข้อค้นพบนี้ประสิทธิภาพของสื่ออัตลักษณ์ที่ดี จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีการพัฒนาจากรากฐานของพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญ เมื่อพิจารณาทั้งงานวิจัยนี้แล้ว จะพบว่า การพัฒนาบึงตะเครงอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกนั้น มีรากฐานมาจากทุนทางวัฒนธรรมที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ เป็นแหล่งวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นผ้าทอไทยทรงดำ อาหาร ประเพณีในพื้นที่ มีการศึกษาระบบนิเวศ น้ำปลา นก และอื่นๆ อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ที่ทำให้เข้าถึงประวัติศาสตร์ของพื้นที่มาอย่างยาวนาน จนทำให้คนในท้องถิ่นเกิดรายได้และผลประโยชน์จนสามารถส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพราะมีผลกระทบต่องานอดิเรกอย่างพอดีที่กล่าวมานั้น เป็นฐานคิดตามสมมติฐานที่รองรับด้วยนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งหมายความว่า นี่คือทุนทางวัฒนธรรมที่พื้นที่บึงตะเครงได้มีจัดเตรียมไว้สำหรับทำสื่อโฆษณาเพื่อปกป้องอัตลักษณ์ของพื้นที่

เมื่อพูดถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ทางและทุนวัฒนธรรมจึงสอดคล้องไปยังนักคิดที่อธิบายความหมายของทุนที่กำหนดตำแหน่งทางสังคมอยู่ในสนาม (Field) ของพื้นที่ที่ดำรงอยู่ว่าทุน คือ แรงงานที่ถูกสะสมในรูปแบบที่ถูกทำให้เป็นวัตถุหรือถูกรวมไว้กับ ปัจเจกชนหรือกลุ่มของปัจเจกชน ทั้งนี้เพื่อทำให้พวกเขาสามารถจัดสรรพลังทาง สังคมในรูปของแรงงานที่เป็นรูปธรรม หรือแรงงานที่อยู่ในตัวบุคคล (Bourdieu, 1977, 16(6) : 645-668.) ดังนั้นแล้ว ทุนจึงเป็นมรดกที่สืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง สามารถเปลี่ยน รูปได้ มีลักษณะที่ทั้งสัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ รวมทั้งเป็นปัจจัยในการกำหนด ตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม (positions) และความเป็นไปได้ของตัวแสดงหรือ ปัจเจกบุคคลในการเข้าไปอยู่สนาม (field) ต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในพื้นที่ทางสังคม ซึ่งทุนที่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนให้เกิดผลทางเศรษฐกิจได้ในนิยามของบูดีเออร์ ได้อธิบายเอาไว้ที่น่าสนใจซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้เป็นประเด็นเรื่องทุนวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดสื่อโน้มน้าวใจมีเดียเพื่อเป็นกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

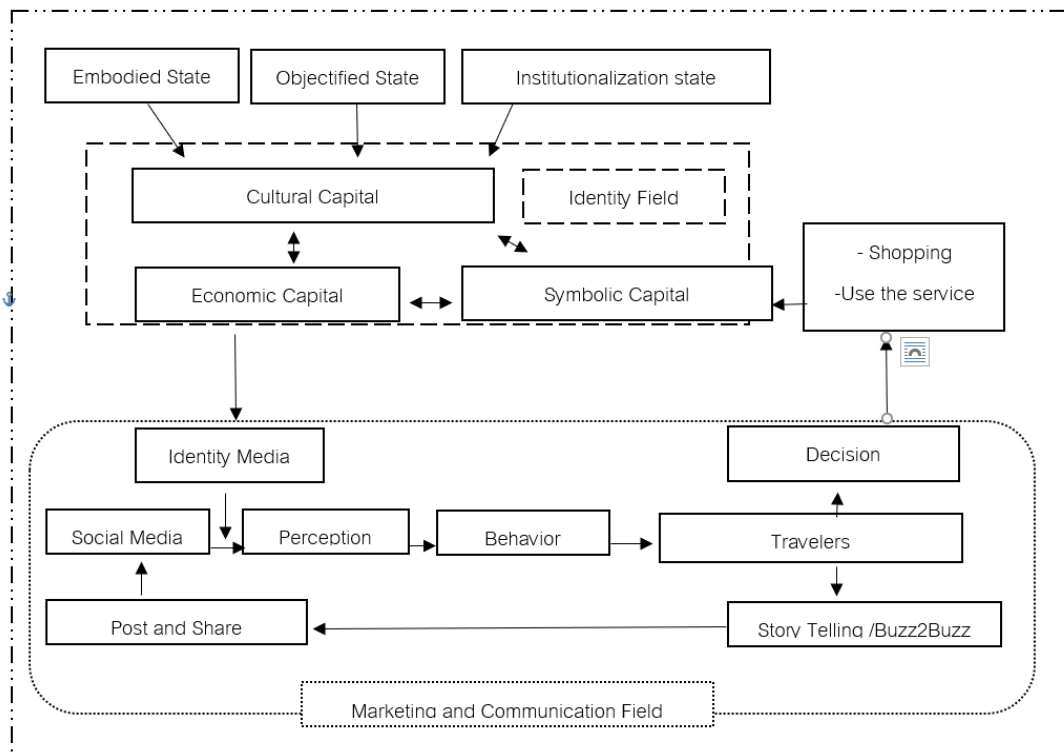
ประเด็นแรก บางระกำมีทุนขึ้นก่อรูปที่น่าสนใจเพราะมีการเพาะบ่มจนก่อรูปเป็นบึงตะเครง ที่มีทั้งเรื่องราว ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และลักษณะเฉพาะ ซึ่งไปสอดคล้องกับ ทุนขึ้นก่อรูปได้ (Embodied state) ของ บุติเอร์ ซึ่งขั้นตอนนี้มักจะปรากฏอยู่ในรูปของวัฒนธรรม ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการสะสมและรวมกันจนเป็นรูปร่าง และเงื่อนไขการเกิดขึ้นของทุนขึ้นก่อรูปนี้จะต้องอยู่ในเงื่อนไขของ เวลา (Time) สังคม (Community) ด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความแตกต่างของการผลิตซ้ำในแต่ละพื้นที่ (Social Distinction) จนกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรม (Culture)

ประเด็นที่สอง พื้นที่นี้ มีลักษณะเฉพาะทางกายภาพที่น่าสนใจ มีแก้มลิงที่เชื่อมร้อยต่อแหล่งน้ำในพื้นที่ นับพันไร่ มีลักษณะอาหารและการแต่งกายที่มีความเฉพาะของไทยทรงดำ ที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างจากไทยทรงดำพื้นที่อื่น ไปจนกระทั่งภาษาสำเนียงที่กลายเป็นความท้องถิ่นที่เรียกว่า “ชาวบางกำ” ทุนที่ปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรม (Objectified State) ซึ่งบุติเอร์ระบุว่า ทุนนี้ จะส่งผ่านและมองเห็นกันได้ จนกลายเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมที่สามารถนำเข้าไปสู่กระบวนการของการสะสมทุนจนสามารถระเบิดแสดงออกมาจนอาจทำให้เกิดการครอบงำ (Dominate) ต่อได้ หากมีผู้บริโภค (Consumer) ที่รับบริการจนถูกครอบงำ (Dominated) ซึ่งการครอบงำในที่นี้คือการที่นักท่องเที่ยวได้ แร่ต่อ และซื้อสินค้า บริการ ก่อนเดินทางกลับ

ประเด็นที่สาม ประเด็นนี้ คือ ทุนในขั้นการก่อรูป (Embodied State) และ ทุนขึ้นรูปธรรม (Objectified State) อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบไม่ได้ หากทุนนั้นไม่ถูกนำไปสู่รูปแบบกระบวนการขั้นตอน การรับรองและสิ่งที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ คือมีกระบวนการที่ถูกสร้างโดยความรู้และการรับรอง ซึ่งบึงตะเครงนั้น มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และ เอกชน ที่เป็นความร่วมมือในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ไปสอดคล้องในเรื่องของ ทุนที่ถูกทำให้อยู่ในรูปสถาบัน (Institutionalization State) กล่าวคือ ทุนในรูปสถาบันนั้น มีการรับรอง รับประกันมีหน่วยงานที่จัดระเบียบจนเป็นชุดข้อมูลที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ซึ่งพื้นที่บึงตะเครงนั้น หน่วยงานเทศบาลบางระกำเมืองใหม่ บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ในพื้นที่ และประชาชน รักและหวงแหน จนมีกระบวนการจัดตั้งเป็นพื้นที่เชิงอนุรักษ์และไว้ถ่ายทอดความรู้ขึ้น

ดังจะสรุปได้ว่า เมื่อหน่วยงานรัฐและเอกชน (Institutionalization State) ร่วมมือกันให้เป็นพื้นที่สำคัญของท้องถิ่นและมีกิจกรรมร่วมกันทำในพื้นที่ตลอดทั้งปีจนได้รับรางวัลนี้ ส่งผลให้เกิดทุนที่เป็นรูปธรรม (Objectified State) และเมื่อบ่มเพาะด้วยเวลา (Time) คนในสังคม) ยอมรับและใช้กันจนเป็นประเพณีและวัฒนธรรม (Culture) มาจนกลายเป็นอัตลักษณ์ในพื้นที่ (Field Identity) โดยผ่านการก่อรูปมาอย่างยาวนาน (Embodied State) จึงกลายเป็นประเด็นสำคัญให้กลายเป็นสาร (Message) ให้มีการทำสื่อ (Media) จนทำให้เกิดการแชร์ผ่านโลกออนไลน์ และเกิดการรับรู้ จนกระทั่งเกิดการตัดสินใจและบอกต่อในที่สุด ซึ่งในกระบวนการนั้น จะทำให้เกิด ทุนทางสัญลักษณ์ (Symbolic Capital) ที่จะสามารถนำไปจำหน่ายได้ จนกลายเป็นกระแสทุนทางเศรษฐกิจ (Economic Capital) ให้พื้นที่ได้พัฒนา พื้นที่อัตลักษณ์ต่อไป ดังผู้วิจัยจะสรุปให้เห็นเป็น

แผนภาพรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงและพื้นที่บางระกำเมืองใหม่ จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้



ภาพ 1 ภาพรูปแบบกลยุทธ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางการตลาดออนไลน์ของบึงตะเครงและพื้นที่บางระกำเมืองใหม่ จังหวัดพิษณุโลก

จากแผนภาพกลยุทธ์ สามารถอธิบายได้ว่า การจะทำให้เกิดนักท่องเที่ยวผ่านโซเชียลมีเดียได้ จะต้องมียูทิลิตี้ของพื้นที่ที่มีความโดดเด่น (Identity Media) ดังเช่น เพจของบึงตะเครง ที่มีชุดข้อมูลเนื้อหาต่างๆ ที่จัดสรรไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ติดตามข้อมูลข่าวสาร แต่สื่ออัตลักษณ์ที่ไว้ใช้ทำกลยุทธ์นั้น จะไม่สามารถผลิตขึ้นได้ หากปราศจากสนามอัตลักษณ์ (Identity Field) ที่จะประกอบไปด้วย การมีทุนทางวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ ดังเช่นบึงตะเครง ที่มีตำนานเรื่องเล่า ประเพณี เรื่องราวต่าง ๆ อยู่ โดยสิ่งเหล่านี้มาจากการก่อรูป โดยอาศัยเวลา (Embodied State) มีความเป็นรูปธรรม (Objective State) ซึ่งก็คือ พื้นที่นี้มีกายภาพที่สามารถจับต้องได้อย่างหลากหลาย ทั้งธรรมชาติ สิ่งสารัตถ์ตามระบบนิเวศ และกิจกรรมที่จะมีจัดขึ้นในพื้นที่เป็นระยะ ตลอดจน มีกระบวนการทางสถาบัน (Institutionalization state) ให้เกิดความน่าเชื่อถือจากความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน กระบวนการนี้ ทำให้สนามอัตลักษณ์นั้น หมุนเวียนไปด้วย ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) มีกระแสไหลเวียนของทุนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ (Economic Capital) และ มีสินค้าและบริการที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Capital) ในสนามอัตลักษณ์ได้

เมื่อสนามอัตลักษณ์มีความชัดเจนแล้ว การจะสร้างสื่ออัตลักษณ์เพื่อสื่อสารลงพื้นที่สังคมออนไลน์จึงไม่ใช่เรื่องที่ยากเพราะว่า การมีทุนจากสนามอัตลักษณ์ที่มากพอ จะทำให้มีเนื้อหาที่สามารถสื่อสารได้อย่างต่อเนื่องและมีความโดดเด่นลงสังคมออนไลน์ (Social Media) เมื่อมีนักท่องเที่ยวดูได้เห็น จะส่งผลให้เกิดการรับรู้ (Perception) เมื่อเกิดการรับรู้และมีความสนใจในเรื่องราวที่มากพอและโดดเด่นแล้ว จะเกิดพฤติกรรม (Behavior) ให้เลือกจะตัดสินใจท่องเที่ยวซื้อสินค้าและใช้บริการ หรือจะสื่อสารต่อในสังคมออนไลน์ได้ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวอาจกระทำการซื้อสินค้าและใช้บริการพร้อมๆ กับสื่อสารต่อในสังคมออนไลน์ได้ ในส่วนนี้ผู้วิจัยอาจสรุปเรียกได้ว่าเป็นสนามการตลาดและการสื่อสาร (Marketing and Communication Field) เพราะมีทั้งเทคนิควิธีทางการตลาดที่ใช้เพื่อซื้อสินค้าและบริการ และมีเทคนิควิธีเพื่อให้เกิดการสื่อสารด้วย

เมื่อทั้งสองสนาม ก็คือสนามอัตลักษณ์ (Identity Field) มีความสมดุล (Equilibrium) กับสนามการตลาดและการสื่อสาร (Marketing and Communication Field) อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้กลยุทธ์นี้ประสบความสำเร็จดังเช่นกรณีศึกษาของ บึงตะเครง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยรรยงวรกร และ พัสกร ที่ทำการศึกษา กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแปดอยเผ่าไทย ของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า การใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นเป็นพื้นฐานกลยุทธ์ในการสื่อสารการตลาดนั้นมีความสำคัญ (Thongyaem, Y., & Leevisitpattana, P, 6(4), : 55-68)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

หากมีการศึกษาวิจัยเพื่อประยุกต์ใช้ทางการตลาดในบริบทที่มีความใกล้เคียง ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงก่อนลงมือทำการตลาดคือ การหาสนามอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้ชัดเจน ก่อนที่จะดำเนินกระบวนการสื่อสารทางการตลาดและการสื่อสาร เพราะหากนำเสนอความเป็นพื้นที่โดยขาดอัตลักษณ์ที่ชัดเจน อาจจะทำให้ผู้บริโภคและผู้รับสารไม่เข้าใจ ความโดดเด่นของพื้นที่ได้และในมิติเชิงนโยบาย หน่วยงานรัฐและเอกชน ควรมีการส่งเสริม ความรู้ และธำรงรักษาภูมิปัญญา อันเป็นทุนวัฒนธรรมของพื้นที่เอาไว้อย่างต่อเนื่องและมากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ในขณะเดียวกัน ควรอนุรักษ์แบบเผยแพรให้ประชาชนและคนภายนอกได้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างคุณค่าของพื้นที่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การเข้าศึกษาถึงปัจจัยของสาเหตุการบอกต่อหรือ กระบวนการเชื่อมโยงปัจจัย ของสื่อจากสนามอัตลักษณ์สู่สนามการตลาดและการสื่อสารเป็นสิ่งที่น่าเป็นคำถามเพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- Aaker, D. A. (1996). Measuring brand equity across products and markets. **California management review**, 38(3). 102-120
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1967). Aspects sociologiques du pluralisme. **Archives de sociologie des religions**, 117-127.
- Bourdieu, P. (1977). The economics of linguistic exchanges. **Information (International Social Science Council)**, 16(6), 645-668.
- Bourdieu, P. (1977). **Outline of a Theory of Practice**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. (2006). **Multivariate data analysis**. Uppersaddle River.
- Phongvichai S. (2007). **Statistical Analysis**. Bangkok: Chulalongkorn Publisher.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. **Business Horizons**, 53 (1), 59-68.
- Office of prime minister. 2017. **12th National Economic and Social Development Plan (B.E.2560 - 2564)**. Office of the National Economic and Social Development Council.
- Schau, H. J., Muñiz Jr, A. M., & Arnould, E. J. (2009). How brand community practices create value. **Journal of marketing**, 73(5), 30-51.
- Thongyaem, Y., & Leevisitpattana, P. (2020). Online Marketing Communication Strategies by Using Local Identities to Create Doi Phao Thai Coffee Community Brand of Ban Rak Thai Noen Maprang District, Phitsanulok Province. **Journal of Legal Entity Management and Local Innovation**, 6(4), 55-68.
- Vanichpanya, K. (2003). **Statistic Analysis : Statistics for management and research**. Bangkok: Chulalongkorn Publisher.

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาล
ตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
Human Resource Development in Accordance With Buddhist
Integration of Sala Lamduan Subdistrict Municipality
Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province

พระกรินทร์ ฐิตธมโม (ลำเทียน)¹ รัฐพล เย็นใจมา² เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ³
Phrakarin Thitathammo (Lamthian), Ratthapol Yenjaima, Kiattisak Suklueang

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวนา 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้ระเบียบ วิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูป หรือ คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 54 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 63 คนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง หลักภาวนา 4 และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

Received: 2021-02-03 Revised: 2021-05-09 Accepted: 2021-06-14

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Master of Public Administration Program Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University, e-mail: karinmsxtoyota@gmail.com

^{2 3} ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Political Science Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University, e-mail: anuwat.kra@mcu.ac.th

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.500) หลักภาวนา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.450) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.524) 2. ผลความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวนา 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ดังนี้ หลักภาวนา 4 โดยภาพรวม กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวนฯ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=0.792^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน โดยภาพรวม กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=0.798^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว คือ พนักงานบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือต่อการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานในสายงานของตนเองบางครั้งมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนคนน้อย คนหนึ่งคนต้องทำงานในสายงานที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับตำแหน่งทำให้งานที่ออกมายังมีข้อบกพร่องอยู่การบริหารจัดการในตำแหน่งอาจไม่เอื้อเพื่อ ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เท่าที่ควรต้องคอยคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น บุคลากรขาดจิตสำนึก และไม่ตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทุ่มเทกำลังกาย ใจ และไม่อุทิศตนให้หน้าที่การทำงานอย่างเต็มที่บุคลากรขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์ ต่อสาธารณชน ส่วนแนวทางการแก้ไขการอบรมการให้ความรู้ความสามารถงานในแต่ละตำแหน่งครอบคลุมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งจัดสรรหาตำแหน่งที่ขาดมาเพื่อให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรเสนองาน หรือเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่มีบทบาท ควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรได้ตระหนักถึงหน้าที่ อุทิศตนเพื่อสังคมและประชาชนปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์; หลักภาวนา 4; เทศบาลตำบลศาลาลำดวน

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study human resource development in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality Mueangsakaeo District, Sakaeo Province, 2. To study the relationship between Bhavana 4, training and the principles of human resource development in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality,

Mueangsakaeo District, Sakaeo Province and 3. To study the problems, obstacles and suggestions for human resource development in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality, Mueangsakaeo District, Sakaeo Province Methodology was the mixed methods: the qualitative method, data were collected from 8 key informants with in-depth-interviewing and data were analyzed by descriptive content analysis by classifying the key informants with frequency and data were used to support the quantitative method that collected data from 54 samples by Taro Yamane's formula from the populations of 63 people who were the personnel of Sala Lamduan Sub-District Municipality. Mueang Sa Kaeo District Sa Kaeo Province and analyzed data with frequency, percentage, mean, standard deviation and analyzed the relationship between Bhavana 4 and the 3 aspects of human resource development in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality, Mueangsakaeo District, Sakaeo Province and analyzed the relationship between the variables to find out their relationship using Pearson's correlation coefficient method Findings were as follows: 1. level human resource development in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Subdistrict Municipality Mueangsakaeo District, Sakaeo Province by overall was at high level. ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.500) The principle of Bhavana 4, by overall, was at high level. ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.450) Human resource development in 3 aspects, by overall was also at high level. ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.524) 2. Results of the relationship between the Bhavana 4 and the principles of human resource development in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality, Mueangsakaeo District, Sakaeo Province were as follows: the principle of Bhavana 4 and the human resource development in accordance with the Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality, Mueangsakaeo District, Sakaeo Province by overall had positive relationship at rather relatively high level. ($R = .792^{**}$) From the hypothesis testing, it was found that the relationship was at the positive level with the statistical significance at the level of 0.11. The human resource development in 3 aspects in accordance with Buddhist integration of Salalamduan Subdistrict Municipality, Mueangsakaeo District, Sakaeo Province by overall had positive relationship at a high correlation level ($r = .798^{**}$). From the hypothesis testing, it was found that they had positive relationship with the statistical significance at the level of 0.11. 3.Problems, obstacles and suggestions for human resource development in accordance with the Buddhist integration of Salalamduan Sub-district Municipality Mueangsakaeo District, Sakaeo Province were that some personnel still lacked

knowledge and understanding on how to use tools to perform their duties. Working in their own lines was sometimes limited by a small number of personnel. One person had to work in a field that was not related to the position resulting in a flawed job. Placement management did not support the duties performance as it should be. Personnel had to wait for orders from the supervisor according to the hierarchy. Personnel lacked consciences and did not realize the duty assigned, did not exert physical and mental devotion to dedicate themselves to working responsibility. Personnel lacked morality and ethics in performing duties that were beneficial to the public. Guidelines for solving the problems: There should be training and providing knowledge and competence in each related department, filling in the vacant positions in order to perform duties more efficiently, allowing personnel to work with their talents, supervisors should provide opportunities for personnel to have the roles. There should be conscience activation to activate the awareness for personnel to realize their duties and dedicate to society and people. Personnel should be trained to have morality and ethics in performing duties with dedication.

Keywords : Human Resource Development; Bhavana 4; Sala Lamduan Subdistrict Municipality

บทนำ (Introduction)

เทศบาลตำบลศาลาลำดวน แต่เดิมเป็นสุขาภิบาลศาลาลำดวน ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจาก สุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 116 ตอนที่ 9ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 มีผลให้สุขาภิบาลทั่วประเทศ เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลศาลาลำดวน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 และเทศบาลตำบลศาลาลำดวน ได้ปรับขนาดเทศบาลขนาดเล็กเป็นเทศบาลขนาดกลาง ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2554 (ข้อมูลจากเทศบาลตำบลศาลาลำดวน, 2563) ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (ราชกิจจานุเบกษา 116, 2542) ซึ่งหมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด

อำเภอนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น และแผนชุมชน ดังนั้น เทศบาลตำบลศาลาลำดวน จึงได้จัดทำ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ของโลกยุคปัจจุบันที่ทุกสิ่งทุกอย่างถูกผลักดัน และขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในส่วนของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี ซึ่งผลจากพลวัตของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เราไม่สามารถจะทำนายหรือคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ การบริหารงานขององค์กรก็เช่นกัน ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยและตัวแปรที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง คือความพยายามแก้ปัญหาของระบบราชการแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงในด้านประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานของเทศบาลมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในองค์กรผู้บริหารและปฏิบัติงานควมียึดหลักภาวะ 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน ในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปแบบอย่างเป็นระบบระเบียบ มีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หลักภาวะ 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการนำหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวะ 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาอบรม ภาย ศีล จิต ปัญญา โดยยึดหลักภาวะ 4 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนัก ถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสาธารณะ สำนึกรับผิดชอบ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คำนึงค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ บุคลากรในองค์กรเทศบาลและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการ ดำเนินงาน

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวะ 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผลที่ได้จากการวิจัยที่ได้สามารถนำไปพัฒนาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และส่วนงานข้าราชการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวา 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. สมมติฐานที่ 1 หลักภาวา 4 มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
2. สมมติฐานที่ 2 หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยใช้ระเบียบ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 8 รูป หรือ คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 54 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 63 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวา 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีสำนักปลัดเทศบาล จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9

2. ข้อมูลระดับความคิดเห็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ดังนี้

1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ หลักภาวนา 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.450) 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ได้แก่หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$ S.D. = 0.524) 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$ S.D. = 0.500)

3. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างหลักภาวนา 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ดังนี้

1) หลักภาวนา 4 โดยภาพรวม กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.792^{**}$) 2) หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน โดยภาพรวม กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.798^{**}$)

4. สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ดังนี้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วคือ พนักงานบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือต่อการปฏิบัติงานการปฏิบัติงานในสายงานของตนเองบางครั้งมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนคนน้อย คนหนึ่งคนต้องทำงานในสายงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งทำให้งานที่ออกมายังมีข้อบกพร่องอยู่การบริหารจัดการในตำแหน่งอาจไม่เอื้อเพื่อ ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เท่าที่ควรต้องคอยคำสั่ง

จากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นบุคลากรขาดจิตสำนึก และไม่ตระหนักถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่ทุ่มเทกำลังกาย ใจ และไม่อุทิศตนให้หน้าที่การงานอย่างเต็มที่กำลังบุคลากรขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นประโยชน์ ต่อสาธารณชน ส่วนแนวทางการแก้ไขการอบรมการ ให้ความรู้ความสามารถงานในแต่ละตำแหน่งครอบคลุมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งจัดสรรหา ตำแหน่งที่ขาดมาเพื่อให้การทำงานในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรเสนองาน หรือเปิดโอกาส ให้บุคลากรได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่มีบทบาท ควร ปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรได้ตระหนักถึงหน้าที่ อุทิศตนเพื่อสังคมและประชาชนปลุกจิตสำนึกให้ บุคลากรมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

5. สรุปผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ดังนี้

หลักภาวนา 4 ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) กายภาวนา (การพัฒนากาย) เป็นผู้มีการฝึกอบรมร่างกายให้แข็งแรง สุขภาพดี ส่งถึง สุขภาพจิตดี เป็นกายภาวนา ถือเป็นพุทธบูรณาการการพัฒนาความสัมพันธ์ในทางที่ดี ระหว่าง หู ตา จมูก ลิ้น กาย กับสิ่งแวดล้อม มีร่างกายให้แข็งแรง ไร้โรค มีสุขภาพดี และการพัฒนาความสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เริ่มแต่ปัจจัย 4

2) สิลภาวนา (การพัฒนาศีล) การพัฒนาให้มีศีล 5 พัฒนาขึ้นคือการรักษาให้ได้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ ถือเป็นข้อกฎหมายของสังคม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ นำารักเคารพศรัทธามีความ ประพฤติเรียบร้อยดีงามในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีระเบียบวินัย มีกติกาทางสังคมร่วมกัน ในการ ทำงานต้องไม่เอารัดเอาเปรียบกันรู้จักเวลา รู้จักหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเพื่อฝึกให้ตนเองมีวินัยรู้จัก รักษากฎตามข้อบังคับต่าง ๆ

3) จิตตภาวนา (การพัฒนาจิต) การรักษากจิตใจให้มีความรักความเมตตาต่อผู้อื่นเสมอ เป็นผู้ที่มีจิตใจดีงาม คิดดี มองโลกในแง่ดี บูรณาการเข้ากับการทำงาน ทำให้งานออกมาดีจิตใจที่ พร้อมและเหมาะที่จะใช้งานโดยเฉพาะงานทางปัญญา คือการคิดพิจารณาให้เห็นความจริงแจ่มแจ้ง ชัดเจน อาศัยหลักธรรมต่าง ๆ ให้เป็นจิตที่มีสุขภาพดี มีความสุขสดชื่น ร่าเริงเบิกบาน ปลอดโปร่ง สงบ ผ่องใสควรมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีจิตที่มีคุณภาพ

4) ปัญญาภาวนา (การพัฒนาปัญญา) การพัฒนาปัญญาและศึกษาเรียนงานอยู่ ตลอดเวลา เพื่อให้งานที่ทำงานนั้นออกมาดี มีประสิทธิภาพศึกษาเล่าเรียน การสดับรับฟังมาและการลงมือปฏิบัติตามทฤษฎีที่ศึกษามาแล้วนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและคนอื่น พัฒนาความรู้ ความเข้าใจของตนเองให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง และใช้ความรู้แก้ปัญหา ทำให้เกิดสุขคิดวินิจฉัยใช้ ปัญญาโดยบริสุทธิ์ใจรู้เข้าใจโลกและชีวิตตามเป็นจริง รู้จักแก้ไขปัญหาและทำการให้สำเร็จตาม แนวทางที่ถูกต้อง

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1) การฝึกอบรม การส่งเสริมและพัฒนาทักษะส่งไปอบรม ฝึกทักษะอื่น ๆ กระบวนการต่าง ๆ และทัศนคติที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ การถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติในทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน

2) การศึกษา การส่งเสริมการศึกษาที่ถูกทิศทาง ตลอดจนวางแผนการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้องค์กรนั้นมีต้นทุน และการศึกษาทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีศักยภาพในการร่วมกันสร้างองค์การให้ก้าวไกล

3) การพัฒนา จะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้คู่คุณธรรม และการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ ไม่ว่าจะเป็นตลาดร้านค้า ไฟฟ้า ฯลฯ แก่ประชาชนในพื้นที่เขตที่รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิผลขององค์กรจะต้องกระทำตั้งแต่แรกที่บุคลากรเข้ามาทำงาน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ทั่วไปในการปฏิบัติงาน การทำงานจะต้องมีความรู้คู่คุณธรรม แบบสากล บูรณาการให้เหมาะสมกับงาน สามารถทำงานในสายงานแทนกันได้ พัฒนาตนเองพัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมให้พนักงานเข้าศึกษาอย่างน้อยต้องปริญญาตรีจึงจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พนักงานเทศบาลทุกคนหากพนักงานทุกคนทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพย่อมทำให้เทศบาลมีประสิทธิภาพตามไปด้วย จะต้องมีการฝึกอบรมพนักงาน(Training) จะช่วยให้พนักงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนจัดหลักสูตร อบรมพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้าของพนักงานแต่ละคน

2) ด้านความรู้และทักษะของงานแต่ละตำแหน่ง การปฏิบัติงานโดยบุคลากร ได้มีการวางแผนในการปฏิบัติการให้เหมาะสมกับงานงานในแต่ละด้านจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะที่แตกต่างกัน จะนำบุคลากรที่ไม่มีความรู้ความสามารถมาไว้ในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสมกับสายงาน ความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับสายงาน ตลอดจนความเชี่ยวชาญ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านความรู้และทักษะของงานแต่ละตำแหน่งจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดวิธีการทำงาน เพื่อแสวงหารูปแบบใหม่ๆ และนำระบบมาตรฐานในระดับต่าง ๆ การปฏิบัติราชการจะต้องมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานของตำแหน่งหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายโดยเฉพาะ เช่น งานฝึกอบรมงานเอกสาร งานด้านช่างต่าง ๆ เป็นต้น

3) ด้านการบริหาร การบริหารทั้งงานในตำแหน่งผู้บริหาร และบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคล ได้พยายามวางแผนให้เหมาะสมกับงานเสมอ และอบรมบูรณาการกันได้ มีกิจกรรมเสริมทักษะอื่น ๆ สมาชิกสภาเทศบาล ได้มีการบริหารวางแผนบุคลากรให้เหมาะสมกับงานเสมอ การบริหารจัดการในด้านความสามารถของบุคลากรของเทศบาลเป็นเรื่องที่มองข้ามไม่ได้เพราะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนของเทศบาล การบริหารต้องยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องชอบทำไม่เอาประโยชน์ส่วนตนมาทำให้ประโยชน์ส่วนรวมของ

องค์กรต้องเสียหายนี้งถึงประโยชน์ของทางราชการ และประชาชน พร้อมทั้งจะรับผิดชอบเมื่อทำงานผิดพลาด และยินดีที่จะแก้ไขให้ถูกต้อง

4) ด้านคุณสมบัติส่วนตัว คุณสมบัติส่วนตัวที่ดีต้องมีศีล มีคุณธรรม ผู้บริหารและบุคลากรปกครองตามกฎหมาย ปกครองโดยธรรม ยิ่งจะเป็นการเสริมพัฒนาให้งานองค์กรปกครองเจริญดี มีคุณธรรมด้วยการพัฒนาบุคลากรพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการทำงานเพื่อสอดคล้องและเท่าทันโลกพนักงานต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยเราจะต้องยึดหลักการที่สำคัญ คุณสมบัติส่วนตัวจะต้องมีการเรียนรู้ตลอด มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน การสื่อสารกิริยาท่าทาง และจะต้องมีสุขภาพอนามัย เพื่อการบริการที่ดีให้กับประชาชน เป็นต้น

5) ด้านศีลธรรมคุณธรรม ข้าราชการที่สอบบรรจุเข้ามารวมถึงบุคลากรทุกส่วนงาน ทุกคนมีความรู้ความสามารถกันทั้งนั้น แต่ที่ประเสริฐ คือ มีคุณธรรม จริยธรรมการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพุทธบูรณาการหลักธรรมที่ดีเพื่อสังคมไทยปัจจุบัน ขับเคลื่อนประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองโดยธรรมปลูกฝังให้บุคลากรในองค์กรมีศีลธรรมคุณธรรมได้ จะทำให้เกิดความสงบสุขในสังคมการปลูกฝังและพัฒนาคนในสี่ด้านคือ การพัฒนากาย, การพัฒนาศีล, การพัฒนาจิต, พัฒนาปัญญาการพัฒนาศีลธรรมคุณธรรมเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างให้พนักงานมีทัศนคติ ในการทำงานที่ดีต่อประชาชนจะมีมนุษยสัมพันธ์การทำงานที่ดีมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ผู้เข้ามาติดต่อราชการประทับใจและเชื่อใจ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” โดยรวม สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีอยู่ในทุกด้านตามแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเทศบาลซึ่ง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอวาท สุธาวา (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของเครือบีโปร บริษัท อเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนลแอสซัวร์นส์ จำกัด (เอไอเอ)” ผลการวิจัยพบว่า 1) พนักงานมีความคิดเห็นต่อกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของเครือบีโปร บริษัท อเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนลแอสซัวร์นส์ จำกัด (เอไอเอ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านการประเมินความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการประเมินผลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พระมหาปัญญา กิตติเมโธ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขาของกรรมสารวัตรทหารเรือ” ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของกรรมสารวัตรทหารเรือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ในด้านศีล (การฝึกอบรมพัฒนา ด้านพฤติกรรม) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ในด้านปัญญาตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเอกราช กิตติธโร (สมเฝ้า) (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของ บุคลากรที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วน ตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ด้านการพัฒนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ด้านการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครนันท์ เจริญกิจจารัตน์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก กาวนา 4 ของกองพันทหารช่างที่ 4 จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า ข้าราชการของกองพันทหารช่างที่ 4 จังหวัดนครสวรรค์ มีความคิดเห็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักกาวนา 4 ของกองพันทหาร ช่างที่ 4 จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักกาวนา 4 และหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

1) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักกาวนา 4 กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

หลักกาวนา 4 โดยภาพรวม กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=.792^{**}$) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า หลักกาวนา 4 มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งหมายความว่า เทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักกาวนา 4 คือ กายกาวนา หรือการพัฒนากาย สีลกาวนา หรือการพัฒนาศีล จิตกาวนา หรือการพัฒนาจิต ปัญญา กาวนา หรือพัฒนาปัญญา มาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จึงส่งผลให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว อยู่ในค่อนข้างสูงทุกด้าน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปัญญา กิตติเมโธ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขาของกรรมสารวัตรทหารเรือ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ที่จำแนกตาม อายุ ระดับ การศึกษา อายุราชการ และตำแหน่งพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลทำให้บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศบุคลากรมีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดสุทธศักดิ์ วิริยธโร (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก เบญจศีลและเบญจธรรม” ผลการวิจัยพบว่าในทางพระพุทธศาสนา ผู้ฝึกตนตามหลักศีลธรรม พระพุทธเจ้าทรงฝึกพระองค์เองได้อย่างประเสริฐแล้วทรงฝึกผู้อื่น ตามบุคคลผู้ฝึก ตนจะสามารถพัฒนาตนให้เป็นผู้มีคุณธรรมและศีลธรรมในการดำเนินชีวิต โดยนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระบุญจันทร์ จันทสโร (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวตามหลักไตรสิกขา” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนากาย พัฒนาศีล พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญา สำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลได้รับการพัฒนาความสามารถ ความมีจริยธรรม จริยทัศน์ และมีศีลธรรมในการดำเนินชีวิต เมื่อทั้ง 2 อย่างนี้มั่นคงอยู่ในตัวเองแล้วสามารถยืนยันได้ว่า เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างถูกต้องและมีความยั่งยืนนอกจากนั้นยังมีหลักธรรมที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรด้วยวิธีปรัโตโฆษะ และโยนิโสมนสิการ หรือวิธีการแห่งปัญญาเพื่อให้เกิดแนวทางในการอบรมพฤติกรรมด้วยศีล อบรมจิตด้วยสมาธิ อบรมปัญญา ด้วยกระบวนการทางปัญญา ซึ่งจะก่อให้เกิดความหยั่งรู้ถึงความจริงของโลกและชีวิตอย่างแท้จริง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน โดยภาพรวม กับยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R=0.798^{**}$) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3 ด้าน คือ ด้านการอบรม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนา มาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จึงส่งผลให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว อยู่ในค่อนข้างสูงทุกด้าน จึงยอมรับสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเอกราช กิตติธโร (สมเภา) (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วน ตำบลใน

อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัด ศรีสะเกษโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านการฝึกอบรม ด้านการพัฒนา ด้านการศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การ บริหารส่วน ตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความ คิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรี สะเกษ ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มี อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ มีเดช (2553) ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับ “ความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาและการฝึกอบรมในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำแนกตามรูปแบบการประกอบธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวนบุคลากรในองค์การ และระยะเวลาที่ดำเนินกิจการพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของพนักงานระดับปฏิบัติการ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา แต่ได้รับการพัฒนาทางด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติพนักงานระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่มีความต้องการศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน โดยต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโททางด้านภาษาต่างประเทศ และความต้องการพัฒนาทางด้านฝึกอบรม พนักงานส่วนใหญ่มีความต้องการฝึกอบรมค่อนข้างมาก โดยต้องการฝึกอบรมในเรื่องทักษะด้านบุคคลมากที่สุด และผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องที่ต้องการฝึกอบรมจำแนกตาม เพศ อายุระยะเวลาการปฏิบัติงาน และรายได้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประเภทอุตสาหกรรมท่องเที่ยวพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. เทศบาลควรมีการพัฒนาด้านทักษะและตำแหน่งงานในงานปฏิบัติงาน แต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ มาปฏิบัติหน้าที่ตรงกับตำแหน่งงาน และให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เทศบาลควรมีนโยบายและการวางแผนในการมอบหมายงานการใช้บุคลากรให้ตรงกับงาน การปฏิบัติงานในสายงานของพนักงานบางครั้งมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนพนักงานน้อย บุคลากร

หนึ่งท่านต้องทำงานในสายงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งทำให้การปฏิบัติงานยังไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควร

3. เทศบาลควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งของบุคลากรให้ชัดเจนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของบุคลากร และเร่งสรรหาบุคลากรในตำแหน่งที่ขาดมาเพื่อให้การปฏิบัติงาน ในหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำผลวิจัยไปใช้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ควรจัดโครงการพัฒนาด้านทักษะและตำแหน่งงานโดยรวมเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และทักษะในตำแหน่งงานอื่น ที่นอกเหนือจากตำแหน่งงานของตน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับตำแหน่งอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในตำแหน่งงานให้ชัดเจน และให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถเพื่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงาน

2. ควรวางแผนทรัพยากรบุคคล เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานให้สูงขึ้น และใช้ความรู้ความสามารถของบุคลากรให้ตรงกับงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควร

3. ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษาทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งของบุคลากรให้ชัดเจนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของบุคลากร เพื่อไม่ให้ก้าวร้าวหน้าที่ของบุคลากรท่านอื่น และเร่งสรรหาบุคลากรในตำแหน่งที่ขาดมาเพื่อให้องค์กร มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการต่อประชาชนของเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

4. ควรศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง (References)

- ข้อมูลจากเทศบาลตำบลศาลาลำดวน อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว, (27 กุมภาพันธ์ 2563). (อวดสำเนา).
- พระครูปลัดสุทธศักดิ์ วิริยโร. (2555). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบุญจันทร์ จนทสาโร. (2551). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวตามหลักไตรสิกขา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาปัญจะ กิตติเมโธ. (2554). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของกรมสารวัตรทหารเรือ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาปัญจะ กิตติเมโธ. (2554). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของกรมสารวัตรทหารเรือ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเอกราช กิตติโร (สมเฝ้า). (2556). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเอกราช กิตติโร (สมเฝ้า). (2556). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ มีเดช. (2553). “ความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **วารสารวิทยาการ**. 17(3), 12-13
- อัครนันท์ เจริญกิจจารัตน์. (2554). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักกาวนา 4 ของกองพันทหารช่าง ที่ 4 จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โอวาท สุธาวา. (2555). “กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของเครือบีโพร บริษัท อเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนลแอสซัวร์นส์ จำกัด (เอไอเอ)”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



ปัจจัยเหตุที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและคุณภาพการตรวจสอบ
ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย: การทบทวนวรรณกรรม
เพื่อสร้างกรอบแนวคิด

Factors Affecting Motivation and Audit Quality of the Certified Public
Accountant of Thailand: A Literature Survey for a Conceptual
Framework

พิธาน แสนภักดี¹ ณัฐพันธ์ เผ่าพันธุ์² วิจิต อุ๋อัน³

Pitan Sanpakdee, Natsapun Paopan, Vichit U-on

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ผ่านมา เพื่ออธิบายถึงความหมายและความเป็นมา องค์ประกอบและความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าตัวแปรที่ได้รับความนิยมใช้ศึกษาแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตประกอบด้วย สมรรถนะผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และคุณภาพการตรวจสอบ

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจผู้สอบบัญชี; สมรรถนะผู้สอบบัญชี; คุณภาพการตรวจสอบ

Abstract

This article aims for presents the literature review of Certified Public Accountant motivation study to explain meanings, variables and relationship related to Certified Public Accountant motivation. The conclusion from review show

Received: 2021-01-21 **Revised:** 2021-03-15 **Accepted:** 2021-03-15

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Students of Doctor of Business Administration, Graduate College of Management, Sripatum
University, e-mail: pitan1990@gmail.com

^{2 3} อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม Lecturer of Doctor of Business Administration, Graduate College of
Management, Sripatum University

that variables use in various studies is Certified Public Accountant competency, audit fee, Certified Public Accountant rotation and audit quality.

Keywords: Auditor Motivation; Auditor Competency; Audit quality

บทนำ (Introduction)

วิชาชีพตรวจสอบบัญชีต้องเผชิญกับวิกฤตความไม่ไว้วางใจระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีภายนอกเกี่ยวกับความถูกต้องความเป็นธรรมและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ในช่วงต้นศตวรรษที่ 21 เรื่องอื้อฉาวทางบัญชีที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของคุณภาพของรายงานทางการเงิน เรื่องอื้อฉาวเหล่านี้บางส่วนรวมถึงเรื่องอื้อฉาวขององค์กรในสหรัฐฯ (Enron, WorldCom และ Tyco) ในสหราชอาณาจักร (Bank of Credit and Commerce International and Barings Bank) ในอิตาลี (Parmalat) และออสเตรเลีย (HIH) หรือเหตุการณ์กรณีของบริษัท โตชิบา ผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้ารายใหญ่ของญี่ปุ่น ที่ในปี 2015 ถูกเปิดโปงว่าตกแต่งบัญชีอยู่นานถึง 7 ปี ทำให้บริษัทมีผลกำไรเกินจริง (Billman, 2017) ซึ่งก่อให้เกิดความล้มเหลวในการรับรองการเงินที่ให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้นสิ่งนี้จึงอธิบายถึงความสนใจที่เพิ่มขึ้นในวิชาชีพการตรวจสอบในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา

ดูเหมือนชัดเจนว่าแนวคิดเรื่องคุณภาพของการตรวจสอบมีความสำคัญมากขึ้นเนื่องจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นในการรับประกันความถูกต้องและความจริงของข้อมูลที่มีอยู่ในรายงานทางการเงินทำให้มั่นใจในคุณภาพของข้อมูลทางเศรษฐกิจโดยการโอนความไว้วางใจไปยังตลาดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ตัดสินใจและ พึงพาการบันทึกบัญชี (Rija, M, 2018) ที่นี้ควรสังเกตว่าเนื่องจากผลกระทบที่สำคัญต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินคุณภาพของการตรวจสอบจึงเป็นที่สนใจท่ามกลางประเด็นการตรวจสอบอื่น ๆ คุณภาพการตรวจสอบถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน (Almasani et al, 2019) ดังนั้นความสำคัญของความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินคือการตอบสนองความต้องการของผู้รับผลประโยชน์และผู้ใช้และเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในตลาดการเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวม (Jana & Schmidt, 2017) นอกจากนี้การรวมปัจจัยการตรวจสอบจะแสดงถึงคุณภาพการรายงานทางการเงินที่ครอบคลุมได้ดีกว่า ดังนั้นการดำเนินการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดจึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เป็นการทบทวนวรรณกรรมเพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

บทความนี้เป็นการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดคุณลักษณะ ระบุปัจจัย แนวคิดทฤษฎี เพื่อกล่าวอ้างถึงงานวิจัยในอนาคตของผู้เขียนบทความนี้ประกอบด้วยการทบทวนวรรณกรรมของแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี สมรรถนะผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี และคุณภาพการตรวจสอบ โดยเป็นวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยแบบ Documentary Research โดยใช้บทความทั้งสิ้น 530 บทความ และสามารถนำมาใช้ได้จริง 198 บทความ โดยมีแหล่งที่มาของบทความจากฐานข้อมูล EBSCO Emerald ProQuest และฐานข้อมูลทางวิชาการต่าง ๆ ทาง Internet จากนักวิชาการทั่วโลก แล้วนำข้อมูลเหล่านั้น มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสามารถจำแนกรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรมของตัวแปรทางด้าน ความหมายและองค์ประกอบของตัวแปร

1.1. ตัวแปรแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี หมายถึง ระดับที่ผู้สอบบัญชีมีแรงผลักดันในการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพภายในบุคคลที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (Mills, 1993) จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาค้นคว้าประกอบแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีจากทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ของ McClelland แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการการมีอำนาจ และความต้องการสัมพันธภาพที่ดี (Priyono dan Marnis, 2008) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1.1 ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อความสำเร็จ มีความสมบูรณ์แบบและได้มาตรฐานดีเยี่ยม คือ บุคคลที่ต้องการความสำเร็จสูง จะมีลักษณะชอบการแข่งขัน ชอบงานที่ท้าทาย มีเป้าหมายชัดเจนในการทำงาน โดยเป้าหมายที่ตั้งมีความเป็นไปได้สูงที่จะบรรลุผลและพยายามดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและต้องการได้รับข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งเป็นผลจากการทำงานไม่ว่าจะเป็นคำติชมเพื่อประเมินผลงานของตนเอง มีความชำนาญในการวางแผน มีความรับผิดชอบสูง กล้าที่จะเผชิญกับความล้มเหลว และปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป (Robbins and Judge, 2014)

1.1.2 ความต้องการการมีอำนาจ (Need for Power) หมายถึงความต้องการอำนาจเพื่อที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูงจะแสวงหาวิถีทางเพื่อให้ตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง ต้องการความ เป็นผู้นำ ต้องการงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่น (Robbins and Judge, 2014)

1.1.3 ความต้องการสัมพันธภาพที่ดี (Need for Affiliation) หมายถึงความต้องการได้รับหรือมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูงจะชอบสถานการณ์การร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขัน โดยจะพยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในตนเองและมีแนวโน้มที่จะยอมตามความปรารถนาหรือบรรทัดฐานของผู้อื่น รวมทั้งคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นสำคัญ (Robbins and Judge, 2014)

1.2. ตัวแปรสมรรถนะผู้สอบบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้สอบบัญชี หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ทัศนคติและจริยธรรมในการทำงาน ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาความเชี่ยวชาญทักษะและประสบการณ์ในการทำงาน (Arens et al., 2012) จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษารองคูประกอบสมรรถนะผู้สอบบัญชี แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะ ความรู้ การศึกษา ประสบการณ์และทัศนคติ (Shintya et al., 2016) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.2.1 ทักษะ(skill) หมายถึง ความชำนาญหรือสามารถในการทำงานที่ได้จากการเรียนรู้หรือการฝึกฝนวิชาการ วิชาชีพ ที่เป็นหลักสูตร หรือหลักสูตรระยะสั้นเพื่อใช้ในการเรียนต่อหรือใช้ในการประกอบอาชีพ (Boynton et al., 2006)

1.2.2 ความรู้(Knowledge) หมายถึง มวลของประสบการณ์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน มีการนำประสบการณ์ วิจารณญาณ ความคิด ค่านิยม และปัญญาของมนุษย์ มาวิเคราะห์เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงาน การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา (Alim, 2017)

1.2.3 การศึกษา(Education) หมายถึง การเล่าเรียน ฝึกฝน อบรม ที่ทำให้บุคคลพัฒนาความสามารถ (Boynton et al., 2006)

1.2.4 ประสบการณ์(experience) หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมาประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ 1) ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ที่เราได้ปะทะหรือสัมผัสด้วยตัวเองได้พบเอง กระทำเอง ได้ยินได้ฟังเอง 2) ประสบการณ์รอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประสบการณ์ทางอ้อม เป็นประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดหรือรับรู้มาอีกทอดหนึ่ง (Cheng et al., 2002)

1.2.5 ทัศนคติ(attitude) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนการที่จะรู้ถึงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก (Cheng et al., 2002)

1.3. ตัวแปรค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี หมายถึง ค่าธรรมเนียมที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีสำหรับบริการตรวจสอบบัญชีและจะถูกกำหนดก่อนเริ่มกระบวนการตรวจสอบ (DeAngelo, 1981) จากการทบทวนวรรณกรรมพบ การศึกษาองค์ประกอบค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความ ซับซ้อนของการตรวจสอบ ความเสี่ยงด้านการตรวจสอบ ขนาดของบริษัทลูกค้า (Alim, 2017) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.3.1 ความซับซ้อนของการตรวจสอบ(audit complexity) หมายถึง ระดับความ ซับซ้อนทางธุรกิจของผู้เข้ารับการตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ ความ ซับซ้อนสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติและความหลากหลายของธุรกิจที่ได้พบเจอ คุณภาพของการ ควบคุมภายใน การดำเนินงานของกิจการที่เป็นปกติและสิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งผิดปกติ (DeAngelo, 1981)

1.3.2 ความเสี่ยงด้านการตรวจสอบ(Audit Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่ผู้สอบ บัญชีจะได้รับและผู้สอบบัญชีอาจจะมีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดความเสี่ยงซึ่งหมายถึง ค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้น (Alim, 2017)

1.3.3 ขนาดของบริษัทลูกค้า(Client Company Size) หมายถึง จำนวนข้อมูล รายการธุรกรรมที่เกิดขึ้น (Alim, 2017)

1.4. ตัวแปรการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี หมายถึง การ เปลี่ยนแปลงในนักบัญชีสาธารณะที่ทำโดยบริษัทลูกค้าเพื่อป้องกันความคุ้นเคยหรือความสัมพันธ์อัน ยาวนานเพื่อให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือที่ดีของผู้ตรวจสอบภายนอกควรมี (Hoyle, 1978) จากการ ทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาองค์ประกอบการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นอิสระ ต้นทุนผู้สอบบัญชี Wlwi I., 2014) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.4.1 ความเป็นอิสระ(Independence) หมายถึง การ ที่ผู้สอบบัญชีสามารถวาง แผนการตรวจสอบและใช้วิธีการตรวจสอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เพียงพอตลอดจนแสดง ความเห็นในรายงานการสอบบัญชี โดยไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลใด ๆ ความเป็นอิสระนี้จะต้องเป็นที่ ประจักษ์ต่อบุคคลทั่วไปด้วยว่า ผู้สอบบัญชีไม่มีส่วนได้เสียในกิจการที่ตนสอบบัญชี เพื่อให้ผลงาน ของผู้สอบบัญชี เป็นที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร เจ้าหนี้ นักลงทุน และผู้อื่นที่ ใช้งบการเงิน

1.4.2 ต้นทุนผู้สอบบัญชี(Audit cost) หมายถึง รายจ่ายที่ผู้สอบบัญชีต้อง รับผิดชอบในการตรวจสอบบัญชี

1.5. ตัวแปรคุณภาพการตรวจสอบ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการตรวจสอบ หมายถึง ความน่าจะเป็นร่วมที่ผู้ตรวจสอบพบและรายงานข้อผิดพลาดที่มีอยู่ในตรวจสอบงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีทั่วไปในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือ (DeAngelo, 1981) จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการตรวจสอบ แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การทำความเข้าใจระบบการควบคุมภายในของลูกค้า การสื่อสารกับลูกค้า ความเชี่ยวชาญ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และจริยธรรมทางด้านวิชาชีพ (Schroeder et al, 1986) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.2.1 การทำความเข้าใจระบบการควบคุมภายในของลูกค้า (Understanding the client's system of internal control) หมายถึง การศึกษากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ โครงการองค์กร ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1.2.2 การสื่อสารกับลูกค้า (Communication with clients) หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนความหมายหรือสร้างความหมายร่วมกันของบุคคล โดยอาศัยสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เข้าใจกันทั่วไปเป็นสื่อกลาง บุคคลสร้างความหมายร่วมกันเพื่อแสดงความรู้สึก ความคิด ข้อเท็จจริง และทัศนคติ (Jackson and Roebuck, 2008)

1.2.3 ความเชี่ยวชาญ (Expertise) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นในสาขาใดสาขาหนึ่ง หรือ มีทักษะในระดับสูงทางด้านสาขาใดสาขาหนึ่ง (Jackson and Roebuck, 2008)

1.2.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interaction between personal) หมายถึง กระบวนการสื่อสารซึ่งบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง สามารถแสดงและรับรู้ปฏิกิริยาตอบกลับระหว่างกันได้อย่างชัดเจนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอิทธิพลให้เกิดขึ้นระหว่างกันทั้ง 2 ฝ่ายและเพื่อควบคุมความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกัน (Wiwi I, 2014)

1.2.5 จริยธรรมทางด้านวิชาชีพ (ethics professionalism) หมายถึง แนวทางและข้อที่พึงประพฤติปฏิบัติรวมไปถึงข้อห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อมิให้วิชาชีพนั้น ๆ ต้องเสื่อมเสีย โดยการทำงานใดที่จะถือว่าเป็นวิชาชีพได้นั้น (Rina Yulastuty Asmara, 2016)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี กับแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมรรถนะผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี กับแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี โดยพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในการศึกษาของ Wiwi I (2014) โดยทำการศึกษา ผลกระทบของการ

หมุนเวียนผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี และสมรรถนะผู้สอบบัญชี กับแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีและผลกระทบต่อคุณภาพการตรวจสอบ การศึกษาในบริษัท ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ธนาคารอินโดนีเซีย จากการทดสอบ พบว่าการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี และสมรรถนะผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีในทิศทางเชิงบวก ด้วยระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ซึ่งหมายความว่า การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี และสมรรถนะผู้สอบบัญชี เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีได้

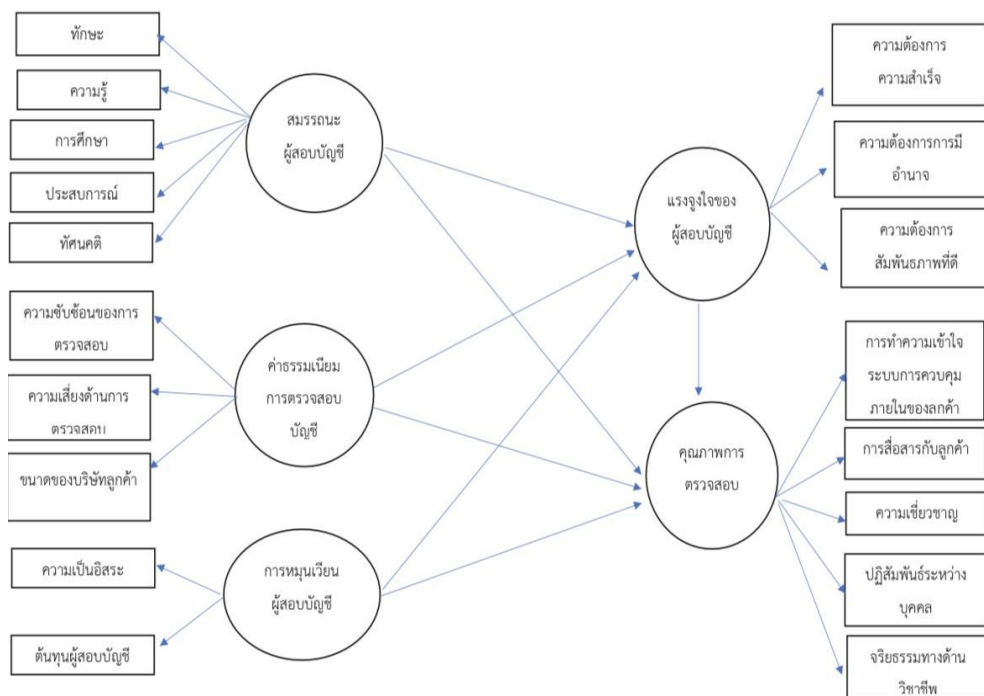
2.2 จากการทบทวนวรรณกรรมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมรรถนะผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี กับแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี โดยพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในการศึกษาของ Phan Thanh Hai et al.,(2019) โดยทำการศึกษาลักษณะของการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี และสมรรถนะผู้สอบบัญชีต่อแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีและคุณภาพการตรวจสอบ : หลักฐานในตลาดหลักทรัพย์ประเทศเวียดนาม จากการทดสอบ พบว่าการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี และสมรรถนะผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลต่อคุณภาพการตรวจสอบโดยการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการตรวจสอบมากที่สุด และค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชีเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการตรวจสอบน้อยที่สุด

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีกับคุณภาพการตรวจสอบ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีกับคุณภาพการตรวจสอบโดยพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในการศึกษาของ Rina Yuliasuty Asmara (2016) โดยทำการศึกษาลักษณะของสมรรถนะผู้สอบบัญชีและแรงจูงใจผู้สอบบัญชีต่อคุณภาพการตรวจสอบ:ผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต ในจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย จากการทดสอบ พบว่าแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพการตรวจสอบบัญชีเป็นไปในทิศทางบวกซึ่งแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลต่อคุณภาพการตรวจสอบ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสามารถสร้างกรอบแนวคิดโดยมีตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 18 ตัวแปร เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป ดังแสดงได้ดังรูปที่



บทสรุป (Conclusion)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจึงสามารถพบได้ว่าแรงจูงใจของผู้สอบบัญชี ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่พบล้วนเป็นปัจจัยที่ได้ผ่านการศึกษามากจากบริบทต่างประเทศมาแล้วทั้งสิ้น โดยประกอบด้วยปัจจัยหลักด้วยกัน คือ สมรรถนะผู้สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี และคุณภาพการตรวจสอบ รวมถึงความสัมพันธ์ที่สะท้อนจากการศึกษาเชิงประจักษ์ที่บ่งชี้คุณภาพของงบการเงินที่ดียิ่งขึ้นจากการนำไปปฏิบัติ จึงควรพิจารณาถึงการนำแรงจูงใจของผู้สอบบัญชีไปปรับใช้ให้เกิดผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง (References)

- Almasani et al. (2019). The Mediation Effect of Audit Quality on the Relationship between Auditor-Client Contracting Features and the reliability of Financial Reports in Yemen. *International Journal of Business Society*. 3 (10), 58-69
- Arens, Alvin A., Elder, Randal J. and Beasley, Mark S. (2012). Auditing and Assurance Service An Integrated Approach. **Pearson Education**, Inc, New Jersey

- Billman, A. (2017). **Pengaruh Kepuasan Kerja dan Motivasi Terhadap Disiplin Kerja Karyawan Di PT POS Indonesia Jakarta Pusat**. Universitas Mercu Buana
- Boynton, William C, and Walter G. Kell. (2006). **Modern Auditing**. Sixth Edition.
- Hoyle, J. (1978). Mandatory KAP rotation: The arguments and an alternative. **Journal of Accountancy**. 14(5), 15.
- Jackson, A. B., Moldrich, M., and Roebuck, P. (2008). Mandatory audit firm rotation and audit quality. **Managerial Auditing Journal**. 23(5), 420–437
- Jana, S., & Schmidt, M. (2017). Model-based fair values for financial instruments: relevance or reliability? Conjoint measurement-based evidence
- Mills, david. (1993). Quality Auditing. First Edition. **Capman and Hall**. London UK.
- Phan Thanh Hai et al. (2019). Effect of Audit Rotation, Audit Fee and Auditor Competence to Motivation Auditor and Audit Quality : Empiricalevidence In Vietnam. **Academy of Accounting and Financial Studies Journal**. 23(2), 1-14.
- Rina Yuliastuty Asmara. (2016). Effect of Competence And Motivation of Auditors of Thequality of Audit: Survey on The External Auditor Registered Public Accounting Firm In Jakarta in Indonesia. **European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research**.4(1), 43-76.
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2014). **Organizational Behavior(15 ed.)**. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Schroeroeder et al .(1986). Analisis karakteristik kunci yang mempengaruhi kualitas audit. **Jurnal Akuntansi** , 22 (1), 15.
- 



ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคัดสรรว่าด้วยจังหวัดร้อยเอ็ด

Selected Local History on Roi Et Province

พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์¹ อภินันท์ ทะสุนทร² เจษฎา ลิศธนบวรพงษ์³

Pongsawut Rachjun, Apinun Thasunthorn, Jetsita Lerttanabawonpong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ มุ่งนำเสนอประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคัดสรรว่าด้วยจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจในด้านประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ในอดีตความหมายของ “ประวัติศาสตร์” มักอธิบายว่า ประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องอดีตที่เกิดขึ้นมาแล้ว 25 ปี หรือบ้างเสนอว่า ต้องเกิดมาแล้ว 10 ปี ซึ่งปัจจุบันถือว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีตอาจเป็นเมื่อวานนี้หรือไม่ก็วินาทีที่ผ่านมาเป็นประวัติศาสตร์เช่นกัน ดังนั้น ก่อนการเริ่มประวัติศาสตร์ท้องถิ่นควรจะเข้าใจคำว่า “ประวัติศาสตร์” (History) เสียก่อน เพราะประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะมีคำอธิบายกว้าง ๆ จากคำว่า ประวัติศาสตร์แต่มีขอบเขตหรือมีข้อที่แตกต่างไปบ้าง ส่วนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับชีวิตของผู้คนทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตผู้คนนอกศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง จึงทำให้เนื้อหาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมารวมกัน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคัดสรรจะทำให้เห็นภาพอดีตของสังคมไทยชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงช่วยเติมภาพอดีตของผู้คนและเรื่องราวประวัติศาสตร์ไทยให้สมบูรณ์

คำสำคัญ (Words): ประวัติศาสตร์; ท้องถิ่น; คัดสรร

Abstract

This article purposes to selected local history about Roi Et Province with the aim of building an understanding of history In the past, the meaning of “History” often describes history Is it a story that happened 25 years ago, or some suggest that it must have been 10 years ago. Today it is considered that the story

Received: 2021-01-29 Revised: 2021-03-15 Accepted: 2021-03-18

¹ คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Law and Politics, Roi Et Rajabhat University, E-mail: seat007@outlook.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ Lecturer in Political Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University, E- mail : kingkongfc1@gmail.com

³ นักวิชาการการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Finance and Accounting Analyst, Roi Et Rajabhat University, E - mail : cessita.lert@gmail.com

that happened in the past may be yesterday or the last few seconds is history as well. Local should understand the word "History" first, because local history has a broad description of the word history, but has some scope or differences. Local history is a study that focuses on the lives of ordinary people and especially those outside the center of political power. Thus bringing together the contents of local history Selected local history gives a clearer picture of the past of Thai society, therefore local history complements the people's past and Thai history stories.

Keywords: History; Local; Selected

บทนำ (Introduction)

“ประวัติศาสตร์” เป็นความพยายามของมนุษย์อีกอย่างหนึ่งที่จะอธิบายถึงความเป็นมาในอดีตของตน อดีตก็เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์เช่นเดียวกันกับภูเขา ลม ออกซิเจน สังคม การปกครอง ฯลฯ เนื่องจากอดีตเป็นส่วนหนึ่งของเวลาอันไม่อาจแยกออกจากปัจจุบันหรืออนาคตได้ ดังนั้น อดีตจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์เข้าใจ” หรืออีกอย่างที่ว่า ไฮน์ริค วินเคเลอร์ (Heinrich Winkler) กล่าวไว้ว่า ประวัติศาสตร์ไม่อาจทำหน้าที่เล่าเหตุการณ์ในอดีตอย่างเดียว แต่ต้องทำหน้าที่วิจัยสภาพที่เกิดขึ้นด้วย นี่คือนำที่ทางสังคมของประวัติศาสตร์ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2557)

เมื่อประวัติศาสตร์มีหลายประเภท บริบททางสังคมแต่ละแห่งก็ต่างกัน ความคิดของมนุษย์ จึงหลากหลาย ประวัติศาสตร์จึงไม่เพียงแต่มีข้อมูลที่มีปริมาณมหาศาล แต่ยังมีวิธีการจำแนกข้อมูล อธิบายข้อมูลและระเบียบวิธีวิจัยที่แตกต่างกันด้วย เช่น ชื่อเมืองว่า “ร้อยเอ็ด” ได้จากชื่อในตำนานอุรังคธาตุ (คำบอกเล่าความเป็นมาของพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม) ว่าเมืองร้อยเอ็ดประตุ เพราะเป็นเมืองใหญ่มีบริวาร ถึง 101 เมือง กับประตุเมือง 101 ประตุ ต่อมาได้มีข้อโต้แย้งจากผู้รู้บางท่านว่า “เมืองนี้มีเพียงสิบเอ็ดประตุเท่านั้น เพราะการเขียนตัวเลขสิบเอ็ดของคนอีสานและคนลาวสมัยก่อนนั้นเขียนว่า 101 ซึ่งต่อมาคนไม่เข้าใจการเขียนการอ่านของคนอีสาน จึงอ่านผิดไปเป็นหนึ่งร้อยเอ็ดหรือร้อยเอ็ด ด้วยเหตุนี้เมืองที่ควรจะชื่อว่า เมืองสิบเอ็ดประตุจึงกลายเป็นเมืองร้อยเอ็ดประตุไป”

จากที่กล่าวในข้างต้นจะเห็นได้ว่า นี่คือการบอกพร่องหรือความหลงลืมหรือการจงใจลืมที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ประวัติศาสตร์คัดสรรนำเสนอ” ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งคัดสรรนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายเส้นทางสายไหมอย่างรอบด้าน ซึ่งการนำเสนอแบ่งเป็น 4 ส่วน กล่าวคือ ส่วนแรก : ประวัติศาสตร์ ส่วนที่สอง: ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ส่วนที่สาม: ประวัติศาสตร์จังหวัดร้อยเอ็ด และส่วนสุดท้ายเป็นการสรุป

ประวัติศาสตร์

บทความเรื่อง “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคัดสรรว่าด้วยจังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้เขียนแบ่งขอบเขตเนื้อหาในบทความ ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของประวัติศาสตร์

นักวิชาการไทยและต่างประเทศ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของประวัติศาสตร์ไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

สืบแสง พรหมบุญ ให้ทัศนะคำว่า “ประวัติศาสตร์” ว่า มาจากภาษาอังกฤษ history ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า historia แปลว่าการสืบสวน ผู้ที่ประดิษฐ์ คำดังกล่าวคือ เฮโรโดตัส (herodotus) ชาวกรีก ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งวิชาประวัติศาสตร์ เมื่อประมาณ 2,000 ปี เฮโรโดตัสได้ตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดกรีกกับเปอร์เซียจึงทำสงครามกัน และเพราะเหตุใดซึ่งกรีกเป็นชาติเล็กจึงสามารถรบชนะเปอร์เซียซึ่งเป็นชาติใหญ่กว่าได้ หลังจากนั้นเขาจึงทำการค้นคว้า สืบสวน สอบสวนจากสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้คำตอบต่าง ๆ (สืบแสง พรหมบุญ, 2521)

ขจร สุขพานิช ให้ความหมายประวัติศาสตร์ ว่าเป็น “เป็นเรื่องราวของคนที่มีการจดบันทึกไว้” (ขจร สุขพานิช, 2521)

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ กล่าวว่า ประวัติศาสตร์เป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกด้าน (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2519)

เลโอโพลด์ ฟอน รันเก (Leopold von ranke, 1795 - 1886) ชาวเยอรมัน ได้ให้ความหมายของประวัติศาสตร์ไว้ว่า “ประวัติศาสตร์เคยได้รับหน้าที่การตัดสินอดีต เพื่อสั่งสอนปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ของอนาคต หน้าที่เช่นนี้ “ประวัติศาสตร์ต้องการแสดงให้เห็นแต่เพียงว่าเกิดอะไรขึ้นจริงๆ” (It wants to show only what really happened - wie es eigentlich gewesen)

อี เอช คาร์ (E.H.Car) ชาวอังกฤษให้ความหมายว่า ประวัติศาสตร์คือ “เรื่องราวอันต่อเนื่องของการโต้ตอบระหว่างนักประวัติศาสตร์กับหลักฐานข้อเท็จจริง และเป็นบทสนทนาที่ไม่มีที่สิ้นสุดระหว่างปัจจุบันกับอดีต” (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2525)

2. ลักษณะสำคัญของประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์คือ เรื่องของอดีต หรือเรื่องที่ผ่านมาแล้ว ความเข้าใจดังกล่าวมิได้ครอบคลุมลักษณะสำคัญของคำว่า ประวัติศาสตร์ ไว้ได้ทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่าลักษณะสำคัญของประวัติศาสตร์ มีลักษณะ ดังนี้ (นิธิ เอียวศรีวงศ์ และ อาคม พัตถิยะ, 2525)

2.1) การศึกษาประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาอดีต อดีตของประวัติศาสตร์เป็นอดีตของมนุษย์ โดยมุ่งตอบคำถาม มนุษย์มีกำเนิดมาอย่างไร ทำอะไรไว้บ้าง และเพราะอะไรจึงทำเช่นนั้น อดีตของประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับอดีตของมนุษย์จำนวนมาก แต่ถ้าเป็นจำนวนน้อยคนจำนวนน้อยนั้นต้องสามารถเป็นตัวแทนของคนจำนวนมากได้ เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้เป็นสังคมทุนนิยมเด่นชัดขึ้น ความพยายามที่ทำให้ไทยก้าวไปสู่ระบบอุตสาหกรรมโดย

สร้างระบบพื้นที่ทางเศรษฐกิจ (infrastructure) อาทิ ไฟฟ้า ถนน เขื่อน สะพาน รวมทั้งได้เปลี่ยนแปลงชีวิตชาวไทย สอดคล้องกับคำขวัญในขณะนั้นว่า “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข”

2.2) ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องของมิติเวลา คือการศึกษาอดีตของสังคมมนุษย์ในมิติของเวลา มิติเวลา ณ ที่นี้คือช่วงเหตุการณ์หนึ่งที่แตกต่างกันไปจากช่วงเหตุการณ์อื่น ๆ แล้วจึงให้เวลากับจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ และเมื่อเหตุการณ์จบลงที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน ดังเช่น ถ้าตั้งคำถามว่า เมืองมหาสารคามซึ่งตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2408 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 มีการขยายตัวอย่างไร อาจตอบได้ว่าเมืองมหาสารคามมีการขยายตัวตามมิติเวลา 4 ช่วง ดังนี้คือ ช่วงแรกการขยายตัวจากผลที่เกิดจากเจ้าเมืองมหาสารคาม ซึ่งมี 3 คน คือ พระเจริญราชเดช (กวด) พระเจริญราชเดช (ฮึง) และพระเจริญ ราชเดช (อุ่น) ผู้คนชาวเมืองได้อาศัยอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับโง (บ้าน) เจ้าเมือง ต่อมาเมื่อทางราชการได้ยุบระบบกินเมือง ได้ตั้งกระทรวงมหาดไทยและได้ส่งผู้ว่าราชการเมืองหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมาแทนเจ้าเมือง สถานที่ราชการได้จัดสร้างขึ้นแทนโง เจ้าเมือง ผู้คนได้เริ่มขยายตัวไปตามสถานที่ราชการต่าง ๆ ช่วงที่สาม เมื่อสถาบันการศึกษาได้สร้างขึ้นทั้งมหาวิทยาลัยครูมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) โดยเฉพาะวิทยาลัยวิชาการศึกษา (ต่อมาเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม) มีผลให้ผู้คนเริ่มขยายตัวมาทางตะวันตกของเมืองบริเวณใกล้ ๆ สถาบันทั้งสองแห่ง และช่วงปัจจุบันได้มีการขยายตัวของการลงทุนจากนักธุรกิจตามเส้นทางต่างๆ ของเมือง ดังนั้น ความเจริญจึงกระจุกตัวอยู่ในเมืองมหาสารคามและบริเวณรอบ ๆ สถาบันศึกษา ทั้ง 4 แห่ง และช่วงที่สี่ (2525 - ปัจจุบัน) นักลงทุนเริ่มลงทุนบริเวณเส้นทางจากชายขอบของความเจริญรอบ ๆ สถาบันการศึกษา ดังกล่าว การซื้อขายที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าและก่อสร้างหอพัก เรือนอาศัย นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2525 เป็นต้นมา

2.3) ประวัติศาสตร์ไม่มีจุดมุ่งหมายหาทฤษฎีการศึกษาทางสังคม (Social science) ซึ่งได้รับแนวคิดอิทธิพลทางวิทยาศาสตร์ คือพยายามแสวงหาความเหมือนกันของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสังเกตและรวบรวมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันจนแน่ใจว่าเป็นเช่นนั้นเสมอ จึงเกิดความรู้จนตั้งทฤษฎีขึ้น (Theory) เช่น ทฤษฎีอุปสงค์และอุปทาน (Demand and supply theory) ที่ว่า เมื่อสินค้ามีปริมาณมากราคาจะถูกลง และสินค้ามีจำนวนน้อยราคาจะสูงขึ้น เนื่องจากมีความต้องการมากขึ้นหรือทฤษฎีทางการเมือง เช่น ถ้าผู้ปกครองกดขี่เข้มเหกราษฎร ราษฎรจะลุกฮือขึ้นมาล้มล้างอำนาจของผู้ปกครองนั้น

2.4) การเข้าใจอดีตของสังคมมนุษย์ คือ การศึกษาว่ามนุษย์ต้องการทำอะไรบ้าง เกิดอะไรขึ้นบ้าง เพราะเหตุใดและเป็นอย่างไร ดังนั้น ประวัติศาสตร์จึงเป็นเรื่องของการบรรยายและอธิบาย การบรรยายคือการตอบคำถาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร ส่วนการอธิบายคือการตอบคำถาม ทำไม อย่างไร โดยทั่วไปมักเข้าใจกันว่าประวัติศาสตร์คือ การเล่าเรื่องหรือเป็นการบรรยาย แต่แท้จริงประวัติศาสตร์ยังต้องการคำอธิบายอีกด้วย ซึ่งต้องถามว่าทำไม และอย่างไรกับเหตุการณ์ต่างๆ

2.5) ประวัติศาสตร์ใช้หลักฐานชั้นต้น (Primary sources) และหลักฐานชั้นรอง (Secondary sources)

การศึกษาประวัติศาสตร์นั้น ผู้ศึกษาใช้หลักฐานที่สองประเภทแต่ประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับหลักฐานชั้นต้นมากกว่า หลักฐานชั้นต้น หมายถึง หลักฐานที่เกิดขึ้นโดยที่ผู้สร้างหลักฐานหรือผู้พูด เขียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น ส่วนหลักฐานชั้นรองหมายถึงหลักฐานที่ผู้พูดผู้เขียนหลักฐานไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์แต่ได้ยินได้ฟังมาแล้วนำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ทราบ ดังเช่นกรณีของพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ที่ทรงมีพระราชหัตถเลขากล่าวถึงสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพว่า “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์นี้ ไม่มีศาสนา ไม่มีศีล ไม่มีธรรม วันหนึ่งอาจพูดอย่างหนึ่งและวันหนึ่งอาจกลับกลอกเสียก็ได้ และข้าพเจ้าจะลืมไม่ได้เลยว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์นี้ได้เคยลิเอาราชอาณาเขตของราชวงจักรีไปขายฝรั่งเศสเสีย 3-4 คราวแล้ว ถ้าให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์นี้เป็นผู้สำเร็จราชการลูกข้าพเจ้าอาจไม่มีแผ่นดินอยู่ก็ได้” ซึ่งพระราชหัตถเลขาดังกล่าวเป็นหลักฐานชั้นต้น นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างอื่น ๆ ที่ปรากฏในเอกสารชั้นต้นที่ยังเป็นปัญหาอีก

กล่าวโดยสรุป ประวัติศาสตร์ หมายถึง การบรรยายและอธิบายถึงเรื่องราวในอดีต โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลง ของสังคมในมิติเวลาและให้ความสำคัญกับการใช้หลักฐานโดยเฉพาะหลักฐานชั้นต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนจึงมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานเหล่านั้น ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1. ความหมายประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

นักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของประวัติศาสตร์ไว้อย่างหลากหลายดังต่อไปนี้

โดยทั่วไป “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” คือเรื่องราวในอดีตของพื้นที่ที่อยู่นอกเมืองหลวงหรือราชธานี เรื่องราวที่เสนอมุ่งเน้นและสถานที่สำคัญ ถ้าเป็นบุคคลมักเป็นเจ้าเมือง ผู้ว่าราชการเมือง ข้าหลวงจากส่วนกลาง พระภิกษุที่มีชื่อเสียงหรือข้าราชการคนสำคัญ และถ้าเป็นสถานที่มักเป็นพระบรมธาตุหรือสถานที่ประดิษฐานพระธาตุ โบสถ์ที่มีชื่อเสียง วัดเก่าแก่ ปราสาทหิน หรือคูในศิลปะแบบเขมร อาคารเก่าแก่ ความคิดดังกล่าวถึงแม้จะมีส่วนที่ถูกอยู่บ้างแต่ก็ได้ครอบคลุมความหมายทั้งหมด (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2538)

จิตา สารยา ได้กล่าวว่า การลงไปศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมท้องถิ่นที่มีมวลชนเป็นตัวเคลื่อนไหว คือ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หรืออีกนัยหนึ่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชน เป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นจริงซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน (history from the inside) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมี dynamic เสมอ ประวัติศาสตร์จากภายในไม่ได้คาดหวังหาข้อเท็จจริงจากข้อมูล แต่เป็นประวัติศาสตร์ที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้น ประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อน

ทางความคิดของคนในสังคม ซึ่งปรากฏในรูปของตำนาน นิทานพื้นบ้านเรื่องปรัมปรามาแล้วแต่อดีต และโดยการสัมภาษณ์ สืบสวนในปัจจุบัน (ธิดา สารเยา, 2529)

ศรีศักร วัลลิโภดม อธิบายว่า “ท้องถิ่น” เป็นคำที่มีความหมายกว้างและมักเข้าใจไม่ตรงกัน แต่อาจสรุปได้ว่า ท้องถิ่นหรือมาตุภูมิเป็นบริเวณที่มีผู้คน อาจเป็นกลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่มหรือกลุ่มหลายชาติพันธุ์มาตั้งแหล่งอาศัยอยู่ร่วมกันโดยใช้พื้นที่ในการทำมาหากินร่วมกัน เช่น ที่ที่เป็นไร่นา ส่วนที่ที่เป็นที่สาธารณะ เช่น ป่าเขา หนองน้ำ ท้องทุ่ง ชุมชนในท้องถิ่นนั้น ต่างได้ใช้และเกิดสำนึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นคนท้องถิ่นเดียวกัน มีจารีต ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและกติกาทิศเศรษฐกิจและสังคมร่วมกัน โดยมีพื้นฐานความเชื่อและศีลธรรมเดียวกัน (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2543)

อาจสรุปได้ว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นเรื่องราวในอดีตของความสัมพันธ์ของผู้คนกับธรรมชาติ ผู้คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติและกับผู้ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน อาจเป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวกันหรือหลายกลุ่ม โดยที่ผู้คนดังกล่าวมีสำนึกร่วมกัน ผู้คนเหล่านี้ได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและภายนอก ได้เกิดการปรับตัวและประสบการณ์ดังกล่าวบางประการได้กลายเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนรุ่นต่อมา

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติศาสตร์ชาติและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ศรีศักร วัลลิโภดม ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไว้ว่า ประวัติศาสตร์ชาติเป็น “ประวัติศาสตร์สังคมที่แสดงให้เห็นความเป็นมาของผู้คนในประเทศเดียวกันหรือระดับท้องถิ่นอันหลากหลาย เป็นพื้นที่หรือแผ่นดินที่เป็นประเทศชาติ เช่น กินแดนประเทศไทย เรียกว่า สยามประเทศ มีประวัติศาสตร์การเมืองและเศรษฐกิจที่ยืดโยงผู้คนในระดับท้องถิ่นหลากหลายให้รวมเป็นพวกเดียวกัน เช่น มีภาษากลางร่วมกัน มีระบบความเชื่อประเพณีพิธีกรรมเดียวกัน มีสถาบันพระมหากษัตริย์และการปกครองร่วมกัน เป็นต้น ทั้งหมดนี้หล่อหลอมและผลักดันให้คนในดินแดนสยามสมมติชื่อเรียกตัวเองอย่างรวม ๆ ว่า “คนไทย” เริ่มมีหลักฐานตั้งแต่สมัยอยุธยา ฉะนั้น คนไทยเป็นชื่อรวมระดับชาติภูมิ ประวัติศาสตร์ชาติภูมิกลายเป็นประวัติศาสตร์รัฐชาติหรือประวัติศาสตร์แห่งชาติที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ลงมา (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2541)

ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ อธิบายว่า “ประวัติศาสตร์แห่งชาติของไทยถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเรื่องเล่าร่วมกันของคนไทยทุกคนในฐานะที่เป็นพลเมืองของชาติเดียวกัน ความทรงจำร่วมกันที่สร้างขึ้นใหม่นี้สามารถเข้าไปแทนที่ความทรงจำของคนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งกลายเป็นพลเมืองของชาติได้ในระดับหนึ่งแต่ไม่ใช่ทุกกลุ่ม” (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2549)

งานเขียนที่ได้รับแนวคิดจากตะวันตกโดยเฉพาะของกลุ่มที่เรียกว่า โพสติวิสม์ (Positivism) ซึ่งได้ใช้แนวทางวิทยาศาสตร์ให้ความสำคัญกับการใช้หลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ทดลองได้ และสามารถอธิบายด้วยเหตุและผล ดังนั้น งานเขียนที่ใช้ข้อมูลหรือหลักฐานที่เป็นเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์จึงมักไม่นำมาศึกษา แต่หลักฐานที่มีผู้บันทึกไว้จึงให้ความน่าเชื่อถือมากกว่าและ

มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ดังนั้น เนื้อหาประวัติศาสตร์จึงมักเน้นเรื่องที่ศูนย์กลางและบุคคลมากกว่า เรื่องของคนทั่วไป

3. บทบาทของประวัติศาสตร์ชาติ

บทบาทของประวัติศาสตร์ชาติมีบทบาทต่อสังคมไทยมาเป็นเวลานานและดูจะเป็นแนวคิดหลักที่กำหนดสังคมไทยไว้ ทั้งเนื้อหาและวิธีการศึกษามีอิทธิพลต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยที่รับเอาแบบการเขียนประวัติศาสตร์ชาติไปใช้ และมีตำนานไม่น้อยเช่นกันที่พยายามผูกเรื่องให้เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติ งานเขียนเรื่องท้องถิ่นต่างได้รับอิทธิพลจากประวัติศาสตร์ชาติในรูปแบบต่าง ๆ กัน และหลายครั้ง เรื่องของท้องถิ่นต้องการที่ยืนในประวัติศาสตร์ชาติด้วย เช่น กรณีการขึ้นมามีอำนาจของกลุ่มส่วยหรือพวกข้าจับช้างจากบริเวณเมืองอัตตะปือ มาเป็นเจ้าเมืองต่างๆ แถบศรีสะเกษ และเมืองสุรินทร์ โดยเชื่อมโยงกับพงศาวดารว่า ในปี พ.ศ. 2302 ช้างเผือกเชือกหนึ่งของพระเจ้าเอกทัศแห่งกรุงศรีอยุธยาได้หนีเข้ามาอยู่แถบแขวงเมืองจำปาศักดิ์ ส่วย 5 คน คือ ตากะตะ, เชียงขันธุ์, เชียงมะ, เชียงปุม, และเชียงสี สามารถนำช้างเผือกไปถวายพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาได้และโปรดให้ผู้นำส่วยเป็นผู้ปกครองเมือง คือ 1. ตากะจะ เป็นพระไกรภักดีศรีนครลำดวน เจ้าเมืองขันธุ์ (ภายหลังตากะจะสิ้นชีวิตโปรดเชียงขันธุ์ดำรงตำแหน่ง เจ้าเมืองขันธุ์แทน) 2. เชียงมะ เป็นพระสังฆะบุรีศรีนครอัจจะ เจ้าเมือง สังฆะ 3. เชียงปุม เป็นพระสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์ เจ้าเมืองสุรินทร์ และ 4. เชียงสี เป็นพระศรีนครเตา เป็นเจ้าเมืองรัตนบุรี (เดิม วิชาญพจนกิจ, 2542)

นอกจากนี้ มีผู้ติดตามของกลุ่มหัวหน้าส่วยเหล่านี้ได้พาผู้คนออกไปตั้งบ้านเรือนในบริเวณต่างๆ และต่อมาได้กลายเป็นเมืองบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ อีกหลายเมือง เช่น เมืองไพรขลา เมืองบัว เมืองเตา หลังจาก ที่ผู้นำส่วยได้สิ้นชีวิตไป ผู้คนในพื้นที่เขตทุ่งกุลาร้องไห้ได้ให้ความเชื่อและนับถือวิญญาณของอดีตผู้นำ ดังกรณีของพระเจ้าศรีนครเตาในการที่ดูแลปกป้องรักษาคุ้มครองผู้คนในชุมชน ดังนั้น เรื่องของท้องถิ่นจึงต้องเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติ ซึ่งมีงานเขียนอีกไม่น้อยที่พยายามเชื่อมโยงท้องถิ่นกับศูนย์กลางอำนาจในส่วนกลางอาจเป็นกลุ่มลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาหรือบางครั้งเกี่ยวข้องกับศูนย์กลางอำนาจกลุ่มแม่น้ำโขง

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นช่วยให้ภาพของประวัติศาสตร์ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังได้กล่าวมานับตั้งแต่มีการศึกษา “ประวัติศาสตร์” แบบใหม่ในประเทศไทย การเขียนประวัติศาสตร์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลการเขียนประวัติศาสตร์แบบโพสิติวิสม์ (Positivism) โดยให้ความสำคัญกับการมีหลักฐานที่มีชื่ออ้างอิงได้ ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจึงมักเป็นเรื่องของผู้นำหรือชนชั้นสูงในสังคม จึงเป็นการมองภาพอดีตจาก “ข้างบน” ลงมาสู่ “ข้างล่าง” แต่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับชีวิตของผู้คนทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตผู้คนนอกศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง จึงทำให้เนื้อหาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมารวมกัน เนื้อหาประวัติศาสตร์ใหม่คงจะทำให้เห็นภาพอดีตของสังคมไทยชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงช่วยเติมภาพอดีตของผู้คนและเรื่องราวประวัติศาสตร์ไทยให้สมบูรณ์มากกว่าที่ได้กระทำมา

ประวัติศาสตร์จังหวัดร้อยเอ็ด

ร้อยเอ็ด เดิมสะกดว่า ร้อยเอ็จ เป็นจังหวัดบริเวณลุ่มแม่น้ำชีในภาคอีสานตอนกลางของประเทศไทยเคยเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์

โดยปรากฏชื่อในตำนานอุรังคธาตุว่า “สาเกตนคร” หรือเมืองร้อยเอ็ดประตู อันเนื่องมาจากเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองโดยที่มีเมืองขึ้นจำนวนมาก การตั้งชื่อเมืองว่า “ร้อยเอ็ดประตู” นั้น น่าจะเป็นการตั้งชื่อเชิงอุปมาอุปไมยให้เป็นสิริมงคลและแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของเมืองมากกว่าการที่เมืองจะมีประตูเมืองอยู่จริงถึงร้อยเอ็ดประตู ซึ่งการตั้งชื่อเพื่อแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองผ่านการมีประตูเมืองจำนวนมากนั้นน่าจะได้รับอิทธิพลหรือแบบอย่างมาจากเมืองหรืออาณาจักรที่เคยรุ่งเรืองในสมัยโบราณอย่างทวารวดีซึ่งมีความหมายว่าเมืองที่มีประตูล้อมรอบเป็นกำแพง หรืออย่างเมืองหงสาวดีที่มีประตูเมืองรายล้อมกำแพงเมืองอยู่สี่ประตู ซึ่งแต่ละประตูนั้นจะตั้งชื่อตามเมืองขึ้นของตน เช่น เชียงใหม่ อโยธยา จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น นอกจากนั้นการตั้งชื่อเมืองให้ดูยิ่งใหญ่เกินจริงเพื่อความเป็นสิริมงคลก็ถือเป็นธรรมดาของการตั้งชื่อเมืองหรืออาณาจักรในสมัยโบราณ

ส่วนข้อสันนิษฐานที่ว่าเมืองร้อยเอ็ดน่าจะมีเพียงสิบเอ็ดหัวเมือง อันเนื่องมาจากการเขียนจำนวนตามแบบภาษาลาวโบราณ โดยเลขสิบเอ็ดจะประกอบไปด้วยเลขสิบกับเลขหนึ่ง (10+1=101) ทำให้เกิดการอ่านที่ผิดเพี้ยนเป็นคำว่าร้อยเอ็ดนั้น น่าจะเป็นสมมุติฐานที่คลาดเคลื่อน เพราะจากการตรวจสอบข้อความตัวอักษรธรรมในต้นฉบับใบลานเรื่องอุรังคธาตุไม่ปรากฏว่ามีจุดไหนที่เขียนชื่อเมืองร้อยเอ็ดเป็นตัวเลข แต่กลับมีการเขียนถึงเมืองร้อยเอ็ดเป็นตัวอักษรทุกจุด (มีทั้งหมด 59 จุด) และไม่มีข้อความตอนใดที่บรรยายแจกแจงรายชื่อหัวเมืองทั้ง 11 แห่ง ประกอบกับตามธรรมดาของการตั้งชื่อต่างๆไม่ว่าจะคนหรือเมืองนั้น จะต้องมีการออกเสียงก่อนถึงจะมีการเขียนเป็นตัวอักษรหรือตัวเลข ซึ่งหากชื่อเมืองแต่เดิมชื่อว่าเมืองสิบเอ็ดประตูแล้ว จึงมีการจารึกชื่อเป็นตัวเลขอย่าง 101 นั้น คำว่าสิบเอ็ดก็ไม่อาจจะออกเสียงเพี้ยนจนมาเป็นคำว่าร้อยเอ็ดอย่างในปัจจุบันได้ ดังนั้นชื่อเมืองร้อยเอ็ดหรือเมืองร้อยเอ็ดประตูจึงน่าจะเป็นชื่อเมืองที่มีมาอยู่แต่แรกเริ่มดังปรากฏในหลักฐานสำคัญ คือ ตำนานอุรังคธาตุฉบับกรมศิลป์ฯ

สรุปความหมาย ก็คือ มีคำ 2 คำที่ต้องทำความเข้าใจ คำแรก คือคำว่า ร้อยเอ็ด แปลว่าจำนวน ที่มากมายจนนับไม่ถ้วน และ อีกคำหนึ่ง ก็คือ คำว่า เมืองร้อยเอ็ดประตู ซึ่งมีนักวิชาการ ได้ตีความว่าน่าจะหมายถึง ทวารวดี เพราะ ทวาร แปลว่า ช่อง, รู, ประตู วดี หรือ วดี แปลว่า เขต หรือ ร้ว ทวารวดี จึงแปลว่า เมืองที่มีประตูเป็นร้ว ซึ่งเปรียบเทียบแล้วน่าจะมีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่าเมืองร้อยเอ็ดประตูที่สุด ซึ่งจะอธิบายถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดร้อยเอ็ดพอสังเขป ดังนี้

1. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (1800 - 2500 ปี)

พบหลักฐานสมัยก่อนประวัติศาสตร์ทั่วไปในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด มีการขุดพบแหล่งโบราณคดีบ้านเมืองบัวซึ่งสันนิษฐานว่า ชุมชนโบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ค้นพบมีอายุประมาณ

1,800-2,500 ปีมาแล้ว และมักมีถิ่นฐานอยู่บริเวณลุ่มน้ำกับใกล้แหล่งเกลือสินเธาว์ อิทธิพลของพุทธศาสนาภายใต้วัฒนธรรมทวารวดีได้เข้ามาเมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 12-15 มีหลักฐานสมัยทวารวดีที่สำคัญ เช่น คูเมืองร้อยเอ็ด เจดีย์เมืองหงส์ในเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน กลุ่มใบเสมาบริเวณหนองศิลาเลขในเขตอำเภอนมไพรและพระพิมพ์ดินเผาปางนาคปรกที่เมืองไพรในเขตอำเภอเสลภูมิ

วัฒนธรรมจากอาณาจักรขอมได้แพร่เข้ามาในพุทธศตวรรษที่ 16 ปรากฏหลักฐานอยู่มาก เช่น สถาปัตยกรรมในรูปแบบของปราสาทหิน เช่น กู่กาสิงห์ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย ปราสาทกู่ในเขตอำเภอธวัชบุรี กู่พระโกนาในเขตอำเภอสวรรณภูมิ และประติมากรรมที่เป็นรูปเคารพทางศาสนาที่เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่ทำจากหินทรายและโลหะเป็นจำนวนมาก (ระบบออนไลน์, 2563)



ภาพที่ 1 : โบราณวัตถุบางชนิดที่พบมีลักษณะเฉพาะ เช่น ภาชนะเนื้อดินหยาบ
ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/roied.htm>

2. สมัยทวารวดี (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12 - 15)

การตั้งถิ่นฐานของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ต่อเนื่องถึงสมัยทวารวดี เมืองที่สร้างขึ้นมีรูปร่างและที่ตั้งไม่แน่นอน แต่มีลักษณะที่สำคัญคือ มีคูน้ำและคันดิน ล้อมรอบชุมชน ร่องรอยที่ยังเห็นอยู่ของคูเมืองและคันดินได้แก่บริเวณด้านตะวันออกของวัดบูรพาภิราม ด้านใต้ของเมืองบริเวณโรงเรียนสตรีศึกษา นอกจากนี้ยังพบอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของร้อยเอ็ด ได้แก่ บ้านเมืองไพร (เขตอำเภอเสลภูมิ) บ้านเมืองหงส์ (เขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน) บ้านสีแก้ว (เขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด) หนองศิลาเลข บ้านชะโด (เขตอำเภอนมไพร) และบ้านดงสิงห์ (เขตอำเภอจังหาร) (ระบบออนไลน์, 2563)



ภาพที่ 2 : วัดบูรพาภิราม

ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/roied.htm>

3. สมัยลพบุรีหรือวัฒนธรรมขอม (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 16 - 18)

พบโบราณสถานและโบราณวัตถุสมัยลพบุรีหรือละโว้ที่เป็นที่รู้จักดี ได้แก่ ปราสาทหิน กู่กาสิงห์ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย กู่พระโกนาในเขตอำเภอสว่างภูมิ ปรางค์กู่ในเขตอำเภอธวัชบุรี กู่โพนระฆัง กู่โพนวิท กู่บ้านเมืองบัวในเขตอำเภอเกษตรวิสัย กู่คันหนามในเขตอำเภอโพนทราย สำหรับโบราณวัตถุ ได้แก่ รูปเคารพและเครื่องมือเครื่องใช้ในศาสนา เช่น พระพุทธรูป เทวรูป ศิวลึงค์ ภาชนะดินเผา คันฉ่องสำริด กำไลสำริด เป็นต้น (ระบบออนไลน์, 2563)



ภาพที่ 3 : ปราสาทหิน

ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/roied.htm>

4. สมัยอาณาจักรล้านช้าง

ได้ปรากฏชื่อเมืองร้อยเอ็ดในเอกสารของลาวว่า พระเจ้าฟ้าจัมเมื่อดำรงตำแหน่งเป็นบุตรเขยเมืองขอม ได้นำไพร่พลมารวมกำลังกันอยู่ที่เมืองร้อยเอ็ด ก่อนยกกำลังไปยึดเมืองเชียงทอง (หลวงพระบาง) ได้สำเร็จแล้วจึงได้สถาปนาอาณาจักรล้านช้าง

หลักฐานเกี่ยวกับเมืองร้อยเอ็ดขาดหายไปประมาณ 400 ปี จนถึงประมาณปีพ.ศ. 2231 เมืองเวียงจันทน์เกิดความไม่สงบ พระครูโพนสะเม็ดพร้อมผู้คนประมาณ 3,000 คน ได้เชิญเจ้าหน่อกษัตริย์อพยพ ลงมาตามแม่น้ำโขง แล้วมาตั้งมั่นอยู่ที่บริเวณเมืองจำปาศักดิ์ ผู้ปกครองเมืองจำปาศักดิ์มีความเลื่อมใสศรัทธาในพระครูโพนสะเม็ดจึงได้นิมนต์ให้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และปกครองเมืองจำปาศักดิ์ ต่อมาเจ้า หน่อกษัตริย์ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นกษัตริย์พระนามว่า เจ้าสร้อยศรีสมุทรพุทธางกูรได้ขยายอิทธิพลไปในดินแดนต่าง ๆ เหนือสองฝั่งแม่น้ำโขง ได้ตั้งเมืองใหม่ขึ้นหลายแห่งและส่งบริวารไปปกครอง เช่น เมืองเชียงแตง เมืองสีทันดร เมืองรัตนบุรี เมืองคำทอง เมืองสาละวัน และเมืองอัตตะปือ เป็นต้น

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2256 เจ้าสร้อยศรีสมุทรพุทธางกูรได้มอบหมายให้อาจารย์แก้วควบคุมไพร่พลประมาณ 3,000 คน มาสร้างเมืองขึ้นใหม่ในดินแดนอีสานตอนล่าง เรียกว่า เมืองท่ง ปัจจุบัน

อยู่ในเขตอำเภอสวรรณภูมิ มีเจ้าเมืองต่อมาคือ ท้าวมืด ท้าวทน (พระขัติยะวงษา ต้นตระกูล ณ ร้อยเอ็ด) ท้าวเชียงและท้าวสุน

5. สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์

ปี พ.ศ. 2318 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยากรมท่าและพระยาพรหมเดินทางมาดูแลหัวเมืองในภาคอีสาน ท้าวทนจึงได้เข้ามาขออ่อนน้อม พระยาทั้งสองจึงมีใบบอกไปยัง กรุงธนบุรีขอตั้งท้าวทน (ต้นตระกูล ณ ร้อยเอ็ด) เป็นเจ้าเมือง โดยยกบ้านกุ่มอ่างขึ้นเป็น “เมืองร้อยเอ็ด” ตามนามเดิม ท้าวทนได้รับแต่งตั้งเป็นพระขัติยะวงษา นับว่าเป็นเจ้าเมืองร้อยเอ็ดคนแรก ส่วนเมืองท่งนั้นบรรดากรมการเมืองเห็นว่าเป็นชัยภูมิที่ไม่เหมาะสม จึงได้ย้ายไปตั้งบริเวณดงท้าวสาร และให้ชื่อว่า “เมืองสุวรรณภูมิ” นับแต่นั้นมาทั้งเมืองร้อยเอ็ดและเมืองสุวรรณภูมิต่างมีฐานะขึ้นตรงต่อกรุงธนบุรีเช่นเดียวกัน

พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีแห่งใหม่ ทำให้เมืองร้อยเอ็ดและบรรดาหัวเมืองอีสานล้วนต้องขึ้นตรงต่อกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนเมืองร้อยเอ็ดก็ได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องจนมีฐานะทางการเมืองและความสำคัญเหนือเมืองสุวรรณภูมิในเวลาต่อมา

พ.ศ. 2326 พระขัติยะวงษา (ท้าวทน) ถึงแก่กรรม ท้าวสีลังบุตรคนโตได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระขัติยะวงษา เจ้าเมืองร้อยเอ็ดสืบแทน ต่อมาในปี พ.ศ. 2369 เกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์ เมื่อกองทัพกบฏถูกตีแตกถอยร่นกลับมา กำลังทหารจากเมืองร้อยเอ็ดได้เข้าโจมตีฆ่าเดิมจนพวกกบฏแตกพ่าย พระขัติยะวงษา (สีลัง) มีความดีความชอบได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยาขัติยะวงษา



ภาพที่ 4 : พระยาขัติยะวงษา

ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/roied.htm> (ทน)

ในปี พ.ศ. 2418 เกิดสงครามปราบฮ่อที่เวียงจันทน์และหนองคาย เจ้าเมืองอุบลได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ายกกำลังไปปราบ โดยเกณฑ์กำลังพลจากหัวเมืองตะวันออกเฉียงเหนือไปช่วยปราบกบฏ เมื่อกองทัพยกมาถึงเมืองร้อยเอ็ด พระขัติยะวงษา (สาร) และราชวงศ์ (เสือ) ได้สมทบกำลังไปปราบฮ่อด้วย เมื่อเสร็จศึก ราชวงศ์ (เสือ) ได้รับแต่งตั้งเป็นพระขัติยะวงษา

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการปกครองในระบบมณฑลเทศาภิบาล จึงให้รวมหัวเมืองอีสานเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งออกเป็น 4 กองใหญ่ แต่ละกองมีข้าหลวงกำกับ การปกครองกองละ 1 คน และมีข้าหลวงใหญ่กำกับราชการอีกชั้นหนึ่งอยู่ที่เมืองจำปาศักดิ์ กองใหญ่ทั้ง 4 กอง ได้แก่ หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก หัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ หัวเมืองลาวฝ่ายเหนือและหัวเมืองลาวฝ่ายกลาง เมืองร้อยเอ็ดเป็นหัวเมืองเอกในจำนวน 12 เมืองของหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ มีศูนย์การบริหารหัวเมืองอยู่ที่เมืองอุบลราชธานี ในปี พ.ศ. 2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราระบบการปกครองเทศาภิบาลขึ้นใช้ปกครองส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ หัวเมืองลาวกาว จึงเปลี่ยนฐานะเป็นมณฑลลาวกาว ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นมณฑลตะวันออกเฉียงเหนือและมณฑลอีสานตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2450 เมืองร้อยเอ็ดได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นบริเวณร้อยเอ็ด โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 เมือง คือ เมืองร้อยเอ็ด เมืองสุวรรณภูมิ เมืองมหาสารคาม เมืองกมลาไสย และเมืองกาฬสินธุ์

ในปี พ.ศ. 2453 สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยทรงเห็นด้วยกับข้อเสนอของเทศาภิบาลข้าหลวงมณฑลอีสานว่า ควรแยกมณฑลอีสานออกเป็น 2 มณฑล คือ มณฑลอุบลราชธานีและมณฑลร้อยเอ็ด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้เป็นไปตามที่เสนอ มณฑลร้อยเอ็ดจึงมีเขตปกครอง 3 จังหวัดคือ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์

พ.ศ. 2465 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้รวมมณฑลร้อยเอ็ด มณฑลอุบล และมณฑลอูตร เป็นภาคเรียกว่า ภาคอีสาน มีอุปราชประจำภาคอยู่ที่เมืองอุดรธานี ต่อมา เมื่อปี พ.ศ. 2468 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกภาคอีสาน แล้วปรับเปลี่ยนเป็นการปกครองระบบมณฑลตามเดิม ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2469 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ยุบมณฑลร้อยเอ็ด มณฑลอุบล และมณฑลอูตร แล้วให้เปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัดขึ้นต่อมณฑลนครราชสีมา

ระหว่างปี พ.ศ. 2445-2455 ได้เกิดกบฏผีบุญขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ดอันมีสาเหตุมาจากการยกเลิกการปกครองแบบดั้งเดิม โดยยกเลิกตำแหน่งเจ้าเมือง แล้วแต่งตั้งข้าราชการจากส่วนกลางไปปกครอง ทำให้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มเจ้าเมืองเดิมและทนายท กบฏผีบุญเกิดขึ้นจากการมีผู้อ้างตัวเป็นผู้วิเศษตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในภาคอีสาน ในที่สุดก็ถูกทางราชการปราบได้ราบคาบ

ในปี พ.ศ. 2469 อำมาตย์เอก พระยาสุนทรเทพกิจจารักษ์ (ทอง จันทรางศุ) ข้าหลวงจังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่า บึงพลาญชัย (เดิมชื่อว่าบึงพระลานชัย) ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมืองร้อยเอ็ดต้นเงิน ถ้ำปล่อยทิ้งไว้ บึงก็จะหมดสภาพไป จึงได้ชักชวนชาวบ้านจากทุกอำเภอมารวมขุดลอกบึงเพื่อให้มีน้ำขังอยู่ได้ตลอดปี ได้ดำเนินการขุดลอกบึงทั้งกลางวันและกลางคืนอยู่ 2 ปี มีชาวบ้านมาร่วมขุดลอกบึงถึง 40,000 คน นับว่า เป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่แห่งหนึ่งของไทยที่ควรจารึกไว้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่

ลูกหลานไทยต่อไปชั่วกาลนาน ต่อมาก็ได้มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเป็นมรดกที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ดมาตราบเท่าทุกวันนี้



ภาพที่ 5 : บึงพระลานชัย

ที่มา: ปรับปรุงจาก <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/roied.htm> (ทน)

สรุป (Conclude)

ประวัติศาสตร์คือการบรรยายและอธิบายถึงเรื่องราวในอดีตโดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงของสังคมในมิติเวลา และให้ความสำคัญกับการใช้หลักฐานโดยเฉพาะหลักฐานชั้นต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนจึงมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานเหล่านั้นตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ด้วย ส่วนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องราวในอดีตของความสัมพันธ์ของผู้คนกับธรรมชาติ ผู้คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติและกับผู้คนที่ย้ายอยู่ร่วมกัน อาจเป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวกันหรือหลายกลุ่ม โดยที่ผู้คนดังกล่าว มีสำนึกร่วมกัน ผู้คนเหล่านี้ได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและภายนอกได้เกิดการปรับตัวและประสบการณ์ดังกล่าวบางประการได้กลายเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนรุ่นต่อมาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับชีวิตของผู้คนทั่วไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตผู้คนนอกศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง จึงทำให้เนื้อหาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมารวมกัน เนื้อหาประวัติศาสตร์ใหม่คงจะทำให้เห็นภาพอดีตของสังคมไทยชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงช่วยเติมภาพอดีตของผู้คนและเรื่องราวประวัติศาสตร์ไทยให้สมบูรณ์มากกว่าที่ได้กระทำมา

บทความนี้จะนำเสนอองค์ความรู้สำคัญเกี่ยวกับ“ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคัดสรรว่าด้วยจังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งถือว่าองค์ความรู้เหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งสำหรับการศึกษาและการนำไปประยุกต์ใช้ ด้านประวัติศาสตร์และความสัมพันธ์ในมิติท้องถิ่น โดยประเด็นสำคัญที่เสนอ ได้แก่ ความหมายของประวัติศาสตร์ ลักษณะสำคัญของประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติศาสตร์ชาติและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น บทบาทของประวัติศาสตร์ชาติและประวัติศาสตร์จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารอ้างอิง (References)

ขจร สุขพานิช. (2521). ประวัติศาสตร์ พ.ศ. 1600 - 2310. กรุงเทพฯ ฯ : ปรีณบุคล์.

- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2557). **กรุงแตก, พระเจ้าตากฯ และประวัติศาสตร์ไทย ว่าด้วยประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์นิพนธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : มติชน.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2525). **ประวัติศาสตร์นิพนธ์ตะวันตก**. กรุงเทพฯ : มูลโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และ อาคม พัตยยะ. (2525). **หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ดวงดีการพิมพ์.
- เต็ม วิภาคย์พจนกิจ. (2542). **ประวัติศาสตร์อีสาน**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธิดา สาระยา. (2529). **ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : ประวัติศาสตร์สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.
- ร้อยเอ็ด 101. (2564). **ประวัติความเป็นมา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/rxyxed101/naeana-canghwad-rxyxed/2-prawati-khwam-pen-ma>. [26 มกราคม 2564]
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). **จังหวัดร้อยเอ็ด**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki>. [26 มกราคม 2564]
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2543). **ทัศนชนกริต สังคม-วัฒนธรรมในวิถีการอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2551). **พิพิธภัณฑ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น : กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเล็ก - ประไพ วิริยะพันธุ์.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2549). **ประวัติศาสตร์แห่งชาติ “ซ่อม” ฉบับเก่า “สร้าง” ฉบับใหม่**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สืบแสง พรหมบุญ. (2521). **ประวัติศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด ศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด. (2564). **ประวัติความเป็นมาของจังหวัด**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.roiet.go.th/>. [25 มกราคม 2564].
- สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด. (2564). **ประวัติความเป็นมา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://district.cdd.go.th/muang>. [27 มกราคม 2564].
- หอมรดกไทย. (2564). **จังหวัดร้อยเอ็ด**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaiheritage.net/nation/oldcity/roied.htm>. [25 มกราคม 2564]
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2538). **“แนวคิดและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในมิติทางวัฒนธรรม” ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในประเทศไทย: พัฒนาการและความต่อเนื่อง**. กรุงเทพฯ : สมาคมประวัติศาสตร์ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน The Role as an Advisor for Student's Science Project Preparation

อัศววัฒน์ ศรีสวัสดิ์¹

Akkarawat Srisawat

บทคัดย่อ (Abstract)

โครงงานวิทยาศาสตร์เป็นกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ของนักเรียน โดยใช้ปัญหาที่ค้นพบอยู่รอบตัวตามความถนัดและสนใจ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน สามารถทำงานได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำ เสนอแนะและปรับปรุงส่วนต่างๆในโครงงานของนักเรียนจนเสร็จสิ้นประสบผลสำเร็จ รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษายังสนับสนุนและช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆเพื่อนำโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเข้าร่วมการประกวดในเวทีต่างๆทั้งในระดับโรงเรียน ภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติ เมื่อนักเรียนได้รางวัลจากการประกวดจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของนักเรียน ครอบครัว อาจารย์ โรงเรียนและประเทศชาติต่อไป บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางของอาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลและเตรียมความพร้อมนักเรียนในการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นเรียน และการพัฒนาต่อยอดโครงงานเพื่อเข้าร่วมการประกวดในเวทีระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้โครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด

คำสำคัญ (Keywords) : โครงงานวิทยาศาสตร์; อาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานวิทยาศาสตร์; การประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์

Abstract

Science projects are scientific activities which construct students' knowledge from problems found around them according to their aptitudes and interests by using a systematic and scientific process. Students are able to work both individually and as a group providing advice and completing improvements from an advisor. The advisor plays an essential role and also supports and assists in

Received: 2021-01-19 Revised: 2021-03-26 Accepted: 2021-03-30

¹ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น Demonstration of Khon Kaen University, Secondary Level (Mo Din Daeng),
Faculty of Education, Khon Kaen University. e-mail: akkarawat@kku.ac.th

various fields in order to bring student's science projects for a competition held at school, regional, national, and international levels. After receiving an award from the competition, it brings pride to the students, their families, the teachers, the school, and the nation. This academic paper is aimed to present the role of the advisor in supervising and preparing students in the preparation and the development of the project to participate in a competition forum at indifferent levels. Moreover, this paper provides guidelines for being a science project advisor to support and assist the students' science projects to get the best achievement.

Keywords: Science Project; Science Project Advisor; Science Project Competition

บทนำ (Introduction)

ทุกปีมีนักเรียนหลายสิบล้านคนจากทั่วโลกเข้าร่วมการประกวดผลงานทางวิทยาศาสตร์ที่จัดขึ้นภายในประเทศ แต่จะมีนักเรียนเพียงไม่กี่พันคนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเพื่อเข้าร่วมการประกวดผลงานทางวิทยาศาสตร์ในระดับนานาชาติ โดยผู้จัดงานจะเชิญชวนหน่วยงานและองค์กร ในเครือข่ายของตนเองที่กระจายอยู่ทั่วโลก ให้ส่งตัวแทนนักเรียนเพื่อเข้าร่วมการประกวดดังกล่าว หนึ่งในนั้นคือ การประกวดผลงานทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมระดับนานาชาติ (International Science and Engineering Fair : ISEF) ซึ่งเป็นเวทีการประกวดที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในโลก โดยจัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมมากกว่า 75 ประเทศ ผู้ชนะการประกวดจะได้รับเงินรางวัลและโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจากผู้สนับสนุนการประกวด (Society for Science & the Public, 2020) หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนของประเทศไทย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา-วิทยาศาสตร์-วิจัยและนวัตกรรม สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ และบริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เป็นต้น ได้เล็งเห็นความสำคัญในการแสดงผลงานทางวิทยาศาสตร์ จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเวทีการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ขึ้นเป็นประจำทุกปี ทั้งในระดับโรงเรียน ภูมิภาค และประเทศ โดยหน่วยงานเหล่านี้จะคัดเลือกนักเรียนจากโรงเรียนทั่วประเทศ ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านโครงงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นตัวแทนประเทศไทยไปประกวดในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศต่อไป โดยกิจกรรมการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์เป็นการส่งเสริมและการกระตุ้นให้เยาวชนหันมาสนใจ ค้นคว้าหาความรู้จากการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์นอกเหนือจากมีสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่อาจจะนำไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันแล้วยังเป็นการนำทักษะกระบวนการทาง

วิทยาศาสตร์ไปช่วยแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันโดยปฏิบัติจริง ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนของชาติตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีต่อการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี (สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563 : 41-46) โครงการวิทยาศาสตร์เป็นกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ทำโครงการสนใจที่จะศึกษา และมีครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิช่วยให้คำปรึกษาแนะนำ (มาฆะทิพย์ศิริ และวิมลศรี สุวรรณรัตน์, 2545 : 14-15) สอดคล้องกับ ชมนาด พรหมวิจิตร (2561 : 27-28) ที่กล่าวว่า โครงการวิทยาศาสตร์ หมายถึง กิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษา มีการเตรียมความพร้อมโดยกำหนดและเลือกหัวข้อตามความสนใจ เขียนเค้าโครงของโครงการ ลงมือปฏิบัติทำการทดลองจนได้ข้อสรุปแล้วเขียนเป็นรายงาน และมีการนำเสนอผลงานภายใต้การดูแลของครูที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้นสรุปได้ว่า โครงการวิทยาศาสตร์เป็นกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ของนักเรียนโดยใช้ปัญหาที่ค้นพบอยู่รอบตัวตามความถนัดและสนใจ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน สามารถทำงานได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาในโรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาและหน่วยงานต่างๆคอยให้คำแนะนำ เสนอแนะและปรับปรุงงานต่างๆในโครงการนักเรียนจนประสบผลสำเร็จรวมถึงสามารถนำโครงการไปประกวดในเวทีต่างๆได้อีกด้วย

การประกวดโครงการวิทยาศาสตร์เป็นการนำเสนอผลการทดลองในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำเสนอแบบวาจา (Oral Presentation) การนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) รวมถึงการนำเสนอแบบใช้แผ่นแสดงโครงการมาตรฐานตามแต่ละเวทีการประกวดกำหนด ซึ่งจะต้องนำเสนอในสถานที่การประกวดหรือแบบออนไลน์ต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆที่ได้รับการแต่งตั้งในการประเมินโครงการ โดยนักเรียนจะต้องนำเสนอในด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา ทักษะคิดที่มีต่อวิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในโครงการที่นักเรียนได้จัดทำในเวลาที่กำหนด และจะต้องตอบข้อซักถามจากคณะกรรมการที่สงสัยในประเด็นต่างๆที่มีต่อโครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียน (สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563 : 41-59; โครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนโดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย, 2563) ดังนั้นการเตรียมตัวเพื่อประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ทั้งการนำเสนอแบบวาจาและโปสเตอร์นั้น นักเรียนจะต้องซักซ้อมการนำเสนอและการตอบคำถามให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องผลงานของนักเรียนรวมถึงสะท้อนมุมมองต่างๆทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มากที่สุด เพื่อให้คณะกรรมการได้เข้าใจในผลงานของนักเรียน

นักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ จะได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยวิธีพิเศษ ในคณะและสถาบันการศึกษาที่กำหนด ดังตัวอย่างตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ 2413/2563 เรื่อง การรับนักเรียนเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รอบที่ 1 Portfolio ปีการศึกษา 2564 (โครงการสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ) โดยจะรับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เคยได้รับรางวัลการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ จากการแข่งขันในสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2563 : 1-4) และอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำผลงานที่เกิดจากความเพียรพยายาม วิริยะ อุตสาหะ ในการดูแลนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับประเทศ เพื่อเป็นผลงานในการขอเลื่อนวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 1-21) จากผลงานการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์จะทำให้นักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับรางวัลจากการประกวดในเวทีระดับต่างๆตั้งแต่ระดับโรงเรียน ภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติ จะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อตัวนักเรียน ครอบครัว อาจารย์ โรงเรียน และประเทศชาติ และนักเรียนยังสามารถนำผลงานจากการประกวดนี้เพื่อยื่นสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นได้อีกด้วย

การจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการประกวดระดับต่างๆ นอกจากความทุ่มเทและเสียสละของนักเรียนแล้วนั้น อาจารย์ที่ปรึกษายังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้โครงงานวิทยาศาสตร์ประสบผลสำเร็จ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานควรต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี (มาฆะ ทิพย์ศิริ และ วิมลศรี สุวรรณรัตน์, 2545 : 11) อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเตรียมตัวและวางแผนการทำงานร่วมกับนักเรียน ซึ่งอาจใช้ระยะเวลานานหลายปีในการดำเนินการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ต่อหนึ่งโครงงาน ตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน ไปจนถึงการเตรียมตัวพัฒนาโครงงานเพื่อเข้าร่วมการประกวดในระดับภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติต่อไป

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นเรียน

โครงงานวิทยาศาสตร์ที่ดีควรเริ่มต้นจากการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน ซึ่งอาจสอดแทรกในบางเนื้อหาในรายวิชาต่างๆ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา เป็นต้น หรือการเรียนการสอนเป็นรายวิชาแยกออกมาอย่างชัดเจน เช่น วิชาโครงงานวิทยาศาสตร์ ยุววิจัย และทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ในการจัดทำโครงงานนั้นเพื่อความเหมาะสมจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 1-3 คน ตามความถนัดและสนใจของนักเรียน ซึ่งจะสอนให้ทราบ

ถึงขั้นตอนและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องในการได้มาซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยใช้การสอนแบบโครงงานวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเริ่มจากการสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงที่อยู่รอบๆตัว ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาที่นั้น ซึ่งอาจารย์เป็นผู้วางแผน ดำเนินการสอนในชั้นเรียนให้นักเรียน โดยผู้เขียนได้ศึกษาจากเอกสาร คู่มือและตำราของ สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2563), สมพงษ์ จันทรโพธิ์ศรี (2558) และมาฆะ ทิพย์ศรี และ วิมลศรี สุวรรณรัตน์ (2545) รวมถึงการเป็นวิทยากรอบรมครูและนักเรียน ในสถาบันต่างๆในการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ดังนี้

1. ทฤษฎีเบื้องต้นโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎีเบื้องต้นโครงงานวิทยาศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสพผลสำเร็จดังนี้

1.1 ความหมายและองค์ประกอบของโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะทราบความหมาย และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของโครงงานวิทยาศาสตร์

1.2 คุณค่าและประโยชน์ของโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะทราบและตระหนักถึง คุณค่าในการจัดทำโครงงานรวมถึงประโยชน์ที่ได้รับและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันจากการ ทำโครงงานวิทยาศาสตร์

1.3 ประเภทของโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะทราบประเภทของโครงงาน วิทยาศาสตร์ ซึ่งแบ่งได้เป็นสาขาต่างๆ ได้แก่ สาขาชีวภาพ สาขากายภาพ และสาขาวิทยาศาสตร์ ประยุกต์ เป็นต้น

1.4 ขั้นตอนการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ โดยนักเรียนจะทำการทดลองโดยเริ่มจาก การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การตรวจสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล ซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2. การสำรวจและเลือกหัวข้อโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนดำเนินการสำรวจสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงที่อยู่รอบๆตัวของนักเรียน หรือจากการค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต นิทรรศการ บอร์ดประชาสัมพันธ์ และการประชุมวิชาการ เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่ง หัวข้อโครงงานที่นักเรียนถนัดและสนใจ และนักเรียนทำการปรึกษารื้อกับอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องคำนึงถึงความยากง่ายและความเป็นไปได้ที่จะทำโครงงานสำเร็จ

3. การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความวิชาการ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ การ สอบถามผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏข่าวบ้าน ผู้จำหน่ายในท้องตลาด เกษตรกรและผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงงานวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนสนใจ เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูล เอกสาร หลักฐานที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงในการตั้งสมมติฐาน และเป็นการยืนยันว่าโครงงานที่

นักเรียนจะดำเนินการนั้นมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุด โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ประสานแหล่งการเรียนรู้ และบุคคลต่างๆไว้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการศึกษาหาข้อมูล

4. การวางแผนและออกแบบการทดลองโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนดำเนินการวางแผนและออกแบบการทดลองตามเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ดำเนินการสืบค้นมา รวมถึงการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏชาวบ้านและเกษตรกร แล้วนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยนักเรียนทำการวางแผนร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ให้เกิดเป็นแผนการทดลองที่จะใช้ดำเนินการทดลองเพื่อตอบประเด็นปัญหาต่างๆตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. การเขียนและนำเสนอเค้าโครงของโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนดำเนินการจัดทำเค้าโครงของโครงงานวิทยาศาสตร์ตามการวางแผนและออกแบบการทดลอง ซึ่งจะประกอบด้วย ชื่อโครงงาน ชื่อผู้จัดทำและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน ที่มาและความสำคัญ สมมติฐานการทดลอง วัตถุประสงค์การทดลอง ขอบเขตการทดลอง วิธีดำเนินการ แผนปฏิบัติการ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และเอกสารอ้างอิง แล้วดำเนินการนำเสนอเค้าโครงของโครงงานวิทยาศาสตร์ต่อเพื่อนในชั้นเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเชิญ เพื่อซักถามให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงงาน แล้วนำไปปรับปรุงเพื่อใช้ในการทดลองต่อไป

6. การลงมือทำการทดลองโครงงานวิทยาศาสตร์ นักเรียนดำเนินการทดลองตามแผนที่ได้วางแผนไว้ก่อนหน้านี้ และจะต้องมีการจดบันทึกผลการทดลองลงในสมุดบันทึกอย่างเป็นระเบียบอย่างมีขั้นตอน และทำการนำเสนอความก้าวหน้ากับอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอเพื่อรายงานความคืบหน้า สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจมีการปรับแผนการทดลองตามความเหมาะสม

7. การสรุปและอภิปรายผลโครงงานวิทยาศาสตร์ หลังจากที่ทำทำการทดลองเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว นักเรียนดำเนินการสรุปและอภิปรายผลการทดลองร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยจะเป็นการตรวจสอบว่าผลการทดลองเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง และระบุข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ที่จะนำไปศึกษาต่อได้นำไปพัฒนาต่อยอดต่อไปได้

8. การจัดทำรูปเล่มรายงานโครงงานวิทยาศาสตร์ ในการจัดทำรูปเล่มรายงานโครงงานวิทยาศาสตร์ จะประกอบด้วย หน้าปก, บทคัดย่อ, กิตติกรรมประกาศ, สารบัญ, บทที่ 1 บทนำ, บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, บทที่ 3 วิธีดำเนินการทดลอง, บทที่ 4 ผลการทดลอง, บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการทดลอง เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อให้เพื่อนำไปปรับแก้ได้อย่างถูกต้อง

9. การจัดทำแผนแสดงโครงงานหรือโปสเตอร์ ซึ่งนักเรียนจะต้องลงมือจัดทำแผนแสดงโครงงานหรือโปสเตอร์ตามแต่ละโรงเรียนกำหนด โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อให้เพื่อนำไปปรับแก้ได้อย่างถูกต้อง

10. การนำเสนอโครงการวิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียน เพื่อหาตัวแทนนักเรียนไปประกวดในระดับที่สูงขึ้นไป เนื่องจากในระดับชั้นเรียนจะมีจำนวนนักเรียนหลายกลุ่ม ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการไม่สามารถรับนักเรียนทุกกลุ่มไปพัฒนาต่อยอดเพื่อเป็นตัวแทนโรงเรียนไปประกวดได้ทั้งหมด จำเป็นต้องเลือกโครงการที่โดดเด่น โดยใช้วิจารณ์ญาณและประสบการณ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะคัดเลือกจำนวนโครงการไว้ตามความเหมาะสม

จากบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า โครงการวิทยาศาสตร์ควรเริ่มจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มตามความถนัดและสนใจของนักเรียน ซึ่งจะสอนให้ทราบถึงขั้นตอนและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องในการได้มาซึ่งความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้วางแผนดำเนินการสอนให้แก่แก่นักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจาก การสอนทฤษฎีเบื้องต้นโครงการวิทยาศาสตร์ การสำรวจและเลือกหัวข้อโครงการวิทยาศาสตร์ การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวางแผนและออกแบบการทดลองโครงการวิทยาศาสตร์ การเขียนและนำเสนอเค้าโครงของโครงการวิทยาศาสตร์ การลงมือทำการทดลองโครงการวิทยาศาสตร์ การสรุปและอภิปรายผลโครงการวิทยาศาสตร์ การจัดทำรูปเล่มรายงานโครงการวิทยาศาสตร์ การจัดทำแผนผังแสดงโครงการหรือโปสเตอร์ และการนำเสนอโครงการวิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียน

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับต่างๆ

เมื่อได้ตัวแทนนักเรียนที่เหมาะสมจากการประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับโรงเรียนแล้ว ต่อไปเป็นการพัฒนาต่อยอดโครงการวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปประกวดในระดับภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติต่อไป โดยอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการ โดยจากประสบการณ์ของผู้เขียนในการเข้าร่วมการประกวดในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับภูมิภาค ประเทศและนานาชาติ มีวิธีการเตรียมตัวเพื่อเข้าร่วมการประกวดดังนี้

1. การประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับภูมิภาคและประเทศ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีวิธีเตรียมนักเรียนเพื่อเข้าร่วมประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุดดังนี้

1.1 อาจารย์ที่ปรึกษาค้นหาข้อมูลเวทีและเกณฑ์การประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ ที่หน่วยงานต่างๆได้ดำเนินการจัดขึ้นในรอบปี เพื่อให้ตรงกับประเภทหัวข้อโครงการวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนได้จัดทำโดยมีเวทีการประกวดในประเทศไทยบางส่วนดังนี้

- การประกวดสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม จัดโดยสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- การประกวดโครงการวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ จัดโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

- กิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ จัดโดยสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

1.2 การวางแผนดำเนินงาน นักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกันปรับปรุงโครงงานวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนได้จัดทำในระดับชั้นเรียน ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเข้าศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในหนังสือ งานวิจัย บทความและวารสาร ในแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์ทั้งไทยและต่างประเทศ ได้แก่ SciencesDirect ThaiLis SciFinder-n และ SpringerLink เป็นต้น รวมไปถึงการขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงานต่างๆ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้จำหน่ายในท้องตลาด และเกษตรกร ที่มีความรู้ความสามารถที่ตรงกับหัวข้อโครงงานของนักเรียน ที่สามารถให้นักเรียนทำการทดลองเพิ่มเติมได้จริง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาทำการติดต่อประสานงานไว้ล่วงหน้าก่อนเข้าศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน

1.3 การลงมือทำการทดลอง หลังจากที่นักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกันปรับปรุงวิธีการทดลองแล้ว จะต้องดำเนินการทดลองตามแผนที่ได้วางไว้ ซึ่งอาจจะต้องมีการใช้เครื่องมือที่มีความสามารถขั้นสูง ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาต้องคอยกำกับและตรวจสอบวิธีการใช้อย่างใกล้ชิดร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ผลการทดลองออกมาถูกต้อง แม่นยำและน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งระหว่างการทำทดลองจะต้องมีการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการทดลอง แก้ปัญหาให้ทันเวลาที่ และอาจารย์ที่ปรึกษาคอยกำกับให้นักเรียนเก็บตัวอย่างชิ้นงานของผลการทดลอง เพื่อนำไปจัดแสดงหน้าแผนแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ต่อไป

1.4 การสรุปผลการทดลอง หลังจากที่นักเรียนได้ลงมือทำการทดลองเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการทดลองมีความน่าเชื่อถือ จะต้องใส่ค่าสถิติลงไปในตารางแสดงผลข้อมูล เช่น ค่าผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เป็นต้น แล้วนำไปสรุปและอภิปรายผลการทดลองให้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ รวมถึงการเขียนข้อเสนอแนะ เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาต่อจากโครงงานของนักเรียนได้ปฏิบัติตามต่อไป

1.5 การจัดทำรูปเล่มรายงาน นักเรียนดำเนินการจัดทำรูปเล่มโครงงานวิทยาศาสตร์ตามเกณฑ์การประกวดของแต่ละเวทีการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยต้องเป็นไปตามหลักวิชาการและจรรยาบรรณการวิจัย เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและถูกต้องที่สุด และอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนในรูปเล่มโครงงาน และสามารถสะท้อนผลเพื่อให้นักเรียนปรับปรุงแก้รูปเล่มรายงานได้อย่างถูกต้อง

1.6 การจัดทำแผนแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการหาตัวอย่างของแผนแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีความหลากหลายเพื่อเป็นตัวอย่างประกอบการพิจารณาให้นักเรียนได้จัดทำ รวมถึงจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทดลองที่ใช้ประกอบหน้าแผนแสดงโครงงาน ดังตัวอย่างแผนแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ สาขาชีวภาพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จาก

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) ที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้รับรางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง รางวัลโล่พระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการประกวดแข่งขันเวทีนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ ระดับประเทศ ประจำปี 2563 ระดับประเทศ จัดโดยสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 แผงแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ ระดับภูมิภาคและประเทศ
ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)

1.7 การฝึกซ้อมการนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาจะกำหนดประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทดลองที่จะใช้นำเสนอ ต่อคณะกรรมการในเวลาที่ถูกกำหนดตามเกณฑ์การประกวด และทำการซักซ้อมการตอบคำถามให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆเกี่ยวกับโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

1.8 อำนวยความสะดวกให้นักเรียนในการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับภูมิภาคและประเทศ ซึ่งการนำนักเรียนเข้าร่วมการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับภูมิภาคและประเทศ ในบางครั้งจะต้องเดินทางไปประกวดในต่างจังหวัด อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการ ได้แก่ หนังสือเดินทางไปราชการ หนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง เอกสารการเงิน การติดต่อที่พักโรงแรม และด้านอื่นๆตามระเบียบที่ทางราชการได้กำหนด เป็นต้น

1.9 เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมการประกวด อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการเขียนสรุปรายงานการเดินทางไปราชการ สรุปงบประมาณในการดำเนินการ สรุปกิจกรรมและเผยแพร่ผลการประกวดในหน้าเสาธง รวมถึงสื่อต่างๆ เช่น เว็บไซต์ หรือแฟนเพจเฟซบุ๊กของโรงเรียน เป็นต้น

2. การประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับนานาชาติ นักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ระดับประเทศ จะได้รับคัดเลือกจากหน่วยงานต่างๆเพื่อเป็นตัวแทนประเทศไทยไปประกวดในระดับนานาชาติ ซึ่งจะมีเวทีการประกวดบางส่วนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเวทีการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ระดับนานาชาติ

เดือนที่จัด	เวทีการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์	ประเทศเจ้าภาพ
มีนาคม	International Exhibition of Inventions of Geneva	สวิตเซอร์แลนด์
พฤษภาคม	International Science and Engineering Fair (ISEF)	สหรัฐอเมริกา
มิถุนายน	Genius Olympiad	สหรัฐอเมริกา
กันยายน	Korea International Youth Olympiad (KIYO)	เกาหลีใต้

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนจะเป็นผู้คัดเลือกนักเรียนแต่ละโรงเรียนที่ได้รับรางวัลต่างๆ ในการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ระดับประเทศ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของหัวข้อ โครงงานที่ได้จัดทำกับเวทีการประกวดในระดับนานาชาติ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ติดต่อ ประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

2.1 ทำการปรับปรุงโครงงานวิทยาศาสตร์ ตามที่คณะกรรมการในระดับประเทศได้ให้ ข้อเสนอแนะไว้ โดยทำการปรับปรุงโดยใช้วิธีการเดียวกับการจัดทำในระดับภูมิภาคและประเทศ ตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งนักเรียนและอาจารย์ปรึกษาจะต้องใส่รายละเอียดเพิ่มมากยิ่งขึ้น ให้ เนื้อหาน่าสนใจและมีความเป็นสากล

2.2 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการประสานงาน อาจารย์จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และหน่วยงานต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือนักเรียนในด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินงาน การซักซ้อม นักเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอโครงงานและการจัดทำโปสเตอร์โครงงานเป็น ภาษาอังกฤษ

2.3 การเตรียมการก่อนการเข้าร่วมการประกวดในต่างประเทศ โดยอาจารย์ที่ปรึกษา ต้องศึกษาข้อมูลและติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงผู้จัดงานในต่างประเทศ เพื่อให้การเดินทางเข้าร่วมการประกวดเป็นไปอย่างราบรื่นเรียบร้อย ซึ่งบางหน่วยงานที่สนับสนุนจะดำเนินการให้บางส่วน และที่เหลือนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง ดังนี้

1) การทำหนังสือเดินทาง (Passport) เพื่อใช้เดินทางเข้าและออกต่างประเทศ โดยจัดทำ ที่สำนักงานหนังสือเดินทางของแต่ละจังหวัดที่สะดวก

2) การขอเอกสารตรวจลงตรา (Visa) เพื่อใช้เดินทางเข้าประเทศนั้นๆ โดยทำการยื่นเรื่อง ณ สถานทูตหรือกงสุลที่ประจำในประเทศไทย

3) หนังสือเดินทางไปราชการเพื่อออกนอกประเทศ หนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง รวมถึง เอกสารการเดินทางอื่นๆ (ถ้ามี)

4) ตัวเครื่องบิน ที่พักโรงแรม และประกันการเดินทาง

5) การลงทะเบียนในการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ ในระดับนานาชาติ โดยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ดำเนินการลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมการแข่งขัน ทำการกรอกแบบฟอร์มต่างๆตามผู้จัดงานร้องขอผ่านทางเว็บไซต์

6) ศึกษาตารางการเดินทางทั้งเที่ยวบินและการเดินทางในประเทศและระหว่างประเทศให้ ถูกต้องและชัดเจน ศึกษาที่พักโรงแรมที่จะเข้าพักและเส้นทางการเดินทางไปประกวด ณ ที่จัดการ ประกวด

7) การจัดเตรียมค่าใช้จ่ายให้เพียงพอต่อการเดินทางไปประกวดในต่างประเทศ เนื่องจาก หน่วยงานที่สนับสนุนการเข้าร่วมการประกวด มีการให้ทุนสนับสนุนนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาที่ไม่เท่ากัน โดยอาจสนับสนุนแบบเต็มจำนวนหรือบางส่วนเท่านั้น เช่น ค่าลงทะเบียน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พักโรงแรม ค่าตัวเดินทางระหว่างประเทศ ค่าจัดทำหนังสือเดินทาง (Passport) ค่าจัดทำ เอกสารตรวจลงตรา (Visa) และค่าเครื่องแต่งกาย เป็นต้น แล้วแต่กรณี ซึ่งโรงเรียนจะต้องให้การ สนับสนุนหรืออาจต้องหาแหล่งทุนจากภายนอกเพิ่มเติม เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู ของโรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัด และห้างร้านต่างๆ เป็นต้น

2.4 การเข้าร่วมการประกวดในต่างประเทศ จะมีข้อปฏิบัติต่างๆมากมายก่อนที่จะเข้า ประเทศนั้นๆ จึงควรต้องศึกษารายละเอียดให้ดีและชัดเจนดังนี้

1) ตรวจสอบสิ่งของต้องห้ามและข้อปฏิบัติในการโดยสารเครื่องบินในประเทศ และ ระหว่างประเทศ

2) เมื่อถึงสถานที่การประกวดทำการลงทะเบียนหน้างาน รับหมายเลขโครงงาน และบัตร ผ่านเข้าออกให้เรียบร้อย

3) ดำเนินการติดตั้งแผงแสดงโครงงาน ตามที่ผู้จัดงานได้กำหนดไว้และเจ้าหน้าที่จะ ดำเนินตรวจสอบข้อกำหนดต่างๆรวมถึงสิ่งของต้องห้าม บนแผงแสดงโครงงานก่อนนำเสนอผลงาน ต่อคณะกรรมการตัดสิน เมื่อติดตั้งแผงโครงงานแล้วเสร็จ อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องนำนักเรียน ฝึกซ้อมหน้าแผงโครงงานจริงและซักซ้อมการตอบคำถามให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้น ชินกับสถานที่การแข่งขัน ลดอาการประหม่าและการตื่นเต้นของนักเรียน ผู้เขียนได้แสดงตัวอย่าง การจัดแผงแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่าย มัธยมศึกษา (มอดินแดง) ที่ผู้เขียนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้รับรางวัลที่ 4 สาขาฟิสิกส์ ใน งาน International Science and Engineering Fair 2018 ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับ การสนับสนุนในการประกวดจากสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 แผงแสดงโครงงานวิทยาศาสตร์ ระดับนานาชาติ
ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)

4) นักเรียนทำการประกวดโครงงานตามตารางที่ทางคณะกรรมการกำหนด เมื่อแล้วเสร็จ การประกวด ทำการเก็บแผงแสดงโครงงานและอุปกรณ์ให้เรียบร้อยและรอฟังการประกาศรางวัลที่ห้องประชุม

2.5 เมื่อกลับจากประกวดโครงงานในระดับนานาชาติ โครงงานวิทยาศาสตร์ที่ได้รับรางวัลจะมีการติดต่อขอสัมภาษณ์จากสื่อมวลชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและสังคม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการจัดเตรียมตารางการสัมภาษณ์รวมถึงการเตรียมนักเรียนในคำถามต่างๆเพื่อเข้าร่วมการสัมภาษณ์ต่อไป

จากบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า โครงงานวิทยาศาสตร์ที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันในภูมิภาค ประเทศ และระดับนานาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาต่อยอดโครงงาน เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์ สามารถให้ข้อเสนอแนะต่างๆแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี รวมถึงจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อเข้าร่วมการประกวดอีกด้วย

แนวทางการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานวิทยาศาสตร์

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้นถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการเตรียมความพร้อมนักเรียนในการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ในระดับชั้นเรียน และต่อยอดพัฒนาโครงงานวิทยาศาสตร์เพื่อเข้าร่วมการประกวดในระดับภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติ ซึ่งการที่โครงงานวิทยาศาสตร์จะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาที่ต้องทำงานควบคู่ไปกับนักเรียน ทางผู้เขียนจึงได้สรุปแนวทางการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานวิทยาศาสตร์ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโครงงานวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นเรียนอย่างถูกต้อง

2. มีทักษะการประสานงานที่ดีต่อหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างสะดวกเรียบร้อย

3. มีความใฝ่รู้ ศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อใช้แลกเปลี่ยนกับนักเรียนรวมถึงบุคคลต่างๆในการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์

4. มีความวิริยะ อุตสาหะ อดทน มุ่งมั่น มีปฏิภาณ ไหวพริบ สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดี

5. มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้าที่ดี เป็นระบบและมีขั้นตอน

6. มีความรักและเมตตาต่อนักเรียน

7. มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษในระดับดีเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ

โครงการวิทยาศาสตร์จะสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาที่ต้องทำงานควบคู่ไปกับนักเรียน ซึ่งคุณลักษณะที่ของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนโครงการวิทยาศาสตร์ มีใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น มีการวางแผนการทำงาน รักและเมตตาต่อนักเรียน รวมถึงมีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้โครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด

บทสรุป (Conclusion)

โครงการวิทยาศาสตร์เป็นกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ของนักเรียนโดยใช้ปัญหาที่นักเรียนค้นพบตามความถนัดและสนใจ รวมถึงการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างมีระบบเป็นขั้นตอนในการแก้ปัญหานั้น นอกการดำเนินการของนักเรียนที่จะทำให้โครงการเสร็จสิ้น ยังต้องอาศัยอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์ที่จะคอยให้คำแนะนำ เสนอแนะและปรับปรุงในโครงการของนักเรียน ซึ่งการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ควรเริ่มตั้งแต่ในระดับชั้นเรียนและพัฒนาต่อยอดเพื่อเข้าร่วมการประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับภูมิภาค ประเทศและนานาชาติ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์จึงมีบทบาทอย่างมากที่จะช่วยโครงการประสบผลสำเร็จ ซึ่งสิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมี คือ มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนโครงการวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นเรียนอย่างถูกต้อง มีทักษะการประสานงานที่ดีต่อหน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่างๆ มีความใฝ่รู้ ศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีความวิริยะ อุตสาหะ อดทน มุ่งมั่น มีปฏิภาณ ไหวพริบ สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดี มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้าที่ดี มีความรักและเมตตาต่อนักเรียน และมีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานั้นจะทำให้โครงการวิทยาศาสตร์ที่จัดทำโดยนักเรียนโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ดูแล และให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน ทำให้ประสบผลสำเร็จและสามารถนำชัยชนะจากการประกวดในเวทีต่างๆทั้งในระดับภูมิภาค ประเทศ และนานาชาติ จนนำความภาคภูมิใจมาสู่นักเรียน ครอบครัว อาจารย์ โรงเรียน และประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

โครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนโดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย.

(2563). **การจัดทำผลงานสำหรับการประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ในรูปแบบออนไลน์**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://sciusforum.mhesi.go.th/announcement/49>, [26 ธันวาคม 2563]

ขนาด พรหมวิจิตร. (2561). **รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพโครงงานวิทยาศาสตร์โดยกระบวนการวิจัยแบบร่วมมือรวมพลัง**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยวัดผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2563). **ที่ 2413/2563 ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่นเรื่องการรับนักเรียนเข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รอบที่ 1 Portfolio ปีการศึกษา 2564 (โครงการสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ)**. 23 พฤศจิกายน 2563

มาชะ ทิพย์ศิริ และวิมลศรี สุวรรณรัตน์. (2545). **สุวรรณรัตน์คู่มือการจัดการเรียนรู้โครงงานวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

สมพงษ์ จันทรโพธิ์ศรี. (2558). **โครงงานวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไฮเอ็ดพับลิชชิง.

สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). **คู่มือกิจกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน พ.ศ. 2563**. กรุงเทพฯ: สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **ที่ ศร. 0206.3/ว 12 หนังสือราชการเรื่องการรับรองรางวัลสูงสุดระดับชาติขึ้นไป**. 1 สิงหาคม 2554.

Society for Science & the Public. (2020). **Regeneron ISEF : The Next Generation of STEM Leaders**. [Online] <https://www.societyforscience.org/isef/>, on 25 December 2020.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ เช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีย่อประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ค้นหาค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าสนใจ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่นต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>. เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข ⁽¹⁾ เขียนไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข⁽¹⁾ กำกับไว้บนนามสกุลผู้พิมพ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้พิมพ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้พิมพ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้พิมพ์นั้น ผู้พิมพ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความที่กำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
(ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)			
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)			
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style)			
โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น อนันต์ กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (อนันต์ กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (อนันต์ กระสังข์และสมาน งามสนธิ, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมาน งามสนธิและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)
2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)
3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์.:/ สำนักพิมพ์.
Author.// (Year of Publication).// Title of Book.// Edition of Book.// Place of
Publication.:/ Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุกิต กระจ่าง. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New york:
John wiley & sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่
พิมพ์).:/ เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.// (Date of Publication).// Title of Article.// Name of
Journal.// Year(Volume).:/ page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรกร ทองแย้ม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการ
สร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.
วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.// (ปี, เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//Title of Article.//Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อวิทยานิพนธ์.//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//Title of Thesis.//Degree of Thesis.//

Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุกต์ กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหา

จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//รายงานผลการวิจัย.//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุกต์ กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).//ตำแหน่ง//[บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุธะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).//ชื่อเรื่อง.//สืบค้น วัน เดือน ปี.//จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก

<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*.

Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.

